T.C.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIKTA İLETİŞİM OLGUSU BAĞLAMINDA GÖSTERGEBİLİMSEL BİR YÖNTEM ÖNERİSİ: EDİRNE ÖRNEĞİ

BİLGE ATAÇ ÖZSOY

DOKTORA TEZİ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

Tez Danışmanı: Prof. Dr. SENNUR AKANSEL

İkinci Tez Danışmanı: Prof. Dr. F. EMEL ARDAMAN

EDİRNE-2022

Bilge ATAÇ ÖZSOY'un hazırladığı "**MİMARLIKTA İLETİŞİM OLGUSU BAĞLAMINDA GÖSTERGEBİLİMSEL BİR YÖNTEM ÖNERİSİ: EDİRNE ÖRNEĞİ**" başlıklı bu tez, tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından **Mimarlık** Anabilim Dalında bir **Doktora tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:	İmza
Prof. Dr. Sennur AKANSEL	…….……...
Prof. Dr. Fethiye Emel ARDAMAN	……..……..
Prof. Dr. Metin AYDOĞDU	……
Prof. Dr. Ayşe Nilay EVCİL	…….……..…….
Doç. Dr. Timur KAPROL	……
Doç. Dr. Hatice KIRAN ÇAKIR	……

Tez Savunma Tarihi: 01/12/2022

Bu tezin Doktora tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

	İmza
Prof. Dr. Sennur AKANSEL Tez Danışmanı	...…….
Prof. Dr. Fethiye Emel ARDAMAN İkinci Tez Danışmanı	...…….

Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Onayı

……..……..

Prof. Dr. Hüseyin Rıza Ferhat KARABULUT

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

T.Ü. FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK DOKTORA PROGRAMI

DOĞRULUK BEYANI

Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında, tüm verilerin bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini, kullanılan verilerde tahrifat yapılmadığını, tezin akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını, kullanılan tüm literatür bilgilerinin bilimsel normlara uygun bir şekilde kaynak gösterilerek ilgili tezde yer aldığını ve bu tezin tamamı ya da herhangi bir bölümünün daha önceden Trakya Üniversitesi ya da farklı bir üniversitede tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

01 / Aralık/ 2022

Bilge ATAÇ ÖZSOY

Doktora Tezi

Mimarlıkta İletişim Olgusu Bağlamında Göstergebilimsel Bir Yöntem Önerisi: Edirne Örneği

T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü

Mimarlık Anabilim Dalı

ÖZET

Çalışmada kent ile kurulan iletişim, mimarlık disiplini içerisinde göstergebilimsel bir bakış açısı ile değerlendirilmektedir. İletişim, kent ve mimarlık nesnesi gibi anlamlı bütünleri inceleyen göstergebilim ile birlikte bir süreç olarak ele alınmakta ve mimari dil yolu ile kullanıcıların kente dair bilgileri nasıl yorumladıkları örnek alan çalışması üzerinden değerlendirilmektedir.

Çalışmanın birinci bölümü amacın, kapsamın ve yöntemin açıklandığı giriş bölümüdür. Bu bölümde çalışma konusunun önemi ve gerekliliği açıklanmaktadır.

İnsan ve kent arasındaki ilişkide kent kullanıcılarının anlamlandırma etkinliği ile başlayan iletişim sürecine ilişkin yapının anlaşılması ve kent kullanıcılarının bireysel yargıları ile niceliksel olarak kentin değerlendirilmesinin belirlenmesi, çalışmanın amaçlarını oluşturmaktadır.

İkinci bölümde, iletişim olgusu genel çerçevede ele alınarak, iletişim kavramı tanımlanmakta, göstergebilim ve anlamlandırma ile birlikte iletişim sürecinin oluşumu, mimarlıktaki yeri ve önemi vurgulanmaktadır.

Üçüncü bölümde kent ile kurulan iletişimin belirlenmesine yönelik olarak mimarlık göstergesinin anlam boyutunun kent kullanıcıları yorumları açısından incelenmesi, örnek alan çalışması üzerinden bir uygulamada ele alınarak yapılmaktadır.

Dördüncü bölümde bulgular ve verilerin çözümlenmesi ve değerlendirilmesi, beşinci bölümde ise sonuç ve değerlendirme yer almaktadır. Çalışmada mimari iletişimde göstergenin düzanlamsal anlamının okunması ortak gösterge toplamına bağlı olduğu halde, yananlamsal anlamın okunmasında kent kullanıcısının yorumunun bireysel görsel altyapısına bağlı olduğu görülmüştür. Kente ya da kentin bir parçası olan mimarlık göstergesine yönelik kent kullanıcılarının bireysel gözlemlerinin toplamı kente ve mimarlık göstergesine ait anlam yükünü oluşturmaktadır.

Alan çalışmasından elde edilen veriler kuramsal altyapı ile sağlaması yapılarak tartışılmış ve mimarlıkta iletişim olgusu bağlamında mimarlık-göstergebilim ilişkisini açıklayan yeni bir model önerisi oluşturulmuştur.

Yıl : 2022

Sayfa Sayısı : 267

Anahtar Kelimeler : İletişim, Göstergebilim, Kent, Anlamlandırma, Kenti Anlamak.

Doctoral Thesis

A Semiotic Method Proposal in the Context of Communication in Architecture

Trakya University Institute of Natural Sciences

Department of Architecture

ABSTRACT

This study evaluates the communication between cities and their users from a semiotic perspective within the discipline of architecture. Communication together with semiotics is considered as a process, which examines meaningful wholes such as the city and the architectural object. Users' interpretations of the city were evaluated through the architectural language through a case study.

The first part of the study is the introductory part, in which the importance and necessity of the purpose, scope, method and study subject are explained.

The aim of the study is to understand the structure of the communication process that starts with the interpretation activity of the city users and to determine the quantitative evaluation of the city with the individual judgments of the city users.

In the second part, the communication phenomenon is discussed in a general framework where the concept of communication is defined, the formation of the communication process with semiotics and meaning is discussed and its place and importance within architecture is emphasized.

In the third part, to determine the communication established with the city the meaning of the architectural sign through the comments of the city users are examined through the case study.

In the fourth section, the findings are analyzed and evaluated, and in the fifth section, the results and results are included. As a result of the study, it was seen that while

reading the denotative meaning of the sign in architectural communication depends on the sum of the common sign, the interpretation of the city user in reading the connotative meaning depends on the individual visual infrastructure. The sum of the individual observations of the city users regarding the city or the architectural sign that is a part of the city constitutes the meaning load of the city and the architectural sign.

The data obtained from the field study were discussed within the framework of the theoretical background. As a result, a new model has been created which explains the relationship between architecture and semiotics in the context of communication in architecture.

Year : 2022

Number of pages : 267

Keywords: Communication, Semiotics, City, Meaning, Understanding the City.

ÖNSÖZ

Kent ile kurulan iletişimi mimarlık disiplini içerisinde, göstergebilimsel bir bakış açısı ile değerlendiren tez çalışmamda, kenti ve kent kullanıcısını anlamanın önemi sorgulanmaktadır. Yaşamımızı sürdürdüğümüz kentleri anlamak, yeni tasarım kararları açısından önemlidir. Kent kullanıcısının kenti nasıl algıladığı, kent mekanlarına nasıl dahil olduğunu ya da olamadığını belirleyip, sorunları ortaya koymak, yeni yaşam alanları, yeni yaşamlar kurgulanırken, kentle kurulan iletişimi mimari platformda değerlendiren tez çalışmamda; bu tezin bitmesini bekleyen herkese teşekkür ediyorum.

Ancak tez süresi boyunca desteklerini esirgemeyen, beni her zaman çalışmaya teşvik eden zamanlarını bana ayıran birinci tez danışmanım Prof. Dr. Sennur Akansel'e, ve ikinci danışmanım Prof. Dr. F. Emel Ardaman'a değerli katkıları ve sabırları için teşekkür etmek isterim. Bu uzun süreçte hep yanımda oldular.

Tez izleme ve savunma jürilerinde yer alarak eleştirileri ile yol gösteren Sayın Prof. Dr. Metin Aydoğdu, Prof. Dr. Ayşe Nilay Evcil, Doç. Dr. Timur Kaprol ve Doç. Dr. Hatice Kıran Çakır'a katkıları hoşgörüleri ve ayırdıkları zaman için teşekkür ediyorum.

Her fırsatta yardım etmeye hazır olduklarını belirten çalışma arkadaşlarımın iyi niyetleri ve desteklerini unutamam.

Her zaman yanımda olan sevgili aileme, birer eğitimci olarak eğitimin değerini öğrendiğim, beni destekleyen ve yüreklendiren sevgili annem Süheyla Ataç ve babam Burhan Ataç'a, bu süreçte hep yanımda olan eşim Muzaffer Özsoy'a ayrıca teşekkür ederim.

Bilge ATAÇ ÖZSOY

İÇİNDEKİLER

ÖZET……...……..…....iv

ABSTRACT…..……...……..……..…….vi

ÖNSÖZ..……..……viii

İÇİNDEKİLER……..……ix

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ…….……..……..xiii

ÇİZELGELER DİZİNİ……..…….…….……xiv

ŞEKİLLER DİZİNİ……...……..…….…….……xvii

BÖLÜM 1. GİRİŞ…….…….…….....……...….1

1.1. Çalışmanın Amacı…….…….…….…..……2

1.2. Çalışmanın Kapsamı……...…….…….…….3

1.3. Çalışmanın Yöntemi...…….……..……..…...6

1.4. Çalışmanın Hipotezleri……..…….…….…...9

BÖLÜM 2. KURAMSAL DAYANAKLAR…..……...…….....…11

2.1. İletişim Kavramı……...……...…….……12

2.1.1. İletişim Süreci ve İşlevleri……..…….....16

2.1.2. İletişim Modelleri ve Sistemi……...……...17

2.1.2.1. Aristo Modeli……..……..….....17

2.1.2.2. Laswell Modeli…….....18

2.1.2.3. Shannon-Weawer Modeli……...…….……..…20

2.1.2.4. Newcomb Modeli (ABX Denge Modeli)……...…22

2.1.2.5. Schramm Modeli……...…….……23

2.1.2.6. Gerbner Modeli…….....25

2.1.2.7. Berlo Modeli……...……...28

2.1.2.8. Dance Modeli……...……...…...29

2.2. İletişimin Bileşenleri.……..…….....31

2.2.1. Dil.…….....32

2.2.1.1. Dilin Özellikleri……...……..……33

2.2.1.2. Dilin İşlevi……...……...……35

2.2.1.3. Dilin Yapısı……...…….……...….36

2.2.1.4. Dil ve Söz.……...…..….37

2.2.2. Gösterge.…….…...…….…38

2.2.2.1. Yararsalcı Yaklaşımda Gösterge ve İletişim…….....……40

2.2.2.2. Yapısalcı Yaklaşımda Gösterge ve İletişim……...……47

2.2.2.3. Dizi ve Dizim.…….…...51

2.2.3. Anlam ve Anlamlandırma.……...……...52

2.2.3.1. Göstergenin Anlamlandırılması……..55

2.2.3.2. Düzanlam ve Yananlam.…….……...…….…...55

2.3. Mimarlıkta İletişim…….……..…57

2.4. Mimari İletişim Süreci ve İşlevleri…….……..……...…59

2.5. Mimarlıkta İletişimin Bileşenleri.…….……..……...…61

2.5.1. Mimarlıkta Dil ……..….61

2.5.2. Mimarlıkta Gösterge…….……..……66

2.5.3. Mimarlıkta Anlamlandırma…….....69

2.5.3.1. Mimarlıkta Düzanlam ve Yananlam.…….…….....…..…71

2.5.3.2. Mimarlıkta Yananlam Yaratma Yolları.…….....…74

BÖLÜM 3. ALAN ÇALIŞMASI……...……..…….76

3.1. Alan Çalışmasının Yer Seçimi.……..……...…76

3.2. Alan Çalışmasının Yöntemi…….…..…77

3.2.1. Alan Çalışmasında Evren ve Örneklemin Belirlenmesi.....…78

3.2.2. Verilerin Elde Edilmesi……...…..82

3.2.3. Anket Sorularının Belirlenmesi…….…….84

3.2.4. Anket Sorularının Uygulama Biçimi…….….86

3.2.5. Pilot Çalışma…….…..…87

3.2.6. Anket Çalışmasının Güvenilirliği-Geçerliliği ……...…88

BÖLÜM 4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE DEĞERLENDİRME...…….…90

4.1. Veriler…….….…….90

4.1.1. Katılımcı Bilgileri.…….…….……92

4.1.2. Kent ile Kurulan İletişimi Belirlemeye İlişkin Veriler……..…….…..99

4.1.3. Kentin Göstergelerinin Belirlenmesine İlişkin Veriler……..111

4.1.4. Kentin Anlamlandırılmasına İlişkin Veriler-Yananlamsal Değerlendirmeler……..…116

4.1.5. Kentin Anlamlandırılmasına İlişkin Veriler-Düz Anlamsal Değerlendirmeler……...133

4.2. İletişim Gösterge ve Anlamlandırma Bağlamında Değerlendirmeler…....147

4.2.1. İletişim Bağlamında Değerlendirme…….……147

4.2.2. Gösterge Bağlamında Değerlendirme……..…….149

4.2.3. Anlamlandırma Bağlamında Değerlendirme…….150

4.3. Hipotezlerin Değerlendirilmesi……...……154

BÖLÜM 5. SONUÇ……..…….….159

KAYNAKLAR……..……...…164

EK-1. MİMARLIK BÖLÜMÜ ANKET İZİN FORMU……...……172

EK-2. EDİRNE'DE YAŞAYAN KENT KULLANICISI ANKET FORMU…...…173

EK-3. TÜRK TURİST KENT KULLANICISI ANKET FORMU……...…177

EK-4. BULGAR TURİST KENT KULLANICISI ANKET FORMU……181

EK-5. YUNAN TURİST KENT KULLANICISI ANKET FORMU……185

EK-6. EDİRNE'DE YAŞAYAN KULLANICI "KENTE SORU" VE "ZİHİN HARİTASI" VERİLERİ...……..……189

EK-7. TÜRK TURİST KULLANICI "KENTE SORU" VE "ZİHİN HARİTASI" VERİLERİ……...……..…221

EK-8. BULGAR TURİST KULLANICI "KENTE SORU" VE "ZİHİN HARİTASI" VERİLERİ……..……...…234

EK-9. YUNAN TURİST KULLANICI "KENTE SORU" VE "ZİHİN HARİTASI" VERİLERİ……...……..…242

ÖZGEÇMİŞ……...…….248

TEZ ÖĞRENCİSİNE AİT TEZ İLE İLGİLİ BİLİMSEL FAALİYETLER……249

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

bkz.	Bakınız
yy.	Yüzyıl
vd.	Ve Diğerleri
α:	Alfa Değeri

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2.1. Gerbner İletişim Model'inin Sözel İfadesi ve Çalışma Alanları…….....26
Çizelge 2.2. İletişim Modellerinin Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi..……..…..30
Çizelge 2.3. Görüntüsel Gösterge, Belirti ve Sembol Kavramlarının Nesneleri İle Olan Temsil ve Yorumlayıcı İlişkileri……..45
Çizelge 2.4. Düzanlam ve Yananlamın Kapsamı……56
Çizelge 2.5. Dilde ve Mimarlıkta İletişim Süreci ve İşlevleri ……...….59
Çizelge 2.6. Mimarlık Nesnesinin Alıcı ve Göndericinin Niyetine Bağlı Davranışı 70
Çizelge 3.1. 2016 Yılı TÜİK Verileri Edirne Nüfusu…….80
Çizelge 3.2. α= 0.05 İçin Örneklem Büyüklükleri……..81
Çizelge 3.3. Anket Grupları için Cronbach Alfa Değerleri…….88
Çizelge 4.1. Kent Kullanıcılarına Yöneltilen Soruların Sınıflandırılması……..91
Çizelge 4.2. Kent Kullanıcısının Profiline Göre Cinsiyet Bilgileri……..…...92
Çizelge 4.3. Kent Kullanıcısının Profiline Göre Yaş Bilgileri……93
Çizelge 4.4. Kent Kullanıcısının Profiline Göre Eğitim Durumu Bilgileri…..……...…94
Çizelge 4.5. Kent Kullanıcısının Profiline Göre Meslek Bilgileri……..95
Çizelge 4.6. Edirne Kentinde Yaşayanlar- Edirne'de Yaşam Süresi…….…….96
Çizelge 4.7. Turist Kent Kullanıcısı Edirne'de Bulunma Süresi …….……..……97
Çizelge 4.8 Kent Kullanıcısının Profiline Göre Edirne'ye Geliş Sayısı**.**……...….97
Çizelge 4.9. Edirne Kentinde Yaşayanlar –Edirne'de Yaşama Nedeni……...…..….98
Çizelge 4.10. Kent Kullanıcısının Profiline Göre Yaşamlarının Büyük Çoğunluğunun Geçtiği Yer……..……..……98
Çizelge 4.11. Edirne Kentinde Yaşayanlar–Son Yıllarda Kentte Yapılan Yeni Yapılar……..……..…..….99
Çizelge 4.12. Edirne Kentinde Yaşayanlar –Kentteki Değişimin Değerlendirilmesi……..……..100
Çizelge 4.13. Edirne Kentinde Yaşayanlar –Yeni Yaşam Ortamlarının Sorgulanması100
Çizelge 4.14. Edirne Kentinde Yaşayanlar –Kent Mekanlarının Kullanımı…….101

Çizelge 4.15. Kentle Kurulan İletişimin Farklı Kullanıcı Profillerinde Sorgulanması.102
Çizelge 4.16. Alış Veriş Yolu İle Kent Kullanımının Sorgulanması……....103
Çizelge 4.17. Alış Veriş Yolu İle Tarihi Kent Merkezi Kullanımının Sorgulanması……...104
Çizelge 4.18. Edirne Kentinde Yaşayanlar –Kentin Tarihi Eserlerinin Kullanımı…...105
Çizelge 4.19. Edirne Kentinde Yaşayanlar –Alışveriş Merkezi Kullanımı……..106
Çizelge 4.20. Edirne Kentinde Yaşayanlar –Tarihi Eserlerin Onarılması……107
Çizelge 4.21. Edirne Kentinde Yaşayanlar –Park Bahçe Düzenlemesi……..….109
Çizelge 4.22. Edirne Kentinde Yaşayanlar –"EDİRNELİ" Sözcüğünün Kapsamı…..111
Çizelge 4.23. Kentin Tanımlanması……..…112
Çizelge 4.24. Kullanıcı Profiline Göre Kentin Tanımlanması ……113
Çizelge 4.25. Edirne'nin Simgelerinin Belirlenmesi -Edirne Kentinde Yaşayanlar.…114
Çizelge 4.26. Edirne'nin Simgelerinin Belirlenmesi- Turistler……115
Çizelge 4.27. Kentle İlgili Bireysel Beğeni –Edirne Kentinde Yaşayanlar……..…116
Çizelge 4.28. Kentle İlgili Bireysel Beğeni –Turistler…….…….....117
Çizelge 4.29. Kullanıcı Profiline Göre Kentin Rengi…..…….……...118
Çizelge 4.30. Kullanıcı Profiline Göre Kentin Anlamlandırılması.……..…119
Çizelge 4.31. Selimiye Cami UNESCO Dünya Mirası Listesine Alınması……...…121
Çizelge 4.32. Kenti Anlamaya Çalışmak…….….121
Çizelge 4.33. Edirne Kentine Sorular…….……..…..122
Çizelge 4.34. Kente Yöneltilen Soru Örnekleri……...…….123
Çizelge 4.35. Anket Çalışmasında Kullanılan Sıfatlar……..…125
Çizelge 4.36. Edirne Kentinde Yaşayanların Değerlendirmeleri……..126
Çizelge 4.37. Türk Turistlerin Değerlendirmeleri…….……127
Çizelge 4.38. Bulgar Turistlerin Değerlendirmeleri…….……..…128
Çizelge 4.39. Yunan Turistlerin Değerlendirmeleri…….….129
Çizelge 4.40. Kentin Zihin Haritası ile Tanımlanma Verileri……..….130
Çizelge 4.41. Edirne Kentinde Yaşayanlar– Çalışılan Alan…….…136
Çizelge 4.42 Edirne Kentinde Yaşayanlar –Oturulan Alan……..……...137
Çizelge 4.43. Edirne Kentinde Yaşayanlar –Alışveriş İçin Kullandığınız Alan…...…138
Çizelge 4.44. Edirne Kentinde Yaşayanlar –Sosyal Ortamlar……..139
Çizelge 4.45. Turist Kullanıcı –Ziyaret Edilen Alanlar…….……..…..…141

Çizelge 4.46. Turist Kullanıcı –Konakladığınız Alan…….……..….143
Çizelge 4.47. Turist Kullanıcı –Alışveriş İçin Kullanılan Alan…….……..….144
Çizelge 4.48. Turist Kullanıcı –Sosyal Ortamlar……..146

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.1. Tez Çalışmasının Akış Şeması…….…….....……5
Şekil 1.2. Anket Çalışmasının Yöntem Şeması…….……8
Şekil 2.1. Aristo Modeli……..……18
Şekil 2.2. Lasswell Modeli……...……...……....19
Şekil 2.3. Shannon ve Weaver'ın Matematiksel İletişim Modeli.....…20
Şekil 2.4. Newcomb Modeli……22
Şekil 2.5. Schramm Modeli…….....23
Şekil 2.6. Schramm'ın 2. Modeli……...……...…..24
Şekil 2.7. Schramm Dairesel Modeli…….……..25
Şekil 2.8. Schramm'ın Sözel Modelinin Grafik İfadesi……..27
Şekil 2.9. Berlo Modeli…….……..28
Şekil 2.10. Dance Modeli…….……...….29
Şekil 2.11. Duyma İmgesinin İletişimsel Çevrim İçerisinde Kavramla Buluşması……34
Şekil 2.12. Peirce'in Semiotik Üçgeni……..…..42
Şekil 2.13. Yararsalcı Anlayışta Üç Öğeli İlişki Mantığında Göstergenin Ortam Nesne ve Yorum İlişkileri…….……...43
Şekil 2.14. Gösterge İlişki Bağlantısı……..…46
Şekil 2.15. Charles Sanders Pierce ve Yararsalcı Yaklaşımın Genel İfadesi……..46
Şekil 2.16. Yararsalcı Yaklaşımda Gösterge ve İletişim İlişkisi……...…….….47
Şekil 2.17. Gösteren ve Gösterilen ilişkisi……..49
Şekil 2.18. Gösterge Bütünü……49
Şekil 2.19. Saussure'ün Gösterge İfadesi……...…….50
Şekil 2.20. Kavramların İletişim Aşamasında Temsili ve Anlamlandırma…….54
Şekil 2.21. Anlamsal Gürültü ve Ortak Düzgü Birikimi…….……...……...……58
Şekil 2.22. "Okul" Sözcüğünün Yapısal Düzenindeki Anlam Özellikleri ……...…….64
Şekil 2.23. Izgara Dokunun Farklı Kullanımları……..……..…..…64

Şekil 2.24. Saussure ve Hjelmslev'e Göre Gösterge Tanımları…….....67
Şekil 2.25. Mimarlık Nesnesinin Gösterge Olması……...……..68
Şekil 2.26. Mimari Göstergenin Bileşenleri……69
Şekil 2.27. Kent Kullanıcısının Göstergeyi Anlamlandırması……71
Şekil 2.28. Mimarlıkta Düzanlam ve Yananlamın Oluşumu……...……...73
Şekil 3.1. Edirne'nin Konumu……..…77
Şekil 3.2. Edirne Kentinde Anket Çalışması Yapılan Yerler……..82
Şekil 3.3. Anket Sorularının Uygulanması……..86
Şekil 4.1. Kent Kullanıcısının Geçmiş ve Gelecek İle Kurduğu Bağlantı……110
Şekil 4.2. Zihin Haritalarının Oluşum Süreci……..……..130
Şekil 4.3. Mimari Kent Göstergesine Atıf Yapan Zihin Haritası Örnekleri…….……131
Şekil 4.4. Kentteki Tarihi ve Mimari Göstergelere Atıf Yapan Zihin Haritası Örnekleri……...132
Şekil 4.5. Kentle İlgili Bireysel Atıf Yapan Zihin Haritası Örnekleri……..…132
Şekil 4.6. Kentle Gündelik Yaşama Atıf Yapan Zihin Haritası Örnekleri……133
Şekil 4.7. Edirne'de Yaşayanlar Kentin Kullanımı……...…135
Şekil 4.8. Turistler Kentin Kullanımı……..…..140
Şekil 4.9. Kentin Fiziksel Kullanımı İle Oluşan İletişim…….....148
Şekil 4.10. Kentin Bireysel Yorumu İle Oluşan İletişim……...148
Şekil 4.11. Kent ve Gösterge İlişkisi……..150
Şekil 4.12. Kentle Düzanlamsal Yol İle Kurulan İletişimin İfadesi……..151
Şekil 4.13. Kentle Yananlamlar Yolu İle Kurulan İletişimin İfadesi……..……..152
Şekil 4.14. Kent İle Kurulan İletişimin İfadesi…….152
Şekil 4.15. H1₁Hipotezinin İfadesi……..…..154
Şekil 4.16. *H1₂* Hipotezinin İfadesi……..……155
Şekil 4.17. Kente Ait Göstergelerin Demografi ve Kültürel Altyapı İlişkileri…….….156
Şekil 4.18. *H1₄* Hipotezinin İfadesi…….……..….156
Şekil 4.19. *H0₅* Hipotezinin İfadesi…….…..157
Şekil 4.20. *H1₆* Hipotezinin İfadesi…….…..158
Şekil 5.1. Kent İle Kurulan İletişimin Modeli ve Sonuçları……162

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Kentle kurulan iletişimin mimarlık disiplini içerisinde göstergebilimsel bir bakış açısı ile değerlendirilmesi, kenti ve kent kullanıcısını anlamayı da olanaklı hale getirmektedir. Yaşamımızı geçirdiğimiz kentleri anlamak, kentle kurulan iletişimi belirlemek, kente ait gelecek bakışı ve öngörülerinin oluşturulması açısından önemlidir.

İnsanın yaşamını sürdürme nedenlerinin başında iletişim yer almaktadır. Bireysel ve toplumsal birikimlerimiz, deneyimlerimiz iletişimsel süreçler sonucunda ortaya çıkmaktadır. İnsan olarak varlığımızın dayandığı ana gereksinimlerden birisi olan iletişim, toplumsal yaşamda göstergelerin iletimi ve okunmasıdır. Bireysel olarak ise belirli etkilere insan vücudunun verdiği tepkiler hem fiziksel olarak hem de duygusal olarak bir iletişim sistemi oluşturmaktadır. İnsanın düşünce süreci ise bireyin kendisi ile olan iletişimini anlatmaktadır.

Mimarlıkta ise tasarım aşamasından başlayarak, tasarlanacak olanın fikir düzeyinde ortaya çıkması, fiziki olarak var olması, kentteki yeri ve kent kullanıcılarının algılarında anlamlı iletiler bırakmasına dayanan ve giderek artan bir iletişim durumu bulunmaktadır.

İletişimin oluşabilmesi için, göstergelerin varlığı ve bu göstergelerin uygun kullanımı önemlidir. Göstergelerin ve gösterge dizgelerinin gönderici ve alıcı tarafından

tanımlanmalarıyla iletişim gerçekleşmiş olur. Kenti oluşturan elemanların ya da kent bütününündeki göstergelerin okunması, göstergebilimsel yöntem ile olanaklı hale gelmektedir.

Kente ait göstergelerin okunmasını ve iletişim kurulmasını sağlayan anlamsal, biçimsel ve yararsal boyutlar da göstergebilimin temelini oluşturmaktadır. Göstergelere ait düzanlamlar ve yananlamlar ise anlamlandırmanın kent kullanıcısı için değerlendirme boyutunu ifade etmektedir. Bu tez çalışmasında kentle kurulan iletişim, Edirne kenti örneğinde incelenmektedir.

1.1. Çalışmanın Amacı

Yaşanabilir kentlerin yaratılması için, kentlerin kent kullanıcısı ile ilişki kurması ve anlamlandırılabilmesi gerekmektedir. Toplumsal yaşamın önemli bir parçasını oluşturan mimarlık nesneleri ve içinde bulunduğu kent bütünü, taşıdığı anlamlar ile bir bilgi kaynağı olarak, verilerini kent kullanıcıları ile paylaşıp, göstergeler yolu ile iletmektedirler. İletilerin algılanıp yorumlanabilmesi ile de kent ve kullanıcıları arasında bir iletişim ortaya çıkar.

İletişim ile ilgili çalışmaların tarihi Aristo'ya kadar dayanmaktadır (Aristoteles, 1995). İletişimin sadece bir söz söyleme sanatı, doğrusal bir olay olarak kabul edildiği Aristo döneminden, alıcıya bilgi-veri iletme, iletilen verinin karşılığını bekleme, karşılıklı ilişki, alınan bilgiyi algılama ve yorumlamayı da içeren günümüz bakış açısına ulaşılmıştır.

Kentsel ve toplumsal anlamda oluşan değişimlerin sorgulandığı, bireyler arası ve toplumsal iletişimin değerlendirildiği, kentin, mimari nesnelerin nasıl algılandığını sorgulayan pek çok çalışma bulunmaktadır. Mimarlıkta iletişim ile ilgili yapılan çalışmalar ise sınırlıdır. Bu konuda göstergebilimsel yöntemlerin de kullanıldığı çalışmalarda "iletişim" sadece biçimin (kütle biçimi, mimari biçim, vb.) algılanması ve yorumlanması olarak değerlendirilmiştir. Bu çalışmada ise kentle kurulan iletişimin sorgulandığı kent-kent kullanıcısı arasındaki bağı araştıran, iletişimi sadece doğrusal bir durum olarak görmeyip, kentin zaman içinde algılanması ve bellekte bıraktığı "iz" ile değerlendiren bir yaklaşım oluşturulmaktadır. Çünkü kentin hangi anlamsal (semantik) belirleyiciler ile tanımlandığını sorgulamak, yorumlanma şeklini açıklamak ve kentte

mimari nesneler yoluyla iletişimin nasıl ortaya çıktığını belirlemek kenti ve kent kullanıcısı davranışını anlayabilmek için önemlidir.

Zaman içerisinde kullanıcıların kente ait tercihlerinin değişmesiyle, kenti yaşama ve algılama alışkanlıkları da değişmeye başlamaktadır. Kente ait göstergeler değişmeksizin, zaman içerisinde yenileri de eklenebilir. Ancak, göstergelerin ilettiği mesajlar, bunların yorumlanması ve bellekte bıraktığı izler değişebilir. Kent kullanıcılarının kenti algılamaları ve kent ile iletişim kurmaları zamanla değişime uğramakta, hatta azalmaktadır. Kentle kurulan iletişim bir noktada farklılaşmaya başlayabilmektedir. Kentli kentle iletişime girmekle ilgili adeta çekimserlik gösterebilmektedir.

Bu belirlemeler çerçevesinde Edirne kenti örneğinde kentle kurulan iletişimin farklı kullanıcı profilleri ile tanımlanması ve daha yaşanılabilir, kullanıcı memnuniyetli, gelecek için planlama stratejileri oluşturulmuş kentlerin yaşamda yerini bulmasına olanak sağlayan iletişim modelinin kurgulanması ve tartışmaya açılması, kentle kurulan iletişim, kenti algılama ve bellekte bıraktığı izin sorgulanarak zaman içerisinde oluşan değişimin nedenlerinin belirlenmesi tezin amacını oluşturmaktadır. Ayrıca, tez kapsamında ortaya konulan sonuç değerlendirmelerinin kentle ilgili olarak, kullanıcı kaynaklı sorunların belirlenmesi, kentle kurulan iletişimin niteliğine bağlı olarak tasarım stratejilerinin oluşturulmasında ve akademik olarak, kenti kent yaşamını anlamaya yönelik olarak kullanıcı temelli kuramları desteklemek yönünde örnek olması da amaçlanmaktadır.

1.2. Çalışmanın Kapsamı

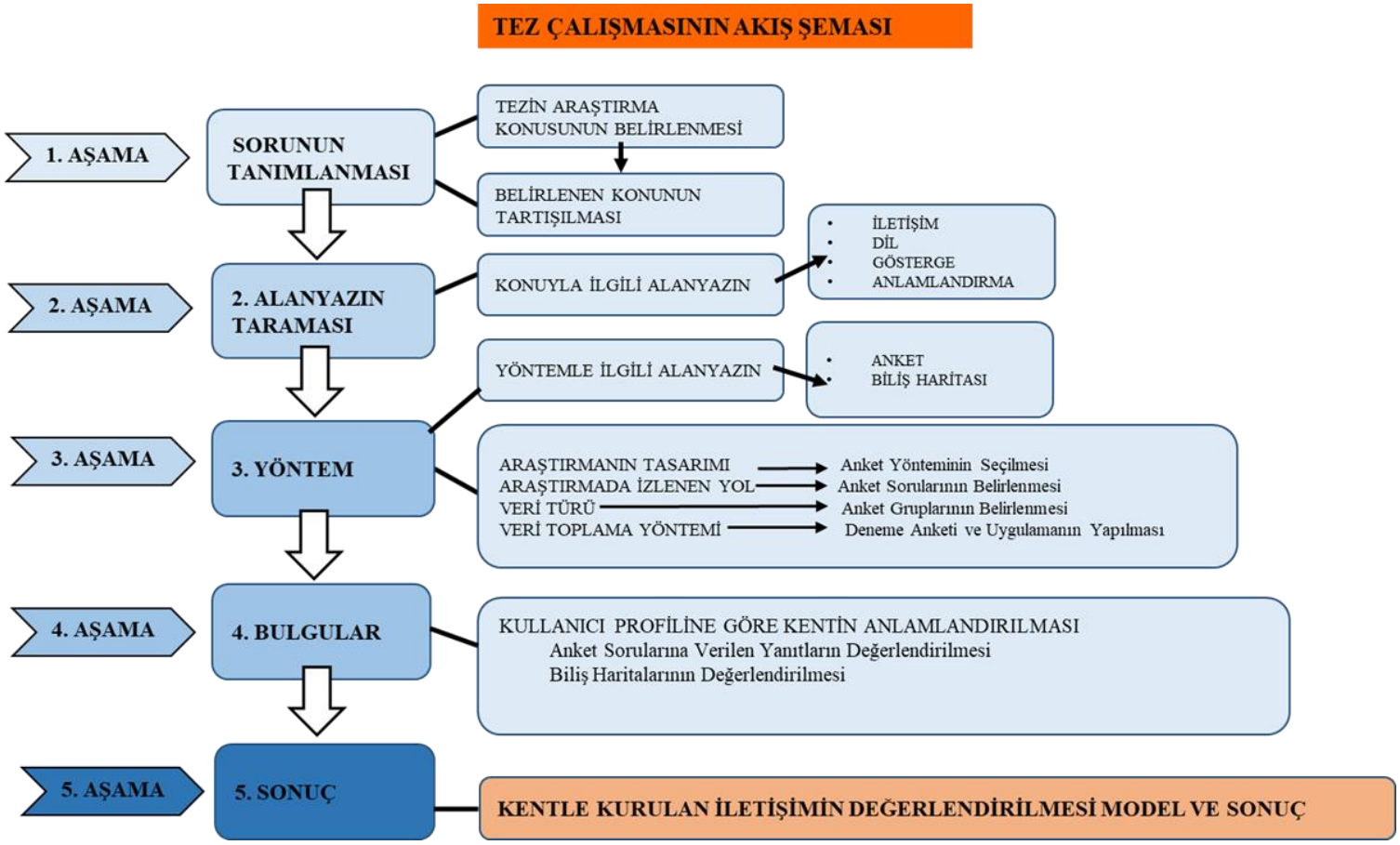
Yaşamımızı sürdürdüğümüz kentler; geçmişte yaratılmış, günümüzde yaratmaya ve yaşamaya devam ettiğimiz, geleceği bilgilendirmesi öngörülen soyut ve somut olarak bir bütünü ifade eden oluşumlardır. Kentler yaşamın ve kent kullanıcılarının farklı bakış açılarından kaynaklanan çok değerli anlamlar içermektedirler. Anlamın birden fazla yorumlanmasına olanak sağlayan ve biçimsel özelliklerinden kaynaklanan farklı etkilerle kentler, anlamsal (semiyotik) bir bütünü de tanımlamaktadırlar.

Bazı anlamlar ve biçimsel etkilerle ilgili olarak kent kullanıcıları benzer düşüncelere sahip olup, ortaklaşma sağlanmaktadır. Ancak, kent kullanıcıları tarafından kentin algılanıp yorumlanmasının bir diğer ifade ile kentle iletişim kurulmasının farklı

yollarının göstergebilimsel ilkelere göre genel bir bakış açısı oluşturularak belirlenmesi, bir düşünce sisteminin oluşturulması ve iletişim modelinin kurulması, kentleri sorgulayıp, değerlendirmek ve gelecek planlamaları için yanıt olmaktadır.

Tez kapsamında (Şekil 1.1), iletilerin, mimari nesneler, topoğrafya, kültür ve insanlar tarafından var edildiği, taşındığı ve paylaşıldığı yerler olan kentler ve kentle kurulan iletişim, kent ve mimarlık nesnesi gibi anlamlı bütünleri inceleyen göstergebilim ile birlikte bir süreç olarak ele alınarak, mimari dil aracılığı ile kullanıcıların kente ait anlamları yorumlama yolları sorgulanmaktadır.

"İletişim" bakış açısıyla değerlendirmeler yapmak, kentin incelenmesi için farklı bakış açıları ve yöntemler sunarak, kentin kişilerarası etkileşimin karmaşık bir ortamı, insan davranışını şekillendiren mekanların bir bütünü olarak kavramsallaştırılmasına da olanak sağlanmaktadır. Kent kullanıcıları tarafından kentsel alanı yorumlamanın çeşitli yollarının göstergebilimsel ilkelere göre daha genel bir biçimde çerçevelendiği "iletişim yönteminin" kentle kurulan iletişimin belirlenmesinde gereksinimlere yanıt vererek, kentlerle ilgili çalışan tüm disiplinler için de kentle kurulan iletişimin araştırılması bir altyapı oluşturmaktadır.

Şekil 1.1. Tez Çalışmasının Akış Şeması

1.3. Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada kent ile kurulan iletişimin ele alınması nedeni ile öncelikle "**iletişim**" kavramı ve "**iletişim modelleri**" tarihsel gelişim sürecinde sorgulanmıştır. İletişim kavramının gelişimi ile birlikte kentin ilettiği mesajları anlamak ve yorumlamak için, "**göstergebilimsel yaklaşımlar**" ile "**kentin ilettiği mesajlar nasıl anlaşılır?"** sorusuna yanıt aranmıştır. Kent ile kurulan iletişimin kent kullanıcısı tarafından anlamlandırılıp yorumlanması "**düzanlam ve yananlam**" kavramları ile açıklanmıştır.

Kente ilişkin veriler göstergebilim ve dilbilim kavramlarının mimarlık nesnesine ve kent bütününe uyarlanması sürecinde; kuramsal çerçevenin oluşturulması için, farklı disiplinlerden (göstergebilim ve dilbilim) kavramlar incelenerek açıklanmıştır. Mimarlığın göstergebilim bakış açısı ile değerlendirildiğinde bir dil olarak tanımlanması ve mimarlık ürününün de gösterge olduğu kabulü ile iletişim, dil-gösterge-anlamlandırma kavramları, yapısalcı ve yararsalcı bakış açılarıyla ele alınmıştır.

Kentle kurulan iletişimin niteliğini belirleyen etmenlerden biri kullanıcı profilidir. Kent, (çalışma kapsamında Edirne kenti) coğrafi ve tarihi konumunun da etkisi ile farklı kullanıcılara mesajlar iletmektedir. Tezde kullanıcı grupları;

-Edirne kentinde doğup, kenti uzun süredir kullananlar,

-İş nedeni ile uzun süredir kentte yaşayanlar,

-Eğitim amacıyla kentte yaşayanlar,

-Kenti görmek, gezmek amacı ile kentte kısa süreli konaklayanlar,

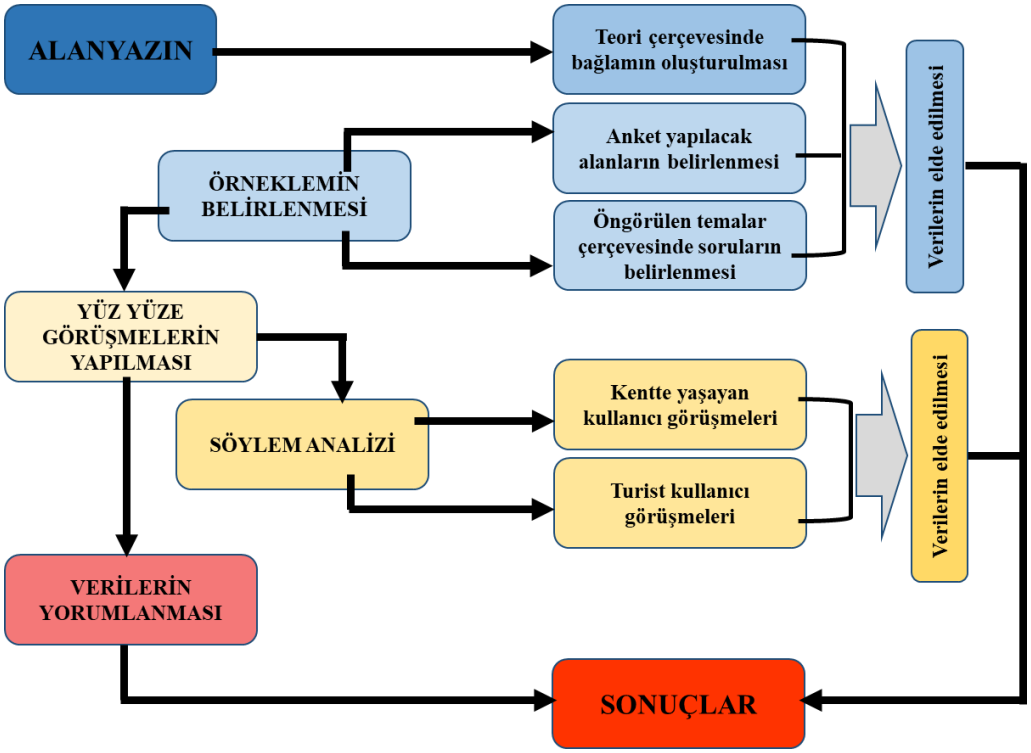
-Kenti görmek, gezmek amacı ile sınır komşusu ülkelerden günübirlik gelen kullanıcılar,

-Diğer nedenlerle Edirne kentine gelip, kent kullanıcısı olanlar olarak sınıflandırılmıştır.

Böylelikle kullanıcı gruplarının farklılaşması sağlanmış, ayrıca kullanıcılar yaş, meslek ve eğitim durumları gibi kişisel özelliklere göre de sınıflandırılmıştır.

Bu belirlemeler doğrultusunda alan araştırması için Edirne kenti kapsamında yukarıda tanımlanan kullanıcı profillerinin yoğunlukta bulunduğu bölgeler belirlenmiştir. Bu bölgelerde gerekli çalışmanın yapılabilmesi için, alanyazın taraması temel alınıp, kavramsal çerçeve ve araştırma soruları belirlenerek, yöntemin kuramsal dayanağı ve temel kurgusu oluşturulmuştur. Alan çalışmasında (Şekil 1.2) nicel araştırma yöntemlerinden "anket formu" ile veri toplanmıştır. Anket yöntemi ile kent kullanıcılarının anlamlandırmalarına dayanarak, kentin göstergebilimsel yöntem ile analizinin anlamsal (semantik) yönünün ölçeklerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Çalışmanın kent kullanıcıları tarafından kentin bireysel tepkilerle anlamlandırılmasını ifade eden semantik boyutun tespiti için, kentin sıfatlarla ve zihin haritası ile değerlendirilmesi sağlanmıştır.

Alan çalışması sürecinde karşılaşılabilecek olası sorunların belirlenmesi ve yapılan anket çalışmasından en üst verimin alınması amaçları ile bir ön (pilot) çalışma yapılmıştır. Böylece katılımcılar tarafından anlaşılmayan ya da yanıtlanmayan sorular belirlenebilmiştir. Ön çalışma ile alan çalışması için belirlenen sorular ve görüşme teknikleri kullanıcı tepkileri de göz önüne alınarak düzeltilmiştir. Gerekli düzeltme ve eklemeler sonrasında Edirne kenti içinde seçilen örnek alanlarda çalışma gerçekleştirilmiştir.

Şekil 1.2. Anket Çalışmasının Yöntem Şeması

Edirne kenti kullanıcıları ile yapılan anket görüşmelerinin çözümlenip sınıflandırılması, sayısal veri analizi için kullanımı tercih edilen SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) programı ile yapılmıştır. Elde edilen veriler sayısal olarak sınıflandırılmış, ilgili program kullanılarak oluşturulan çizelgelerin yorumlanması olanaklı hale gelmiştir. Bu çizelgelerdeki kentle, kent mekanlarıyla, mimarlık nesneleri ile ya da genel anlamda yaşamla ilgili olarak belirlenen bileşenler, kentle kurulan iletişimin sorgulanmasında ve iletişim modelinin oluşturulmasında kullanılmıştır.

Elde edilen veriler çizelgelerle tanımlanarak, farklı kullanıcılarla yapılan anket çalışmasının sayısal verilerle ifadesi sağlanmıştır. Böylece kuramsal dayanaklar ve anket çalışması sonucunda kent ile kurulan iletişimin belirlenmesine olanak sağlayan iletişim modeli oluşturulmuştur.

1.4. Çalışmanın Hipotezleri

Tez çalışmasında veri toplama yöntemlerinden biri olan anket çalışması ile elde edilen bulgular değerlendirilerek aşağıdaki hipotezlerin doğruluğu sınanmıştır.

$H0_1$: Kent ile kurulan iletişimin belirlenmesinde kent kullanıcısının kente ait "yerleri" kullanımı, bu yerlerle ilgili olarak, onarım, düzenleme ve bunlara katılım kararları ve ilgisi, aynı zamanda kent ile kent kullanıcısı arasında bir iletişim ilişkisini tanımlamamaktadır.

$H1_1$: Kent ile kurulan iletişimin belirlenmesinde kent kullanıcısının kente ait "yerleri" kullanımı, bu yerlerle ilgili olarak, onarım, düzenleme ve bunlara katılım kararları ve ilgisi, aynı zamanda kent ile kent kullanıcısı arasında bir iletişim ilişkisini tanımlamaktadır.

$H0_2$: Geçmiş ve günümüz arasında mimarlık nesneleri ve kent yolu ile bir iletişim kurmak olası değildir.

$H1_2$: Geçmiş ve günümüz arasında mimarlık nesneleri ve kent yolu ile bir iletişim kurmak olasıdır.

$H0_3$: Kentin göstergeler ile tanımlanması, demografik özelliklerden ve kültürel altyapıdan bağımsız değildir.

$H1_3$: Kentin göstergeler ile tanımlanması, demografik özelliklerden ve kültürel altyapıdan bağımsızdır.

$H0_4$: Kentin "simge" olarak tanımlanan göstergeleri değerlendirildiğinde sonuç, demografik özelliklerden ve kültürel altyapıdan bağımsız değildir.

$H1_4$: Kentin "simge" olarak tanımlanan göstergeleri değerlendirildiğinde sonuç, demografik özelliklerden ve kültürel altyapıdan bağımsızdır.

$H0_5$: Kent bütünü bir gösterge olarak değerlendirildiğinde sonuç, kültürel altyapıdan bağımsız değildir.

$H1_5$: Kent bütünü bir gösterge olarak değerlendirildiğinde sonuç, kültürel altyapıdan bağımsızdır.

H0$_6$: Kent ile kurulan iletişimin niteliği, tarihi mekanlardan alışveriş mekanlarına doğru değişim göstermemektedir.

H1$_6$: Kent ile kurulan iletişimin niteliği, tarihi mekanlardan alışveriş mekanlarına doğru değişim göstermektedir.

BÖLÜM 2

KURAMSAL DAYANAKLAR

Zaman içerisinde toplumsal yaşamda oluşan değişimler kentleri ve mimarlık nesnelerini de etkilemektedir. Kentlerin gelişim süreçlerinde yaşam alanları için sadece fiziksel gereksinimler düşünülerek alınan kararlar, çoğu zaman yeterli olamamaktadır.

Kent kullanıcısı olan insanoğlunun bireysel ve toplumsal etkinliğinin temelinde yer alan bilgi aktarımı ve iletişim eylemi, göstergeler yolu ile sağlanmaktadır. Sağlıklı iletişimin olanaklılığı, kullanılan göstergelerin algılanıp yorumlanmasıyla gerçekleşir. İnsanla bağlantı kuramayan, algısal olarak tanımlanamayan mimari nesneler ve kentler, zaman içerisinde insanların yaşadığı yere yabancılaştığı alanlara dönüşmektedirler. Ancak, kentle kurulan iletişimi sorgulayan çalışmaların varlığı ile kullanıcıların kente bakış açıları belirlenip, hangi göstergelerle kenti değerlendirdikleri tanımlanabilmektedir. Olumlu ve olumsuz yönler belirlenerek, gelecek için verilecek yaşamla ilgili (tasarım, yönetim, planlama…) kararların, daha verimli olması sağlanabilir. Kent kullanıcıları için daha verimli iletişim kurdukları mekanlar yaratılabilir, böylece kenti ve kent kullanıcısını anlamak daha olanaklı hale getirilebilir.

Bu belirlemeler ışığında tezde iletişim, göstergebilim, anlamlandırma kavramları açıklanarak, iletişim ve kentle kurulan iletişim tartışılmaktadır.

2.1. İletişim Kavramı

İletişim kavramının kentle kurulan iletişim düzleminde değerlendirilmesinden önce genel tanımları, tarihsel süreçteki gelişimi, modelleri ve gerekliliği üzerinden sorgulanmasıyla oluşturulan genel bakış, konunun daha iyi anlaşılmasına olanak sağlayacaktır.

İletişim terimi, günümüzde her alanı etkileyen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır ve İnsan yaşamının tüm etkinliklerini içermesi bakımından her yerde ve her zaman karşılaşılan bir olgudur. Oskay'a (2007) göre iletişim, insanın varlık sürdürme biçimindeki gelişmelere göre değişime uğrayan, insana özgü bir olgudur. İnsanın bilinç dünyası göz önüne alındığında ise duyu organlarındaki uyarım, özel algısal deneyimlerle karşılıklı ilişkidedir (Aynan, 1995). Deneyimler öğrenilerek biriktirilir. İkinci defa elimizi ateşe sürmeyiz ya da araç geliştiririz. Deneyim birikimleri, dışsal dünyanın bilinçteki yansımalarıdır. İnsanı diğer canlılardan ayıran temel özellik de budur. Bilgileri biriktirmek, diğer insanlara aktarabilmek; aynı şartlarla tekrar karşılaşıldığında bir önceki deneyimi kullanabilmektir. Bununla birlikte iletişim, toplumsal olması nedeniyle anlamların da paylaşımıdır. İnsan yaşamının tüm etkinliklerini içermesi, yaşamdaki değişimlere göre farklılaşması ve toplumsal nitelik taşıması nedeniyle, iletişim kavramı farklı disiplinlerin araştırma konusu olmuştur.

Sözlük tanımları incelendiğinde iletişim; bir yerden, bir bireyden, bir makineden farklı bir bireye ya da yere herhangi bir ortamdan yararlanarak bilgi gönderme olarak tanımlanmaktadır (Bilişim Terimleri Sözlüğü, 1981). İki yönlü bir süreç olarak tanımlandığında ise düşünceleri, duyguları bildirme, haberleri iletme, düşünceleri paylaşma ya da değiş-tokuş etme etkinliği, bilgi, haber, düşünce ya da görüş alışverişi, iletidir (Longman Dictionary of Contemporary English, 1978). Kişiler arasında duygu, düşünce, bilgi, haber bakımından karşılıklı alışveriş olarak da tanımlanmaktadır (Öztürkçe Sözlük, 1975). Ana Britanica Ansiklopedisi'nde (1988) iletişim, bireyler arasında ortak bir simgeler sistemiyle gerçekleştirilen anlam ve bilgi alışverişi olarak tanımlanmaktadır. Yine aynı kaynakta 1. Richards'ın (1923) iletişimi, bir aklın bir başka akılda, kendi yaşadığı deneyime benzer bir deneyimin canlanmasını oluşturabilmesi biçiminde tanımladığı belirtilmektedir (Usluata, 1991).

Shannon ve Weaver'ın (1949) Mathematichal Theory and Communication adlı yapıtlarında iletişim sözcüğünün en genel bakışla bir aklın bir başkasını etkilediği tüm işlemleri içerdiğini bunun da sesli konuşma, yazı yazma, müzik, görsel sanatlar, bale ve tiyatro gibi tüm insan davranışlarını kapsadığını belirtmektedir. Shannon'a göre, bazı bağlamlarda iletişimin tanımı daha da geniş kapsamlı olabilmektedir. Örneğin, yönlendirilmiş bir füzenin bir uçağı izlemesi türünden bir mekanizmanın işlemlerinin bir başkasını etkilemesi de iletişim sözcüğünün anlamı kapsamındadır.

A Dictionary of Communication and Media Studies'de verilen tanımlarda: Baker Brownel (1950) iletişimi dolaylı ve dolaysız olarak ayırmaktadır. Dolaylı iletişim *"bir şeyin simgelere (sembollere) dönüştürülüp bir kişiden bir başkasına iletildiği bir süreç*", dolaysız iletişim ise **"*kişilerin birbirleriyle özdeşleşmeleri*"** olarak açıklanmaktadır. Jurgen Ruesch (1951) ise iletişimi *"kişilerin birbirlerini etkilemelerini sağlayan tüm süreçler"* olarak tanımlamaktadır.

Schramm Latince kökeni "kommunis"den gelen komünikasyon sözcüğünü ortaklık oluşturma diye alarak, iletişimi de kaynak ile alıcı arasında ortaklık için amaçlı bir çaba olarak tanımlamış, ayrıca gönderilen iletinin alınan iletiden değişik olabileceğini vurgulamıştır. Wilbur Schramm (1972) için insanlara özgü olan iletişim, iki birey ya da bir kişi ile çok sayıda kişiler arasındaki ilişkiye dayanmaktadır.

İletişim Ruben'e (1984) göre ister bilgiyi yaymak, ister eğitmek, ister eğlendirmek, ister etkilemek ya da yalnızca anlatmak olsun, bilgi vermeye ilişkindir. Başka bir deyişle bilgiye yönelik davranıştır. Gerbner'a (1984) göre de "*insanlar arasında simgesel etkileşimdir*." Gabriel Rodriques (1987) için iletişim sadece bilgi ya da ileti göndermeyi içermez, birlikte çalışan kişilerin etkinliklerini de kontrol etmektedir. En genel tanımıyla iletişim, yalnızca haber ve ileti alışverişi değil, veriler, olgular ve görüşlerin iletimi ve paylaşımını içeren bireysel ve ortak devinimdir (Mac Bride, 1988), (Usluata, 1991).

İletişim sadece söze dayalı bir süreç olmayıp, insan ile insanın karşıladığı, ilişki kurduğu her durumda, her yerde ve her mekanda ayrı bir dil biçimi içerisine kodlanmış iletişim süreci yaşanmaktadır. İletişim Toplumbilim Terimleri Sözlüğünde "düşünce ve duyguların bireyler, toplumsal kümeler, toplumlar arasında söz, el-kol devinimi, yazı ve

görüntü aracılığı ile değiş tokuş edilmesini sağlayan toplumsal etkileşim süreci" olarak ifade edilmektedir (Ozankaya, 1975).

Gerbner'e (1956) göre de iletiler, kültürde paylaşılan kodlanmış simgesel biçimlerdir. Her kültür kendine ait ileti dizgeleri ile ortak imgeler oluşturur. Sonuçta da belirli anlamlar taşıyan simgeler yaratılmış olur. İletişimde kullanılan simgeler kodlanmış ileti dizisi ortaya çıkarırlar. Bu arada simgeler, nesneler ya da etkinlikler birer veridir. Kendilerinin dışında bir başka şeyi de temsil ederler.

Gramer terimleri sözlüğünde ise iletişim "bir bilginin, bir haberin, bir niyetin, bir konuşmanın ilkel veya gelişmiş bir işaret sisteminden yararlanılarak bir zihinden başka bir zihne ya da bir merkezden başka bir merkeze ulaştırılması" olarak tanımlanmaktadır (Korkmaz, 2008).

Duyguların aktarılması, ifade biçimleriyle ve tutumlarla olmaktadır. Buna göre, iletişim, hedefin davranışlarını etkilemek amacıyla, sözlü ya da sözsüz araçlarla zihin yönlendirme eylemi olarak da tanımlanabilir.

"İletişim olgusunun oluşmasını sağlayan kaynakta, bilmek isteme merakı da vardır. Bu bilmek ve isteme merakı, insan varlığının doğal ve akılsal yapısından, kendiliğinden öncel olarak var olan bir yetidir. Bir başka deyişle bu yeti, doğuş ile birlikte öncel olarak ortaya çıkar" (Yenişehirlioğlu, 1981, Aktaran Ünlüer,1999).

Tanımlı bir coğrafya parçasında benzer doğa koşulları içinde varlıklarını sürdürmek için araç ve gereçler bulan, bunları belirli iş bölümü sistemleri ile kullanan, ürettiği değerler ve inançlar ile toplumun farklı kesimlerini ortak üst kimlikler içerisinde kaynaştırmayı da amaçlayan iletişim, insanların ortak etkinliği olarak da tanımlanabilir.

Bu anlamıyla değerlendirildiğinde Özçağlayan'a (1999) göre iletişim sözcüğü karşımızdaki ile "ortaklaşma" yaratma isteği üzerine temellenmektedir. Bir bildirimde bulunulduğu zaman karşıdakiler ile bir "ortaklaşma" yaratılmak istenir. Yani aynı bilgi, düşünce veya aynı tutuma sahip olmak, paylaşmak istenir.

İnsanoğlunun davranışsal özellikleri; açığa çıkarmak istedikleri, duygu ve değerleri, gereksinimleri ya da algıları yoluyla dışa vurma istekleri, insanların eylemleri aracılığı ile diğerlerine iletilmektedir. Birbirleriyle sürekli iletişim halinde olan insanoğlunun, toplumsal bir davranış olarak da değerlendirilebilecek olan bu

etkileşiminde iletişim bir araç olarak var olmaktadır. Sakar ve Küçükarslan'ın da belirttiği gibi, etkileşimin olduğu her yerde iletişim ve iletişimin olduğu her yerde de etkileşim vardır. Bu iki olgu birbirlerinin vazgeçilmez parçalarıdır (Sakar ve Küçükaslan, 2006, s. 4).

Uygarlığımızın ve kültürümüzün temel yapıtaşı olan iletişim etkinliğini, çağdaş uygarlık, çağdaş kültür dediğimiz olgunun düşünsel davranışsal model ve tutumlarının da bir bölümünün görünen yüzünü oluşturan, insan yapımı çevrenin ürünleri olarak tanımlayan Bayrakçı (2004), iletişimi sonuç ürün olarak değerlendirmektedir.

İletişim gündelik yaşamımızda da kişilere nesneleri, insanları tanımlar, işbölümü içinde değişik toplumsal görevler yüklenmiş insanlara bu görevleri yerine getirirken, bu görev dağılımında oluşan toplumun o tarihsel dönemindeki yaşam tarzını öğretir, olumlatır, yeniden üretim için gereken değerlendirme biçimlerini aşılar. Toplumsal sistemin sürmesini, kendini yeniden üretmesini sağlar (Oskay, 2007).

Yaşam alanları olan kentler, kent kullanıcılarının karşılıklı etkileşime geçtikleri mimari nesneleri ve mekanları içermektedir. Kullanıcıların kentleri oluşturan mimari nesneler ve mekanları yorumlaması, dil olgusu ve göstergeler alış verişi ile sağlanmaktadır. Bu durum, kentle kullanıcıları arasında bir iletişimi anlatmaktadır.

İletişim, farklı demografik özellikler taşıyan kullanıcılar ile kent arasında mimarlık nesneleri ve kenti kullanım yoluyla sağlanan bağlantı olarak da tanımlanabilir. Bu tez çalışması kapsamında iletişim, ortak bir dil aracılığı ile karşılıklı mesaj–bilgi iletilmesini sağlayan bir süreç ve bu süreç ile birlikte kullanıcının kendi yorumunu katarak, zaman içerisinde izlerini bırakan bir olgu olarak ele alınacaktır.

İletişim bilimi insanlık tarihi kadar eskiye dayanmaktadır. Filozofların eserlerinde, Eski Yunan Mitolojisinde iletişim, tüm tartışmaların odağını oluşturmaktadır. Günümüzdeki gelişmeler ve küreselleşmenin etkileri de göz önüne alındığında iletişim, belli bir dönemin ya da uygarlığın tartışma konusu değil, toplumun ve insanın kendisi konumundadır (Tekinalp ve Uzun, 2004).

İletişimin bilimsel bir disiplin olarak ele alınışı ancak 20. Yüzyıl'ın ikinci yarısında gerçekleşebilmiştir. 20.Yüzyıl'ın ikinci yarısında hızı gittikçe artan toplumsal gelişmeler, bir yandan yeni bilim dallarının ortaya çıkması sonucunu doğururken, diğer

yandan da eski, geleneksel bilim dallarından koparak, bağımsızlaşan bilim dallarına ve önceleri herhangi bir bilim alanı içinde ele alınmayan bir takım konuların bir isim altında birleşerek bilim dalı oluşturmalarına yol açmıştır (İnal, 1980). Benzer biçimde gelişen iletişim bilimi de temelde iletişim kavramına dayanmaktadır.

2.1.1. İletişim Süreci ve İşlevleri

İletişimle ilgili tanımlardan yola çıkılarak, yalın bir anlatım ile gönderici ve alıcı arasındaki bilgi iletimi olarak da tanımlanan iletişim, belirli kurallar içerisinde oluşturulmuş (düzgülenmiş) bilgilerin süreç içerisinde kazandığı anlamları da ifade etmektedir.

İletişim sürecinde aktarılan bilginin süreçteki etkililiğine göre iletişim durumunda farklı işlevler ortaya çıkmaktadır. Bühler'in iletişim modelinden yola çıkan-Jacobson'a göre bu işlevler aşağıdaki gibidir:

1. Gönderge İşlevi
2. Coşku İşlevi
3. Çağrı İşlevi
4. İlişki İşlevi
5. Sanat İşlevi (Şiirsellik İşlevi)
6. Üstdil İşlevi (www.turkedebiyati.org).

Gönderge İşlevi, iletişimde dilin bilgi vermek, herhangi bir konuyu açıklığa kavuşturmak üzere kullanılmasını tanımlamaktadır ve iletişim sürecindeki bağlamı açıklar. Soyut ya da somut özellikli bir gerçekliğin varolduğu iletişim süreçlerinde ortaya çıkmaktadır (http://www.signosemio.com/jakobson/functions-of-language.asp).

Bir iletinin içeriğindeki duygu ve heyecanın ifade edilmesi amacı ile oluşan işlev coşku işlevidir. Anlatımsal işlev olarak da tanımlanmaktadır. Bu işlevde genellikle duygular, heyecanlar, korkular, sevinç ve üzüntüler dile getirilmektedir. Bildiri alıcı üzerinde odaklandığında ise ileti bir çeşit çağrı işlevi görmektedir. Alıcıda bir tepki ve davranış değişikliği yaratmayı amaçlamaktadır (www.turkedebiyati.org). İletinin aktarıldığı kanala dönük denetimin sağlanması, iletinin uygun yollar ile aktarılıp

aktarılmadığının kontrol edildiği işlevdir. Bildiri kendi kendisine dönük olduğunda, doğrudan doğruya kendi kendisi amaçlandığında şiirsellik işlevi ya da sanat işlevinden söz edilmektedir. (Guiraud, 1994). Sanat gibi mimarlık da kendi anlamlarını taşıyan iletiler üreterek, iletişim sürecinde var olmaktadır.

Bir iletinin dil ile ilgili olarak bilgi vermesi üzerine düzenlenmesi durumunda o iletide dil, dil ötesi işlevlerde kullanılmış olur. İleti, kullanılan iletişim sürecine ilişkin bir açıklama oluşturuyorsa, iletişimde üstdil işlevi de gerçekleşmektedir. Dili açıklayan dilden söz edilen "dil" konu edilmektedir (Göldeli, 1983).

İletişim süreci içerisinde bu işlevler farklı ağırlıklarda vurgulanarak kendilerine yer bulabilmektedirler. İletişim süreci ve etkileri ise aşağıda tarihsel gelişimi içerisinde farklı modellerle ifade edilerek tanımlanmaktadır.

2.1.2. İletişimin Modelleri ve Sistemi

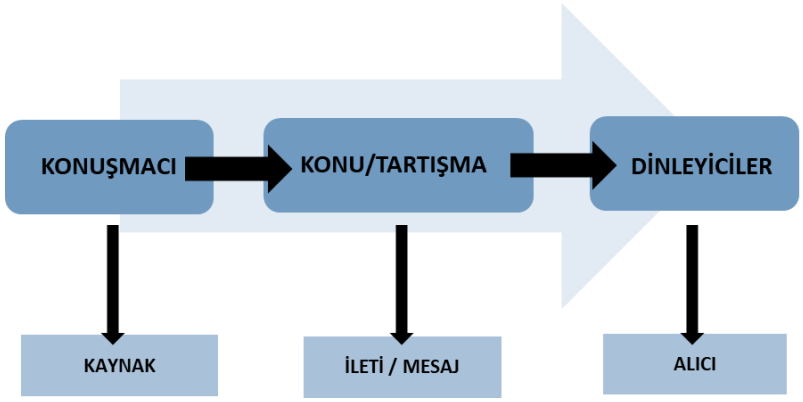
İletişim kavramının kullanım biçimleri, anlam ilişkileri ve gelişim çizgilerini anlamak için iletişim modellerini incelemek gerekmektedir. İletişim bir çalışma alanı olarak kabul edildiği zamandan günümüze değin pek çok iletişim modeli tanımlanmıştır. Tanımlanan bu modeller öncelikle "karşıdakine bir şey anlatma", "anlatıcının kendi fikrini kabul ettirme çabası", "seçilen simgeleri kullanarak bir durumu, bilgiyi iletme, anlatma", "iletilen bilginin, durumun nasıl algılandığını sorgulama" gibi aşamalardan geçmiştir.

Bu bölümde iletişim çalışmalarının çıkış noktasını, tarihsel gelişim süreçlerini ve anlamsal yanını gösterdiği düşünülen modeller üzerinden yorumlar yapılacaktır. Böylece, iletişim çalışmalarının başlangıç, gelişme aşamaları açıklanarak mimarlıkla kurduğu bağlantının anlaşılmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

2.1.2.1. Aristo Modeli

İletişimin bir sanat ya da beceri bu nedenle de bir çalışma alanı sayılması İ.Ö. 5. ve 4. yüzyıllarda, Platon ile Aristo'ya kadar uzanmaktadır. Aristo Rhetorik adlı yapıtında iletişimi bir konuşmacının, bir hatibin, konuşmasında dinleyicilere sunacağı tartışmanın oluşturulması ya da biçimlendirilmesi olarak tanımlamıştır. İletişim sürecini ilk olarak

Aristo'nun modelleştirdiği (Şekil 2.1) ve diğer iletişim modellerine de temel olduğu kabul edilmektedir (Usluata, 1991).

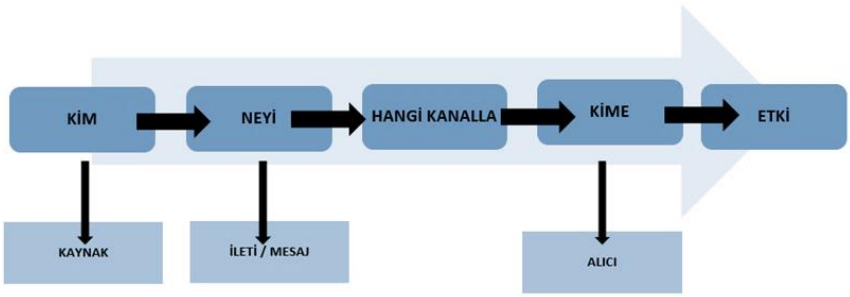
Şekil 2.1. Aristo Modeli (Usluata, 1991'den yararlanılarak)

Model tek yönlü sözel bir etkinliktir. Bu klasik yaklaşımda iletişim, inandırıcı olma (ikna etme) sanatı anlamını taşımaktadır. Burada konuşmacının iletilerini (mesajlarını) alıcılarda (dinleyicilerde) istediği tepkileri yaratmak üzere düzenleme becerisi söz konusudur. Konuşmacı, konu ve alıcı (dinleyiciler) üçlüsünden oluşan doğrusal bir iletişim modelidir.

2.1.2.2. Lasswell Modeli

İletişim sürecinin farklı unsurları olan; iletilen mesaj, izleyici grupları arasındaki ilişkiler ve iletilerin izleyici toplulukları üzerindeki etkilerini inceleyen çalışmalar pragmatik düşünce yaklaşımına dayanan, liberal çoğulcu burjuva toplum kuramından hareketle ortaya çıkmıştır (Yaylagül, 2006). Bu yaklaşım, kitle iletişim kuramlarının ve bu alanda çalışan profesyonel insanların özerk olduğu varsayımına da dayanmaktadır. Bu konudaki deneysel çalışmalar, 1930'lu yıllardan itibaren gelişmeye başlamıştır.

Bir siyaset bilimci olan Harold Lasswell 1948'de propaganda alanında çalışırken, sorgulayan bir iletişim modeli oluşturmuştur (Şekil 2.2) (Rahman ve Munadi, 2018).

Şekil 2.2. Lasswell Modeli (Rahman ve Munadi, 2018'den yararlanılarak)

Lasswell sözel iletiler üzerinde durmuş, ancak etkide sonuçların değişik olabileceğini vurgulamıştır. İletişimin etkilerinin ya da çıktılarının, bilgilendirme, eğlendirme ya da ikna etme türünde çeşitlilik göstereceğini öne sürmüştür. Kitle iletişim sürecini açıklayan,

"Kim?

Ne söylüyor?

Hangi kanalla?

Kime?

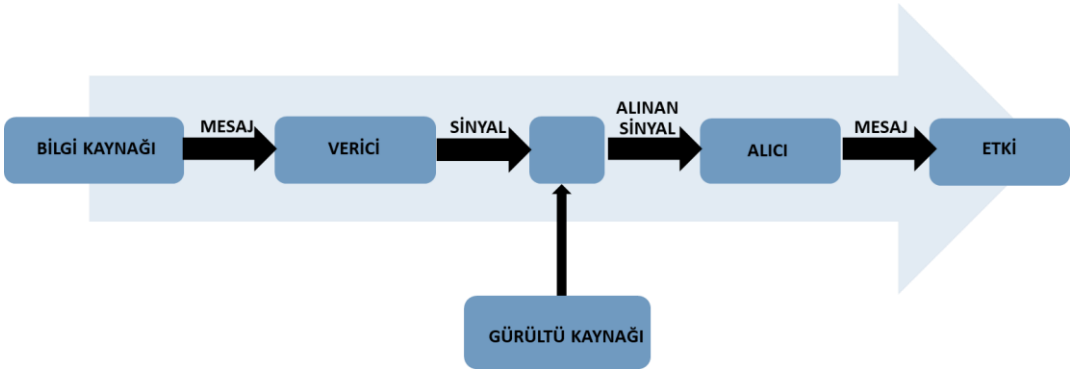
Ne tür bir etkiyle?"

Soruları, sürecin açıklanmasına ışık tutmuştur (Usluata,1991). Böylece iletişimin kuramsal ve yöntem bilimsel olarak analiz edilmesi de sağlanmıştır.

Bu modelde de iletişim, doğrusal bir süreç olarak ele alınmaktadır. Soruların sorulması, sürecin anlaşılması bakımından önemlidir. Sürecin başlangıcını, sorularda *"kim"* olarak nitelendirilen gönderici oluşturur. Gönderici bir kanal aracılığı ile mesajını alıcıya iletir. Alıcı mesajı aldıktan sonra, bu mesajı uygulamaya koyar. Burada alıcı etkilenmek için bekleyen pasif konumu temsil etmektedir. İletişim doğrusal ve tek yönlüdür ve beklenen tepki ile sonlanmaktadır. Modelin en önemli özelliği, iletişimin bilimsel bir disiplin olarak nitelendirilmesini sağlamış olmasıdır (Yaşar, 2017). Lasswell Modeli, geribildirim öğesini dikkate almadığı için eleştirilmiştir.

2.1.2.3. Shannon - Weaver Modeli

1949 yılında Shannon ile Weaver'ın geliştirdikleri model, iletişimi basit bir doğrusal süreç olarak ele alır. Modelin basitliği, türevlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Model, bilgi ileten tüm durumlarda, insanlar için de makineler için de uygulanabilme özelliği taşımaktadır. Kaynağın seçtiği iletiyi, gönderici sinyale (işarete) dönüştürür, iletişim kanalı da alıcıya iletir (Fiske, 2003).

Şekil 2.3. Shannon ve Weaver'ın Matematiksel İletişim Modeli (Chandler, 1994'ten yararlanılarak)

Shannon ve Weaver iletişimi öğelerle tanımlamışlardır. Bu öğeler;

-Bilgi kaynağı: Bir dizi olası iletiler arasında istenen iletiyi seçer, seçilen ileti yazılan ya da konuşulan sözcüklerden, resimlerden, müzikten vb. oluşabilir.

-Gönderici: İletiyi sinyale dönüştürür.

-İletişim kanalı: Telefon teli, elektrik dalgası vb iletiyi iletir.

-Alıcı: Sinyali iletiye dönüştürür. (Xu ve Zhang, 2021).

İnsan bilimlerinde yaygın bir biçimde kullanılan ve iletişim durumundaki tüm insan edim ve eylemlerini kapsayacak nitelikteki bu model, iletişim sürecine beşinci öğe olarak eklemlediği "gürültü" ögesini açımlarken "artık bilgi" (redundancy) ile "bilgi yitimi" (entropy) terimlerini de kullanmaktadır (Erdoğan & Alemdar, 1990). Shannon ile Weaver iletişim modeline "*gürültü kaynağı*" nın eklenmesi, iletişim sorunlarının çeşitli gürültü düzeylerinde incelenmesine de olanak sağlamıştır.

Bu görüş, iletişimin müzik, sanat, bale ve tiyatro gibi tüm insan davranışlarını içeren etkinlikleri kapsamasına neden olmuştur. Çünkü iletişim, sözel ve aracı kanalların dışında jestler türünde tüm sözel olmayan davranışları da içermektedir.

Modelde iletişim terimi "bir zihnin diğer bir usu etkileyebileceği tüm işlemleri kapsayan çok geniş bir anlamda" kullanılmaktadır. İletişim süreci, mümkün olan iletiler arasından birini seçen kaynak ile başlar. İleti sadece kaynakla iletici arasında ve alıcıyla hedef arasında var olur. Bir sinyal yalnızca iletici ve alıcı arasında yol alır. Sinyal ele alınan iletişim sistemine bağlı olarak farklı biçimlerde olabilir. Kanal ise sinyali ileticiden alıcıya iletmek için kullanılan araçtır. Bilgi kuramına göre kanal kapasitesi bir kanalın iletebileceği sembollerin sayısı değil, aksine bir kanalın iletebileceği bilgi ya da bir kanalın bir bilgi kaynağınca üretilen şeyi iletebilme yeteneği olarak belirlenmektedir (Weaver, 1949'dan aktaran, Severin ve Tankard, 1994, s. 66).

Shannon ve Weaver, iletişim araştırmalarında üç sorun düzeyinden söz etmektedirler. Bunlar;

A Düzeyi (teknik sorunlar) İletişim simgeleri ne kadar kusursuz biçimde aktarabilmektedir?

B Düzeyi (anlamsal sorunlar) Aktarılan simgeler istenen anlamları ne kadar kesinlikte iletebilmektedirler?

C Düzeyi (etkililik sorunları) Alınan anlamlar, davranışı, arzu edilen yönde ne ölçüde etkileyebilmektedirler? (Erdoğan ve Alemdar, 2005, s. 63, 64).

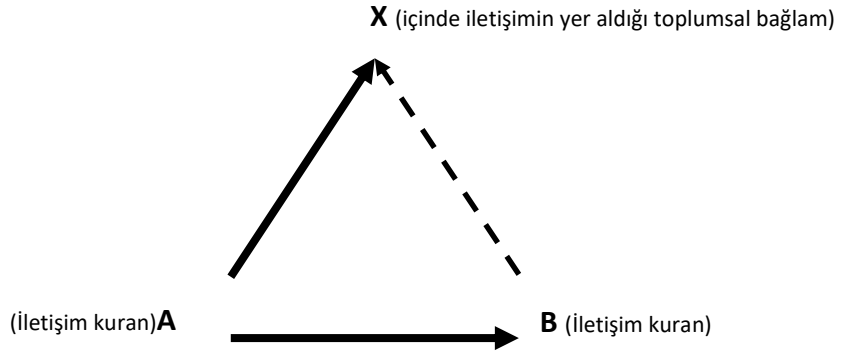
A düzeyindeki teknik sorunlar, anlaşılması en kolay olanlardır ve model aslında bu sorunları çözmek üzere geliştirilmiştir. Anlamsal sorunların da belirlenmesi kolaydır, ancak çözümü daha zordur ve alanı, sözcüklerin anlamlarından bir Amerikan haber görüntüsünün bir Rus için ne ifade ettiğine kadar uzanır. Shannon ve Weaver, anlamın iletide içerildiğini düşünürler, dolayısıyla, kodlama sürecinin geliştirilmesi, anlamsal doğruluğu arttırır. Ancak burada, modelin tanımlamadığı kültürel etmenler de söz konusudur. Anlam ileti içinde olduğu kadar, kültür içindedir (Fiske, 1990, s. 22, 23).

İletişimin amacı, hedefin davranışını etkileme çabasıdır. Buradaki davranış, geniş bir anlam içermektedir. İletişimi teknik, anlam (semantik) ve etkililik düzeylerinde çözümleyen model, iletişim bilimleri çalışmalarının temelini oluşturmaktadır.

2.1.2.4. Newcomb Modeli (ABX Denge Modeli)

Model, toplumda ya da toplumsal ilişkilerde bir etken olarak iletişimi sunmaktadır. Newcom'un Görüşünün temelinde de kişilerin tutumları, inançları ve davranışları arasında uyum kurma gereksinimini öneren denge kuramı bulunmaktadır (Usluata, 1991).

Kişiler arası iletişim süreci bağlamında kurulan iletişimsel ilişkilerde, iletişimde bulunan insanların sahip oldukları inanç, tutum ve davranışlar önemli bir yere sahiptir. Bireyler böylece, hem kendi içsel iletişimlerinde hem de diğer insanlarla olan iletişimlerinde bir denge ararlar. A ve B, birbirleriyle iletişimde bulunan iki kişiyi ifade etmektedir. X ise bu kişilerin iletişim etkinliğinin içeriğini, konusunu oluşturan bir başka kişi, olgu ya da olaydır. Eğer A ve B, X'e karşı farklı bir bakış açısı ya da düşünce ya da tutuma sahipse A ve B arasındaki iletişim ilişkisinde bir dengesizlik durumu ortaya çıkar. Böylece bu iki kişiden birisi diğerine ya da X'e karşı olan tutum ve düşüncelerini değiştirebilir (Yaylagül, 2006).

Şekil 2.4. Newcomb Modeli (Popescu, 2015'den yararlanılarak)

Newcomb Modeli 'ne göre, iletişimin denge ve yönelimi destekleyen, güçlendiren bir süreç olmasından dolayı, iletişimde bulunan insanların birbirlerine ve çevrelerindeki üçüncü kişi, nesne ve olaylara karşı ortak yönelimlerinde, iletişim eylemleri işlevsel olmaktadır. İletişim sayesinde A, B ve X birimleri arasındaki bilgi iletimi ile denge korunur ve sürdürülür. Bu model, bireylerin sahip oldukları düşünce, tutum ve davranışları destekleyecek bilgilere ve iletişim ilişkilerine olumlu yaklaşacakları

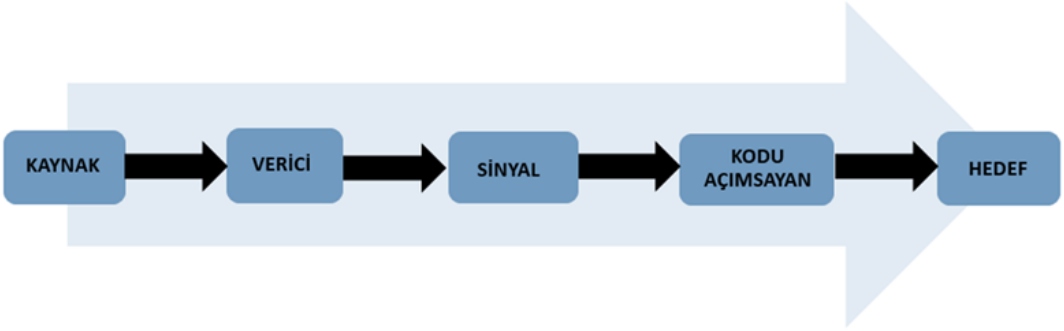
düşüncesi olduğundan algıda seçicilik ve bilişsel uyum kuramında olduğu gibi iletişim eylemleriyle sahip oldukları dengeyi korudukları veya korumaya çalıştıkları görüşü kabul görmektedir (Popescu, 2015).

Bu modele göre iletişim, her türlü mikro ve makro sistem için zorunlu bir gereksinimdir. Genel bir bakış açısı ile toplumsal uyum veya fikir birliği sorununu da açıklamada kullanılmaktadır. Böylece, mikro- psikolojik alan kullanılarak, makro-siyasal sosyolojik açıklamaya olanak sağlar. En alt ve en üst düzeylerdeki açıklama da, araştırma soru, sorun ve çözümlerde konu olarak "kişiyi" ele alır. Araştırmanın sonucunda, politika önerilerinde, çözüm olarak yeniden "kişiye" dönülür. Eğer bir sorun varsa, düzeltilmesi gereken "kişidir" ve kişinin eğitilmesine, tedavisine, bilinçlendirilmesine ve iyileştirilmesine yönelik politikalar öngörülür. Bu modeldeki tüm yaklaşımlar, bu bakış açısını içermektedir (Erdoğan ve Alemdar, 2005, s. 86).

Newcomb, iletişim sürecine yorumlayıcı bir süreçle yaklaşmakta ve sadece bilgi aktarımıyla kalmayıp, bunun ötesinde kişilerle ve sonuçlarla da ilgilenmektedir.

2.1.2.5. Schramm Modeli

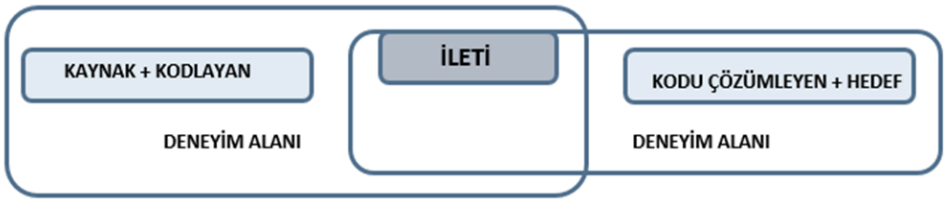
Schramm için iletişim süreci, belirli işaretlere ortak yönelim çevresinde örgütlenen bilgi işlemeyi içerir. İletişimi de, “Kaynak” ile “Hedef” alıcı arasında ortaklık kurmak üzere anlamlı bir çaba olarak tanımlar. Kaynak iletiyi kodlar, farklı bir yaklaşımla, bilgiyi ya da duyguyu, yazarak, çizerek, görüntüleyerek, gönderilebilecek biçime sokar. Çünkü belleğimizdeki resimler kodlanmadıkça karşımızdakine iletilememektedir. Bir kez oluşturulup gönderilen ileti, artık göndericiden bağımsız olmaktadır. Gönderilen ileti de alınan iletiden bağımsızdır (Usluata,1991).

Şekil 2.5. Schramm Modeli (Hua-Kuo, 2008’den yararlanılarak)

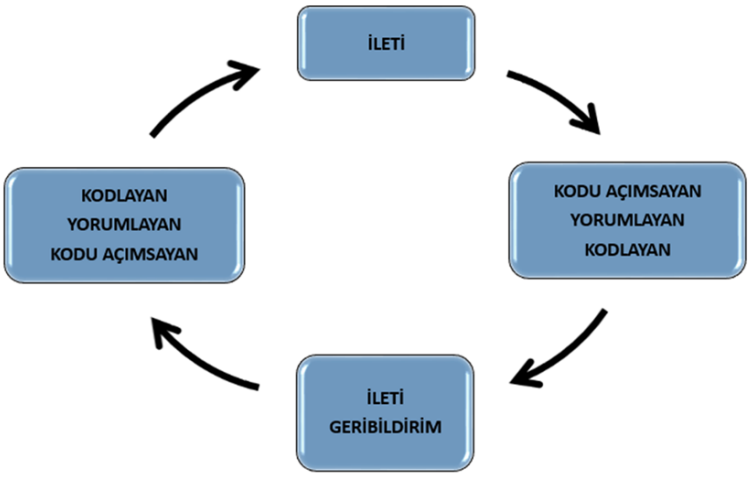
İletiyi gönderen kaynak, iletinin değiştirilerek farklı bir biçimde yorumlanıp yorumlanmayacağından ya da kendi düşüncesinde oluşturduğu resimden farklılıklarıyla ilgili endişelenmektedir. Bu da kaynaktan gönderilen ileti ve alıcının algıladığı ile ilgili bir eşitsizlik oluşturmaktadır.

Bu eşitsizliği Schramm ikinci modelinde açıklamaktadır: Ortak deneyim alanları, ortak dil, ortak geçmiş ortak kültür vb. kavramı üzerinde duran Schramm, ortak deneyim alanlarının bulunmasının iletinin doğru yorumlanma olasılığını da arttırdığını öne sürmektedir (Hua-Kuo, 2008), (Şekil 2.6).

Şekil 2.6. Schramm'ın 2. Modeli (Usluata,1991'den yorumlanarak)

İletişim kurulurken tarafların deneyim alanları çakışmazsa, ortak deneyimler paylaşılamıyorsa iletişimin güçleşeceği hatta olanaksız bir hale geleceği öngörülebilir. Özellikle farklı kültürler arasında sağlanmaya çalışılan iletişimde bu durum daha da belirgin hale gelmektedir. Modelde kaynak ve alıcı ayrıntılı olarak incelenmektedir. İşaret olarak gelen iletiyi alıcı kendi deneyimlerine göre algılar, yorumlar ve kodlayarak verdiği karşılık geribildirim olarak modelde kendine yer bulur. Kaynak da alıcı tarafından algılanıp yorumlanarak geri gelen iletiyi kendi deneyimlerine göre yorumlar. Böylece iletişimde bir süreklilik ortaya çıkmış olur. Bu da Schramm'ın dairesel modeli ile aşağıdaki şekildeki gibi ifade edilebilir (Şekil 2.7), (Çubukçu, 2006).

Şekil 2.7. Schramm Dairesel Modeli (Çubukçu, 2006'dan yararlanılarak)

Bazı kaynaklarda bu model Osgood ve Schramm'ın ortak modeli olarak adlandırılmaktadır. McQuail ve Windahl (2005, s. 33-34)'e göre, Model, C.E. Osgood tarafından başlatılmış ve 1954 yılında Wilbur Schramm tarafından tamamlanmıştır.

2.1.2.6. Gerbner İletişim Modeli

Gerbner'in 1956 yılında oluşturduğu iletişim modeli dinamik ve toplumsal bir süreci tanımlamaktadır. Gerbner, modelini; "Bir iletişim bilimine doğru ilerlemek için gerekli olan en temel gereksinimin, teknik ve değer-yönelimli bir teorik yapının dinç ve gayretli bir arayışı olduğu apaçık" diyerek tanımlamasını destekler biçimde oluşturmaktadır (Özçetin, 2018, Bak ve diğerleri, 2020). Gerbner İletişim Modeli'nin özelliği, hangi iletişim durumunu tanımlıyorsa ona göre farklı biçimlere sokulabilmesidir

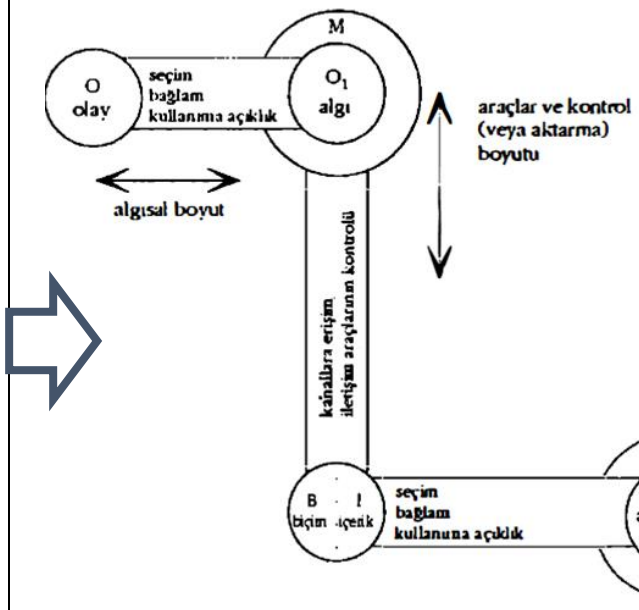
Basit iletişim süreçlerinin yanı sıra hem gönderilerin üretimi, hem de iletilen gönderinin algılanması gibi karmaşık iletişim süreçleri de bu model ile açıklanabilmektedir. Gerbner İletişim Modeli, algılama ile üretimin doğası ve bunlar arasındaki ilişki hakkında sorular sorulmasına da olanak tanımaktadır. Model içeriğinin ifadesi de; "Bir kişi, bir olayı algılayarak, tepkide bulunduğunda belli bir ortamda, birtakım araçlar kanalıyla, kullanılabilir malzeme hazırlar. Bu malzemenin, bir biçimi ve bağlamı bulunmaktadır. İçerik aktarılarak iletilir ve bazı sonuçlar elde edilir" (McQuail,

2005, s. 38) şeklindedir. Model sözel olarak değerlendirildiğinde 10 temel ifade ile formüle edilebilir (Çizelge 2.1).

Çizelge 2.1. Gerbner İletişim Modeli'nin Sözel İfadesi ve Çalışma Alanları (Gerbner, 1956'dan yararlanılarak)

SÖZEL MODEL	**ÇALIŞMA ALANI**
1. BİRİSİ	İletişimci ve izleyici araştırmaları
2. BİR OLAYI ALGILIYOR	Algı araştırması ve teorisi
3. VE KARŞILIK VERİYOR	Etkinlik ölçümü
4. BİR ORTAMDA	Fiziksel, sosyal ortamın incelenmesi
5. KİMİ ARAÇLAR ARACILIĞINDA	Kanalların, medyanın, tesisler üzerindeki kontrollerin araştırılması
6. ELDEKİ MALZEMENİN İÇERİĞİNİ	Yönetim; dağıtım; materyallere erişim özgürlüğü
7. HERHANGİBİR BİÇİMDE	Yapı, organizasyon, stil, desen
8. VE DURUMDA	İletişimsel ortamın incelenmesi, sıra
9. KİMİ SONUÇLARLA	İçerik analizi; anlam çalışması
10. İLETİYOR	Genel değişikliklerin incelenmesi

İletişim sürecinin iki ardışık boyuttan - algılama ya da alımlama boyutu ile aktarma ya da araçlar ve kontrol boyutu - oluşan bir süreç olarak görüldüğü sözel modelin grafik modele dönüşümü, aşağıda gösterilmiştir (Şekil 2.8).

SÖZEL MODEL	GRAFİK MODEL
1. BİRİSİ **2. BİR OLAYI ALGILIYOR** **3. VE KARŞILIK VERİYOR** **4. BİR ORTAMDA** **5. KİMİ ARAÇLAR ARACILIĞINDA** **6. ELDEKİ MALZEMENİN İÇERİĞİNİ** **7. HERHANGİ BİR BİÇİMDE** **8. VE DURUMDA** **9. KİMİ SONUÇLARLA** **10. İLETİYOR**	

Şekil 2.8. Schramm'ın Sözel Modelinin Grafik İfadesi (Gerbner, 1956'dan yararlanılarak)

Şekil 2.8'de izlendiği üzere, modelde M algılayan, algılanan olay ise O1 algılama etkinliğinin ürünüdür. Seçicilik etkenleri O ve O1 arasındaki ayrımı belirler. Algılamadaki değişkenliği ve algılanış biçimi, algılamanın yaratıcı yönünü de göstermektedir. Biçim/kod ve içerik arasındaki bağlantı İ-işaret dinamiktir. Burada olaya ulaşabilmenin önemi de vurgulanmaktadır. Olay üzerine bildirimi İO ikinci bir kişi M2 algılamaktadır. Bu algılama etkinliğinde İO ve İO2 arasındaki ayrım, değişiklikleri de ortaya çıkarmaktadır.

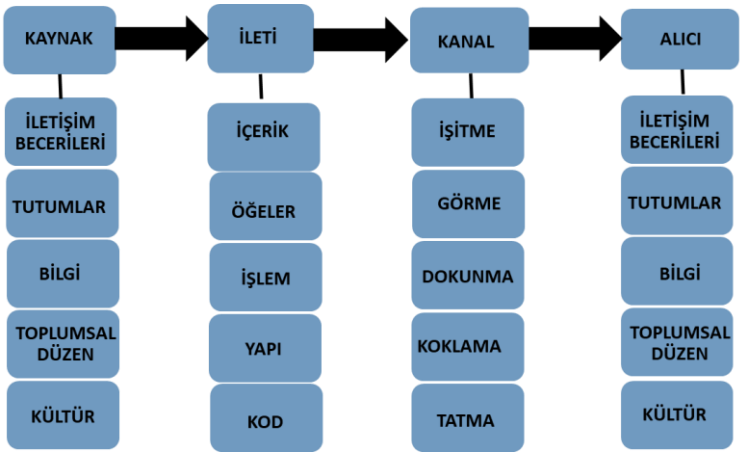
Gerbner'in iletişim modeli, algılama ile üretimin doğası ve bunlar arasındaki ilişki hakkında sorular sorulmasına olanak tanır. Modelin içeriğe dökülmüş hali ise şu şekilde ifade edilmektedir: Bir kişi, bir olayı algılayarak tepkide bulunduğunda, belli bir ortamda, birtakım araçlar kanalıyla, kullanılabilir malzeme hazırlar. Bu malzemenin, bir biçimi ve

bağlamı bulunmaktadır. Burada içerik aktarılarak iletilir ve bazı sonuçlar elde edilir (McQuail, 2005, s. 38).

Gerbner çalışmalarında iletişimin dinamik doğasına ve iletişimin güvenilirliğini etkileyen faktörlere vurgu yapmıştır. Dilin gerçeklikle, düşünceyle ilişkisi, temsil etmenin değişik biçimlerinin niteliği, "biçim"i "içerik" ten ayrı saymanın getireceği sorunlar, modelin tartışma konuları arasındadır.

2.1.2.7. Berlo Modeli

Berlo Modeli'nde ise başarılı bir iletişimde "Kaynak" ile "Alıcı "nın becerileri, tavırları, bilgileri, içinde bulundukları toplumsal düzen ve kültürleri birbirinden ayrı olmamalı, biri birine uymalıdır. Alıcılar için geçerli olan durumların kaynak için de geçerliliğini savunmaktadır (Şekil 2.9). Berlo Modeli'nde, üniversitede birlikte çalıştığı W. Schramm etkisi dışında Shannon-Weaver Modeli'nin toplumsal yönelimi de görülmektedir (Narula, 2006).

Şekil 2.9. Berlo Modeli (Narula, 2006'dan yararlanılarak)

Bilginin yorumunun bilginin aktarılmasından daha önemli olduğu model kurgusunda, anlamın sözcükler yerine kişilerin yorumlarında aranması gerekliliği vurgulanmaktadır. İletişimin gerçekleşebilmesi için kültürel açıdan da çözümlenebilmesinin önemi ortaya çıkartılmaktadır.

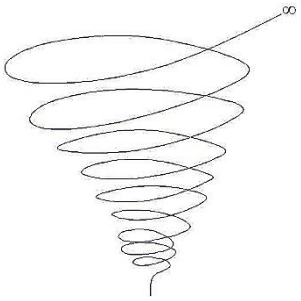
2.1.2.8. Dance Modeli

Frank Dance iletişim sürecini daha iyi bir şekilde tanımlamak için "Dance's Helix Model" adlı iletişim modelini önermiştir. "Helisel", bir silindir veya koni etrafına düzgün bir şekilde sarılmış tel gibi üç boyutlu şekle sahip bir nesne anlamına gelen, "Helix" den gelmektedir (https://www.communicationtheory.org/helical-model-of-communication/). Modelde iletişim dinamik ve doğrusal olmayan bir süreci tanımlamaktadır.

Süreç ve sürekli değişen bir "şey"in incelendiğinin bilinmesi, duruma uyarlatılmasının gerekliliğini getirmektedir (Usluata, 1991). Dance'nin modeline zaman kavramını eklemiş olması, her iletişim etkinliğinin kendinden önceki deneyimlerinin üzerinde ortaya çıktığını da göstermektedir.

Frank Dance, bu sarmal yapıdan yola çıkarak iletişim sürecini açıklamaktadır. Sarmal yapıda, alt veya başlangıç çok küçüktür, daha sonra üstte daha büyük daireyi oluşturan ileri geri dairesel bir hareketle kademeli olarak yukarı doğru hareket eder. Tüm sürecin tamamlanması biraz zaman alır. Sarmal gibi, iletişim süreci çok yavaş başlar ve sadece küçük bir daire tanımlanır. İletişim sürecinde başlangıçta paylaşılan bilgi azdır. Zaman içerisinde üst üste eklenen bilgilerle sonraki seviyeler gelişir. Ancak bir sonraki seviyeye ulaşılması ve sınırların genişletilmesi zaman alacaktır. İletişim süreci aynı ortamda durağan ilişkileri değil, devamlı olarak değişime uğrayan yapıları ve farklı ortamları içermektedir.

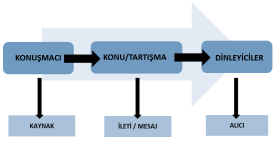
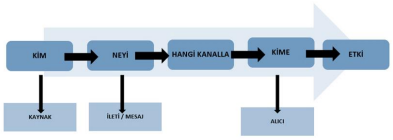
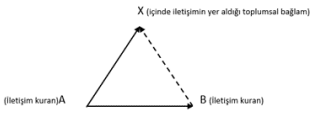
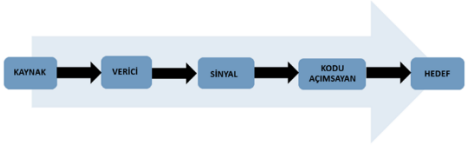
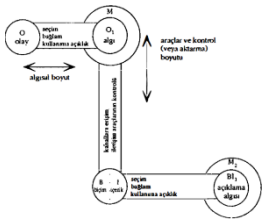
İletişimi başlatan ve bitiren "şey"in belirlenmesinde aynı zamanda iletişimin başladığı ve bittiği noktanın belirlenmesinde de bir kesinlik olmadığının, iletişim sürecinin kesin sınırlarının tanımlanamayacağı da bu model ile ifade edilmektedir (Gürüz ve Eğinli, 2008, s. 44) (Şekil 2.10. Dance Modeli).

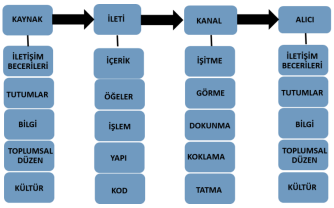
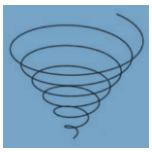

Şekil 2.10. Dance Modeli (Popescu, 2015)

Aşağıdaki çizelgede açıklaması yapılan iletişim modellerinin işleyiş şeması ve modelden beklentileri içeren veriler, çizelge sistematiği içerisinde bütün olarak gösterilmektedir (Çizelge 2.2).

Çizelge 2.2. İletişim Modellerinin Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi

MODEL	ŞEMA	BEKLENTİLER	TARİH
ARİSTO MODELİ		**-İkna etme** **-Tek yönlü sözel bir etkinlik**	İ.Ö. 5. -4. yy
LASWELL MODELİ		**-İletişim sürecini sorgulama**	1948
SHANONN-WEAVER MODELİ		**-Sözel ve aracı kanalların dışında jestler türünde tüm sözel olmayan davranışları da içerme** **- "*gürültü kaynağı*" nı da ekleme ve iletişim sorunlarını çeşitli gürültü düzeylerinde inceleme.** **-İletişimi teknik, anlam (semantik) ve etkililik düzeylerinde çözümleme**	1949
NEWCOMB MODELİ		**-Toplumda ya da toplumsal ilişkilerde etken/ inançlar ve davranışlar arasında uyum kurma gereksinimini öneren denge kuramı.** **-Sadece bilgi iletimi değil, kişilerde oluşanların da sorgulanması**	1953
SCHRAMM MODELİ 1		**-Ortak deneyim alanları, ortak dil, ortak geçmiş, ortak kültür vb. iletinin doğru yorumlanmasını arttırır.** **-Gönderen ve hedef alıcı ayrı ele alınır. Geribildirim iletilerin nasıl algılandığını, nasıl yorumlandığını belirler.**	1954
GERBNER MODELİ	1.BİRİSİ 2.BİR OLAYI ALGILIYOR 3.VE KARŞILIK VERİYOR 4.BİR ORTAMDA 5.KİMİ ARAÇLAR ARACILIĞINDA 6.ELDEKİ MALZEMENİN İÇERİĞİNİ 7.HERHANGİ BİR BİÇİMDE 8.VE DURUMDA 9.KİMİ SONUÇLARLA 10. İLETİYOR 	**-Dinamik ve toplumsal bir süreç.** **Algılamadaki değişkenliği ve iletinin algılanış biçimini algılamanın yaratıcı niteliğini vurgulamaktadır.**	1956
BERLO MODELİ		**-Anlam sözcüklerde değil, kişilerde.**	1960

		-İletişimin gerçekleşmesi için iletinin kültürel açıdan çözümlenmesi gerekli. **-Bilginin iletiminden çok, bilginin yorumu önemli.**	
DANCE MODELİ		**-İletişim süreci zaman içerisinde üst üste eklenen bilgilerle gelişir.** **-Dinamik iletişim süreçlerini açıklaması beklenmektedir.**	1967

Çizelge 2.2'de açıklanan modeller, iletişim sürecini değişen düzeylerde ele almaktadırlar. Bu modeller temelde iletişimi, A'dan B'ye ileti aktarımı olarak görmektedirler. Bu modellerin temel çalışma alanlarını, bir iletinin gönderilmesi süreciyle ilişkili olan araç, kanal, aktarıcı, alıcı gürültü ve geri besleme terimleri oluşturur. Bu yaklaşımlarla birlikte iletişimi sadece süreç olarak değil, anlamın oluşturulması olarak ele alan yapısal modellerle ve iletişimin bileşenleri ile değerlenmek konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

2.2. İletişimin Bileşenleri

İletişimin oluşması için göstergelerden bir ileti yaratmak gerekir. Bu ileti bizi, ilk anda oluşturulan anlam ile bir şekilde ilişkisi olan kendimize ait bir anlam yaratmaya yöneltir. Aynı kodlar ve aynı gösterge sistemi kullanıldığında iletiye karşılıklı yüklenen "anlamlar" da birbirine yaklaşmaktadır.

Bu yaklaşım, iletişim çalışmalarında farklı bir vurgulama yapmaktadır. Bu nedenle çeşitli anlam yaratma yollarına göndermede bulunan yapısalcı yaklaşımları ve bakış açılarını incelemek, "gösterge, anlamlandırma, düzanlam, yananlam" kavramlarıyla da birlikte değerlendirilmeleri doğru olur.

Bu modeller doğrusal olmadıklarından, daha önce tartışılan modellerden farklıdırlar. İletişim akışını gösteren oklar içermezler. Yapısal modellerdir ve içerdikleri her türlü ok, anlam yaratılmasında yer alan öğelerin arasındaki ilişkileri gösterir. Bu modeller, bir iletinin bir şeyi anlamlandırmasını olası kılan yapılandırılmış bir ilişki

dizisinin çözümlenmesi üzerine yoğunlaşırlar. İleti durumuna getiren "şey"in ne olduğu üzerinde dururlar (Fiske, 2003).

Yapısalcı modeller ile iletişimi sorgulamak için, genel göstergebilim tanımlarını yapmadan önce göstergebilimin dil ile bağlantısı açıklanmalıdır.

2.2.1. Dil

İletişimin var olmasını sağlayan etmenlerden biri de dildir. Dil, iletişimin başlangıcı olarak kabul edilir. İnsanlar için beyinden sonra zihinsel yaşam ve iletişim aracı olan dil, matematikle birlikte en eski bilimler arasında yer almaktadır. Her toplum, içinde bulunduğu doğal ve toplumsal koşullara uygun bir dil meydana getirir. Dil aynı zamanda toplumların deney ve bilgi birikimleri olan kültürlerini kuşaktan kuşağa ya da aynı zaman kesimi içinde bireyden bireye aktaran araçtır. Dili, bağlandığı kültür ortamına göre ele alan E. Saphir'e göre, istemli olarak üretilen bir simge düzeni aracılığı ile düşünce, duygu ve isteklerin iletişiminde kullanılan, içgüdüsel olmayan yalnızca insana özgü bir yöntemdir (Vardar, 1983). Temelde anlam yaratmayı ve paylaşmayı amaçlayarak, çift taraflı bir süreci tanımlayan iletişim ya da insani iletişim, dil sayesinde olanaklı bir hale gelmektedir.

Toplumsal yaşam, imler alış-verişidir, simgelerin okunmasıdır, geniş anlamıyla da dildir. Bilgi, ya doğrudan algılanarak, ya da insanlar arasında alış-veriş biçiminde iletilir. Dil, düşünce ve gerçek arasında bir ilişki, insanların birbiriyle iletişim kurmasını amaçlayan toplumsal bir üründür (Özek, 1980).

Bir sosyal kurum olan dilin nasıl işlediğini anlamak amacıyla araştırmalar yapan Ferdinand de Saussure dilin bir dizge olduğunu, eş zamanlı olarak değerlendirilmesi gerekliliğini belirtmiştir (Aynan, 1995). Saussure, dilbilime yapısalcı bir nitelik kazandırmış ve dil ile düşüncenin aynı bütünü tanımlayan iki eleman olduğunu ortaya koymuştur (Taşkıran, 1997). Saussure gibi dili yapısalcı anlayışla ele alan L. Bloomfield ise sadece gözlemlenebilen olgularla ilgilenmiş, insan davranışının özel bir biçimi olarak nitelediği dili, uyaran-yanıt ilişkisi içinde açıklamıştır.

Saussure'e göre bir anlatım türü olan dil, ana iletişim yolu olarak sesleri kullanır. Ancak, bedenlerimiz ile yaptığımız hareketler, zaman içinde seslerle birlikte konuşmayı desteklemeye başlamıştır. Duyma engellilerin, beden hareketlerinin özellikle el

işaretlerinin kullanıldığı sağır dilsiz alfabesi, görsel imajlarla oluşturulmuş bir dildir. İnsanlar tarafından kuralları belirlenerek üretilmiş, kullanılması konusunda uzlaşıya varılmıştır. Benzer şekilde konuşma da insan iletişiminin temeli olarak, tarihi belirli olmayan bir zamanda uzlaşıya varılarak oluşturulmuştur.

Dil yetisi sesleri çıkarabilme ya da göstergeleri çizebilme değil, bir anlatım türünün göstergelerini canlandırabilme yetisidir. Böylece anlatıya, yani iletiye sahip olabilirler. Anlatımın en az iki kişi arasında olması ve uzlaşıya dayanması da dilin toplumsal niteliğini ortaya koyar.

Dil, toplumun yaşamının özelliklerini, zihniyetini, gelenek ve göreneklerini, bulundukları coğrafi koşulların onlar üzerindeki etkilerini açıklayan, göstergeler ve ses bütünlüğü, bir sistem olarak da ifade edilebilir. Ancak, sadece bir göstergeler bütünü de değildir. Dil, aynı zamanda insanın dinamik yönü olan bilgiyi üretme, saklama ve aktarma yönü ile de ilgilidir (Uludağ, 2006). Akıl, düşünce ve dil bu noktada bir arada çalışmakta insanın yaratıcı yönünü ortaya çıkarmaktadır. Tanju'ya göre ise "Dil bir simgeleştirme sistemidir ve simgesel sistemimizin esasını oluşturur." İnsan dış çevresini, dilin o çevreyi sunduğu gibi yaşar (Tanju, 1991).

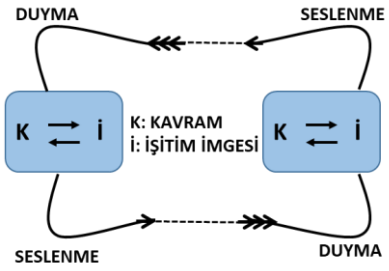
Bu tanımlamalarla dil, birer gösterge olan sözcükler yoluyla kurduğu modeller ve dilbilgisi olarak adlandırılan dizgelerle bize, yaşamı yorumlama olanağı sağlamaktadır.

2.2.1.1. Dilin Özellikleri

Kendilerine özgü kurgularıyla diller, bir yandan katı kurallara sahipken bir yandan da özgürlük sağlarlar. "Kuralların çerçevesi içinde kalma koşuluyla, insan her şeyi söyleyebilir, istediği her anlamı dile getirebilir"(Fischer, 2015). Bu ifade ile karşıtlık oluşturuyor gibi görünse de, diller sınırlı sayıda öğe ve kuraldan oluşan bir dağarcığı kullanarak sınırsız sayıda dışavurum üretebilirler. Farklı dil oluşumları içerisindeki sesli harfler az olmasına karşın, 25-35 arasında değişen harfler farklı sıralamalar ile büyük bir sözcük dağarcığına ulaşmayı olanaklı kılar. Sözcüklerin birbirleriyle farklı seçeneklerle yan yana gelmesiyle, dilsel iletişimin bütünü oluşur.

İşitim imgesi, bir duyma imgesinin iletişimsel çevrim içerisinde kavramla buluştuğu noktadır (Şekil 2.11). Dil, dil yetisinin birey dışında kalan toplumsal bölümüdür. Birey onu tek başına yaratamaz, değiştiremez. Dil, varlığını bir tür

sözleşmeye borçludur. İşleyişini bilmek için bireyin dili öğrenebilmesi gereklidir (Saussure, 1998).

Şekil 2.11. Duyma İmgesinin İletişimsel Çevrim İçerisinde Kavramla Buluşması (Saussure, 1998'den yararlanılarak).

Dil yetisinin ayrışık öğelerden oluşmasına karşın, böylece sınırlandırılan dil, türdeşlik göstermektedir. Bu da bir göstergeler dizgesidir. Bu dizgede önemli olan, kavramla işitim imgesinin birleşimidir. Bu durumda göstergenin bu iki yanı da aynı oranda anlıksaldır.

Bir dili öğrenirken, önceden verilmiş hazır cümleler ezberlenemez. Bize, sayıları çok da olsa, gene de sınırlı kalacak cümlelerin bir listesi de verilmez. Dil, böyle hazır bir liste değildir. Dilin özelliği, açık uçlu, üretici bir sistem olmasıdır. Dil, bu özelliği sayesinde, konuşmacılara, sürekli yeni şeyler söyleme olanağı sağlar, her konuşmacı, daha önce hiç duymadığı, okumadığı ya da bir şekilde belleğine yerleştirmiş olmadığı cümleler kurabilir (Fischer, 2015).

Konuşma dili bilinen tek üretici sistem değildir. Benzer bir yapısal durum, müzikte de bulunmaktadır. Belirli sayıdaki notalar kullanılarak, yeni besteler üretilebilir. Resimde de belirli sayıda biçim ve renk kullanılarak, konuşma dilinde ya da müzikte de olduğu gibi yeni eserler üretilir. Mimarlık da benzer biçimde sınırlı sayıda malzeme ve biçimsel eleman ile ve işlevsel zorunluluklara da uyularak, bir kent dokusu içinde çeşitliliği sağlayabilir. Farklı alanları içeren bu değerlendirmeler, dilin çok amaçlı ve çok işlevli bir kullanım yelpazesine sahip olan, sınırsız sayıda birleşimi ortaya çıkarabilen üretici bir sistem olduğunu gösterir.

2.2.1.2. Dilin İşlevi

Düşünmeyi düzenleyen bir araç olarak dil, bunu kavramlar yolu ile gerçekleştirmektedir. Düşünce dünyasında insanın dili sayesinde insan olduğunu kabul eden birçok filozofa rastlamak olasıdır. Öner'e göre dilin iki işlevi şöyle belirtilmiştir; "ana dil ile milli şuur, zihniyet ve dil ile düşünme arasındaki ilişki"(Öner, 2001). İnsan yapıp-etmeleri ile diğer tüm varlıklardan daha üstündür. Onun bu üstünlüğünü ortaya çıkaran; düşünen, duyan, isteyen, istediklerini yapabilen yaptıklarının yaşamdaki karşılıklarını tartışabilen bir varlık olmasıdır. İnsan bu eylemsel yönü ile dinamizm kazanır ve kendisini değişime yönlendirir (Uludağ, 2006). Aksan, Martinet'in örgütlenmiş bir düşüncenin ancak dille var olabileceği ve bunun da sadece toplumla gerçekleşeceği fikrine işaret ederek, 19. yüzyıl dilbilimcilerinin dil ve düşünmenin iki ayrı işlevi, nitelikleri ayrı iki ruhsal eylem olduğunu savunduklarını belirtir (Aksan, 1990, s. 53-54). Fenomenolojik felsefe, dil ve düşünce arasında önceliği dile vermektedir. Bu düşünceye göre "insan başarılarının tümü, insan yeteneklerinin gelişmesi dilin gerçekleştirdiği işlevlere dayanır. Bundan dolayı ontolojik (varlıkbilimsel) temellere dayanan antropoloji dile çok önemli bir yer verir" (Mengüşoğlu,1988, s. 231). Dil, bir taraftan insanın kendini başkalarına anlatma, başkalarına açma yani -yükünü hafifletme aracı olarak işlev görürken, diğer taraftan kavramlar meydana getirerek "düşünce dünyası ya da düşünce sferi (küresi)" "denilen ortak bir alanın meydana gelmesini de sağlar (Uludağ, 2006).

Jacobson tarafından dile getirilen ve dilin kendisinden konuşmamıza ve düşünmemize olanak sağlayan üst-anlamlı (öte dil) olma işlevi, "Alo" gibi iki kişi arasında sessel ya da psikolojik ilişki sağlama (Taşkıran, 1997) işlevlerinin yanı sıra, dilin, insan duyularını, konuşma şekli, ses tonu ve benzeri nitelikler yolu ile karşısındakine ilettiği anlatım işlevi, yine karşısındaki üzerinde –kendisi anlattığına inanmasa bile duygusal bir etki oluşturma işlevi, estetik işlevi de yer aldığı dilbilimciler tarafından kabul edilmektedir.

Vygotsky'e göre ise dilin temel işlevi iletişimdir. Hem iletişimsel hem de benmerkezci konuşma sosyaldir. Ancak, farklı işlevler söz konusudur. Vygotsky'nin araştırmalarına göre konuşma önce dışsal sosyal bir konuşmadır, daha sonra benmerkezci, en son olarak da içsel konuşma olarak karşımıza çıkar (Vygotsky, 1998, s. 69).

Ferdinand de Saussure'ün açtığı yoldan yürüyen Çağdaş Yapısalcı Dilbilim açısından, dilin düşünme, düşündüklerini biçimleme, kavramlaştırma, dolayısıyla da insanı daha önceleri ait olduğu hayvanlar dünyasından gittikçe kopararak ileriye götürmesi gibi, çeşitli işlevlerinin yanında, dilin iletişim işlevine özel bir yer ayrılmaktadır. Saussure, dili yalnızca bu işlev açısından değerlendirerek, onu ilettiği şeyden, içeriğinden bağımsız bir kalıp olarak görmektedir. Saussure öğretisinin iki temel ilkesi şu sözlerle özetlenebilir: "Dil bir biçimdir, maddesel bir varlık değildir" ve "dilin birimleri ancak birbirleri ile ilişkileri içinde tanımlanabilir (Saussure, 1977, Aktaran Kalpaklı, 1998).

Saussure ile benzer biçimde, Yücel de dilin iletişim işlevine vurgu yapmaktadır. Tüm dillerin kullanılış amaçları doğrultusunda farklı işlevleri olduğu görülür. Ancak hepsinin başında dilin belirtme, bildirme ya da anlatım da denen iletişim işlevi yer almaktadır. Bilgilerimizi, duygu düşünce ve dileklerimizi açığa vurma, başkalarına iletme dilin iletişim işlevini tanımlayan eylemlerimizi oluşturmaktadır (Yücel,1981, s. 7).

Dilin işlevi ile ilgili olarak yapılan tanımlamalar incelendiğinde, aslında tüm tanımların örtüşük olduğu görülür. Kendi kendimizeyken içsel konuşmamızda, sosyal anlamda yaşadığımız toplumla kurduğumuz bağlantıda, bilgiyi tanımlamak bir gösterge olan "dil" ile sağlanmaktadır. Bu göstergenin yani dilin de temel işlevi; bir ilişkiler sistemi içinde, iletim sürecini var etmek, bilgiyi iletmek ve kendimizle, toplumla iletişimi sağlamak olarak da ifade edilebilir.

2.2.1.3. Dilin Yapısı

Dil, tüm o şaşırtıcı işlevlerini temelindeki çok karmaşık bir yapısal düzenleme sayesinde gerçekleştirir. Bu sav, çağdaş dilbilim araştırmaları sonucunda, kuşkuya yer vermeyecek bir biçimde doğrulanmıştır. Bu sonuçlar bir araya getirildiğinde; konuşma dilinin genel yapısı aşamalı olarak gittikçe karmaşıklaşan, sık dokunmuş bir ağ gibidir. Bu ağ, birbirinin içine geçen daha dar kapsamlı tek tek yapılardan oluşmaktadır. Kısacası dil, rastgele bir araya getirilmiş sözcük ya da dışavurumlara ayrıştırılamaz. Dil bu sözcük ve dışavurumların gerisindeki öğeleri ve ilişkileri düzenleyen bir sistemdir (Fishcher, 1991).

2.2.1.4. Dil ve Söz

Saussure'e göre, dil yetisinin hem bireysel hem de toplumsal bir yanı vardır. Toplumsal yanı "dil", bireysel yanı ise söz" dür. Dil, bireyler üstü, kurumsal bir yapıdır ve bir kurallar bütünüdür. Toplumsal bir anlaşma, sözleşmedir. Çünkü dilsel göstergelerin göstereni ile gösterileni arasındaki ilişkinin nedensizliği, bu bağıntının anlaşma sağlanabilmesi için ortak olmasını gerektirir. Söz ise dil yetisinin dilden yapılan seçmeler ve birleştirmeler ile bireysel olarak gerçekleştirilme edimidir, dilin kullanımıdır. Her ne kadar dil ile söz arasında bir ayrım yapılıyorsa da gerçekte dil ancak bireylerin sözünün içinde var olabilir ve dile tarih kazandıran sözdür (Gümüş ve Şahin, 1982).

Dil-söz karşıtlığı yapısalcı düşüncenin yapı-olgu kavramları ile de açıklanabilir. Sözün ya da olgunun özelliği, rastlantısallığı yanı sıra, dilin genelliği, rastlantısal olmayışı, dili dilbilimcinin konusu yapmıştır. Dilbilimciler dili, eş zamanlı bir yaklaşımla değerlendirerek bir durum içerisinde ve yine dil için incelemektedirler. Dilin tarih içindeki değişimlerinin yani artzamanlı yaklaşımın dilbilimciyi yanıltabileceğini, durumlar ve onların değişkenliğinin bütününün, onun kurallarını ve işleyişini değiştirmediğini ileri sürmektedirler.

Bireyler sözü, iletişimin kurulabilmesi için, ortaklaşa değer sistemleri içinde belli durumlara karşılık gelen belli kalıplar halinde ve dilin kurallarına uygun olarak kullanırlar. Mecazların kullanımı da bireylerarası bir ortaklığı gerektirir (Örneğin, "deniz kadın gibidir" mecazı). Lacan, ancak akıl hastasının sözünün kişisel olabileceğini söylemektedir. "Normal" insanlardan ve dolayısıyla onlar arasında kurulabilen iletişim düzleminden ayrılan hasta, çok kişisel olan imgelem dünyası içinde kalarak tıpkı bir şair gibi denizi bize çok farklı mecazlar kullanarak anlatabilir. Sözün dile müdahalesinin yalnızca seçme ve birleştirme "özgürlüğü" ile sınırlı olduğu gerçeği, dil-dışı olgular için de geçerli olmaktadır (Gümüş ve Şahin, 1982). Barthes ise Saussure'ün dil-söz karşıtlığını; giysi, besin, otomobil ve mobilya örneklerini seçerek, dil-dışı alanlarda irdeler. Besin dışındaki diğer tüm dizgelerde sözün varlığı sıfır noktasına ulaşır, dilleri karar verici gruplar tarafından oluşturulur. Ancak kullanım düzleminde (örneğin mobilyanın yerleştirilmesi gibi) sözden bahsedebiliriz. Bireyin müdahalesinin sınırlı olmasına karşın karar verici grubun da, tarih boyunca değişen gereksinimlere, toplamsal taleplere yanıt bulması ile çok fazla özgür olmadığı görülür.

2.2.2. Gösterge

İletişim, en genel tanımıyla bir gönderici tarafından, alıcı üzerinde belli bir etki yaratmak amacı ile adına gösterge denilen, anlam yüklü birimlerden faydalanılarak, karşı tarafa belirli bir bildirinin ulaştırması eylemi (Başkan, 2003) olarak da ifade edilmektedir. İletişimin yaşamın her alanında gerçekleşebilmesi için, gösterge adı verilen birimlere gereksinimi vardır (Uluyağcı, 2007).

İnsanoğlu, yaşamaya başladığı andan itibaren dünyanın gerçekliği ile iletişime geçerek dünyayı ve bedeni aracılığıyla onun bir parçası olabilmeyi öğrenir. İnsan bedeni, algı kanallarıyla kurduğu iletişim üzerinden edindiği verilerle onu dünya içerisinde var edecek, yaşamını sürdürecek eylemler üretir. İnsan her ne kadar, dünyayı okuyarak, deneyimleyerek bir eylemler bütünü üretse de bunu dünyanın doğrudan kendisine değil onun nesnelliğinin gerçekliğine, yani göstergeler üzerinden yorumlanmasına karşı üretir. Göstergeler dünyası, doğal duyularla algılanan, teknolojinin donanımıyla ve tüketim maddeleriyle yan yana duran özel bir dünya olarak var olmaktadır (Voloşinov, 2001, s. 49).

Peirce'ye göre "gösterge, bir gösteren ve gösterilenden oluşan, en genel tanımı ile herhangi bir şeyin yerini herhangi bir şekilde alan "şey" dir" (Gümüş ve Şahin, 1982). İletişimde, biri bildiriyi gösteren, diğeri ise bu bildiriyi alan olmak üzere iki taraf söz konusudur. Bildiriyi gösteren kaynak ve bildiriyi alan alıcı birimler arasında ortak değer içeren simge, şifre, işaret biçimindeki bilgiler, önce kaynaktan çıkarak bir iletişim aracı ile iletiyi aktaran kanaldan geçer ve alıcıya ulaşır. Bu bilgi yüklü iletiyi alan alıcı onu anlayarak başka bir ileti oluşturur ve böylece kendisi de kaynak durumuna geçmiş olur (Taşkıran, 1997). Yaşamın her alanında var olmak, varlığı sürdürebilmek için bilgi iletiminin gerekliliği önemlidir. Bilginin her türlü iletimi de göstergeler ile sağlanmaktadır.

Tarihsel süreç içerisinde gösterge kavramının varlığı, eski çağlara kadar uzanmaktadır. Köken bilgisi çerçevesinden değerlendirildiğinde Yunancada gösterge, işaret, iz, belirtke anlamına gelen "semeion" sözcüğüne dayanmaktadır. "(…) Yunanca semeion, teknik ve felsefi bir terim olarak MÖ 5. yüzyılda Yunanlı hekim Hipokrat ve Yunanlı felsefeci Parmenides tarafından daha çok "kanıt", "belirti", "semptom" anlamına gelen Yunanca "tekmerion" ile eşanlamlı olarak kullanılmıştır" (Rifat, 2009, s. 27).

Gösterge sözcüğünün Antik Yunan'daki anlamının temel olarak tıp ve bilicilik ekseninde gelişmiş olduğu görülmektedir. Kavram zaman içerisinde dil felsefesindeki asıl anlamını kazanmıştır.

İnsanların birbirleriyle anlaşmak için kullandıkları dil, davranış, çeşitli jestler, sağır dilsiz alfabesi, görüntüler, trafik işaretleri, bir müzik yapıtı, bir resim, bir tiyatro gösterisi, bir film, reklam afişleri, moda, yazınsal yapıtlar, çeşitli bilim dilleri, tutkuların düzeni, bir kentin uzamsal düzenlenişi, bir ülkedeki ulaşım yollarının yapısı, bir mimarlık düzenlemesi, kısacası iletişim amacı taşısın taşımasın her anlamlı bütün çeşitli birimlerden oluşan bir sistemdir. Gerçekleşme düzlemleri değişik olan bu dizgelerin birimleri de genelde, gösterge olarak adlandırılır (Rifat, 2005). Göstergenin, kendi dışında bir şeyi temsil eden, nesne, olgu ya da biçim gibi temsil ettiği şeyin yerini alabilecek özellikleri de içeren genel bir anlamı olduğu görülmektedir.

Doğal, insani diller, matematik ve mantık gibi yapay diller ve bilimsel kuramlar, birtakım kurallara uygun olarak düzenlenmiş gösterge dizgeleridir. Bir özel davranışı çağıran uyarıcı olarak nesnenin yerini bu durumda "gösterge" almaktadır. Doğa bilimleri kuramları, gerçek nesne dünyasının ilişkilerini yansıtmak üzere göstergelerin ilişkisini ortaya koymaktadır (Özek, 1980). Kullanılan göstergelerin yorumlanabilmesi, gösterge dizgelerinin tanımlanması, algılama ve iletişim olaylarının da oluşum koşullarını ifade etmektedir.

Göstergeyi tanımlamak çabasının en önemli amaçlarından birisi de yaşamımızı sürdürdüğümüz kentleri sorgulayabilmektir. Çünkü kentlerimiz göstergelerden, özellikle de mimari göstergelerden oluşmaktadır. Eğer bu göstergelerin nasıl tanımlandıkları anlaşılırsa, nasıl algılandıkları da yorumlanabilir. Bu bakış açısıyla gösterge ilişkileri iki temel yaklaşımla ele alınmaktadır:

1.Yararsalcı (Pragmatik) yaklaşım,

2.Yapısalcı (Strüktüralist) yaklaşım

İki temel başlıkla belirlenen bu yaklaşımlar ile "gösterge" ve "iletişimdeki yeri" tartışılmaktadır. Göstergenin sorgulandığı göstergebilimin gelişimi, düşünce tarihi içinde farklı bakış açılarıyla değerlendirilmiştir. Kimi araştırmacılar göstergebilimin başlangıç tarihini Ortaçağ'ın anlam yapılarını inceleyen Stoacılara kadar dayandırmıştır.

Günümüzde ise 19. Yüzyılın sonlarında Ferdinand de Saussure ve 20. Yüzyılın başlarında Charles Sanders Peirce, yaklaşımlarıyla göstergebilimin genel bakış açısını oluşturan araştırmacılardır.

2.2.2.1.Yararsalcı (Pragmatik) Yaklaşımda Gösterge ve İletişim

Charles Sanders Peirce, yararsalcı ve bilim temelli bir mantık kuramı geliştirirken, gösterge kavramıyla dil felsefesine eğilmiş ve gösterge kuramını bu doğrultuda geliştirmiştir. Peirce'a göre "mantık, en geniş anlamında, biçimsel gösterge öğretisidir" (Peirce, 1984, s. 227). Ele aldığı tüm konuları bir göstergebilim olgusu olarak gören Peirce, matematiksel karşılaştırmadaki kesinliğe yaklaşan biçimsel bir gösterge kuramı tasarlamış ve mantık ile göstergebilimi eş olarak görmüştür.

Mantığa dayalı düşünce sistemiyle Peirce, "Gösterge, herhangi bir kimse için herhangi bir ölçüde ve herhangi bir amaçla, herhangi bir şeyin yerini tutan herhangi bir şeydir. Göstergenin yerini tuttuğu şey göstergenin nesnesidir" demektedir (Gümüş ve Şahin, 1982).

Gösterge herhangi bir kimseye seslenir. Başka bir deyişle, göstergeyi algılayanın zihninde kendisiyle eşdeğer ya da gelişmiş bir gösterge yaratır. Bu yaratılan göstergeye Peirce, birinci göstergenin yorumlayanı adını vermektedir (Göldeli, 1983). Bir diğer açıdan gösterge, herhangi bir şeyin yerini tutar. Göstergenin yerini tuttuğu şey, göstergenin nesnesidir. Gösterge, nesnesinin yerini belirli bir alana dayanarak tutar (Tümertekin, 1975, Göldeli, 1983). Gösterge nesnesinin yerini tutarken bunu her açıdan değil, bir çeşit kavram iletme açısından nesnenin yerini tuttuğu görülür (Peirce, 1984, s. 228).

Göstergeyi bir temsil ögesi olarak da değerlendiren Peirce, "gösterge nesnesine herhangi bir gerçek ya da temel karşılık gelme olmaksızın uyum sağlayan bir temsildir" (Peirce, 1982, s. 323) diyerek, uyumun nasıl sağlandığı ve ölçülebilirliğini de sorgulamaktadır.

Gösterge, yorumlayan ve nesneden oluşan bu üçlü kavram arasındaki ilişkiler, anlamın ortaya çıkma sürecindeki bağıntıları da oluşturmaktadırlar. Yararsalcı gösterge kuramına göre göstergeyi bir ilişki öğesi olarak gören Peirce'ın temel gösterge sınıflaması;

1. Hiçbir başka olgu ile ilişki kurmayan olgu

2. Bir diğer olgu ile ilişkili olgu,

3. İkinci ve üçüncü olgularla ilişkili olgu olarak belirlenmiştir (Krampen,1977, Özek,1980).

Merrel ise bu üçlüyü;

1. Birincilik: Başka bir şeye gönderme yapmaksızın ya da başka bir şeyle ilişki taşımaksızın var olanlar,

2. İkincilik: Başka bir şeyle ilişkisi olan; ancak herhangi üçüncü bir kendilikle ilişki taşımaksızın var olanlar,

3. Üçüncülük: İkinci kendilikle ilişki içerisinde olan birincisiyle ve birbiriyle ilişki içerisinde olabildiği kadar ilişki içerisinde olanlar (Merrell, 2000, s. 32) olarak ifade etmektedir.

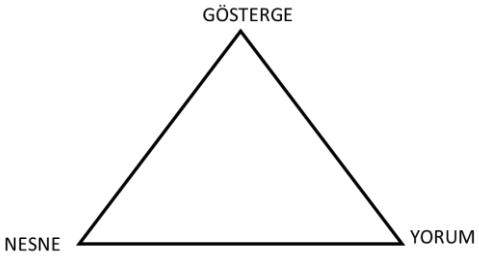
Merrell'a göre "Peirce bu kategorileri hissetmeyi, duyumsamayı, deneyimi ve göstergelerin kavramsallaştırılmasını açıklamak için geliştirmiştir" (Merrell, 2000, s. 32, Özmakas, 2009). Peirce sadece mantık yolunu izlemek için değil, bütün deneyim, duygu ve bunların ürettiği göstergelerin belirli bir mantıkla kavramsallaştırılabileceğini göstermek için bu üç ana gösterge tanımlamasını temel olarak belirlemiştir.

Charles Morris ise Peirce'ın modelini davranışçılığa uygulamış ve göstergebilimi üç bölüme ayırarak, göstergeyi de üç ilişki düzeyi ile açıklamıştır:

1. Konuşan özne ile göstergeler arasındaki bağıntıları inceleyen edimbilim (pragmatics), göstergenin temsil ettiği ya da yerine geçtiği nesne ile kullanıcı (yorumlayan) arasındaki ilişkiyi de anlatan göstergenin ***yararsal boyutunu*** açıklamaktadır.

2. Gösterge ile gösterilen şey arasındaki bağıntıları inceleyen anlambilim (semantics), göstergenin kendisi ve temsil ettiği veya yerine geçtiği nesne arasındaki ilişkiyi anlatan ***anlamsal boyutu*** açıklamaktadır.

3. Göstergelerin kendi aralarındaki bağıntıları inceleyen sözdizim (syntax), göstergenin sadece kendi içinde kendisi ile ortam arasındaki ilişkiyi açıklayan ***dizimsel boyut*** olarak belirlenmiştir (Rifat, 2000).

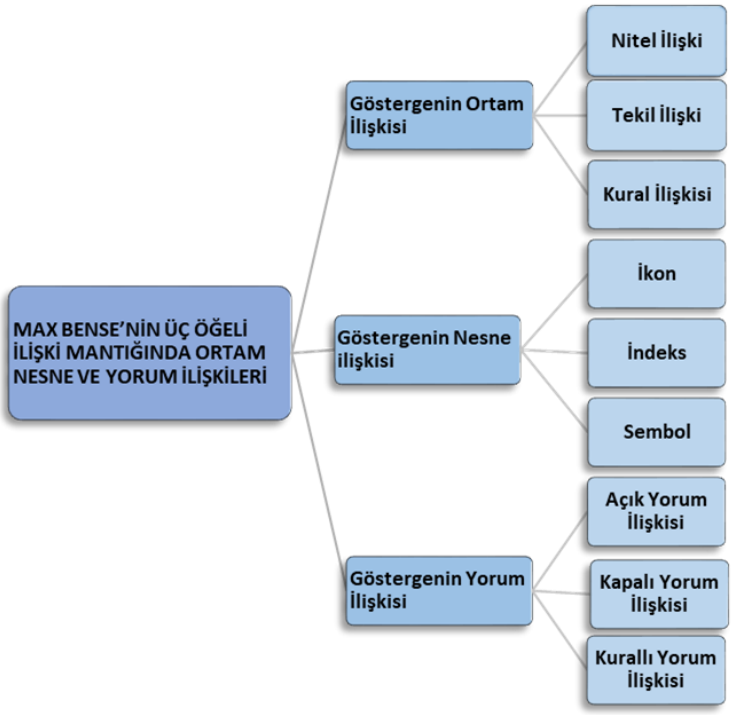
Şekil 2.12. Peirce'ın Semiotik Üçgeni (Chandler, 2007).

Peirce'ın yukarıda açıklanan üçlü ayrımındaki gösterge, yorumlayan ve nesne kavramları arasındaki ilişkiler, anlamın oluşma sürecindeki bağlantıları da içermektedir. Bu üç öğeli anlam ilişkisi bir üçgenle de tanımlanır (Şekil 2.12).

Peirce'ın duygu, deneyim ve bunların sonucunda ortaya çıkan göstergelerin bir mantık çerçevesinde kavramsallaştırılabileceğini bu üç bölümde sınıflandırılarak gösterdiği görülür. Merrel da "Peirce bu sınıflandırmaları, duyumsamayı, hissetmeyi, deneyimi ve göstergelerin kavramsallaştırılmasını açıklamak için geliştirmiştir" diyerek yorumlamaktadır (Merrel, 2000). Bu yararsalcı açıklamalara göre gösterge, varlıkların bir özelliği, yapısal bütünlüğü ve ilişki tanımlayanı olarak da ifade edilebilir.

Max Bense, Peirce'ın yapısalcı kuramını, dahil olduğu Stuttgart Okulu tarafından geliştirerek göstergebilimde temel bir kuram ortaya çıkmasının da önünü açmıştır. Bense, ortam, nesne ve yorum ilişkilerini kendi içerisinde dokuz alt sınıfta incelemiştir (Bense, 1969, Aktaran: Özek, 1980).

Short da bu sınıflandırmayı, "göstergelerin kendi içinde ne olduklarına dayalıdır" diyerek yapmaktadır (Short, 2007, s. 209). Şekil 2.13'de nesne ve yorum ilişkileri ve kendi içlerindeki alt sınıflar yer almaktadır.

Şekil 2.13. Yararsalcı Anlayışta Üç Öğeli İlişki Mantığında Göstergenin Ortam Nesne ve Yorum İlişkileri

1. Gösterge ortam ilişkisi içinde değerlendirildiğinde; göstergenin kendi içinde salt bir nitelik olması, güncel bir varlık olması ve içinde var olduğu ortamı tanımlamaktadır:

1.a. Nitel gösterge: Peirce'a göre, bir gösterge olan niteliktir (Özmakas, 2009). Belirli bir nesnenin bir niteliği olarak da ifade edilebilir. Biçim, renk, değer, doku gibi algılamaya dayanan nesneye ait özelliklerdir.

1.b. Tekil gösterge: Göstergenin fiziksel özellikleri, konumu ve bir varlık olarak sahip olduğu niteliklerine dayanan özelliklerini ifade eder. Peirce tekil göstergeyi, "bir şeyin gerçekten var olması ya da gösterge olan olay" (Peirce, 1984) olarak tanımlamaktadır.

1.c. Kural gösterge: Bir gösterge olan bir yasadır (Peirce, 1984). Peirce'a göre bu yasa ya da kural, genellikle insanlar tarafından oluşturulur. Her geleneksel gösterge

kural göstergedir (Özmakas, 2009). Göstergenin geniş bir bakış açısı ile daha genel bir dizge içindeki özelliklerini de ifade etmektedir.

2. Gösterge nesne ilişkisi içinde değerlendirildiğinde; sınıflandırma ve temsiliyet ilişkilerini ifade eder. Göstergenin temsil ettiği nesne ile kendisi arasındaki bağlantıyı konu edinir. Göstergenin nesnesi ile ilişkisi, göstergenin kendi içinde bir karaktere sahip olmasını ve bu nesne ile kurduğu varoluşsal ilişkiyi de ifade etmektedir.

2.a. Görüntüsel gösterge (ikon): "Nesnesinin sahip olduğu niteliklerinden dolayı nesnesine gönderme yapan göstergedir." Peirce görüntüsel göstergeden söz ederken sıklıkla "benzerlik" sözcüğünü kullanır. Buradaki benzerlik, görüntüsel anlamdaki bir benzerliktir (Peirce, 1984). Görüntüsel göstergeler, yerini tuttukları ya da gönderme yaptıkları nesneyi doğrudan temsil ederler. Bu anlamda görüntüsel gösterge kavramı, fiziksel bir benzerlik olarak düşünülebilir.

2.b. Belirti (indeks): Varlığına işaret edilen nesne ile kurulan yakınlık ilişkisidir. İşlevle biçimleniş arasındaki bir etkileşimi vurgulayan görsel bilgi iletimini de ifade eder (Özek, 1980).

2.c. Sembol (simge): Yorumlayan olmasa kendisini gösterge yapan özelliği yitirecek olan bir göstergedir (Covard ve Ellis, 1985). Nesneyi, işlevsel ve fiziksel özellikleri dikkate alınmadan, insanlar arasındaki uzlaşmaya dayanarak temsil eden, ilettiği "şey"e doğal bir bağıntıyla değil de varsayımsal bağlantıyla ulaşan göstergenin temsilidir.

Nesne ile benzerlikte görüntüsel gösterge, nesne ile yorumcunun yaptığı yorumda belirti, yorumlayanın nesneyi zihninde nasıl tasarladığına göre ortaya çıkması durumunda sembol, temsil ilişkilerinde yorumlayıcı etkin bir şekilde yer almaktadır. Bu durum Floyd Merrel'in tablosundan yola çıkılarak (Merrell, 2000) çizelge 2.3.'te görüntüsel gösterge, belirti ve sembol kavramlarının nesneleri ile olan temsil ve yorumlayıcı ilişkileri net bir biçimde açıklanmaktadır.

Çizelge 2.3. Görüntüsel Gösterge, Belirti ve Sembol Kavramlarının Nesneleri İle Olan Temsil ve Yorumlayıcı İlişkileri (Merrell 2000'den yararlanılarak)

GÖSTERGE TÜRÜ	GÖSTERGE-BİLİMSEL TİPİ	ÖRNEKLER	NASIL ÜRETEBİLİR VE KULLANABİLİRİZ
Görüntüsel Gösterge (İkon)	Benzerlik	Fotoğraf Resim Nota Bir yapının fiziksel görüntüsü	Duyumsayarak Hissederek
Belirti (İndeks)	Nedensel ya da doğal ilişki	Duman Hastalık belirtisi Bir yapının işlevi ve biçimlenişi arasındaki ilişki	Algı Etki-Tepki Çıkarım
Sembol (Simge)	Uzlaşım	İşaret Mors Alfabesi Dini bir yapı	Öğrenerek ve uygulayarak

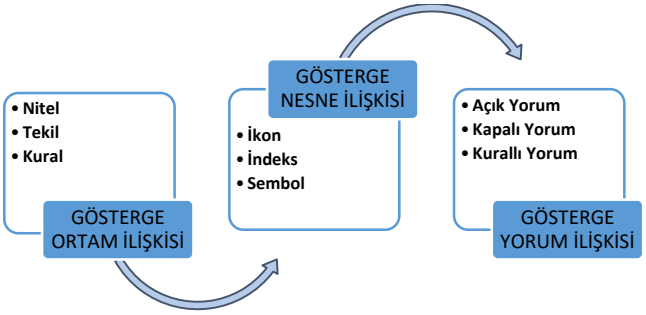
3. Gösterge yorum ilişkisi içinde değerlendirildiğinde; yorumcunun onu bir olasılığın, bir gerçeğin ya da aklın işareti olarak gösterge ile temsil ettiği nesnenin arasındaki yorum bağlantısını ifade etmektedir.

3.a. Sözcebirim (Açık yorum ilişkisi-rhema): Göstergenin esnek yorumunu, açık yorum ilişkisini tanımlar. Zaman içinde göstergenin olası koşullar içinde değişebilir olması durumudur (Özek, 1980). Herhangi bir bilgi içermeyen göstergeler de bu kapsamda değerlendirilir.

3.b. Önerme (Kapalı yorum ilişkisi-dicisign): Net bir biçimde ortaya konulan göstergelerdir. Clarke (1990), "önerme, yorumlayanı için gerçek bir varoluştur" diyerek, göstergenin ölçülebilen, denenebilen kullanım değerlerine de işaret etmektedir.

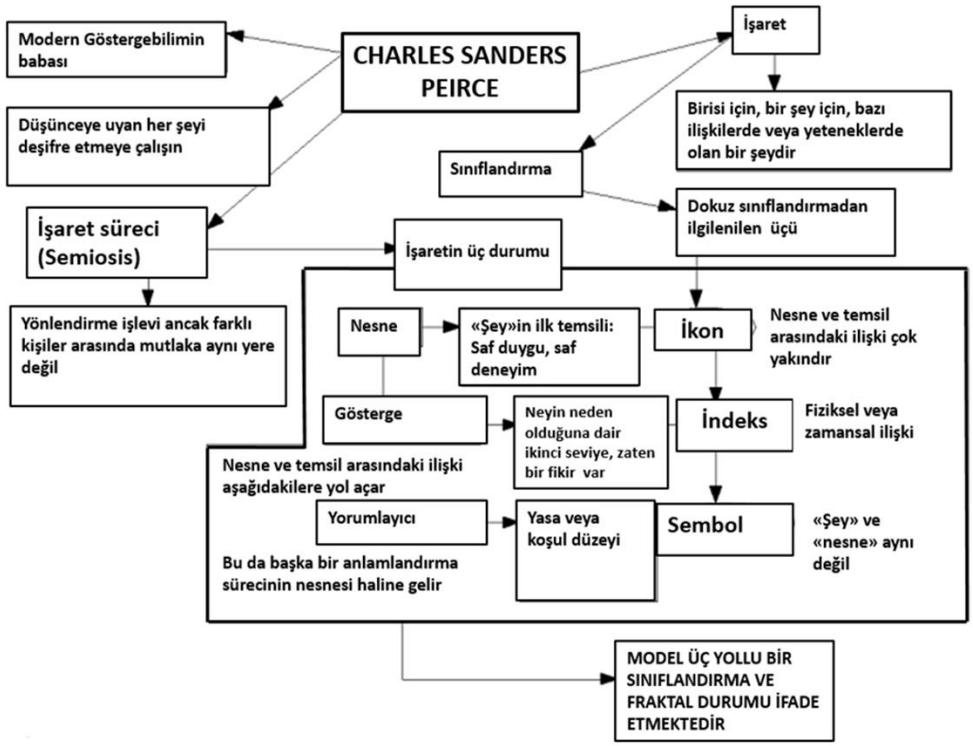
3.c. Kanıt (kurallı yorum ilişkisi-argüman): Çeşitli konuların oluşturduğu karmaşık bir bağlam içinde ulaşılan bileşke yorumu ifade eder (Özek1980). Yorumlayan açısından kural göstergesi olmaktadır.

Göstergenin ilişki bağlantısı sorgulandığında; yorum ilişkisi içinde değerlendirilen göstergede, nitel ilişki düzeyinde en az ilişki değeri oluşurken, kurallı yorumda en fazla ilişki değeri ortaya çıktığı görülür (Şekil 2.14).

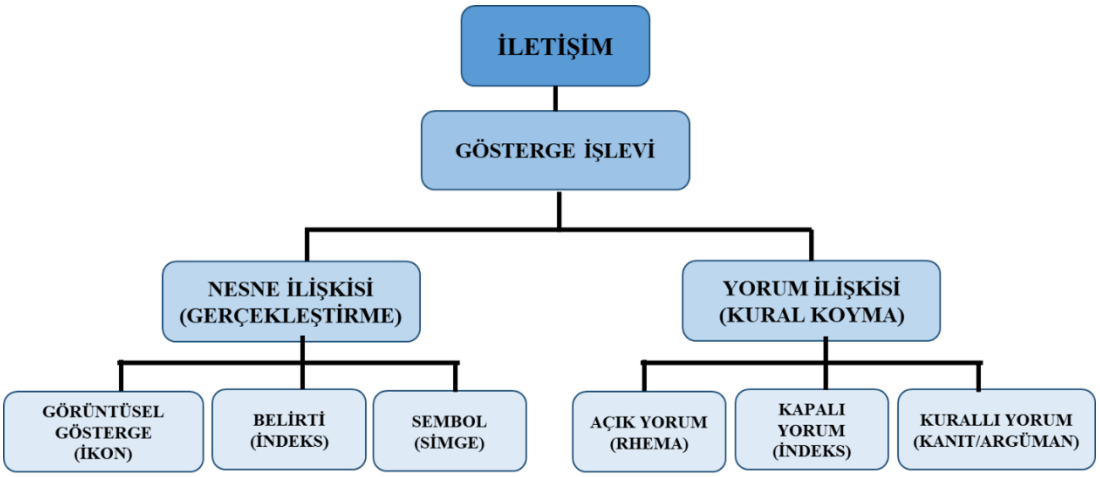
Şekil 2.14. Gösterge İlişki Bağlantısı

Charles Sanders Peirce ve yararsalcı yaklaşımın genel ifadesi ise aşağıdaki gibi ifade edilmektedir (Şekil 2.15).

Şekil 2.15. Charles Sanders Peirce ve Yararsalcı Yaklaşımın Genel İfadesi (Vilchis, 2010'dan yararlanılarak)

Peirce'ın yararsalcı modeline göre, işaret süreci üçlü, zamana bağlı, bağlama duyarlı yorumlayıcıyla ilişkili dinamik bir süreçtir. Bu belirlemeler ile Peirce göstergeyi, **"bir biçimin iletilmesi için bir ortam hem de bir biçimin iletişim aracı**" (Queiroz ve Merrell, 2006) olarak tanımlar. Göstergebilim, işaretler, onların nesneleri, dünyadaki eylemleri ve olayları ile bunları yapma ve alma sürecinde olan göstergebilimsel etmenler arasındaki karşılıklı ilişki ve etkileşimi de içerir. Bu tanımlar göz önüne alındığında işaretlerin, gösterge yoluyla yorumcuya gönderilen bir biçimin üçlü bir iletişim sürecini ifade ettiğini söyleyebiliriz (Şekil 2.16).

Şekil 2.16. Yararsalcı Yaklaşımda Gösterge ve İletişim İlişkisi (Queiroz ve Merrell, 2006'dan yorumlanarak)

2.2.2.2. Yapısalcı Yaklaşımda Gösterge ve İletişim

Ferdinand de Saussure'ün dilin yapısı ve çözümlenmesine yönelik çalışmaları, Yapısalcılığın başlangıç noktası olarak kabul edilmektedir. Farklı bilim dallarında kullanılan, tanımsal özerkliği yoğun olan yapı sözcüğü, birçok alt birimin bir araya gelmesiyle oluşan parçalar bütünüdür. Dar bir bakış açısı ile de toplum ya da örgüt içindeki birimlerin -ki bunlar alt sistemleri ifade eder- birbirleri arasındaki karmaşık ilişkilerin tümünü anlatmaktadır (Nar, 2014).

Bütüncül (holistik) düşüncesi, yapı kavramını oluşturan, onu anlamlı kılan en önemli ilkesidir. Yapısalcılık parçadan bütüne ulaşan bir oluşum çizgisi olarak

genellenirse, bütüncül anlayışın diğer unsurların birleşmesiyle oluşan bir araç olduğu görülür. Bu tanımlamalarla bütüncül ilkesi, kimi zaman bir kültürü, kimi zaman ise bir topluluğu ya da bir söylemin tamamını temsil etmektedir (Piaget,1982, Stturrock, 2003, Nar, 2014)

Yapıyı ortaya çıkartan diğer özellik de yapıyı oluşturan öğelerin kendi kuralları doğrultusunda, bir eylemi, davranış alanını ya da bir uygulama sürecinin ortaya konulduğu özde-düzenleme ilkesi olmaktadır. Özde düzenleme yapıyı her yönüyle açıklayan yasalar, kurallar ve yapının işlevsel yönüdür. Doğal olarak da bu yasalar, insan yaşamını etkileyen neredeyse her olguda basit ya da karmaşık gibi görünen düzenlemeleri ve genel biçimlendirme süreçlerini de açıklamaya çalışmaktadır (Foucault, 2001, Piaget, 1982).

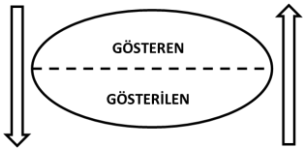
Yapısalcılığın temelinde dilbilim ve göstergebilim çalışmaları bulunmaktadır. Yapısalcı kuramın gelişmesini sağlayan en önemli nedenler arasında Prag Dilbilim Okulu'nun temsilcilerinden Jakobson'un dilin yapısal özelliklerini ikili karşıtlıklar olarak sınıflandırması ve Saussure'ün "göstergebilim, göstergelerin toplum içindeki yaşamını inceleyecek bir bilimdir" (Saussure, 1998) yargısı, dili, dizge ve gösterge olarak sosyal yapıya uyarlamasında belirleyici olmuştur (Yüksel, 2005).

Saussure'e göre ve yapısalcı yaklaşımda dil bir dizgedir. Diğer gösterge dizgelerinden özel ve farklı bir dizge oluşu ile ayrılır. Dilin dizgesel özelliği, gösterge için de geçerlidir (Eziler Kıran, 1990). Göstergelerden sadece biri olan dil kavramları, Saussure için geniş bir bakış açısı ve kapsayıcılığı ile göstergebilimin bir dalıdır. Bu nedenle göstergebilimin ortaya koyduğu kurallar, dilbilime de uygulanabilir.

Dilbilimde dilsel yapıyı oluşturan temel durum, somut sözlerin gerisinde kalan soyut bir yapının varlığını işaret etmektedir. Önemli olan da bu soyut yapının ortaya çıkarılmasıdır. Bu anlamda dilin temelinde yer alan sözcüklere yüklenen anlamlar, aynı zamanda onların eşzamanlı bir dizge içinde zıtlıklar ve ayrımlar bağıntısını oluşturmasını sağlar. Zihnimizde tasarladığımız pek çok nesne ve olaylar, dilin yapısı içinde oluşmakta ve kültürel ve sosyal yapı ve ona ait kurumlarda zihnin bilinç dışı yapısının yani dilin bir ürünü olmaktadır (Piaget,1982).

Göstergebilim dil dizgelerini oluşturma aşamasında, dilbilimi ve dil dizgelerini açıklamada, yapılaştırmada, düzenlemede kullandığı çeşitli yöntemleri örnek olarak

kullanır (Eziler Kıran, 1990). Dilin yapısına ilişkin önemli bir ayrım da sözcüklerin işaret edilen "şey"e göre gösteren ve gösterilen bağlantısı içerisinde yer bulmasıdır (Şekil 2.17).

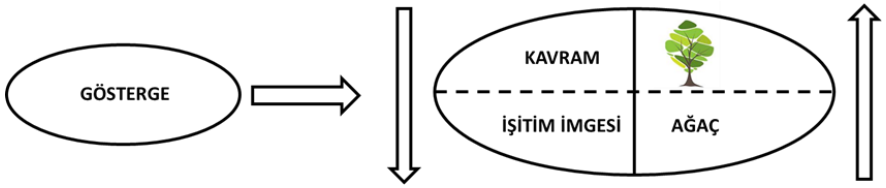

Şekil 2.17. Gösteren ve Gösterilen ilişkisi (Saussure, 1985)

Saussure göstergenin, kendi fiziksel biçiminden ve çağrıştırdığı zihinsel bir kavramdan oluştuğunu ve bu kavramın dış dünyanın bir kavranışı olduğunu söyler. Gösterge gerçeklikte, yalnızca onu kullanan insanların kavramları aracılığı ile ilişkilendirilir (Fiske, 2003).

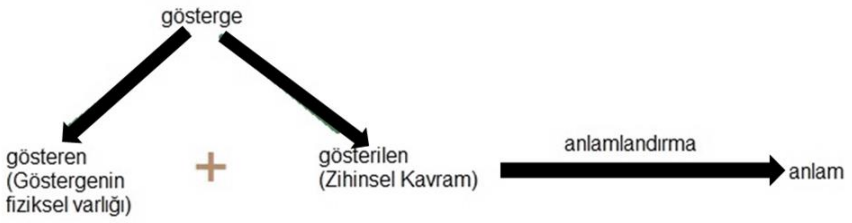
Gösteren ve gösterilen olarak var olan parçalar da, oluşan göstergeyi tanımlayan bütünleyen parçalardır. Dilbilimde "işitim imgesi" ve "kavram" terimleriyle ifade edilmektedirler (Özek, 1980). Kavram ile işitim imgesinin bütünü, göstergeyi oluşturmaktadır.

Birbirini tamamlayan, bütünleyen bu parçalar arasında doğrudan ve karşılıklı bir çağrışım ilişkisi bulunmaktadır. Ağaç sözcüğü duyulduğunda ağacın görüntüsü zihinde canlandırılmaya başlanarak bir kavram arayışına gidilir. Karşıt bir bakış açısıyla da ağaç görseli ile karşılaşıldığında, onu tanımlamak için ağaç işitme imgesi ses olarak zihinde canlanır. İşitme imgesi ve kavramın zihinde oluşturduğu bütünlük de "göstergeyi" ifade etmektedir (Şekil 2.18).

Şekil 2.18. Gösterge Bütünü (Saussure, 1985'den yararlanılarak)

Saussure, bütünü belirtmek için gösterge, **kavram yerine gösterilen** ve **işitim imgesi yerine de gösteren** terimlerini kullanmaktadır (Saussure, 1998). Böylece gösteren ve gösterilen terimleri hem kendi aralarındaki, hem de bütünle kurdukları karşıtlığı ifade edebilmektedir (Şekil 2.19).

Şekil 2.19. Saussere'ün Gösterge İfadesi (Fiske, 2014, s. 12)

Dil göstergesinin bir ses bütünü olarak anlamı vardır. Gösteren fiziksel bir olgu, gösterilen ise bir bilgi olarak soyut bir değeri ifade etmektedir. Gösterilenin bağlamı kesinliği olmayan bir bilgiyi işaret etmektedir. Mantıksal ya da matematiksel bir gösterilenin ise dilsel gösterende olmayan nicel ya da kapsamlı bir kesinliği bulunmaktadır (Göldeli, 1983).

Bu biçimde tanımlanan dil göstergesinin temel olarak iki özelliği bulunmaktadır: Bunlardan birincisi **göstergenin nedensizliği** ilkesidir. Buna göre, "göstereni gösterenle birleştiren bağ nedensizdir ve dil göstergesi nedensizdir" (Saussure, 1998, s. 111).

Her bir gösterene bir gösterilen şeklindeki ilişki her ne kadar zorunlu olsa da bu ilişki bir gösterilenin herhangi bir gösterenle ifade etme zorunluluğunu içermez. Çünkü gösteren ve gösterilen arasındaki ilişki, toplumsal bir anlaşmaya dayanan, rastlantısal bir ilişkidir. Bir gösterilen dilden dile farklı gösterenlerle ifade edilebilirken aynı dil içerisinde gösterilenleri karşılayan göstergelerin değişmesi de mümkündür. Böylece gösteren ve gösterilen bütünü olarak gösterge nedensiz ve rastlantısal olarak tanımlanabilir (Vardar, 1998).

Dil göstergesinin ikinci önemli özelliği ise **gösterenin çizgiselliği ilkesidir**. Gösteren işitsel niteliklidir ve zamanla ilişkilidir. Bunlar; "bir yayılım gösterir ve bu yayılım bir tek boyutta ölçülebilir: O da bir çizgidir". Gösterenin işitselliğinin zaman

içerisinde olması göstergenin çizgisel olmasını sağlar. Saussure'e göre (Saussure, 1998) eğer bir dizge incelemek istiyorsak dizgeyi oluşturan tarihsel ve toplumsal olguları soyutlamalı, sonrasında da dili bir zaman dilimi içerisinde incelemeliyiz. Böylece eşzamanlı ve artzamanlı birbirine karşıt iki dilbilim yaklaşımı ortaya çıkmış olur.

Gösteren, belirttiği kavram açısından özgür bir seçim ürünü olmakla birlikte, kendisini kullanan dilsel topluluk bakımından özgür değildir. Zorunlu olarak benimsenmiştir. Bu konuda toplumun görüşü sorulmamıştır. Dilin seçtiği gösteren yerine başkası kullanılamaz. Bu seçmeyi birey ya da toplum değiştiremez. Seçim yalnızca dile bağlı olmaktadır. Temelinde bir çelişki bulunduğu görülen bu olgu, zorunlu seçim olarak tanımlanır. Bu **göstergenin değişmezlik** özelliğini tanımlamaktadır (Saussure, 1998).

Dilin sürekliliğini sağlayan zamanın, değişmezlikle görünüşte çelişen bir etkisi daha bulunmaktadır; **göstergenin değişebilirlik özelliği**. Zaman göstergeyi değişikliğe uğratır. Eşzamanlı kesitte ele alındığında göstergenin değişmez olduğu, art zamanlı kesitte ise değişebilir olduğu söylenebilir. Bu iki olgu aslında birbirlerini desteklemektedir. Kuşaktan kuşağa aktarıldığı için gösterge, bozulma eğilimindedir (Göldeli, 1983). Değişim olmakla birlikte, eskinin yerine gelen, kabul edilirliği ölçüsünde kalıcı olarak varlığını sürdürür. Yapısalcı yaklaşımda, gösterge bütününün çözümlenmesinin iletişim düzeyini oluşturduğu görülür.

2.2.2.3. Dizi ve Dizim

Yapısalcı bakış açısında iletişim düzeyini, gösterge bütününün çözümlenmesi sağlamaktadır. Göstergelerin çözümlenmesi için kodlar içinde düzenlenen iki yol belirlenmiştir: Dizi (paradigma) ve dizim (sentagma).

Bunlardan ilki diziler (paradigmalar) dir. Bir paradigma, içlerinden birinin kullanılmak üzere seçildiği bir göstergeler dizgesidir. Şekillerin içinde yer alan simgeler dizgesi de bir paradigmayı oluşturur. Karayollarının işaretlerinin şekilleri "kare, daire, üçgen" bir paradigmaya örnek olabilir. Saussure'ün belirlediği ikinci yol ise dizimseldir (sentagmatik). Bir dizim (sentagma), seçilen göstergelerin birleştirdiği iletidir. Bir karayolu işareti bir dizimdir ve seçilen bir şeklin seçilen bir simgeyle birleşimidir. Dil açısından bakarsak, bir dildeki sözcük dağarcığı bir paradigmayı; bu dilin sözcüklerinden

oluşan bir cümle de bir dizimi oluşturmaktadır. Bu nedenle, bütün iletiler bir paradigmadan seçim yapmayı ve bir dizimde birleştirmeyi gerektirirler (Fiske, 2003).

İletişimde bulunulan her an, bir paradigmadan seçim yapılması gerekir. Sözcükler bir paradigmadır. Kullandığımız arabanın tipi, yemek yediğimiz masanın şekli, elbiselerimizin rengi, oturduğumuz sandalyemizin stili tüm bunlar paradigmadan yapılan seçimlerdir ve seçtiğimiz birimlerin anlamı büyük ölçüde seçmediğimiz birimlerin anlamları tarafından belirlenir. Bir paradigmadan seçilen bir birim normalde diğer birimlerle birleşiktir. Bu birleşim, dizim olarak adlandırılır (Fiske, 2003). Bir başka tanımla da farklı dizilerden alınmış sözcüklerin birbirleriyle ilişkiye girerek anlamlı bütün oluşturan birimlerin kurduğu yapı da dizimdir (Aynan, 1995). Giysilerimiz; şapkalar, kravatlar, gömlekler, ceketler, çoraplar ve benzerleri paradigmalarından yapılan seçimlerin bir dizimidir. Bir evin planını çizen mimar kapıların, pencerelerin ve benzer şeylerin ve onların konumlarının bir dizimini çıkarır (Fiske, 2003).

Yapısalcı ve yararsalcı yaklaşım birlikte değerlendirildiğinde, Saussure'ün göstergebilimin toplumsal işlevini, Peirce'ın ise mantıksal işlevini vurguladığı görülür (Rifat, 2005).

2.2.3. Anlam ve Anlamlandırma

İletişim araştırmaları bütününde yapılan çalışmalar, anlamın sorgulanmasını geniş bir bakış açısı ile değerlendirmektedirler.

Göstergelerin iletişimde kullanılabilmeleri, bilgi iletebilmeleri ve ilettikleri bilgilerin çözümlenebilmeleri için, birbiri ile sistematik bir ilişki içinde bulunmaları gerekir (Taşkıran, 1997). Yani belirli bir iletişim sisteminde, belirli göstergeler kullanılmaktadır.

Saussure, anlam sözcüğünün değer kavramı ile ilişkisini kurarak, dil dizgesinin parçası olan sözcüğü, anlamı içermesi ve bir değer taşıması ile ifade eder. Göstergenin dildeki diğer öğelerle kurmuş olduğu bağıntı aracılığı ile ortaya çıkan değer kavramı, bir sözcüğün sahip olduğu anlamı neden edindiğini de açıklar (Kaplan, 2011). Anlam, sahip olunan değerlerin ne zaman, nasıl edinildiğini, ne için oluşturulduğunu da sorgulamaktadır.

Derrida'ya göre ise anlam, metinler arasındaki ilişkiyle yaratılmaktadır ve hiçbir zaman tek bir anda tamamıyla var olmaz. İletişim anında hep bir açık oluşmaktadır. Anlam, bir süreç içinde ortaya çıkan ve dayanağı "değişim-ayırım" olan bir olgu olarak tanımlanabilir. Anlam sürecini başlatan durum ortaya çıktığında örneğin bir sözcük söylendiğinde ya da bir görsele bakıldığında onun anlamı henüz oluşmamıştır. Anlam sürekli olarak bir gösterilenler zinciri boyunca devinir ve asla onun kesin konumundan emin olunamaz. Çünkü anlam, asla tek bir göstergeye bel bağlamamaktadır (Sarup, 2010).

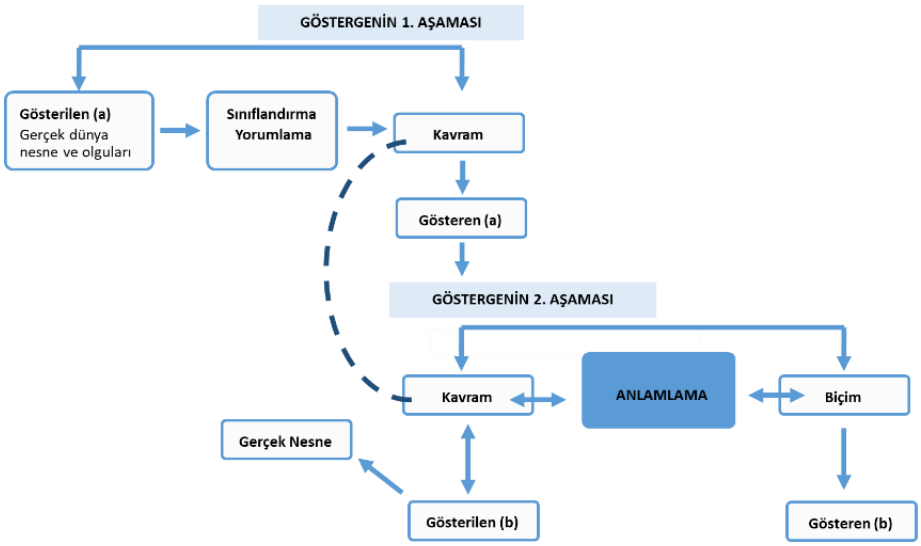
Felsefenin "yaşamın anlamı nedir?" sorusuna yanıt arayışı da anlamı, insan yaşamı ve ilişkileri ile değerlendirmektedir (Utma, 2019). İletişim çalışmalarında ise "iletişimin anlamı nedir?" sorusuyla ifade edilebilecek bir aynılık oluşturmaktan daha çok, "iletişim hangi söylemlerin içinde üretilir?" arayışına doğru gelişim göstermektedir.

Burada bir sözden, simgeden, bir olgudan ya da davranıştan anlaşılan şey (anlam), sorgulamalarla açıklığa kavuşturulmaya çalışıldığında bilinmeyenleri, anlaşılmayanları belirlemek işi, anlamlama olarak tanımlanır. İletişimin oluşması için gerekli olan araçlardan birisi olan gösterge ve göstergenin yorumlanması, "anlamlandırma" ile daha net olarak açıklanabilir.

Erkman'a göre anlamlandırma, bir göstergede, gösterenle gösterilen arasındaki ilişkinin kurulmasıdır. Bir gösterenin görülüp, duyulup beş duyuyla algılanması sonucunda gösterilen, bir başka deyişle anlam, zihinde oluşur. Ancak zihinde oluşan gerçek nesne değil, sadece onun kavramıdır. Bu durumda gösterge iki aşamalı bir birim olarak yorumlanır. Göstergenin birinci basamağını, dünyadaki gerçek olgulardan kavramlara geçiş oluşturur. Bu aşamada gerçek dünya olgu ve nesneleri gösterilen, zihinde bunların izdüşümü olan kavram da, gösteren olarak nitelenebilir. Her kavram, gerçek dünya nesnesinin soyutlaması olarak, bir sınıflandırma elemanıdır (Erkman, 1987, s. 64). Bir başka deyişle anlam, onların (gerçek dünya nesneleri) yerine geçen gösterenler olmaktadırlar.

Her kavram, belli bir anlamsal dizge içinde yer alır. Tek başına var olan, ilişkileri olmayan bir kavram bulunmamaktadır. Her kavramın değeri, içinde bulunduğu anlam dizgesindeki yerine ve aynı dizgede bulunan diğer kavramlarla olan ilişkisine de bağlıdır. Kavramlar salt ve kesin birimler değil, kültürden, çevreden, doğadan esinlenilen büyük

ölçüde nedenli birimlerdir. Ancak, benzer koşullarda yaşayan iki topluluk, çevresini farklı yaklaşımlarla da yorumlayabilir. Kavram birimleri oluşturulduktan sonra kavramların iletişim aşamasında nasıl temsil edileceği belirlenmektedir. İkinci aşamada kurulan bu bağlara "anlamlandırma" denir (Erkman, 1987), (Şekil 2.20).

Şekil 2.20. Kavramların İletişim Aşamasında Temsili ve Anlamlandırma (Erkman, 1987'den yararlanılarak)

Göldeli de, benzer şekilde anlamlandırmayı, bir nesneyi, bir varlığı, kavramı ya da bir olayı zihinde canlandırılabilecek bir göstergeye bağlayan oluş olarak tanımlamaktadır. Temeldeki bir takım kurallara dayanarak, alıcının somut olarak algılayabileceği bir "şey", başka bir "şeyin" yerini tuttuğu her durumda, anlamlama olgusu gerçekleşmektedir. Alıcının algılaması ve yorumlaması, algılama için kesinlikle gerekli değildir. Her olası alıcı için geçerli olan bu durumda, düzgüde bir şeyin yerini tutan şey ile o şey arasında bir bağıntı kurulmuş olması yeterlidir (Göldeli,1984).

Bu açıklamalar doğrultusunda anlamlama dizgesi, bütünüyle soyut, varlığının somutlaştırılmasına yarayabilecek herhangi bir iletişim eylemiyle bağlantılı olmayan, bağımsız bir gösterge yapısı olarak karşımıza çıkar.

2.2.3.1. Göstergenin Anlamlandırılması

İletişim kuramsal olarak her anlam için bir tek gösteren, her gösteren için de bir tek anlam gerektirir. Oysa gerçekte aynı gösterenin birçok anlama karşılık gelmesi ya da başlangıçta ayrı olup, sonrasında değişim sonucu aynı biçime bürünmesi gibi olguların varlığı, göstergenin anlamsal olarak değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır (Göldeli, 1983).

Her anlamlama dizgesinin bir anlatım düzlemi ile bir içerik düzlemini kapsadığına, anlamlama bölümünde değinilmişti. Gösteren ile gösterilen arasındaki ilişkiyi tanımlayan göstergenin anlamlandırılması, göstergebilimde düzanlam ve yananlam olarak değerlendirilmektedir.

2.2.3.2. Düzanlam ve Yananlam

İki aşamalı bir birim olarak yorumlanan göstergenin taşıdığı anlam, gerçek dünyadaki nesnelerle özdeş değildir. Birinci aşamada her kavram, gerçek dünya nesnelerinin bir soyutlamasıdır. Yani onların yerine geçen bir gösterendir. Bu nedenle kavramlar kültürle bağıntılıdır. Göstergelerin ikinci aşaması ise kavramların iletişim aşamasında nasıl temsil edileceği sorununu içermektedir. Bu aşamada gösterilenin nesnel olarak ve olduğu gibi kavranmasına "düzanlam" denilmektedir (Taşkıran, 1997).

Eco ise düzanlamı, göstergenin gönderme yaptığı kavram olarak tanımlamaktadır. Kavramsal göstergede işaret edilen kavram, düzanlamdır. Kullanım nesnelerinde düzanlam işlevdir. Birincil işlev düzleminde nesne biçimi, somut nitelikli düzgülerle temel kullanım işlevi arasında bağlantı kurar. Bu durum kesin ve toplumsal olarak da uzlaşımsaldır (Eco, 1991, Aynan, 1995).

Bir toplulukta iletişim açısından ortak payda oluşturan belli bir dilsel göstergeyle karşılaşıldığında bireylerin üzerinde ortaklaşarak yaptıkları yorum ve kabul gören ifadelerin tümünün göstergenin düzanlamını oluşturduğu görülür.

Düzanlam ve yananlam konusunda Saussure ve Barthes'in değerlendirmeleri de birbirlerine yakındır. Barthes gündelik yaşamda, bir sözcüğü işittiğimizde belleğimizde oluşan kavramın, çağrışımla gerçekleştiğini ve işittiğimiz dili bilmemiz gerektiren bir anlamı gösterdiğini ifade eder. Bu ilk kavram, göstergenin düz anlamıdır. Yananlam ise

düzanlam ile bağlantısı olan, ilk anlamdan tamamen kopmayan, ancak sözcüklerin veya göstergelerin ikinci anlamlarına işaret eden bir anlam düzlemidir (Ünal ve Kaplan, 2011).

Barthes'a göre düzanlam, göstergenin neyi temsil ettiğini, yananlam ise göstergenin nasıl temsil edildiğini konu edinir. Gösteren net bir biçimde özel bir nesneyi adlandırdığında ya da neye gönderme yaptığı açıkça belirtildiğinde, düzanlam ortaya çıkar. Bunun yanı sıra, göstergeler kültürel olarak belirlenmiş anlamlara ya da ayrıca anlamları olan yananlamlara gönderme yapabilirler. Bir gösterge kendi kendine başka göstergenin, bir yananlamın ya da toplumsal konum gibi kültürel bir değeri gösteren ikincil dereceli bir göstergenin göstereni olabilir. Bu durumda gösterge, toplumdaki konum yapısı gibi kültürün yananlamsal yönleri için bir "gösterge taşıyıcısı" olmaktadır (Gottdiener, 2005, s. 30-31).

Yananlam ise göstergenin, kullanıcıların duygularıyla ya da heyecanlarıyla ve kültürel değerleriyle buluştuğunda meydana gelen etkileşimi betimlemektedir. Bu, anlamların öznelliğe ya da en azından öznelerarasılığa doğru kaydığı andır. Bu anda yorum, yorumlayıcıdan etkilendiği kadar nesne ya da göstergeden de etkilenmektedir (Fiske, 2003).

Anlamlama sürecinin ikinci uzantısı olan yananlamlar, kültürel bağlama göre gösterilen birincil anlamın dışında farklı anlamlara gönderme yapabilirler. Yananlam bireysel yönler içerdiği gibi, toplumsal, tarihsel, kültürel vb. özellikler de içerebilir (Aynan, 1995). Bu durum, yananlamın öznel yargılarla ilişkili olarak duygusal, coşkusal ya da çağrışımsal değer olarak algılanmasına yol açar (Çizelge 2.4).

Çizelge 2.4. Düzanlam ve Yananlamın Kapsamı

DÜZANLAM	**YANANLAM**
Temel Anlam	İkincil Anlamlar
Mantıksal Anlam	Çağrışımsal Bağıntılar
Ortak Yorum	a-Bağlamsal Anlam ⟹ Kültür, tarih vb. ile ilgili
	b-Anlatımsal Değer ⟹ Göndericiden kaynaklı
	c-Toplumsal Bağlamlı Değer ⟹ Alıcıdan kaynaklı

İletişim bütünü içinde değerlendirildiğinde kullanıcı tarafından farklı bağıntılarla göstergeye yüklenen anlamlar (yananlam), temel anlamın (düzanlam) belirginleşmesine, anlamın güçlenmesine olanak sağlamakta aynı zamanda kültüre ve zamana bağlı olarak göstergenin geniş bir aralıkta değerlendirilmesinin de önünü açmaktadır. Kimi zaman bu değerlendirmeler göstergeye canlılık, çeşitlilik katarken, kimi zaman ise göstergeyi öz anlamından oldukça uzaklaştırmakta, hatta birincil anlamın yerini alarak temel anlamı değiştirebilmektedir.

2.3. Mimarlıkta İletişim

Eco, mimari olsun ya da olmasın her nesnenin iletişim olasılığı taşıdığını belirtir (Eco, 2019). Mimarlık nesnesi kendi kullanım işlevinin yanı sıra, iletişim işlevini de taşımaktadır. Mimarlık bir bilgi olarak kabul edildiğinde, mimarlık nesnesi, mimar ve kullanıcı / kent kullanıcısı arasındaki iletişim sürecindeki göstergeler olmaktadır. Mimarlık nesnesi ve içinde bulunduğu kent bütünü, işlevlerinin yanında oluşumlarından, kültürlerinden, coğrafyalarından ve kullanıcılarından kaynaklı olmak üzere, bir düzgü içerisinde anlam taşıyan varlıklardır.

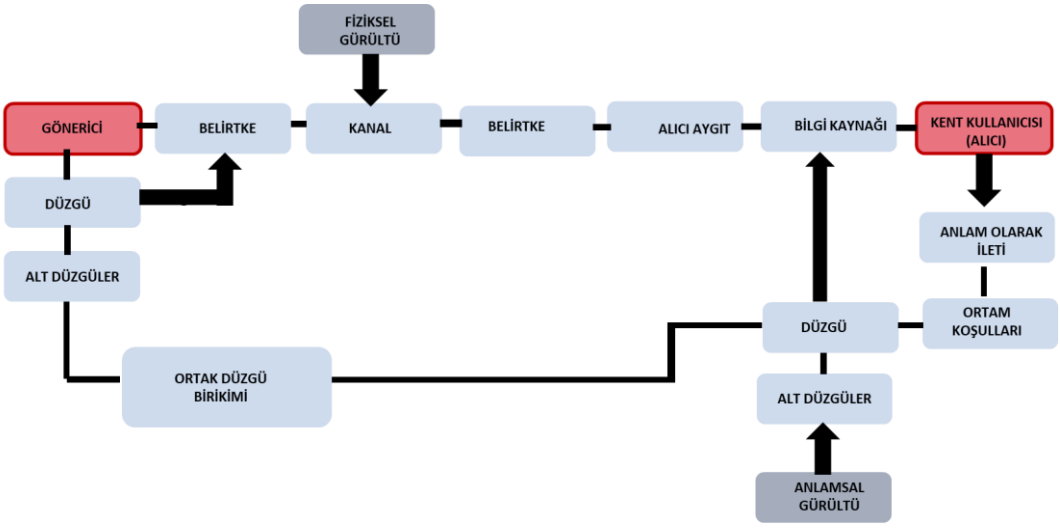
İletişim sürecinde, doğrusal iletişim modellerinden yola çıkılarak bir değerlendirme yapıldığında, alıcı bir makineyse, verileri kayıt altına alır ve aldığı komut uyarınca tepki gösterir. Bu durumda tanımlanan, bir dijital veri olarak bilgidir. Bu bir gösterge değil uyarı olmaktadır (Eco, 1979). Burada makine anlam üreten ya da anlamlandıran bir konumda olmayıp sadece iki uç arasında uyarıları ileten bir araçtır. Ancak kent bütünü içerisinde düşünüldüğünde bilgi ileten mimari nesneler ve kent bütünü, insan tarafından algılandığında, gösterge olan mimarlık nesnesi ve kent bütünü düzanlamlar ve yananlamlar ile değerlendirilmektedir. Böylece ileti, bir uyarandan anlam taşıyan bir iletişim nesnesine dönüşmüş olur.

Doğrusal bir iletişim modeli olan Shannon-Weaver modelinde mimari iletişim sürecinin tanımı, iki önemli elemanı vurgulamaktadır: Gönderici ve alıcı arasındaki gösterge alışverişi. Burada gönderici olarak mimar ya da tasarımcıyı, alıcı olarak da mimari ürünü görsel olarak ya da işlevsel olarak değerlendiren kullanıcıları vurgulamaktadır.

Bir yapının tasarımına uygun işlevsel, yasal, yapısal, kültürel, toplumsal, kişisel ve ekonomik koşullar, göndericinin birikimini belirlerken, kentin bütünü ise bir iletişim dizgesi olmaktadır. Alıcılar yani mimarlık nesnesini ya da kenti kullananlar, kendi birikimleri çerçevesinde mimari ürünle ya da kentle iletişim kurmaktadırlar.

Kentin kullanıcısına gönderdiği bilgi, kurgulanmış, gerçekleşmiş mimari uzamdır. Bilgi, düzgüler ile bir kanal üzerinden alıcıya ulaşmaktadır. Alıcı aynı işlemi ters yönde kurarak, kendisine ulaşan bilgiyi dilsel gösterenlere çevirir. Böylece fiziksel belirtke anlamsal bilgi durumuna gelmiş olur. Mimarlık göstergesinin algılanmasını zorlaştıran çevresel engeller, iletişim bütününde gürültü olarak adlandırılmaktadır. Fiziksel çevre içindeki engeller, gürültünün durağan yanını örneklerken, gürültü olgusu zaman aşımı etkisi gibi devingen boyutlar da göstermektedir. Bilgi aktarımını zorlaştıran ya da değiştiren başka bir neden de kent kullanıcısının (alıcı) ön yargıları olmaktadır. Bu durum, anlamsal gürültü olarak tanımlanır (Özek, 1980).

Anlamsal gürültü ve ortak düzgü birikimi, Eco'nun kişilerarası iletişim süreci şeması ile birlikte değerlendirildiğinde aşağıdaki ilişki birlikleri oluşmaktadır (Şekil 2.21).

Şekil 2.21. Anlamsal Gürültü ve Ortak Düzgü Birikimi

Göstergebilim, diller, düzgüler, belirtkeler gibi gösterge dizelerini inceleyen bilimdir (Guiraud, 1994, s. 17) diyen Guirad'a göre, düzgüler ikiye ayrılmaktadır:

1. Teknik düzgüler için haberleşme sistemi içindeki mors alfabesinin her bir harfinin birer düzgü oluşturması örnek verilebilir.

2. Sanat ürününün oluşumunda kullanılan düzgülerde ise gösteren ve gösterilen arasındaki ilişki çok daha sezgisel ve öznel olmaktadır. Tanımlanmış, kural haline gelmemiş anlam ilişkilerinin geçerli olamadığı, simgesel ilişkinin karmaşık olduğu ve göstergenin yoruma açık olduğu bu düzgülerde bir gösteren birçok gösterileni çağrıştırabilir. Sanat, edebiyat ve mimarlık alanında yeni anlamların ortaya konması bu çeşit göstergelerin oluşturulması ile gerçekleşmektedir (Göldeli, 1983).

2.4. Mimarlıkta İletişim Süreci ve İşlevleri

Mimarlıkta İletişimin gerçekleşme süreci, belirli kurallar çerçevesinde oluşturulmuş (düzgülenmiş) bildirinin bir kanal ile göndericiden alıcıya iletilmesi olarak ifade edilse de iletişim sürecinin gerçekte bu kadar tekdüze ve yalın olmadığı görülür.

İletişim yönü ile değerlendirilen bir nesne, birinci anlamı ile gündeme gelmektedir. Mimarlık nesnesi bu durumda sadece göndergeye (işlev) ve iletişim kanalına (fiziksel yapı) bağlı olarak değerlendirilebilir. Ancak iletişim sistemi Jacobson'un, Bühler'in iletişim modelinden yola çıkarak belirlediği, bir anlamlama dizgesi içerisinde birbirleriyle ilişkili olan altı adet işlevi de içermektedir. Bu işlevlere mimarlıkta karşılık bulmak gerektiğinde; yapılı çevrelerde gözlemlenebilen çok işlevsellik durumu dilsel karşılıkları ortaya çıkartmaktadır. Burada mimari iletişim süreci işlevleri ve dildeki iletişim süreci işlevlerinin aynılıkla değil, benzerlikle ilerlediği görülür (Çizelge 2.6).

Çizelge 2.5. Dilde ve Mimarlıkta İletişim Süreci ve İşlevleri

	DİLDE İLETİŞİM SÜRECİ VE İŞLEVLERİ	**MİMARLIKTA İLETİŞİM SÜRECİ VE İŞLEVLERİ**	
Bağlam	GÖNDERGE İŞLEVİ	GÖNDERGESEL İŞLEV	Kültüre bağlı değişken
Biçim	SANAT İŞLEVİ	ESTETİK İŞLEV	Toplumun belirli bir zamanında ve kesiminde geçerli olan uzlaşmaya dayanır
Düzgü	ÜSTDİL İŞLEVİ	ÜSTDİL İŞLEVİ	Tarihsel gönderme
İlişki	İLİŞKİ İŞLEVİ	BÖLGELEME İŞLEVİ	Davranış ve eylemlere sahne olma, bölgeleme

Gönderici	COŞKU İŞLEVİ	ANLATIMSAL İŞLEV	Belirli bir biçimin kişisel tarzın izlerini taşıması
Alıcı	ÇAĞRI İŞLEVİ	UYARI İŞLEVİ	Davranışı kısıtlayabilirler

1. Göndergesel İşlev; kültüre bağlı bir değişkendir. Mimarlık nesnesinin sosyal, toplumsal vb. yollar ile belirlenen kullanımlarına ya da bağlamsal çağrışımlarına yönelme işlevidir.

2. Estetik İşlev; toplumsal yaşamın belirli bir tarihsel sürecinde ve kesiminde uzlaşmaya dayalı olarak kabul edilen ortak beğeniyi ifade etmektedir. Örneğin mimari akımlar, belirli dönemlerde uzlaşımsal olarak sayısal oranlar, renk, doku ya da ritm yolu ile ifade edilmişler ve toplumsal olarak da dönemi içinde önem kazanmışlardır. Estetik işlev, göndergesel çağrışımlarla daha az yüklü bileşenlerle kendini ifade etse de bu işlevin belirli işlevsel türleri çağrıştırması zorunluluğu bulunmamaktadır.

3. Üstdil İşlevi; mimarlık nesnesinin oluşturduğu anlamlı sistemlerin kendisine bilinçli bir ilgi yöneltmesidir. Tarihsel gönderme olarak da adlandırılır. Örneğin geçmişte ya da farklı bir toplumsal kültürel bağlamda kullanılmış olan bir mimarlık nesnesi, yeni bir bağlamda kullanılarak güncelleştirilebilir. Kullanılan düzgünün kaynağına gönderme yapması, üstdil işlevi olarak ifade edilir.

4. Bölgeleme İşlevi; kişiler arası ilişkileri, etkileşimleri çerçeveleme, çevreyi bölme, yapılandırma, sınırlandırma ya da bölgeleme işlevidir. Burada davranış ve eylem yörüngelerine sahne olma durumu gerçekleşmektedir.

5. Anlatımsal İşlev; tasarlanmış mimari biçim kişisel yaklaşımın, tarzın izlerini taşıyabilir. Tasarımcı bir akımın tasarım anlayışını, belirli bir estetik ya da ilişkisel kuralı, kendi üretimlerinde kullanıyor olabilir. Bu durum dilsel iletişimdeki duyumsal işleve yönelimi çağrıştırır. Gönderici belirli bir konuda, kendi özel yönelimine ait ipuçları verir. Yapılı çevre de benzer bir biçimde duyusal ya da anlatımsal bir yönelime sahip olabilir.

6. Uyarı İşlevi; Çevresel nesneler, uyarı taşırlar. Davranışlara "sahne" olanağı sunarlar. Böylece uzamsal – kinetik davranışı da yönlendirirler, hatta çoğu zaman davranışı kısıtlayabilirler. Davranışsal eyleme göre, mimari ve dilsel çağrı, uyarı işlevleri belirli eşdeğerlilikler taşımalarına karşın, aynı değildirler. Örneğin bir merdivene "dikkat

düşme tehlikesi" yazmak yerine kenarına korkuluk yapmak, mimari uyarı işlevi ile dilsel uyarı işlevi arasındaki farkı göstermektedir. Mimari uyarı işlevi eylemi tasarım yolu ile sınırlandırarak, dikkat çekerek işlevini yerine getirmektedir (Göldeli, 1983).

2.5. Mimarlıkta İletişimin Bileşenleri

Oluşumu, ifade dili, varoluş nedenleri ve işlevsel gereklilikler gibi özellikler düşünüldüğünde mimarlık bir sistem ve ilişkiler bütünü olarak ele alınabilir. Bu sistem bütünü içerisinde mimarlık nesnesi, kullanıcıları tarafından anlamlandırılmakta, kullanıcılarına anlam iletmektedir. Bu durum, mimarlık nesnesinin iletişim olasılığını ortaya çıkarır. Bu nedenle mimarlık nesnesi iletişim bütünü içerisinde göstergebilimin tanım ve kavramlarıyla ele alınıp, açıklanabilmektedir.

Toplumsal, bireysel etkinliğin temelinde var olan bilgi aktarımı ve iletişim eylemi, göstergelerden oluşmuş bir dil ya da araç ile iletilmektedir. Mimarlık nesnesi de bilgi ileten bir göstergeler bütünü olarak bu süreçte yerini alır.

Mimarlık nesnesini bir dil olgusu olarak ele alan göstergebilimsel yöntemler, değer sorunlarının formüller içerisinde izlenmesine olanak sağladıkları gibi, tasarımın nicel yanları ile karşılaştırma olanağı da sağlamaktadırlar (Özek, 1980).

Mimarlıkta iletişim olgusunu daha iyi anlamak için, iletişim olgusunun bileşenleri olan dil, gösterge, anlamlandırma, düzanlam ve yananlam kavramlarını, mimarlıktaki karşılıkları ile değerlendirmek gerekir.

2.5.1. Mimarlıkta Dil

Dil araştırmaları ve dilbilim çalışmaları için gerilere gidildiğinde, yüzyıllara hatta Eflatun ve Aristoteles'e kadar dayanan bir geçmişi olduğu görülür. Başka bir deyişle, dilin nasıl işlediği, nasıl kurulmuş olduğu ve değişik görevlerini hangi düzeneklerle yerine getirdiğine dair güvenilir bilgiler vardır.

Dil yalnızca bir iletişim aracı olarak değil aynı zamanda tarihin, değerlerin ve anlamın iletilmesini sağlaması ile insanlığımızın düşünce geleneği boyunca önemli bir yere konulup, üzerine felsefi ve bilimsel pek çok araştırma yapılmıştır. Saussure, dilbilimin ve dile ait incelemelerin neden dikkate alınması gerekliliğinden bahsederken, bireylerin ve toplumların yaşamlarındaki en önemli etkenin dil olduğunu belirtmektedir

(Saussure, 2011, Oruç, 2018). Böylece dilin yalnızca bilişsel ya da felsefi bir konu olmadığı, toplumsal yönünün de etkili olduğu vurgusu yapılmış olur. Bir diğer yandan da insanın düşünce, sanat, mimarlık, kent yani varlıkla kurduğu tüm düşünsel alanın da dil olduğu görülür.

Ferdinand de Saussure'ün izinden giden bazı önemli dilbilimciler "dil" ile ilgili kavramları daha ayrıntılı hale getirerek, farklı şekillerde adlandırmışlardır. Örneğin Kopenhag Okulu diye bilinen dilbilimciler grubu, bu anlayışın önemli temsilcisi olan Danimarkalı dilbilimci Hjelmsev'in "gösteren-gösterilen" kavramlarına "ifade-içerik" demektedir. "İfade" gösteren, "içerik" ise "gösterilen"e karşılık gelir. Ayrıca, "bunlardan her birinin bir tözü vardır, bir de biçimi vardır" demektedirler. Burada önemli olan, dilden hareket eden başka alanların açıklamalarında bu kavramları kullanıyor olmalarıdır (Yücel, 1999).

Bu kavramlar dili öncelikle bir yapı, bir sistem, bir bilim, yeni kavramlara, önermelere oturan bir kategori olarak görmektedir. Dilin sistemi olan bu kavramlar, başka alanlarda da kuramsal temel olarak kullanılmaktadır.

Bu doğrultudaki kuramsal arayışların başında, işi kuramsal bir temele oturtmak için ve mimarlığın iletişimsel, anlamsal boyutları üzerinde düşünmeye yönelik sistemli bir araştırmanın ilk adımı olarak mimarlık kuramcıları, mimarlığın temel elemanlarını ortaya koyarak, onların ilişkileriyle dilin elemanları arasında benzerlikler arama çabaları, bu düşüncenin de çerçevesini oluşturmuştur.

Fischer, dil ve mimarlık ilişkisini sorgulayıcı bir bakışla, kendisine sorduğu sorular ve bu sorulara yine kendi verdiği yanıtlarla: "Öyleyse neden, bir iletişim sistemine bakarak –hele de bu iletişim sistemi en önemli ve kapsamlı sistemlerden biriyse- başka bir iletişim sisteminin, örneğin mimarlığın yapısını açıklamaya çalışmayalım?" diyerek açıklamaktadır (Fischer, 2015).

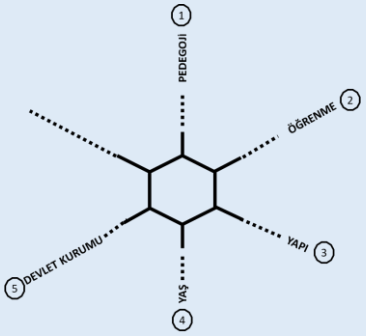
İtalyan kuramcılar "critica semantica"nın araştırmacıları ise 1950'lerin sonu, 1960'ların başında mimarlığın temel elemanlarında, mekanı oluşturan ve mimarlığın maddi sistemini, mimarlık yapıtlarını oluşturan elemanların sınıflandırılmasından yola çıkarak, yatay düşey elemanlar, bölücüler, ayırıcılar, ilişki kurucu elemanlar, eğik elemanlar, işaret oluşturucu elemanlar gibi sistemlerin bir sınıflandırmasını oluşturmaya yönelmişlerdir (Yücel, 1999). Burada "mimarlığın dilini oluşturmaya olanak veren temel

elemanlar neler olabilir?" sorusu, dilin elemanları yerine bu elemanları yerleştirip, bir analoji yoluyla mimarlıktaki anlam üretimini açıklayabilmek olarak yanıtlanmaktadır (Yücel, 1999). Bu bakış açısında dili genel anlamda yorumlayan kavramsal şemalar ve bunların mimariye uygulanması anlayışı görülür.

Ancak bu noktada ciddi karşı savlar da ileri sürülebilir. Konuşma dili her gün kullanılan bir uygulama alanıdır, fakat elle tutulabilen bir şey değildir. Sözcüklere dokunulamaz, mimarlık ise elle tutulabilirdir. Bir binayı yıkabilirsiniz, hatta bazen havaya uçurursunuz. Bundan şu sonuç çıkar: Dil soyutlayıcı, mimarlık ise somutlayıcı bir karaktere sahiptir. Dil, uygulamada, zaman boyutu içinde yer alır, mimarlık ise mekanda oluşur. Dilin birinci işlevi iletişimdir. Mimarlığın birincil işlevi ise "insan yaşamının gerçekleşeceği mekanlar oluşturmaktır (Fischer, 2015).

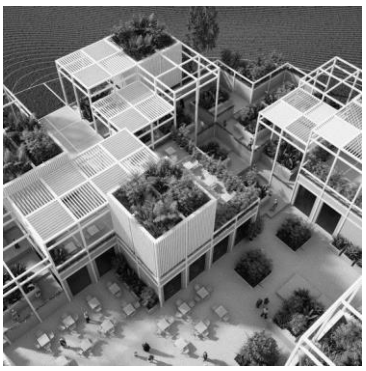
Bu temel karşıtlıklara bakıldığında, dilin ilkelerini mimarlığa doğrudan aktarmanın olanaksızlığı anlaşılır. Ancak, her ikisi de birer iletişim sistemi olan dil ve mimarinin benzerlikleri sorgulanabilir. Konuşarak ya da yazarak bir mesaj verilmesi istendiğinde birey konu ile ilgili kişisel düşüncelerini, bilgilerini bir dil dizgesi içerisinde anlatarak kendini ifade eder. Mimarlıkta ise tasarım, çoğunlukla mimarın kendi kişisel seçim ve kararlarını iletmesi, bunları temsil etmesi anlamına gelir. Bu açıdan bakıldığında her tasarım kişisel bir anlatım, dilsel bir edim de olmaktadır. Aldo Rossi'nin de dediği gibi, "tasarım yapmak seçim yapmaktır".

Dilin yapısına bakıldığında, dilin dağarcığındaki sözcükler, farklı birleşimler kurma olanağına sahip, serbest gezinen moleküller olarak düşünülebilir. Bu birimler yan yana getirilerek, sonsuz sayıda molekül zincirinin kurulabileceği anlaşılır. Molekül zincirleri cümle ve metinin başka bir ifadesi olarak da tanımlanmaktadırlar (Fischer, 2015) (Şekil 2.22). Dil incelendiğinde, konuşma dilindeki sözcüklerin somut "şey"lere gönderme yapmadıkları görülür. Sözcükler "şey"lerin anlam ve özelliklerini gösteren yapısal düzenlemelerdir. Bu düzenlemelerin yapılarının yalından karmaşığa doğru gittiği görülmektedir. Karmaşıklık arttıkça, sözcüğün değişik bağlamlarda kullanılabilme şansı da artar.

“Okul” sözcüğü, farklı farklı moleküllerle bitiştirme olanağına sahip bir moleküle benzemektedir.		**Molekül benzeri yapı, “okul” sözcüğünün çok değişik kullanımlarına olanak sağlamaktadır.**
1.Eğitimle ilgili bir ilke		1.için: Okul gereksizdir.
2.Öğrenmenin gerçekleştiği yer		2.için: Hayat okulu
3.Somut bir yapı		3.için: Okul yıkılmaya yüz tutmuş
4.Toplumsallaşma aşamalarından biri		4.için: Okulu bitirdikten sonra bir kursa gitmeye başladı.
5.Devlet Kurumu		5.için: Okulda daha çok öğretmene gereksinim var.

Şekil 2.22. “Okul” Sözcüğünün Yapısal Düzenindeki Anlam Özellikleri (Fischer, 2015’den yararlanılarak)

Molekül zincirleri cümle ve metinin başka bir ifadesi olarak da tanımlanmaktadır. Bu bağlamda mimari üretim sürecinde de birbirinden farklı işlerde ve uygulama alanlarında birbirine benzeyen yapısal düzenlemeler kullanılmaktadır. Izgara (gridal) dokusu bu duruma örnek olarak gösterilebilir (Şekil 2.23).

GRİDAL ORGANİZASYONUN PLAN OLUŞUMUNDA KULLANIMI	**GRİDAL ORGANİZASYONUN KÜTLE OLUŞUMUNDA KULLANIMI**	**GRİDAL ORGANİZASYONUN KENT PLANI OLUŞUMUNDA KULLANIMI**
		
Ricardo Bofil, La Muralla Roja, İspanya (https://openhousebcn.wordpress.com/2012/04/11/la-muralla-roja-architecture-ricardo-bofill-calpe-spain/)	Gridal organizasyon, GZ Community Center	Gridal organizasyon, Edirne kenti, Kaleiçi Bölgesi (https://gecmistengunumuzeedirne.wordpress.com/tag/hippodamos/)

Şekil 2.23. Izgara Dokunun Farklı Kullanımları

Bir dilin bütünü içindeki sözcükler gibi, mimari oluşumlar da böyle farklı birleşimler kurma yetisine sahip olarak, adeta serbest gezinen moleküller gibi düşünülebilir. Bu durum dilde ve mimarlıkta çeşitliliği, üretim sürecini ve algılanan nesnelerin farklı tanımlamalarla ifade edilmesini de destekler.

Dil sistemini bütüncül bakış açısıyla değerlendiren Barthes'a göre, mimarlık nesnesi ile var olan kent, bir söylemdir. Bu söylem o kentte yaşayanlarla konuşan gerçek bir dildir. Kent, kullanıcıları ile konuşur, kentte yaşayanlar ona bakarak, orada yaşayarak kenti konuşur. Barthes'a göre, sinema dili, çiçeklerin dili gibi eğretilemeli bir anlam taşıyan kentin dili ya da mimarinin dili biçimindeki konuşma seviyesinden daha ileri bir seviyeye geçmektedir. Benzer şekilde Freud'un rüyaların dili üzerinden konuşurken, rüyaları eğretilemeli anlamından arındırıp ona bilimsel bir içerik kazandırması gibi düşünülebilir (Barthes, 1999).

Mimarlık yalnızca yapının üretimi olarak değil, ürün üretiminden kentlerin yeniden üretimine kadar büyük bir mekansal pratik olarak görüldüğünde, mimarlığın ilgi alanlarıyla bilimsel gelişmelerin, toplum bilimlerinin, fizik bilimlerinin, tekniklerin, teknolojinin gelişiminin ilişkileri daha iyi kavranabilir ve onun iletişimsel-dilsel boyutları daha doğru değerlendirilebilir (Yücel, 1999).

Dilin yapısına örnek olarak o kentte yaşayanlar açısından kentin bir imgesini bulmaya çalışan Kevin Lynch, çalışmalarında okunabilirlik kavramına büyük bir önem vermiştir. Kent mekanında; sokaklar, demiryolları, kanallar gibi içinde insanların hareket halindeyken kenti gözlemlediği ve diğer çevre elemanlarının bunlar boyunca yer alıp ilişki içinde bulunduğu birimler olan yollar, demiryolu, duvar gibi iki bölgeyi birbirinden ayıran yanal özellikte olup aşılması için fazla zorluk istemeyen, bazen de iki bölgeyi birleştiren, işlevlerinden biri, su ya da duvar ile çevrili kentlerde olduğu gibi, bölgelerin birlikteliğini sağlayan sınır birimleri, kentin bir parçası olan ve kimliğinin anlaşılmasına olanak sağlama gibi genel bir özellik taşıyan semtler, iki boyutlu mekan gibi düşünülerek bir gözlemci tarafından, düşünce yoluyla algılanır (Taşkıran, 1997, Lynch, 2011). Buradaki birleşme noktalarının, ulaşım sistemlerinin değiştirildiği noktalar, yolların kesiştiği noktalar gibi bir kentin stratejik yerleri olan düğüm noktaları ve yapı, tabela, bir tepe gibi işaret olan nesneler, başka bir deyişle dildeki karşılığı sesbirimler ve anlambirimler olan birimler bulmaya çalıştığı görülür.

Kevin Lynch'in kenti birimlere ayırıp, bu birimler arasındaki benzerlikleri bulma çalışması, mimarlık ve dil arasındaki ortaklaşmada eklemlilik kavramı üzerinden oluşmaktadır. Saussure ve Martinet'in ortaya koyduğu anlambirim ve sesbirim kavramları ve Barthes'ın cümle ve anlatım yapısı araştırmalarının ışığı altında mimari bir yapıda, art arda gelen eklemliliklerin bulunduğu söylenebilir: Kolon, kiriş gibi yapı elemanları bir araya gelerek bir bütün olan kapıyı oluştururlar. Bu alanda genel anlamda ilk deneme Guadet tarafından gerçekleştirilmiş ve bütünün kompozisyonunda;

1. Duvar, kapı, pencere, merdiven gibi mimari elemanlar,

2. Hol, galeri, giriş gibi kompozisyon elemanları,

3. Sivil, dini, askeri yapı çeşitleri gibi üç düzey oluştuğu belirlenmiştir.

Bu sınıflandırmada mimari elemanlar **sesbirime**, kompozisyon elemanları **anlambirime,** kompozisyonun üçüncü aşaması olan yapı da **cümle ya da cümle grubuna** benzetilerek, mimari ile dil arasında bir ilişki kurulmuştur (Taşkıran, 1997).

Dilbilimde dil, düşünmeye olanak sağlayan ve düşünceyi ifade eden bir araç olmaktadır. Mimaride ise mimarlık nesnesinin tanınması, dil aracılığı ile gerçekleşir. Bu belirleme, dil ile mimari arasında tıpatıp benzer terimler kullanarak bir değerlendirme yapmanın olanaksızlığını da gösterir. Ancak, mimari bir sistem olarak ele alınıp, dilin yapısı ile bu bağlamda ilişki kurulabilir.

Dil-mimarlık ilişkisinde mimariyi dil dışı konular üzerinde çalışan, ancak dili yalnızca örnek olarak değil, aynı zamanda bir bileşen, aracı ya da gösterilen olarak, çalışma alanını belirlemiş olan göstergebilim bakış açısıyla da değerlendirmek gerekmektedir. Bu düzeyde dil artık dilbilimcilerin tanımladığı dil gibi değildir, ikincil bir dildir. Birimlere bölündüğünde birimlerin de anlambirimler ya da sesbirimler olmaktan uzaklaştığı görülür. Göstergebilim, dil dışı konular üzerindeki araştırmalarını, gösteren-gösterilen, dizim-dizge, düzanlam-yananlam kavramlarıyla gerçekleştirmektetir (Taşkıran, 1997).

2.5.2. Mimarlıkta Gösterge

İletişim sürecinin bir parçası olan göstergenin toplumsal işlevini önemseyen ilk araştırmacı olarak Saussure, göstergeleri toplumsal işlevleriyle değerlendirmiştir.

Çağdaşı Peirce ise göstergenin mantıksal işlevini daha önemli görmüş, dilbilimin göstergebilimin ancak bir parçası olabileceği yorumunu yapmıştır. Roland Barthes ise bu görüşe karşıt bir yaklaşım ile dilbilimin göstergebilimden bağımsız olduğunu ve birincil gösterge dizgesi olduğu için, önder bilim dalı olacağını savunmuştur (Taşkıran, 1997). Böylece, dilden farklı nesneler, görünütler ve davranışlar da anlam taşıyarak gösterge olabilirler. Ancak, her gösterge dizgesi dil ile birlikteliğini sürdürerek varolmaktadır. Görsel varlık anlamını, dilsel bir bildiri ile destekleyerek pekiştirmektedir.

Mimarlığın da dil gibi bir gösterge dizgesi olarak tanımlanması, mevcut göstergebilimsel şemaların mimarlığa da uygulanabilirliğini gündeme getirmektedir. Ancak, mimarlığın başka alanlardan gelen göstergebilimsel şemalarla irdelenmesinin uygun olup olmayacağı tartışılan bir konudur.

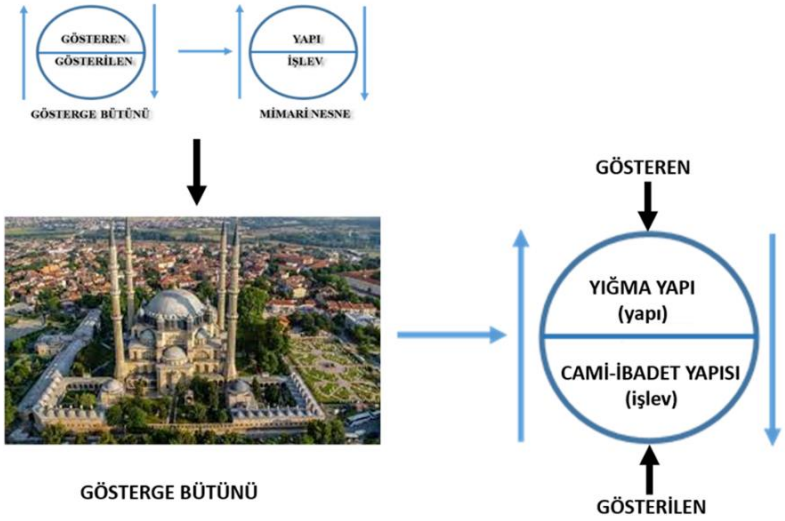
Giovanni Klaus Koenig (1964), mimarlığın dilini Moris'in göstergebilimsel yaklaşımına dayanarak tanımlamaya çalışmıştır. Koenig gösterge ile ilgili olarak yaptığı yorumda, " Eğer bir A olgusu hazırlayıcı bir uyarı ise ve –kendiliklerinden bir tepkiler dizisine yol açan uyarı nesnelerinin ortada bulunmadığı bir durumda- (belli koşullar altında) bir organizmada bu tür davranış biçimlerinden oluşan bir tepkiler dizisine yol açıyorsa o zaman A bir göstergedir" diyerek tanımlamaktadır (Eco, 2019, s. 24).

Barthes, göstergenin iki şey arasındaki bağıntıyı belirttiğine değinerek, farklı araştırmacıların belirtke, belirti, görüntü, simge sözcüklerini göstergeyi ifade etmek için kullandığını belirtmektedir (Barthes, 2005). Saussure göstergeyi gösteren ve gösterilen bütünü olarak tanımlarken, Hjelmslev ise bir gösterenle gösterilenden oluşan göstergede gösterenler anlatım düzlemini, gösterilenler ise içerik düzlemini oluşturmaktadır (Göldeli, 1983) anlayışıyla, "Her düzlem iki katman içermektedir. Bunlar biçim ve töz'dür demektedir (Şekil 2.24) (Barthes, 1979).

<table>
<tr><td>Saussure</td><td colspan="2">Gösteren</td><td colspan="2">Gösterilen</td><td rowspan="3">GÖSTERGE</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Hjelmslev</td><td colspan="2">Anlatım</td><td colspan="2">İçerik</td></tr>
<tr><td>Töz</td><td>Biçim</td><td>Töz</td><td>Biçim</td></tr>
</table>

Şekil 2.24. Saussure ve Hjelmslev'e Göre Gösterge Tanımları (Barthes,1979'dan yararlanılarak)

Bir genelleme yapıldığında mimari göstergeler, belirli anlaşma dizgelerine dayanan olası işlevleri ileten bir sınırlı ürünler ve uzamlar dizgesi olarak tanımlanır (Özek, 1981). Mimaride görsel iletişim açısından gösterenler anlamlı dizgeler ya da biçimler, uzamlar, alanlar, kütleler, ritm, renk, doku gibi özellikler, gösterilenler ise ikonografik anlamlar, estetik anlamlar, mimarlık düşünceleri, uzam anlayışları, toplumsal inançlar ve yaşam biçimi, işlevler eylemler, teknik uygunluklar gibi öğeler olmaktadır (Taşkıran, 1997). Bu açıklamalarla mimarlık nesnesi bir göstereni olan, gösterilen olmaktadır. Eco'ya göre, görünüşte hiçbir şey iletmeyen mimari nesneler de işlevseldir. Bu işlevselliğin oluşturduğu mimari şifre, görsel bir şifre üretir ve mimarlık nesnesi işlevinin gerçekleşmesine gerek olmadığı durumlarda da mimarinin işlevini iletmektedir (Şekil 2.25). Eco, Hjelmslev'in göstergeye ilişkin belirlemelerini mimarlığa uyguladığında, içerik düzlemine karşılık olarak işlevleri, anlatım düzlemine karşılık olarak da uzamları, yani mimari birimleri göstermektedir.

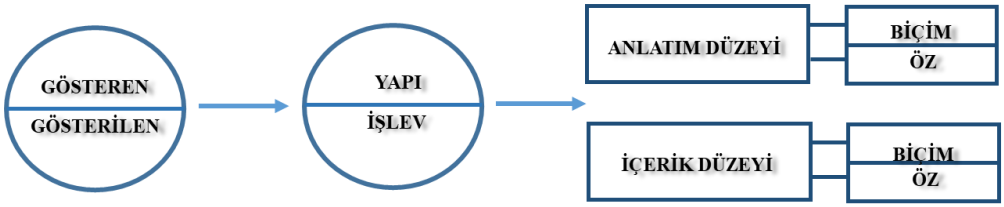

Şekil 2.25. Mimarlık Nesnesinin Gösterge Olması

Roland Barthes, mimarlık göstergesini "gösterge-işlev" olarak adlandırır. Bu göstergelerin çözümlenmesinin ikili bir eyleme tanıklık ettiğini ifade eder. Barthes, toplum bulunan her yerde, her kullanımın kendisinin göstergesine dönüştüğünü ifade etmektedir. Eski uygarlıklara ait mimari yapılar ve kentler, çeşitli biçimlerde iletişim gerçekleştirirler. Doğal olarak eski çağlarda yaşamış insanlar hayatta olmadığı gibi

yapıların çoğu da artık işlevlerini yitirmişlerdir. Bununla birlikte mimarlığın fiziksel yapısı olan göstergeler, varlıklarını sürdürmektedirler. Mimari ve sanat tarihi, göstergeleri durumlarındaki belirsizliklere karşın, anlayıp yorumlayarak "gösterge" olarak nitelemektedirler (Barthes, 2005).

Bu belirlemeler doğrultusunda, bir mimari gösterge, iki düzeyden oluşan çift yüzlü bir birimdir. Anlatım düzeyi, mimarlığa özgü özlerin belirli bir biçimini gerçekleştiren bir "mimari biçim birim"den oluşur. İçerik düzeyinde ise bir kültür dizgesi içinde bütün olası işlevlerin özünün bir alt kümesini oluşturabilecek, bir işlevler dizgesinin parçası belirli bir işlevi gerçekleştiren "mimari anlambirim" yer alır. Örneğin bir binanın duvarları, kolonları, döşemeleri, çatısı, merdivenleri, pencereleri vb. bu mimari nesnenin yapısal öğeleri olarak birer biçim birim olurken; kolonlar, döşemeler binanın taşıyıcı dizgesini, duvarlar ve çatı örtü işlevini, merdivenler iç ulaşım dizgesinin işlevini belirten mimari anlam birimlerdir (Şekil 2.26) (Özek, 1980).

Şekil 2.26. Mimari Göstergenin Bileşenleri

Mimari ve kentin nasıl bir iletişim sağladığını, toplumların kültürel yapısını yansıtan mitoloji, din, toplumbilim, ruhbilim, arkeoloji, sanat tarihi gibi bilimlerin sağladığı belgeler ve bilgiler aracılığı ile daha iyi anlaşılması olanaklı hale gelmiş olur.

2.5.3. Mimarlıkta Anlamlandırma

İnsanoğlunu diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerinden birisi de yaşadığı ortamı algılayıp, bu ortamdaki anlamsal ilişkileri çözmeye çalışmasıdır. İnsanoğlu sadece bilinen anlamları yeniden oluşturan bir canlı olmaktan çok, aynı zamanda yeni anlamlar

yaratan bir canlı olmuştur. Mimarlık, edebiyat, resim, müzik, tiyatro gibi üretici alanlarda ortaya çıkan ürünler, anlam yaratma süreciyle var olmuşlardır.

Kentsel alanlar ve kentsel alanların bir parçası olan mimarlık ürünleri, çoğunlukla bir ileti sunma isteği içermezler. Ancak bu tür uzamsal düzenlemeler, bireylerde çeşitli anlamlar (sevinç, üzüntü, sakinlik ya da hareketlilik gibi) izlenimler uyandırırlar. Göstereni gösterilene bağlayan oluş olarak adlandırılan anlamlama olgusu, belirti ve belirtke kavramlarına bağlı olarak da ele alınabilir. Mimarlıkta anlatım dizgeleri sürekli bir değişim içindedir (Göldeli, 1983). Mimarlık nesnesi, alıcının ve göndericinin davranışına göre belirtiden belirtkeye uzanan bir açılım göstermektedir (Çizelge 2.5).

Çizelge 2.6. Mimarlık Nesnesinin Alıcı ve Göndericinin Niyetine Bağlı Davranışı

	Algılayan birey niyet olduğunu varsayıyorsa	**Algılayan birey niyet bulunduğunu varsaymıyorsa**
Niyetli bir gönderici varsa	BELİRTKE	NİYET İÇEREN BELİRTİ
Niyetli bir gönderici yoksa	YALANCI-BELİRTKE	BELİRTİ

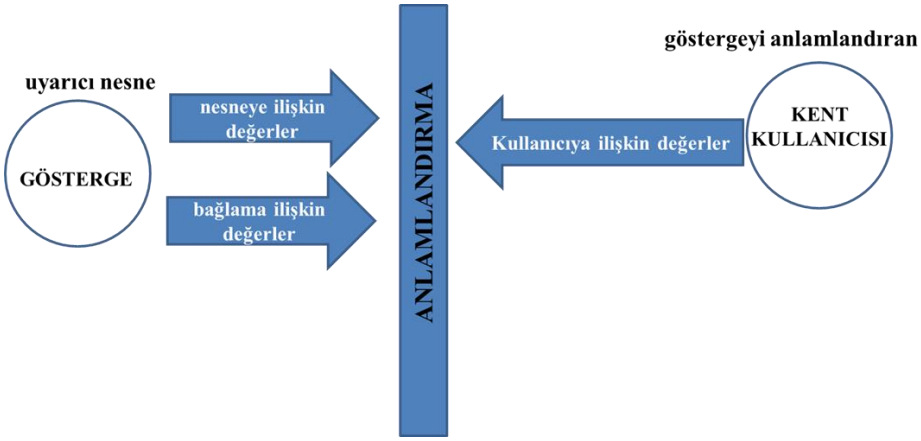
Mimari nesneler ve kent ortamı birçok göstergeden oluşmaktadır. Bu göstergelerin dokunsal, duyusal, görsel ve dilsel özellikleri birer uyaran olarak bir iletişimsel gösterge evrenini oluştururlar. Yaşam çevremizi belirleyen bu mimari nesnelere dair değerlendirmelerimiz benzer ya da ayırıcı özellikleri tanımlarken, sayısal veriler ve duyusal değerlendirmeler birlikte gerçekleşmektedir.

Uyarıcı nesne (gösterge) karşısında göstergeyi anlamlandıran bireyin tepkisi;

1. Nesneye ilişkin değişken değerlerin,

2. Nesneden bağımsız olarak, fakat kullanıcıya ilişkin değişken değerlerin,

3. Bağlama ilişkin değerlerin ortak olgusudur (Özek, 1980). Bu belirlemeler kent bütününe uyarlandığında, kent kullanıcısı ile kente ait göstergeler arasındaki anlamlandırma olgusu aşağıdaki şekilde ifade edilir (şekil 2.27).

Şekil 2.27. Kent Kullanıcısının Göstergeyi Anlamlandırması

Bütünsel anlamlarından uzaklaşılarak parça parça ele alınan mimarlık nesnesi ve kent, mekansal üretimin artmasıyla anlam bölünmelerinin de fazlalaşmasına neden olmaktadır. Bu durum, mimari nesnenin yaşamsal eylemlerle bütünleşmesi gereken somut özelliklerinin de göz ardı edilmesine yol açabilmektedir (Taşkıran, 1997).

Bir kullanım nesnesinin yapılaştırmaya yönelik bir işlemler dizgesi olarak düşünülen mimarlık olgusu yalnızca ortaya çıkmış bir ürün gibi değil, ayrıca ve özellikle bir üretim süreci anlamında da ele alınmaktadır.

2.5.3.1. Mimarlıkta Düzanlam ve Yananlam

Göstergebilimsel bakış açısı, mimari göstergelerde "tanımlanabilir" ve "sınıflandırılabilir" gösterenleri ayırt etmemize olanak sağlar. Bu bakış açısı, gösterenle gösterileni ayırır; gösterenler algılanabilir ve tanımlanabilirler. Gösterilenler ise gösterenleri okumak, çözmek için kullandığımız şifreye göre değişebilirler. Gösterenler belli şifrelere göre yorumlandıklarında, işlevleri kesin ve belirli düzanlamlarla doldurulabilir. Aynı gösterenler yine aşama aşama farklı gösterilenlerle de ilişkilendirilebilirler. Bu gösterilenler yalnızca düzanlamlama yolu ile değil, yananlamlama yoluyla da belli bir gösterenle ilişkilendirilebilirler (Eco, 2019).

Temel anlam ya da mantıksal anlam olarak da adlandırılan düzanlam dışında göstergenin ya da göstergeler dizisinin çağrışımsal bağlantılarla bazı kavramları anımsatması, alıcıdan ve toplumsal bağlamdan kaynaklanan farklı değer çağrışımlarıyla

gerçekleşebilir. Gösterge dört tür çağrışım alabilir. Bunlar; temel anlam, bağlamsal anlam, anlatımsal değer ve toplumsal bağlamdır (Aynan, 1995).

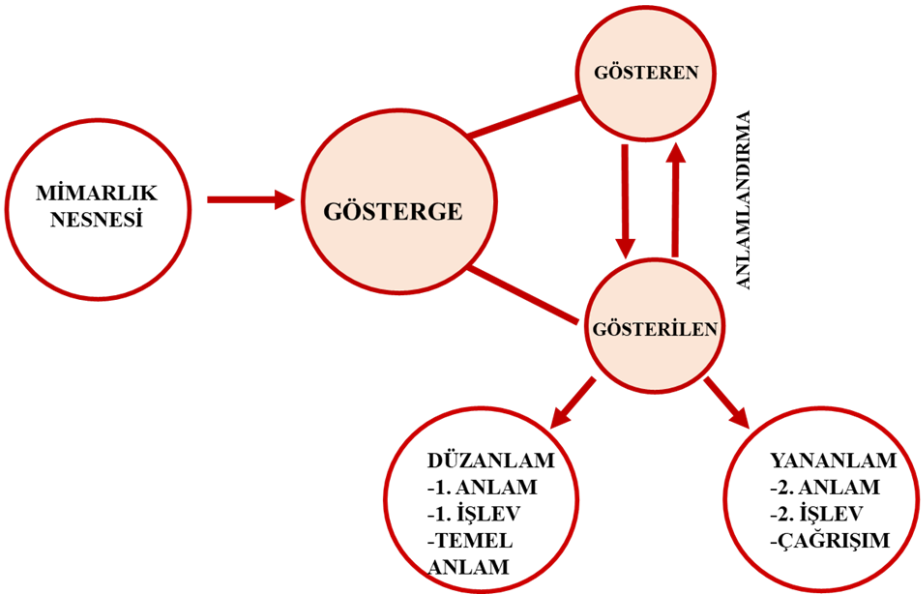
Fabbri'ye göre, anlamın birden çok durumunun bulunması göstergebilim açısından normaldir ve bunların hepsi ele alınmalıdır (Taşkıran, 1997). Eco'ya göre ise iletişim açısından değerlendirildiğinde, kullanım nesnesi bir göstergedir. Bu göstergenin, kesin ve uzlaşımsal bir anlama sahip olan bir gösterileni vardır. Gösterilen, göstergenin işlevidir (Eco, 2019). Bu tanımdan yola çıkılarak, bir yapının birinci gösterileni, düzanlamı, o yapıyı içinde oturulabilir yapan "şey"dir, yani işlevidir. Ancak mimari nesnenin işlevinin uzlaşımsal yoldan ve geleneksel şifrelere dayanarak düzanlam kazandığı da unutulmamalıdır.

Eco'nun bu konuyla ilgili örneğinde; merdiven ya da eğik yüzey, bize yukarı çıkan, tırmanma olanağını göstermektedir. Sıradan bir merdiven ya da saray merdiveni ya da caminin minarelerindeki döner merdivenler, Guggenheim Müzesi'nin döne döne yükselen rampaları gibi… Önümüzde yerine getirilmesi gereken bir işlevin önceden şifrelendirilmiş çözümlerine dayanan bir biçim bulunmaktadır. Ancak bir asansör kullanılarak da yukarı çıkılabilir. Üstelik asansörün işlevsel özellikleri bacaklarımızın eyleme geçmesini uyaracak biçimde değildir. Asansörün işlevsel özellikleri, içeri girme, içeride durma ve mekanik kumandayı kullanabilme uyarılarını taşır. Bu kumanda tablosu, açık seçik bir işaret dizgesi ve kolay yorumlanabilir tasarımı sayesinde "okunabilirlik" kazanmaktadır. Asansörün yabancısı olup da merdivenlere ve eğik yüzeylere alışkın olan birisi, asansör karşısında şaşırıp kalacaktır. Tasarımcının iyi niyeti bu durumda asansörü acemisi için kullanılabilir kılmaya yetmeyecektir. Acemi birey, hangi biçimin hangi işlevi karşıladığını bilemeyecektir.

Bir mimarlık nesnesinin düzanlamının işlev olma durumu, önceden bilinen göstergeler bütünü olmasıyla daha da belirginleşir.

Mimaride gösterenler algılanabilir ve tanımlanabilirler. Gösterilenler ise gösterenleri okumak, çözmek için kullanılan şifreye göre değişebilirler. Mimari göstergelerde gösterenler belli şifrelere göre yorumlandıklarında, kesin ve belli işlevleri düzanlamlar ifade eder. Gösterenler, başka başka gösterilenlerle de doldurulabilirler. Bu gösterilenler yalnızca düzanlamlama yolu ile değil, yananlamlama yoluyla da belli bir gösterilene yakıştırılabilirler. Toplumsal yaşamda bir kullanım nesnesinin simgesel

yananlamları işlev düzanlamlarından daha az yararlı olmadıkça, işlev terimi, nesnenin tüm işlev amaçlarını kapsamaktadır. Simgesel yananlamlar, bir nesnenin toplumsal kullanım değerini ilettiği sürece, işlevsel anlamlar olarak ortaya çıkarlar (Taşkıran, 1997) (Şekil 2.28).

Şekil 2.28. Mimarlıkta Düzanlam ve Yananlamın Oluşumu

Bu değerlendirme ile simgesel yananlamın bir işlev yerine getirmediği anlaşılabilir. Ancak yananlamların, birincil anlam ya da düzanlamların üzerine kurulu oldukları görülür. Mimarlık tarihinden bir örnekle konunun daha iyi açıklanması olasıdır. Gotik katedrallerdeki tonoz ve vitraylarla dolu duvarlar gibi, göstergelerin birçok ikinci işleve gönderme yaptığı bilinmektedir. Bu yananlamlar belli bir dönemin kültürel uzlaşımları ve bilgi hazinesi üstüne kuruludur. Romantizm dönemi yorumuna göre Gotik katedral, Kelt ormanlarının tepelerini, dolayısıyla Roma Dönemi öncesi Kelt dinini temsil eder. Bazıları için ise Gotik katedralde pencerelerden karanlık iç mekanlara demetler halinde akan ışık, tanrısal yaratıcı gücün akışını ve dağılışını temsil etmektedir (Taşkıran, 1997).

Mimarlık nesnesi ile ilgili yapılan yorumlar, farklı zamanlardaki toplumsal, kültürel kabuller ve farklı dönemsel beklentiler nedeni ile farklı anlamlara gönderme yapabilirler. Bu nedenle tarihsel süreçte birinci ve ikinci işlevler kayıplara uğrayabilir,

yeniden gündeme gelip kabul görebilir ya da yerlerini başka anlamsal ve fiziksel işlevlere bırakabilirler.

2.5.3.2. Mimarlıkta Yananlam Yaratma Yolları

Dilde olduğu gibi mimarlıkta da yananlam yaratma yolları bulunmaktadır. Mimarlık dizgesinde yananlam; eğretileme (metafor, istiare) ve düzdeğişmece (metonomi, mecaz-ı mürsel) yolları ile sağlanır.

Eğretileme

Eco, eğretilemeyi, anlamsal belirticiler arasındaki bir "benzerlik" bir anlamsal özdeşlik olarak açıklamaktadır (Göldeli,1983, Eco, 2019). Eğretileme, dizisel bağıntılar düzleminde, ortak anlambirimler arasında eşdeğerlilik ilişkisi kurulan anlamlı öğelerden birini diğerinin yerine ve karşılaştırma yapılmasını sağlayan sözcükleri kaldırarak kullanma sonucu oluşan değişmece türü olarak da tanımlanmaktadır (Göldeli, 1983). Jacobson'a göre ise eğretileme, bir iletiyi, iletinin öğelerini seçme ya da bir başkasıyla yer değiştirme aracılığıyla düzgüye bağlayan işleme karşılık gelmektedir. Bir düzgü uyarınca öğeleri ilişkili kılmakla, aynı zamanda bildiride bulunan ya da bulunmayan öğeler arasında, kendi yerlerini alabilecek olanlar arasında ilişki kurarlar (Vardar, 1980).

Eğretileme temelde iki biçimde oluşturulur:

1. Karşılaştırma; Eğretilemenin temel kurucu ilkesidir. Bir nesnenin ikili karakteri onun diğer nesnelerle karşılaştırılmasıyla ortaya çıkar. Karşılaştırmaya bağlı olarak üç biçimde yapılabilir;

a. Tanımlanan nesnenin doğrudan bir nesne ile karşılaştırıldığı eğretilemeler.

b. Tanımlanan nesnenin bir başka nesne ile yer değiştirdiği eğretilemeler.

c. Tanımlanan nesneye bir başka nesnenin niteliklerini veren eğretilemeler.

2. Bilerek engellenen biçim ilkesi; Nesneyi algının otomatik olma özelliğinden (otomatizm) kurtarmak amacı ile yapılmaktadır.

Düzdeğişmece

Düzdeğişmecenin çoğunlukla yalın bir aşırı düzgüleme sorunu olduğunu belirten Eco, dizimsel bitişiklik yolu ile gerçekleşen düzdeğişmeceyi, verilen hazır bir dizimde öğelerden birinin diğeriyle yer değiştirmesine izin veren alışkanlıkların kurduğu gerçeğine dayandırmaktadır (Eco, 1979, Aktaran Göldeli, 1983).

Düzdeğişmecede eğretilemeden farklı olarak, nesne ya da nesneler grubunda dizimsel bir bağıntı kuran ya da belirtilen gerçeklik düzleminde yan yana bulunan öğelere ilişkin olarak, benzetme yapılmaksızın, sonucun neden, içerenin içerilen, bütünün bölüm, genelin özel, somutun soyut kavram yerlerine kullanılması söz konusudur.

Düzdeğişmece iki farklı yolla gerçekleşmektedir;

a. Bir belirticinin ait olduğu anlambirimin yerini alması ile gerçekleşebilir. Bu durumda parça, bütünün yerine geçerek anlam daralması gerçekleşir.

b. Bir anlambirimin belirticilerinden birinin yerini alması ile gerçekleşebilir. Bütün, parçanın yerini alarak bir anlam genişlemesi olur.

Mimarlık nesnesi, oluşumundan kaynaklanan nedenlerle anlatım kümesi olarak kabul edildiğinde, tüm deyişsel özeliklerinin toplamı olan retoriği oluşturur. Retorik işlemlerinin başlıcaları, bitişiklik çağrışımıyla yapılan yananlam oluşturucu düzdeğişmece ve benzerlik çağrışımıyla yapılan eğretilemelerdir. Her iki işlemde de göndericinin bildiriyi düzgülerken, alıcının ise bildiriyi okurken, yorumlarken kullandığı temel düşünsel işlemler retoriği oluşturur.

Mimari iletişimde alıcının / kent kullanıcısının belli bir mimarlık göstergesine ya da gösterge dizgesine yönelik bireysel geri dönüşleri, o gösterge ya da gösterge dizgesinin anlam boyutunu da oluşturmaktadır.

BÖLÜM 3

ALAN ÇALIŞMASI

Kentle kurulan iletişimin mimarlık disiplini içerisinde göstergebilimsel bir bakış açısı ile sorgulandığı bu çalışmada, araştırmaya ilişkin kuramsal bilgiler doğrultusunda "kentle kurulan iletişimin" değerlendirilebileceği bir uygulamanın altyapısı, Türkiye'nin kuzey batısında, Yunanistan ve Bulgaristan ile sınırları bulunan Edirne kentinde yapılan bir alan çalışması ile geliştirilmektedir.

3.1. Alan Çalışmasının Yer Seçimi

Edirne kenti, tarihsel süreç içerisinde birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. İlkçağlarda Orta Asya'dan göç edip buraya yerleşen Traklar tarafından kurulduğu bilinmektedir. Tarihsel süreçte Büyük İskender Edirne kentini Makedonya İmparatorluğu'na katmış, sonrasında ise Romalılar kente egemen olmuşlardır. 1361 yılında Sultan I. Murat tarafından fethedilerek 92 yıl boyunca Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti olmuştur. Bu tarihsel geçmişin sağladığı çeşitlilik ve Anadolu'yu Avrupa'ya bağlayan bir konumda (Şekil 3.1) olması nedeniyle kent, zengin bir kültüre sahiptir. Kültürel yapısındaki çeşitliliğinin kent dokusuna yansıması ile farklı demografik özelliklere sahip kullanıcı profili ile ve coğrafi konumundan dolayı aynı anda birden fazla ülke ile sınırı olan bir kent olması, alan çalışması için Edirne kentinin seçilmesinin nedenlerini oluşturmaktadır.

Şekil 3.1. Edirne'nin Konumu

(https://www.google.com/maps/place/Edirne,+Edirne+Merkez%2FEdirne/@39.4797726,26.3804449,1441698m/data=!3m1!1e3!4m5!3m4!1s0x14b32f77a26304e1:0xa0cfc0ca431c30bc!8m2!3d41.6771297!4d26.5557145?hl=tr)

3.2. Alan Çalışmasının Yöntemi

Bilimsel araştırmalarda bireylerden bilgi toplamak için çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Bu yöntemlerin arasında anket (soru formu), sıklıkla kullanılan bir uygulamadır. Anket, bireylerden çeşitli konularda, planlı ve standart biçimde bilgi almak için geliştirilmiş olan ve özellikle sosyolojik araştırmalarda çoğunlukla kullanılan bir yöntemdir (Tezcan, 1992).

Anket formu uygulanarak elde edilebilecek bilgiler dört gruba ayrılabilir:

1. Bilgi Düzeyi: "Kim ne biliyor?" sorusunun yanıtı alınır.

2. Tutum ve Görüşler: Kişilerin algıları, görüşleri ve düşünme biçimleri gibi psikolojik durumlar hakkındaki bilgiler elde edilir. Sorular şimdiki zaman ya da gelecek hakkında olabilir.

3. Davranış: "Kişiler ne yapıyor?" sorusuna, geçmişte ya da şu anda insanların belirli bir konuda ne yaptıkları ya da gelecekte ne yapmayı planladıkları konusunda sorulan sorulardır.

4. Özellikler: "Kişiler kimlerdir? Nelere sahiptirler?" gibi kişisel ya da demografik bilgilere ulaşmak için sorulan sorulardır.

Anket formu bu bilgi türlerinden birisini elde etmeye yönelik olarak düzenlenebileceği gibi, farklı kombinasyonlar da tek bir anket formunda kullanılabilir (Tezcan, 1992). Bu belirlemeler ışığında alan çalışması sürecinde bir soruşturma biçimi olan anket yöntemi kullanılmıştır.

3.2.1. Alan Çalışmasında Evren ve Örneklemin Belirlenmesi

Örneklem, belli kurallara göre, belli bir evrenden seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir. Araştırmalar çoğunlukla örneklem kümeler üzerinde yapılır ve elde edilen sonuçlar, ilgili evrenlere genellenir (Karasar, 2005). Evrenin bir parçası olan örneklemin en önemli özelliği, yansız olması ve temsil niteliğinin yüksekliğidir.

Örneklem, seçildiği bütünün küçük bir örneğidir. Örneklemin seçildiği grubun tümü ise evreni oluşturur. Örneklem seçilirken, örneklemin temsil yeteneği taşımasına ve yeterli büyüklükte olmasına dikkat edilir. Örneklem seçilerek yapılan araştırmalar zaman ve maliyet yönünden ekonomik olduğu gibi, çoğu zaman da bütün evrenin incelenmesiyle elde edilen sonuçlar kadar geçerli, sağlıklı ve güvenilirdirler (Gökçe, 1988).

Örnekleme yapılırken, öncelikle araştırmanın amaçları doğrultusunda sonuçların genellemek istendiği evrenin sınırlandırılıp çalışma evreninin tanımlanması gerekir. Araştırmaların amaçlarına göre en uygun çalışma evreni belirlenmektedir (Karasar, 2005).

Örnekleme teknikleri olasılıklı (tesadüfi) ve olasılıksız (tesadüfi olmayan) olarak sınıflandırılmaktadır. Olasılıklı örnekleme, evreni oluşturan birimlerin hepsine eşit seçilebilme şansının verildiği örnekleme türüdür. Evreni temsil etmek amacıyla seçilecek örneğe girecek birimlerin rastlantısal olarak seçilemeyip araştırmacının kendi inisiyatifi ile seçtiği birimlerden oluşan örneklemeler ise olasılıklı olmayan (tesadüfi olmayan) örneklemelerdir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004).

Olasılıklı örnekleme türleri; basit tesadüfi örnekleme, sistematik örnekleme, tabakalı örnekleme ve küme örnekleme olarak ayrılır. Olasılıklı olmayan örnekleme türleri ise kolayda örnekleme, kota örneklemesi, amaçlı örnekleme ve kartopu

örneklemesi olarak sayılabilir (Onwuegbuzie ve Collins, 2007). Yeterli bir örneklem, güvenilir sonuçlar sağlayacak kadar eleman kapsayan örneklemdir.

İstatistiksel araştırmalarda ana kütlenin belirlenmesinin mümkün olmadığı durumlarda araştırmacı, olasılıklı olmayan (tesadüfi olmayan) örnekleme yöntemlerine başvurmak zorunda kalabilir (Aaker vd. 2007, aktaran, Haşıloğlu vd., 2015). Ana kütlenin homojen olması ya da olasılıklı (tesadüfî) örnekleme yönteminin mümkün olmaması durumunda olasılıklı olmayan (tesadüfî olmayan) örnekleme yöntemlerine başvurulabilir. Kolayda örnekleme, ana kütle içerisinden seçilecek örnek kesimin, araştırmacının yargılarınca belirlendiği tesadüfî olmayan örnekleme yöntemidir. Kolayda örneklemede veriler, ana kütleden en kolay, hızlı ve ekonomik şekilde toplanır (Malhotra, 2004, s. 321, Aaker vd., 2007, s. 394, Zikmund, 1997, s. 428). Kinnear ve Taylor 1996, s. 413) uygulamada kolayda örnekleme yönteminin kullanım oranının % 53 olduğunu ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Kurtuluş vd. (2012), Türkiye'de yapılan çalışmaların yaklaşık %90'ında kolayda örnekleme yöntemi kullanıldığını ifade etmişlerdir (Haşıloğlu vd., 2015).

Alan çalışmasında evren, Edirne kenti kullanıcıları olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda Edirne kenti kullanıcıları;

a. Edirne'de İkamet Edenler

b. Turistler

b.1. Yerli Turistler

b.2. Bulgar Turistler

b.3.Yunan Turistler olmak üzere temelde dört farklı kullanıcı grubu olarak sınıflandırılmıştır.

Edirne kentinde uzun süre yaşayanlar, burada ikamet eden **"Edirne'de yaşayan kent kullanıcısı"** olarak tanımlanmıştır.

Tarihi geçmişi ve tarihi eserleri ile Edirne kenti, yerli ve yabancı turistler için popüler bir ziyaret noktasıdır. Bir sınır kenti olması nedeni ile de komşu ülkeler olan Yunanistan ve Bulgaristan'dan günübirlik ya da kısa süreli konaklayan ziyaretçileri de bulunmaktadır. Bu grup anket uygulamasında "**Türk turistler", "Bulgar turistler** ve **"Yunan turistler"** olarak ifade edilmişlerdir.

Anket uygulamasının evreni Edirne kenti kullanıcıları olarak belirlenmişti. Bu evren için uygun örneklem alanı seçiminde TÜİK verileri esas alınmıştır. 2016 yılı TÜİK verilerine göre Edirne merkezinin nüfusu 173.037 kişidir. 20 yaş altı ve 85 yaş üstü genel toplamdan çıkarıldığında **130.513** kişilik evren büyüklüğü belirlenmektedir (Çizelge 3.1).

Çizelge 3.1. 2016 Yılı TÜİK Verileri Edirne Nüfusu (https://www.tuik.gov.tr/)

EDİRNE MERKEZ			
Yaş grubu	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	4.749	4.647	**9.396**
5-9	4.612	4.270	**8.882**
10-14	4.456	4.258	**8.714**
15-19	7.133	7.023	**14.156**
20-24	9.785	8.142	**17.927**
25-29	7.245	6.492	**13.737**
30-34	6.902	6.437	**13.339**
35-39	7.184	6.896	**14.080**
40-44	6.257	6.203	**12.460**
45-49	5.714	5.884	**11.598**
50-54	5.820	5.870	**11.690**
55-59	5.512	5.797	**11.309**
60-64	4.748	4.673	**9.421**
65-69	3.074	3.138	**6.212**
70-74	1.697	2.016	**3.713**
75-79	1.195	1.734	**2.929**
80-84	816	1.282	**2.098**
85-89	349	692	**1.041**
90+	102	233	**335**
Toplam	87.350	85.687	173.037

130.513

TÜİK verilerine göre **130.513** kişi olarak saptanan evren büyüklüğü için örneklem alanı, anket uygulanacak en az kişi sayısı aşağıdaki belirli evrenler için kabul edilebilir

örneklem büyüklüklerinden yararlanılarak, (Çizelge 3.2) - 0,5 sapma payı ile 383 olarak hesaplanmıştır.

Çizelge 3.2. α= 0.05 İçin Örneklem Büyüklükleri (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004)

Evren Büyük-lüğü	± 0.03 örnekleme hatası (d)			± 0.05 örnekleme hatası (d)			± 0.10 örnekleme hatası (d)		
	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q= 0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q= 0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q= 0.2	p=0.3 q=0.7
100	92	87	90	80	71	77	49	38	45
500	341	289	321	217	165	196	81	55	70
750	441	358	409	254	185	226	85	57	73
1000	516	406	473	278	198	244	88	58	75
2500	748	537	660	333	224	286	93	60	78
5000	880	601	760	357	234	303	94	61	79
10000	964	639	823	370	240	313	95	61	80
25000	1023	665	865	378	244	319	96	61	80
50000	1045	674	881	381	245	321	96	61	81
100000	1056	678	888	383	245	322	96	61	81
1000000	1066	682	896	384	246	323	96	61	81
100 milyon	1067	683	896	384	245	323	96	61	81

Bu belirlemelerle Edirne'de ikamet eden **437** adet demografik özellikleri farklılıklar gösteren kent kullanıcısı ile yüz yüze görüşme tekniği ile anket yapılmıştır.

Ancak, Edirne kenti kullanıcı grubunu oluşturan turistler için ise kesin bir örneklem alanı belirlenememiştir. Bu yüzden de "turist" olarak kent kullanıcısı olan gruplar için araştırmacıların yargılarınca belirlenen kolayda örneklem yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmacının Kent içindeki bireysel deneyimlerinden yola çıkılarak, turistler için belirlenen sayılar;

Türk turistler = **175** adet

Bulgar turistler = **120** adet

Yunan turistler= **119** adet olmak üzere toplam **414** adet turist ile de yüz yüze teknik ile anket yapılmıştır.

Katılımcıların farklı sosyal ve kültürel özellikler taşıması nedeni ile anket soruları "Edirneli kent kullanıcısı" ve "turistler" için farklı biçimlerde düzenlenmiş, Edirne kenti kullanıcılarına kentle ilgili verilecek kararlara katılımı içeren sorular da sorulmuştur.

3.2.2. Verilerin Elde Edilmesi

Alan çalışmasının anket olarak belirlenen uygulaması, Edirne kent bütününü kapsamaktadır. Ancak Edirne kent bütünü düşünüldüğünde, anket çalışması yapmak için belirli bölgelerde yoğunlaşmanın daha verimli sonuçlar doğuracağı görülmüştür. Bu kapsamda kent içinde anket yapılacak bölgeler, şekildeki gibi belirlenmiştir (Şekil 3.2).

Şekil 3.2. Edirne Kentinde Anket Çalışması Yapılan Yerler

Yeni İmaret; bir kentte sosyal tabakalaşmayı oluşturan unsurların en önemlisi olan gelir düzeyinin, kentsel mekanda da kendini gösterdiğini söylemek mümkündür. Yeni İmaret de alt gelir gruplarının yaşadığı bir mahalledir (Kıran Çakır, 2006). Bu bölgede yerli ve yabancı turistlerin sıklıkla ziyaret ettiği II. Bayezid Külliyesi Sağlık Müzesi de bulunmaktadır. Yeni İmaret, Osmanlı Döneminde kurulmuş olan Edirne'nin eski mahallelerinden biridir.

Kaleiçi; kentin güneybatısında Talatpaşa Bulvarı, Saraçlar Caddesi ve Tunca nehrinin arasında kalan üçgen bir alanda yer almaktadır. Edirne kentinin ilk yerleşim çekirdeğidir. Izgara plan sistemi dokusunun geçmişi, Romalılar dönemine uzanmaktadır (Akansel, 1990). Kaleiçi bölgesi kentin merkezi konumundadır ve tarihi çarşıları,

geleneksel konutların bulunduğu sokakları ile kentin kültür, ticaret, konut işlevlerini yoğunlukla barındıran bir bölgedir.

Yeni Yerleşim; olarak tanımlanan bölge, kentin 2000'li yıllardan sonra hızla gelişen konut bölgesidir. Kentin bütünü içerisinde daha yüksek yapıların bulunduğu, orta üst gelir grubunun yaşadığı bölgedir.

Baca; olarak adlandırılan bölge, kentin yerlilerinin, kamu hizmetinde çalışanların ve öğrencilerin yaşadığı, kooperatif şeklinde gelişmiş olan konutların bulunduğu bölgedir. Kentin doğu kesiminde yer almaktadır.

Erasta; kent içerisinde bütün bir yapı adası üzerine 2017 yılında inşa edilmiş olan bir AVM'dir. Kentin Ayşekadın bölgesinde yer almaktadır. Edirnelilerin ve yerli-yabancı turistlerin yoğunlukla kullandıkları kapalı bir alışveriş merkezidir. Kentin eğitim ve konut bölgelerinin içinde yer almaktadır.

Margi AVM; açık, yarı açık ve kapalı alanlardan oluşan bir AVM'dir. Kentin konut bölgesi ile ticaret bölgesi arasında yol kenarında tampon oluşturan bir alandadır. Edirnelilerin ve yerli-yabancı turistlerin yoğunlukla kullandıkları bir alışveriş merkezidir.

Karaağaç; coğrafi konumundan gelen sınır kimliği ile turistlerin mecburi ilk ya da son durağı olmaktadır. Yerleşim içinde bulunan iki nehir ve ormanlık alan, insanları dinlenme amacı ile bölgeye çekmektedir. Farklı kültür ve farklı sosyal çevrelerden kullanıcıların farklı beklentilerine yanıt verecek eğlence mekanları da sayı ve çeşit açısından her geçen gün artmaktadır. Bölgenin kafe ve barlar sokağı haline gelmiş alanları, İstasyon Caddesi, Ressam Hasan Rıza Caddesi kesişimi ve çevresidir (Arabulan, 2015). Bölgede tarihsel geçmişi ve günümüzdeki aktif kullanımla birlikte, turizm, eğlence, kültür ve konut alanları bulunmaktadır.

Kipa; kentin güneyinde İstanbul-Kapıkule yolu üzerinde yer alan kapalı bir AVM'dir. Edirne'nin büyük ölçekli ilk alışveriş merkezidir. Konut alanları ile arasında Edirne'yi Kapıkule'ye bağlayan yol bulunmaktadır. Erasta ve Margi alışveriş merkezleri açıldıktan sonra eski popülaritesini kaybetmiştir.

T.Ü. Balkan Yerleşkesi; kent içerisinde eğitim anlamında önemli bir yer tutan Trakya Üniversitesi'nin en büyük yerleşkesidir. Yerleşke içerisinde fakülteler, öğrenci yurtları ve Tıp Fakültesi Hastanesi yer almaktadır. Bir eğitim bölgesidir.

Site Yerleşimleri; kentin doğu bölgesinde, yerleşim alanlarının dışında site şeklinde oluşmuş konut alanlarıdır. Genellikle üst gelir grubuna ait kullanıcı profiline sahiptir.

Anket verilerinin elde edilmesi amacı ile Edirne kenti içerisinde belirlenen bu bölgelerde farklı kullanıcı profilleri ile kentin bütünü için temsil olasılığı sağlayacağı düşünülerek, örneklem alanın kent bütününün temsil oranını da yükselteceği öngörülmüştür.

Örneklem yöntemi olarak, hızlı ve güvenilir bir biçimde ana kütleden veri toplamaya olanak sağlayan olasılıklı olmayan (tesadüfi olmayan) örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi seçilmiştir.

Anketler, kullanıcılarla klasik yöntem olan yüz yüze yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

3.2.3. Anket Sorularının Belirlenmesi

Alan çalışmasındaki anket uygulamasında kullanılan sorular kentle kurulan iletişimin sorgulanabileceği, kenti gözlemleme anlama ve duyusal olarak değerlendirmeye olanak sağlayacak şekilde, benzer çalışmalardaki örnekler de dikkate alınarak oluşturulmuştur.

Belirlenen dört farklı kent kullanıcı profili dikkate alındığında Edirneli kent kullanıcıları ve turistler için iki farklı anket formu hazırlanmıştır.

Soruların ilk bölümü, ankete katılan bireylerin demografik özelliklerini belirlemeye yöneliktir. Böylece kent kullanıcısının genel profili de anlaşılmaktadır. İzleyen bölümlerdeki sorular kentle kurulan bağlantıyı ölçmek, kullanıcıların kenti, kendi gereksinimlerini karşılamak için mekansal anlamda ve duyusal olarak ne şekilde kullanıp, kent mekanlarına katılım durumlarını sorgulamaya yöneliktir. Sonraki sorular ise kenti anlamlandırma, tanımlama yollarını belirlemek, kent bütünü ile ve mimari nesnelerle kurdukları ya da kurduklarını düşündükleri bağlantıyı ortaya çıkarmaya yöneliktir.

Edirneli kent kullanıcıları için düzenlenen ankette, kentle ilgili olarak yapılacak değişiklik ve yeniliklere katılım, kendi fikrini belirtme odaklı sorular da bir bölümde eklenerek sorulmuştur.

Sorulan sorulara göre anketler; açıklama, yorumlama ve bilgi almayı amaçlayan ve deneklerin yanıtlarda daha serbest olduğu **açık uçlu sorular** (yapılandırılmamış sorular), yanıt seçeneklerinin önceden belirlendiği soruların katılımcılar için yanıtlanması daha kolay olan **kapalı uçlu sorular** (yapılandırılmış sorular) ve bu iki türün birlikte kullanıldığı **karma sorular**dan oluşabilir (Arıkan, 2018). Tez çalışması kapsamındaki ankette karma sorular kullanılmıştır.

Anket çalışmalarında değerlendirme yapabilmek için, tanımlanmış ölçeklerin kullanılması kaçınılmazdır. Tutum ve davranışları ölçmede en yaygın kullanılan ölçeklerden biri olan likert ölçeğinde olgular bir sıralama içerisinde sunulur. Sıralamanın bir tarafında incelenen olguya ilişkin kabul etme, katılma, destekleme vb. gibi olumlu önerme, diğer tarafında tam tersi olumsuz, ret veya katılmama gibi seçenekler yer alır. Bu ölçekte toplam olarak üç, beş, yedi gibi tek sayıda seçenek sunulur. Bir durumu kabul etme veya katılma derecesi 1'den 5'e kadar işaretlenirse beşli likert veya 1'den 7'ye kadar işaretlenirse yedili likert adı verilir. Üçlü veya dokuzlu likertler de kullanılmaktadır. En yaygın kullanılanı beşli olanıdır. Ölçek sayısı her zaman tekli olur. Ortadaki değer nötr kalma, bilememe ya da cevap vermekten çekinme durumunu yansıtır. Böylece nötr durumun sağında ve solunda bir simetri sağlanmış olur. Genellikle olumsuz durumdan başlanır. Kalite, önem, memnuniyet, sıklık, doğruluk, vb. gibi sıfatlar, durumlar veya düşüncelerin sıralanmasında likert ölçeği kullanılır. Düzenlenmesi, anlaşılması ve uygulanması kolaydır. Bir tutum sıralaması olduğu için, hatırlayamama veya bilememe gibi durumlar oluşmamaktadır (Arıkan, 2018).

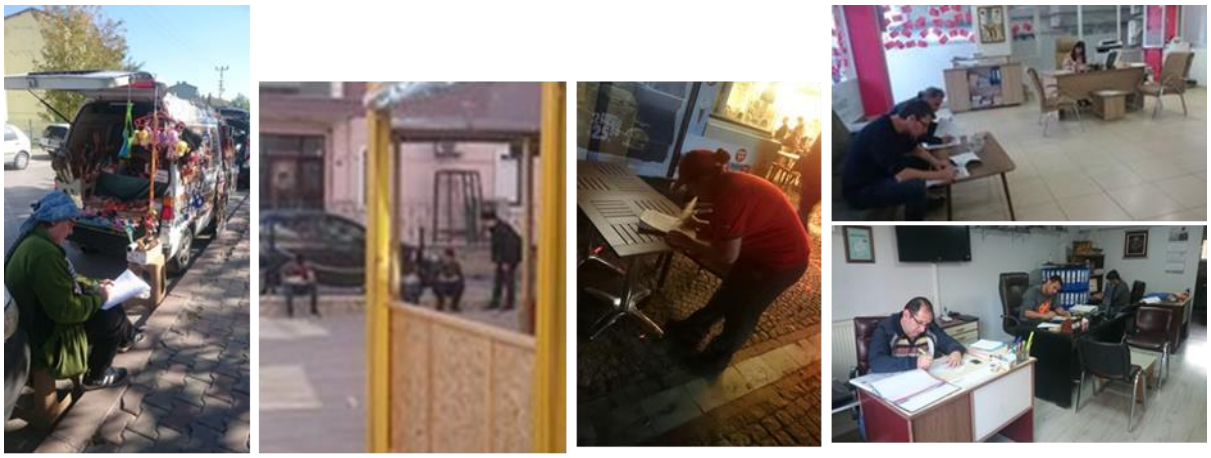
Çoktan seçmeli testlerde ise ölçme, karşılıklı iletişime dayanmaktadır. Katılımcıların verdiği yanıtlar yardımı ile ölçme gerçekleşir. Esas olan katılımcının verdiği yanıtlardır. Bu durumda sorular ölçme aracı olmaktadır. Tek bir sorunun değerlendirmesi ise tekli ölçekler ile yapılır. Grafik ya da şekilsel ölçekler tekli ölçek grubuna girmektedir (Arıkan, 2018).

Edirneli kent kullanıcıları için hazırlanan anket formu 34 sorudan oluşmaktadır. İlk bölümde kullanıcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik olarak 8 adet soru sorulmuştur. Bu sorular 5'li likert ölçeğinde hazırlanmış sorular, çoktan seçmeli sorular, açık uçlu sorular ve çizim sorusundan oluşmaktadır.

Turistler için hazırlanan anket formu ise 27 sorudan oluşmaktadır. Bu sorularda da ilk 7 soru katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yöneliktir. Diğer sorular benzer şekilde 5'li likert ölçeğinde hazırlanmış sorular, çoktan seçmeli sorular, açık uçlu sorular ve çizim sorusundan oluşmaktadır. Turist kent kullanıcılarına kentle ilgili verilecek kararlara katılımı da içeren sorular sorulmamıştır.

3.2.4. Anket Sorularının Uygulama Biçimi

Anket sorularının uygulaması klasik bir anket yöntemi olan, evde, işyerinde, bir işletmede ya da sokakta önceden randevu alınarak veya alınmadan yapılan "yüz yüze anket" yöntemi şeklinde uygulanmıştır. Görüşmelerde anketörler gerekli açıklamaları yapmış, kullanıcılar formları kendileri doldurmuşlardır (Şekil 3.3).

Şekil 3.3. Anket Sorularının Uygulanması (Foto, Anketör G. Yıldız, 2018)

Yabancı turistlerin yanıtlayacağı anket formları Yunanca ve Bulgarca dillerine çevrilmiş, bu yabancı dilleri konuşan anketörlerce ilgili katılımcılara kendi dillerinde açıklamalar yapılarak anket formlarının yanıtlanması sağlanmıştır.

3.2.5. Pilot Çalışma

Bilimsel araştırmalar açısından temel bilgi toplama araçlarından biri olan anket uygulamasının, veri toplama sürecinde olası algılama ve yorumlama sorunlarını ortadan kaldıracak, katılımcıların zorlanmasını önleyecek biçimde tasarlanması gerekmektedir. Bir katılımcının sorulan soruyu yanıtlaması sırasında, çeşitli bilişsel süreçler harekete geçmektedir. Anketi yanıtlayan katılımcı soruyu anlamak, kendi bilgi birikimine dayanarak karşılaştırmalar ve yorumlar yaparak yanıtını oluşturmak zorundadır (Bolton, 1993). Bu sürecin işleyişi sırasında yanıt veren katılımcı herhangi bir bilişsel zorlukla karşılaşırsa, soruya verilen yanıt belirli oranda hata unsuru içerecektir (Converse ve Presser, 1986). Bu açıdan pilot çalışmalar (anket öntestleri) toplam anket hatasının önemli bir kısmını oluşturan yanıtlama ve diğer örnekleme dışı hataların ortadan kaldırılmasına yardımcı olmaktadır (Assael ve Keon, 1982). Bir ankette anketi yürüten görüşmeciler ve katılımcılar açısından sorun yaratan durumların olup olmadığının değerlendirilmesi ve sorun kaynaklarının ortaya çıkarılması ancak söz konusu anketin uygulanmasından önce yapılacak olan bir pilot çalışma (öntest) ile mümkün olacaktır (Presser vd. 2004). Dolayısıyla pilot çalışma (öntest) uygulaması, anket geliştirme aşamalarından biri olmaktadır (Altunışık, 2008).

Ankette karşılaşılacak hataları en az seviyede tutup, öncesinde düzeltebilmek için; ölçüm ve sorulara yanıt alınamama, soruların beklenen seviyede anlaşılamaması ya da anket formunun anlaşılabilirliği gibi durumları değerlendirmek, soruların çalışmanın amacına uygunluğunun, anlaşılırlığının kontrol edilmesi, yeterliliğinin denetlenmesi amacı ile 20 kişilik, demografik özellikleri farklılıklar gösteren bir gruba pilot anket çalışması uygulanmıştır.

Pilot çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda; çalışmanın amacına uygun olmayan sorular anket formundan çıkarılmıştır, benzer değerleri sorgulayan sorular birleştirilmiştir. Anlaşılırlığı ile ilgili belirsizlikleri olan sorular değiştirilmiştir. Anket formu –*görsel olarak daha kolay anlaşılabilmesi için* tablo formuna çevrilmiştir.

3.2.6. Anket Çalışmasının Güvenilirliği - Geçerliliği ve Verilerin Değerlendirilmesi

Güvenilirlik (reliability) ve geçerlilik (validity) analizleri yapılmadan bir araştırmanın analiz sonuçlarını yorumlamak doğru değildir. Güvenilirlik ve geçerlilik, herhangi bir şeyin uygun ve sağlam olduğu hakkında bilgi verir. Geçerlilik, bir testin ölçmek istediği özelliği ölçmesi ile ilgilidir. Bir test, ölçmek istediği özelliği doğru ve diğer özelliklerle karıştırmadan ölçüyor ise bu testin geçerli olduğu söylenir. Geçerli bir testte bulunması gereken en önemli özellik testin güvenilir olmasıdır. Güvenilirlik bir ölçüm sürecinde ölçüm işleminin tekrarlanabilirliği ya da tekrarlardaki tutarlılıktır. Aynı zamanda güvenilirlik, bir özelliğin bağımsız ölçümleri arasındaki kararlılık ve zamana göre değişmezlik ölçüsüdür (Terzi, 2017).

Anket verilerinin değerlendirilmesi bir sayısal yöntem değerlendirme programı olan IBM SPSS Statistics 23 ile yapılmıştır. Anket sorularının güvenilirliği, Cronbach alfa değeri ile test edilmiştir.

İstatistikte 0-1 arasında değer alan Cronbach alfa sayısı, ölçekte yer alan “k” adet maddenin varyansları toplamının, genel varyansa oranlanması ile bulunan bir ağırlıklı standart değişimin ortalamasıdır (Özdamar, 2002). Cronbach'ın alfa katsayının 0.7 ve üstü bulunması durumunda ölçeğin güvenirliği iyi olarak kabul edilir. Diğer yandan hesaplanan katsayı 0.9' un üzerinde olduğunda da ölçekte gereksiz soru olabileceği göz önüne alınmalıdır.

Çizelge 3.3. Anket Grupları için Cronbach Alfa Değerleri

	Reliability Statistics		
Kullanıcı Profili	Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
Edirne'de Yaşayanlar	,787	,806	15
Türk Turist	,784	,798	15
Bulgar Turist	,726	,730	15
Yunan Turist	,722	,724	15

Anket yapılan her grup için Cronbach alfa değerleri çizelge 3.3.'deki gibi bulunmuştur. Bu değerler kabul edilebilir anlamlılık düzeyinde yer almaktadır. Elde edilen sonuçlar çizelge haline getirilmiş, verilerin değerlendirilmesinde betimleyici istatistik olarak değerlendirilen; frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma çizelgeleri değerlendirilerek yorumlanmıştır.

BÖLÜM 4

VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE DEĞERLENDİRMELER

Mimarlıkta tasarım aşamasından başlayarak, tasarlanacak olanın fikir olarak ortaya çıkması, fiziki olarak var olması, kentteki yeri ve kent kullanıcılarının algılarında anlamlı iletiler bırakmasına dayanan ve giderek artan bir iletişim durumunun varlığı, mimarlık göstergesinin kent bütününde ele alınarak farklı kültürel ve demografik özelliklere sahip kent kullanıcısının mimarlık nesnesini kullanarak kentle kurduğu iletişimin belirlenmesinde, kent kullanıcılarının yorumları açısından ele alınarak incelenmesinin gerekliliğini de ortaya koymaktadır.

Dilsel bir gösterge gibi, gösteren ve gösterilen bileşenlerinden oluşan mimarlık göstergesinin anlam boyutunun kent kullanıcılarının yorumları açısından iletişim süreci içerisinde bir uygulamada ele alınması, alan çalışması verileri üzerinden değerlendirilmektedir.

4.1. Veriler

Edirne kentinde anket kullanılarak yapılan alan çalışması ile ilgili elde edilen veriler ve bu verilerin çözümlenmesi farklı profildeki kullanıcıların değerlendirmeleriyle ele alınmıştır. Bu değerlendirmede kent kullanıcılarına yöneltilen sorular aşağıdaki çizelgede belirtilen biçimde sınıflandırılmıştır (çizelge 4.1).

Çizelge 4.1. Kent Kullanıcılarına Yöneltilen Soruların Sınıflandırılması

DEMOGRAFİ	**KENTLE KURULAN İLETİŞİM**	**GÖSTERGE**	**ANLAMLANDIRMA**		
			YANANLAM Çağrışım / Öznel Değerlendirme	**DÜZANLAM** Kentin Fiziksel Kullanım Verileri	
Edirne'de Yaşayan/Turist	Edirne'de Yaşayan/Turist	Edirne'de Yaşayan/Turist	Edirne'de Yaşayan/Turist	Edirne'de Yaşayan	Turist
Cinsiyet	Son Yıllarda Kentte Yapılan Yeni Yapılar	Kentin Tanımlanması (Kent bütünü neyi gösteriyor)	Bireysel Beğeni (Kentte hoşa giden)	Çalışılan Alan	Ziyaret Edilen Alanlar
Yaş	Kentteki Değişimin Değerlendirilmesi	Edirne'nin Simgelerinin Belirlenmesi	Kentin Rengi	Oturulan Alan	Konaklanan Alan
Eğitim Durumu	Yeni Yaşam Ortamlarının Sorgulanması		Kenti anlamlandırma (Edirne deyince aklınıza ne geliyor?)	Alışveriş İçin Kullanılan Alanlar	
Meslek	Kent Mekanlarının Kullanımı		Selimiye Cami UNESCO Dünya Mirası Listesine Alınması	Sosyal Ortamlar	
Edirne'de Yaşam Süresi	Kentle Kurulan İletişim		Kenti Anlamaya Çalışmak		
Edirne'de Bulunma Süresi	Alışveriş Yolu İle Kent Kullanımı		Kente Soru		
Edirne'de Yaşama Nedeni	Alışveriş Yolu İle Tarihi Kent Merkezi Kullanımının Sorgulanması		Duygusal Veriler		
Yaşamlarının Büyük Çoğunluğunun Geçtiği Yer	Kentin Tarihi Eserlerinin Kullanımı		Zihin haritası		
	Alışveriş Merkezi Kullanımı				
	Tarihi Eserlerin Onarılması				
	Park Bahçe Düzenlemesi				
	"EDİRNELİ" sözcüğünün kapsamı				

EDİRNE'DE YAŞAYANLAR	**TURİSTLER**	**EDİRNE'DE YAŞAYANLAR ve TURİSTLER**

4.1.1. Katılımcı Bilgileri

Uygulama çalışması kapsamında Edirne kentinde toplam 851 kent kullanıcısı ile anket yapılmıştır. Bunların içerisinde 437 kişi Edirne kentinde yerleşik olarak yaşayan ve tez kapsamında "Edirne kentinde yaşayan" olarak adlandırılan gruptur. Kentte turist olarak bulunan grup ise kültürel farklılıklar da dikkate alınarak, Türk turistler, Bulgar turistler ve Yunan turistler olarak üç ayrı grupta değerlendirilmiştir. Bu kapsamda 175 Türk turist, 120 Bulgar turist ve 119 Yunan turist olmak üzere toplamda 414 turist kent kullanıcısı ile genel toplamda da 851 kent kullanıcısı ile görüşülmüştür.

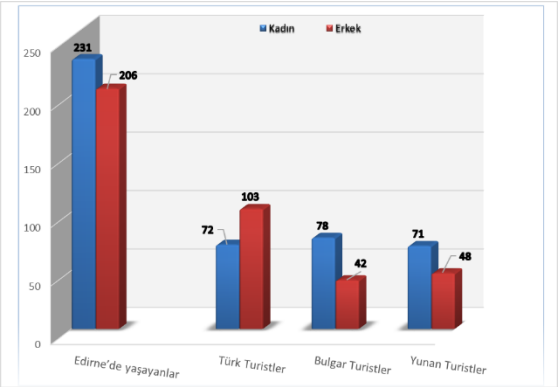
Bütünde bakıldığında anket çalışmasına katılanların %51'ini Edirne'de yaşayanlar, %21'ini Türk turistler, %14'ünü Bulgar turistler ve kalan %14'ünü de Yunan turistler oluşturmaktadır.

Kent kullanıcılarına ait veriler çizelgelerle ifade edilmiş, anket çalışması dört farklı kullanıcı grubu ile gerçekleştirildiği için, benzer sorular aynı çizelge içerisinde değerlendirilerek bütüncül bakış oluşması sağlanmıştır.

Ankete katılanların cinsiyetleri değerlendirildiğinde, "Edirne Kentinde Yaşayanlar" ın %52,9'u kadın, %47,1'i erkektir. Turist anketlerinde ise "Türk turist" grubunda kadınlar %41,1 erkekler %58,9'luk bir yüzde ile yer almaktadır. "Bulgar turist" grubunda kadınlar, %65 erkekler %35'dir. "Yunan turist" grubunda ise kadınlar %59,7 ve erkekler de %40,3'lük yüzde ile yer almışlardır (Çizelge 4.2).

Çizelge 4.2. Kent Kullanıcısının Profiline Göre Cinsiyet Bilgileri

	Kadın	**Erkek**	**Toplam**
Edirne'de yaşayanlar	231 %52,9	206 %47,1	437 %100
Türk turistler	72 %41,1	103 %58.9	175 %100
Bulgar turistler	78 %65	42 %35	120 %100
Yunan turistler	71 %59,7	48 %40,3	119 %100
Toplam	452 %47	399 %53	851 %100

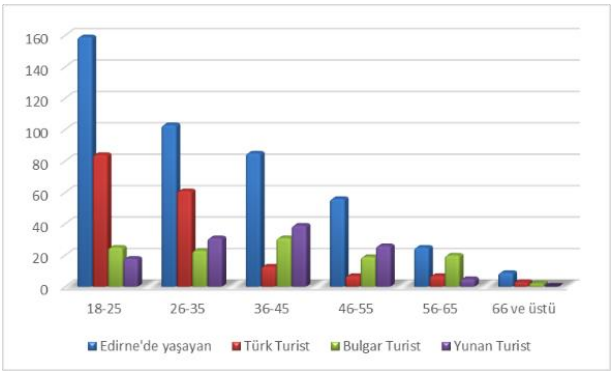

Bu verilere göre, Edirne kentinde yaşayanlar için kadın ya da erkeğin baskın olmadığı, dengeli dağıldığı görülmektedir. Turist gruplarında ise Bulgar ve Yunan turistlerde kadınların oranları fazla iken, Türk turistlerde erkeklerin daha fazla olduğu görülmektedir.

Anket çalışmasına katılan gruplar yaş özelliklerine göre değerlendirildiğinde, Edirne'de yaşayanlar grubu içerisinde 18-25 yaş aralığındaki 159 kişi %36,4'lük oranla ilk sırada yer almaktadır. Yaş aralığı yükseldikçe, ankete katılım oranlarının da düştüğü görülmektedir. Turist gruplarında ise Türk turistlerin 18-25 yaş aralığında yer alan %48'lik dilimin ilk sırada olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla %34,9'la 26-35 yaş aralığı ve %7,4 ile 36-45 yaş aralığı izlemektedir. 46-55 ve 56-65 yaş aralığında eşit şekilde %4'lük bir oran, 65 yaş ve üstünde ise %1,7'lik bir oran yer almaktadır. Bulgar turistlerde, %25,8'lik oranla 36-45 yaş aralığı ilk sırada yer almaktadır. Sonrasında %20,8'lik oranla 18-25 yaş ve %19,2'lik oranla 26-35 yaş aralığı gelmektedir. 56-65 yaş aralığı ise %16,7'lik oranla sıralamada yerini almaktadır. Yunan turistlerde ise %32,8'lik oranla 36-45 yaş aralığı ilk sıradadır. Bunu sırasıyla %26,1'lik değerle 26-35 yaş aralığı ve %21,8'lik oranla 46-55 yaş aralığı izlemektedir (Çizelge 4.3).

Çizelge 4.3. Kent Kullanıcısının Profiline Göre Yaş Bilgileri

Yaş	18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	66 ve üstü	Toplam
Edirne'de Yaşayan	159 %36,4	103 %23,6	85 %19,5	56 %12,8	25 %5,7	9 %2,1	437 %100
Türk Turist	84 %48	61 %34,9	13 %7	7 %4	7 %4	3 %1,7	175 %100
Bulgar Turist	25 %20,8	23 %19,2	31 %25,8	19 %15,8	20 %16,7	2 %1,7	120 %100
Yunan Turist	18 %15,1	31 %26,1	39 %32,8	26 %21,8	5 %4,2	0 %0,0	119 %100
Toplam	286 33%	218 25%	168 20%	108 13%	57 7%	14 2%	851 %100

Tüm sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde ise Edirne kentinde yaşayanlar ve Türk turist grubunda genç nüfusun (18-25 yaş aralığı) katılımının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bulgar turistlerde 18-25,26-35,36-45,46-55 ve 56-65 yaş aralıklarında

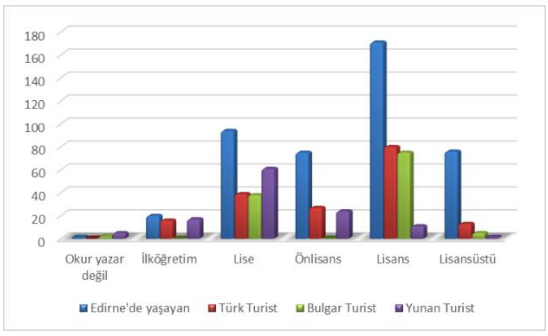
dengeli bir dağılım varken, Yunan turistlerde 36-45 yaş aralığında katılımın daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Eğitim durumu verileri değerlendirildiğinde, Edirne'de yaşayan grupta, %17,4 oranla 76 kişinin lisansüstü eğitim aldığı, %39,1 oranla 171 kişinin lisans düzeyinde, %17,2 oranla 75 kişinin önlisans, %21,5 oranla lise ve %4,6 oranla 20 kişinin ilköğretim eğitimi aldığı, %0,2 oranla da 1 kişinin okur-yazar olmadığı belirlenmiştir (Çizelge 4.4). Bu oranlara göre lise önlisans ve lisansüstü eğitim yapanların oranlarının dengeli olarak dağıldığı görülmektedir. Lisans düzeyi ise ankete katılım konusunda ilk sırada yer almıştır. Kentte yaşayan grupta ankete katılanların eğitim düzeyinin yüksek olduğu gözlenmektedir.

Türk turist grubunda %9,1 oranla 16 kişi ilköğretim, %22,3 oranla 39 kişi lise %15,4 oranla önlisans, %45,7 oranla 80 kişi lisans ve %7,4 oranla 13 kişinin de lisansüstü eğitim aldığı belirlenmiştir. Bu grupta lisans düzeyinde eğitim alanların ankete katılım oranlarının ilk sırada olduğu görülmektedir. Bulgar turistlerde ilköğretim ve önlisans düzeyinde katılımcı bulunmamaktadır. %31,7 oranla 38 kişi lise %62,5 oranla 75 kişi lisans ve %4,2 oranla da 13 lisansüstü eğitim almış katılımcı belirlenmiştir. Bulgar turistlerin çoğunluğunu lisans düzeyinde eğitim alan katılımcılar oluşturmaktadır. %1,7 oranla 2 kişinin de okur-yazar olmadığı görülmüştür. Yunan turist grubunda okur-yazar olmayan %4,2 oranla 5 kişi, ilköğretim %14,3 oranla 17 kişi, lise %51,3 oranla 61 kişi, önlisans %20,2 oranla 24 kişi, lisans %9,2 ile 11 kişi ve lisansüstü eğitim almış olarak da 1 (%0;8) kişi anket çalışmasına katılmıştır (Çizelge 4.4).

Çizelge 4.4. Kent Kullanıcısının Profiline Göre Eğitim Durumu Bilgileri

	Okur yazar değil	İlköğretim	Lise	Önlisans	Lisans	Lisansüstü	TOPLAM
Edirne'de yaşayan	1 %0,2	20 %4,6	94 %21,5	75 %17,2	171 %39,1	76 %17,4	437 %100
Türk Turist	0 %0	16 %9,1	39 %22,3	27 %15,4	80 %45,7	13 %7,4	175 %100
Bulgar Turist	2 %1,7	0 %0	38 %31,7	0 %0	75 %62,5	5 %4,2	120 %100
Yunan Turist	5 %4,2	17 %14,3	61 %51,3	24 %20,2	11 %9,2	1 %0,8	119 %100
TOPLAM	8 %1	53 %6	232 %27	126 %15	337 %40	95 %11	851 %100

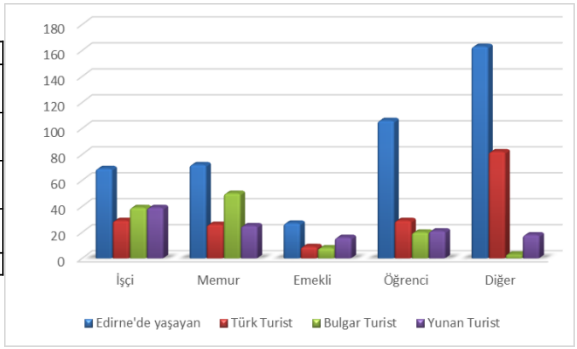

Katılımcılar genel bir bakışla değerlendirildiğinde Edirne'de yaşayan grupta eğitim düzeyi lise ve lisans düzeyinde katılım yüksekken, turist gruplarında; Türk ve Bulgar turistlerde lisans düzeyinde eğitim alanların ankete katılımının arttığı, Yunan turistlerde ise lise düzeyinde eğitim alanların ankete yanıt verdiği belirlenmiştir.

Kent kullanıcısının kentle kurduğu iletişim değerlendirilirken farklı meslek gruplarındaki katılımcıların bakışları da önem kazanmaktadır. Edirne kentinde yaşayanların %15,8 oranla 69 katılımcı işçi, %16,5 oranla 72 katılımcı memur , %6,22 oranla 27 katılımcı emekli, %24,3 oranla 106 katılımcı öğrenci ve %37,3 oranla 163 kişi de diğer olarak "Mesleğiniz nedir?" sorusuna yanıt vermiştir. Bu sonuçlara göre kent içinde öğrenci nüfusun yoğunluğu da izlenmekte, diğer mesleklerin de dengeli olarak dağıldığı görülmektedir (Çizelge 4.5).

Çizelge 4.5. Kent Kullanıcısının Profiline Göre Meslek Bilgileri

Meslek	İşçi	Memur	Emekli	Öğrenci	Diğer	TOPLAM
Edirne'de yaşayan	69 15,8%	72 16,5%	27 6,2%	106 24,3%	163 37,3%	437 100,0%
Türk Turist	29 16,6%	26 14,9%	9 5,1%	29 16,6%	82 46,9%	175 100,0%
Bulgar Turist	39 32,5%	50 41,7%	8 6,7%	20 16,7%	3 2,5%	120 100,0%
Yunan Turist	39 32,8%	25 21,0%	16 13,4%	21 17,6%	18 15,1%	119 100,0%
TOPLAM	176	173	60	176	266	851

Turist anketleri değerlendirildiğinde ise Türk katılımcıların 29 kişi %16,6 oranla işçi, 26 kişi % 14,9 oranla memur, 9 kişi %5,1 oranla emekli, 29 kişi %16,6 oranla öğrenci ve %46,9'luk katılımcının da "diğer" grubunda yer aldığı görülmektedir. Türk turistlerden işçi, memur ve öğrenci gruplarının dengeli dağıldığı, emekli turist sayısının ise en az olduğu saptanmıştır. Bulgar turistlerde %41,7'lik oranla memur grubun farklı üstünlüğü görülmektedir. Bu grubu %32,5 oranla 39 kişilik işçi grubu ve %16,7 oranla da öğrenci grubu izlemektedir. Emeklilerin ve meslek grubunu "diğer" olarak tanımlayanların oranı ise sırasıyla %6,7 (emekli) ve %2,5 (diğer) olarak belirlenmiştir. Yunan turistlerin meslek gruplarında özellikle bir ya da iki meslek grubunda yığılma olmadığı, dengeli bir biçimde dağılım gösterdiği görülmektedir. İşçi %32,8, memur 25

kişi %22,1, emekli %13,4 16 kişi, öğrenci %17,6 21 kişi ve diğer grubunda da %15,1 oranla 18 kişi bulunmaktadır.

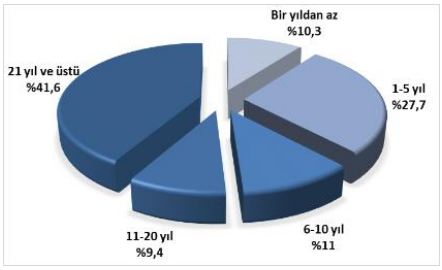
Tüm kent kullanıcıları bakımından bir değerlendirme yapıldığında Türk turist grubunda işçi, memur ve öğrenci grupları birbirine yakın oranlar gösterirken, Bulgar turistlerde işçi ve memur gruplarının baskın olduğu görülmektedir. Yunan turistlerde ise gruplar eşit dağılım göstermektedir. Bu belirlemelerle Yunan turistlerde her meslek grubuna dahil bireyler kenti ziyaret ederken, Bulgar turistlerde işçi ve memurların kenti daha sık ziyaret ettiği, Türk turistlerde işçi, memur ve öğrencilerin yoğunluğu görülmektedir. Ancak Türk turist grubunda mesleğini diğer olarak belirten grup %46,9'luk oran ile belirgin bir biçimde öne çıkmaktadır.

Edirne kentinde yaşayanlar grubunda ankete katılan kullanıcıların %41,6'sı 21 yıl ve üzeri süredir Edirne'de yaşadığını belirtmiştir. 11-20 yıl aralığında %9,4 oranla 41 kişi, 6-10 yıl aralığında %11'lik oranla 48 kişi, 1-5 yıl aralığında 121 kişi ve bir yıldan az bir süredir Edirne'de yaşadığını belirten %10,9'luk oranla 45 kişi bulunmaktadır (Çizelge 4.6).

Çizelge 4.6. Edirne Kentinde Yaşayanlar- Edirne'de Yaşam Süresi

Kaç yıldır Edirne'de yaşıyorsunuz?

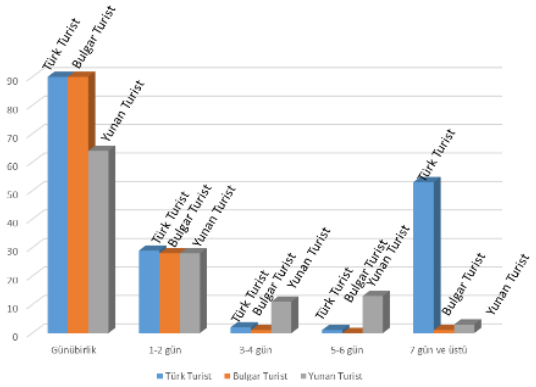
	Frekans	Yüzde
Bir yıldan az	45	10,3
1-5 yıl	121	27,7
6-10 yıl	48	11,0
11-20 yıl	41	9,4
21 yıl ve üstü	182	41,6
Total	437	100,0

Turist katılımcılar için bu soru "Kaç gündür Edirne'desiniz?" şeklinde sorulmuştur. Edirne kentinde bulunma süreleri, turist kullanıcılar açısından değerlendirildiğinde, %59'luk oran ile Türk, Bulgar ve Yunan turistlerin Edirne'ye günübirlik olarak geldikleri görülmüştür. Kentin coğrafi konumu değerlendirildiğinde, bu sonuç beklenen yöndedir. Kentte 1-2 gün arasında konaklayanlar %21'lik bir oranda ikinci sırada yer alırken, 3-4 ve 5-6 gün aralığı eşit olarak %3 lük orana denk gelmiştir. 7 gün ve üstü konaklayanlar ise %14'lük bölümü oluşturmaktadır (Çizelge 4.7).

Çizelge 4.7. Turist Kent Kullanıcısı Edirne'de Bulunma Süresi

	Günübirlik	1-2 gün	3-4 gün	5-6 gün	7 gün ve üstü	Toplam
Türk Turist	90	29	2	1	53	175
	51,40%	16,60%	1,10%	0,60%	30,30%	100%
Bulgar Turist	90	28	1	0	1	120
	75%	23,30%	0,80%	0%	0,80%	100%
Yunan Turist	64	28	11	13	3	119
	53,70%	23,50%	9,20%	10,90%	2,50%	100%
Toplam	244	85	14	14	57	414
	59%	21%	3%	3%	14%	100%

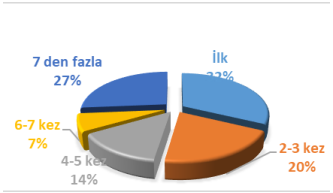

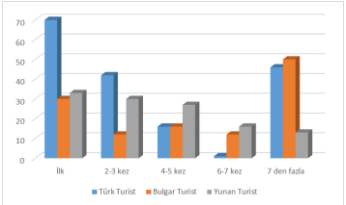
Kentte günübirlik olarak Bulgar turistler %75'lik bir oranla bulunurlarken, Yunan turistler %53,7'lik ve Türk turistler de %51,4'lük bir oranla yer almaktadır. 1-2 gün aralığında tüm gruplar yaklaşık oranlar gösterirken, Türk turistler 7 gün ve üstü kentte bulunma süresinde gruplar içinde %30,3'lük oranla ilk sırada yer almaktadırlar.

Turist kent kullanıcılarının kente geliş verileri değerlendirildiğinde, Türk turistlerin %40'ı kente ilk kez geldiğini söylerken, Bulgar turistlerin %25'i ve Yunan turistlerin de % 27.7'si kente il kez geldiğini belirtmiştir. 2-3 kez seçeneğinde Türk (%24) ve Yunan (%25,2) turistlerin oranı birbirine yakınlık gösterirken, Bulgar turistlerde bu oran %10'a düşmektedir. 7'den fazla seçeneğini işaretleme oranına göre Bulgar (%41,7) turistlerin kenti en fazla ziyaret eden grup olduğu, onları % 26,3'lük oranla Türk turistlerin izlediği ve Yunan turistlerin %10,9 oranıyla kenti daha az sıklıkta ziyaret ettikleri görülmektedir (Çizelge 4.8).

Çizelge 4.8. Kent Kullanıcısının Profiline Göre Edirne'ye Geliş Sayısı

	İlk	2-3 kez	4-5 kez	6-7 kez	7 den fazla	Toplam
Türk	70	42	16	1	46	175
Turist	40%	24%	9,10%	0,60%	26,30%	100%
Bulgar	30	12	16	12	50	120
Turist	25%	10%	13,30%	10%	41,70%	100%
Yunan	33	30	27	16	13	119
Turist	27,70%	25,20%	22,70%	13,40%	10,90%	100%
TOPLAM	133	84	59	29	109	414
	32%	20%	14%	7%	27%	100%

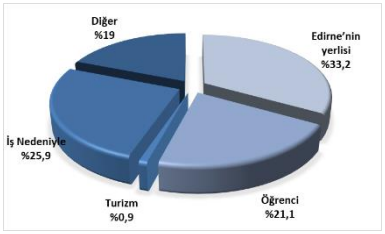

Edirne kentinde yaşayan grubunda 145 kişi (%33,2), Edirne'nin yerlisi olduğunu belirtmiş, 92 kişi (%21,1) öğrenci, 4 kişi (%0,9) turizm, 113 kişi (%25,9) iş nedeniyle ve 83 kişi de (%19) diğer nedenlerden dolayı Edirne'de yaşadığını belirtmiştir (Çizelge 4.9).

Çizelge 4. 9. Edirne Kentinde Yaşayanlar –Edirne'de Yaşama Nedeni

Edirne'de yaşama nedeni

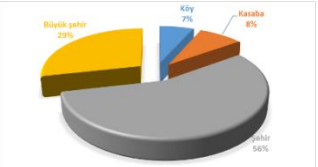
	Frekans	Yüzde
Edirne'nin yerlisi	145	33,2
Öğrenci	92	21,1
Turizm	4	0,9
İş Nedeniyle	113	25,9
Diğer	83	19,0
Toplam	437	100,0

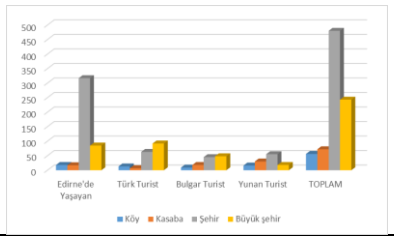

Demografik özellikleri belirlemeye yönelik olarak sorulan soruların sonuncusu "Yaşamınızın büyük çoğunluğu nerede geçti?" sorusudur. Bu soru Edirne'de yaşayan grubun sekizinci ve turist gruplarının da yedinci sorusudur (Çizelge 4.10).

Çizelge 4.10. Kent Kullanıcısının Profiline Göre Yaşamlarının Büyük Çoğunluğunun Geçtiği Yer

	Köy	Kasaba	Şehir	Büyük şehir	Toplam
Edirne'de Yaşayan	18 4,1%	17 3,9%	317 72,5%	85 19,5%	437 100%
Türk Turist	13 7,40%	7 4%	63 36%	92 52,60%	175 100%
Bulgar Turist	9 7,50%	18 15%	45 37,50%	48 40%	120 100%
Yunan Turist	16 13,4%	30 25,2%	55 46,2%	18 15,1%	119 100%
TOPLAM	56 7%	72 8%	480 56%	243 29%	851 100%

Ankete katılan kent kullanıcılarının %7'si köyde yaşadığını, %8'i kasabada, %56'sı şehirde ve %29'u da büyükşehirde yaşadığını belirtmiştir. Oranlar karşılaştırıldığında katılımcıların yarıdan fazlasının şehirde yaşadığı görülmektedir.

Bu sorular anketteki diğer sorularla çaprazlaması yapılarak, diğer sorularla birlikte ayrıca değerlendirilerek yorumlanmıştır.

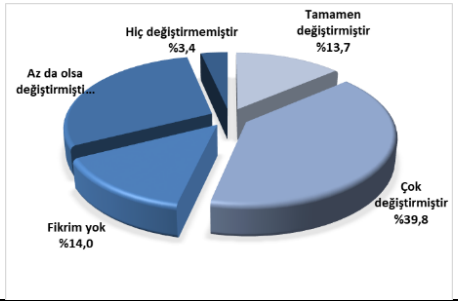
4.1.2.Kentle Kurulan İletişimi Belirlemeye İlişkin Veriler

Edirne kenti kullanıcılarının farklı gruplara ayrılarak anket çalışması yapıldığı, bir önceki bölümde belirtilmişti. Anket sorularının birinci kısmı kişisel özellikleri anlamaya yönelik, demografik bilgilerin belirlenmesine olanak sağlayan sorulardan oluşmuştur. İkinci kısımda ise kent mekanlarını kullanma ve bir anlamda kentte süren yaşama dahil olunma durumunun ortaya çıkarılmasına yönelik sorular yer almaktadır. Edirne kentinde yaşayan kullanıcı grubuna; Edirne kentinde yapılan değişiklikler ve kent kullanıcısı olarak bu değişimlerle ilgili beklenti ya da yorumlarını da belirtmeleri istenmiş ve kent mekanlarını kullanım durumları mimari nesneler üzerinden sorular sorularak analiz edilmiştir (ek anket formu). Böylece katılımcıların yaşadıkları kentle kurdukları ilişki, anlaşılmaya çalışılmıştır.

"Son yıllarda Edirne'de yapılan yeni yapılar (konutlar, alışveriş merkezleri, çevre düzenlemeleri gibi) kentin görüntüsünü ne ölçüde değiştirmiştir?" sorusuna yanıt olarak, Edirne kentinde yaşayan kullanıcılar %39,8 oranla son yıllarda kentte yapılan yeni yapıların (konutlar, alışveriş merkezleri, çevre düzenlemeler vb.) kentin görüntüsünü değiştirdiği yönünde yanıt vermiştir (Çizelge 4.11).

Çizelge 4.11. Edirne Kentinde Yaşayanlar–Son Yıllarda Kentte Yapılan Yeni Yapılar

	Frekans	Yüzde
Tamamen değiştirmiştir	60	13,7
Çok değiştirmiştir	174	39,8
Fikrim yok	61	14,0
Az da olsa değiştirmiştir	127	29,1
Hiç değiştirmemiştir	15	3,4
Toplam	437	100,0

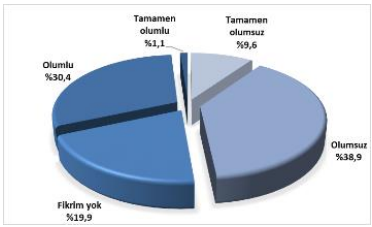

Kent kullanıcılarından bu değişimi değerlendirmeleri istendiğinde ise %38,9'luk oranla değişim olumsuz olarak değerlendirilirken, %30,4'lük oranla da olumlu görüş bildirilmiştir. Kentteki mimari anlamdaki değişiklikler konusunda olumlu ve olumsuz

görüşlerin birbirine yakın değerlerde olduğu izlenmektedir. %30,4'lük bir oran ise fikir belirtmek istememiş ya da fikri olmadığını ifade etmiştir (Çizelge 4.12).

Çizelge 4.12. Edirne Kentinde Yaşayanlar –Kentteki Değişimin Değerlendirilmesi

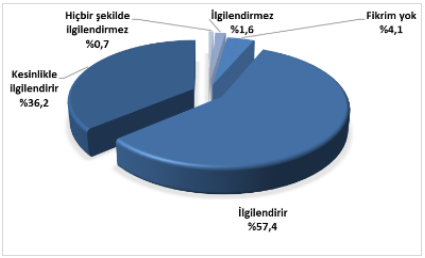
	Frekans	Yüzde
Tamamen olumsuz	42	9,6
Olumsuz	170	38,9
Fikrim yok	87	19,9
Olumlu	133	30,4
Tamamen olumlu	5	1,1
Toplam	437	100,0

Kentte yapılacak yeni tasarımlar, yaşam ortamları konusunda kullanıcıların bireysel fikirleri ve katılımları değerlendirildiğinde %57,4'lük oranla "ilgilendirir" ve %36,2'lik oranla da "kesinlikle ilgilendirir" seçeneği işaretlenmiştir (Çizelge 4.13).

Çizelge 4.13. Edirne Kentinde Yaşayanlar –Yeni Yaşam Ortamlarının Sorgulanması

	Frekans	Yüzde
Hiçbir şekilde ilgilendirmez	3	0,7
İlgilendirmez	7	1,6
Fikrim yok	18	4,1
İlgilendirir	251	57,4
Kesinlikle ilgilendirir	158	36,2
Total	437	100,0

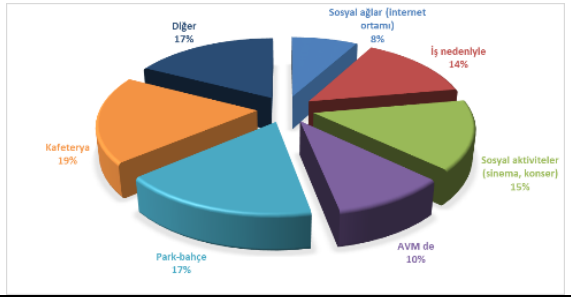
Bu verilere göre Edirne kentinde yaşayan kent kullanıcılarının kentteki değişim ve yenilikler karşısında (yeni yaşam ortamları gibi), söz sahibi olmak istedikleri, kente karşı ilgisiz olmadıkları görülmektedir.

Edirne'de yaşayan grubuna sorulan "Tanıdığınız insanlarla hangi ortamlarda bir araya gelebiliyorsunuz?" sorusu ile kent kullanıcılarının yaşadıkları kentle bağlantısı sorgulanmaktadır. Kentin doğal bütünlüğü içerisinde yer alan, içinde bulunulduğunda fiziksel ve tarihsel değeri ile "Edirne'de" olduğu kabul edilen yerler ve bu kent mekanlarının kullanımı, kentle kurulan iletişimin göstergelerinden biri olarak

değerlendirilebilir. Veriler değerlendirildiğinde, en düşük oranın sosyal ağlar (%8) olduğu görülmektedir. AVM'ler %10, iş nedeniyle, %14, sosyal aktiviteler (sinema konser vb.) %15, park-bahçeler %17, kafeterya ise %19 dur. Diğer seçeneği ise %17'lik bir orana sahiptir (Çizelge 4.14).

Çizelge 4.14. Edirne Kentinde Yaşayanlar –Kent Mekanlarının Kullanımı

	Frekans	Yüzde
Sosyal ağlar (internet ortamı)	35	8%
İş nedeniyle	62	14%
Sosyal aktiviteler (sinema, konser)	65	15%
AVM de	43	10%
Park-bahçe	74	17%
Kafeterya	82	19%
Diğer	76	17%
Toplam	437	100%

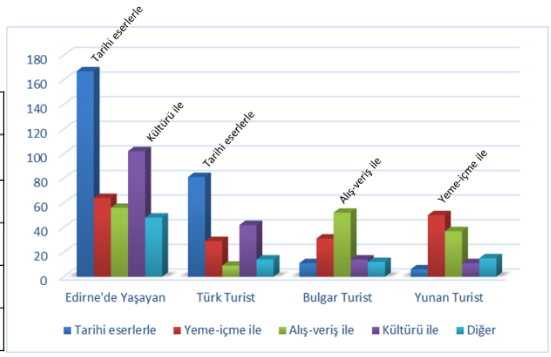

Bu verilere göre Edirne kentinde yaşayan kullanıcıların kente ait tanımlı yerleri buluşma, zaman geçirme ve sosyalleşme alanları olarak kullandığı sonucuna varılabilir. Çalışmada sosyal ağların ve AVM'lerin daha az tercih edildiği görülmektedir. Bu noktada Edirne'de yaşayan grubun kent mekanlarını kullandığı, etkileşim içine girdiği görülmektedir.

Edirne'de yaşayan grubun on üçüncü sorusu ve turist kullanıcı grubunun sekizinci sorusu benzer şekilde, ankete katılanlara kentle hangi yolla iletişim kurduklarını sorgulayan bir sorudur. Farklı demografik özelliklere sahip kent kullanıcılarının kentle hangi yolları kullanarak bağlantı kurdukları, "tarihi eserlerle", "yeme-içme ile", "alışveriş ile", "kültürü ile" ve "diğer" seçenekleri ile değerlendirilmiştir (Çizelge 4.15).

Çizelge 4.15. Kentle Kurulan İletişimin Farklı Kullanıcı Profillerinde Sorgulanması

	Tarihi eserlerle	Yeme-içme ile	Alış-veriş ile	Kültürü ile	Diğer	Toplam
Edirne'de Yaşayan	167 %38	64 %15	56 %13	102 %23	48 %11	437 %100
Türk Turist	81 %46	29 %17	9 %5	42 %24	14 %8	175 %100
Bulgar Turist	11 %9	31 %26	52 %43	14 %12	12 %10	120 %100
Yunan Turist	6 %5	50 %42	37 %31	11 %9	15 %13	119 %100
Toplam	265 %31	174 %20	154 %18	169 %20	89 %11	851 %100

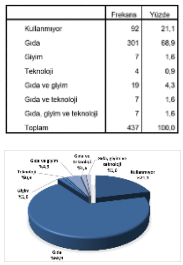
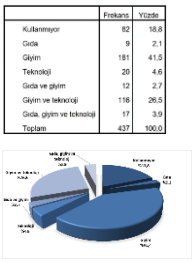
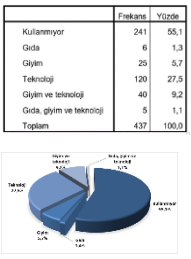
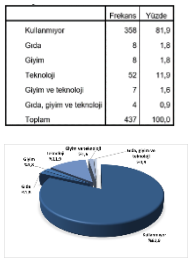
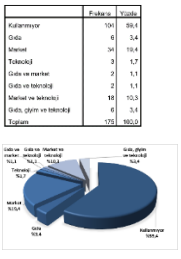
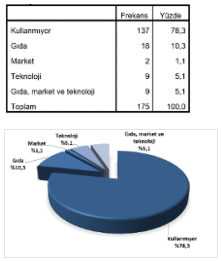
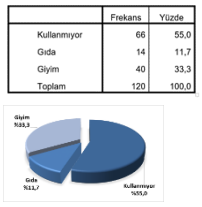
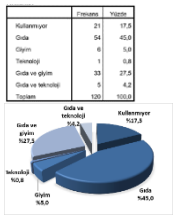
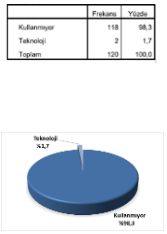
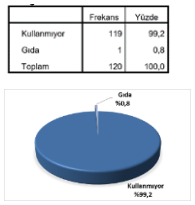
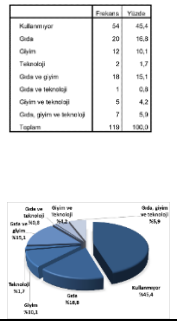
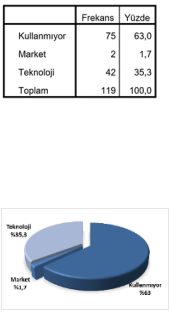
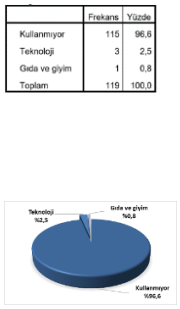

Anket çalışmasından elde edilen yanıtlar değerlendirildiğinde, Edirne'de yaşayan grup birinci sırada % 38'lik oranla "tarihi eserler", ikinci sırada %23'lük oranla "kültürü ile" iletişim kurduklarını ifade etmektedir. Türk turistler de Edirne kentinde yaşayanlar ile benzer şekilde birinci sırada %46'lık oran ile "tarihi eserleri" ikinci sırada %24'lük oran ile "kültürü ile" seçeneğini işaretlemişlerdir. Bulgar turistler ilk sırada %43 oran ile "alışveriş" yolu ile ikinci olarak ise %31 oran ile "yeme içme" ile Edirne kentiyle iletişim kurduklarını belirtirken, Yunan turistler birinci sırada % 42'lik oranla "yeme-içme", ikinci sırada ise %31'lik oran ile "alış-veriş" olarak yanıt vermişlerdir.

Bu sonuçlar anket yapılırken beklenen sonuçlar ile de örtüşmektedir. Kendi kültürü, tarihi eserleri Türk kullanıcılara daha yakın gelirken, farklı kültürel altyapılardan gelen Bulgar ve Yunan turistler kentle daha çok, yeme-içme ve alış-veriş yolu ile bağlantı kurmaktadır. Bulgar turist grubunda alışveriş öne çıkarken, Yunan turist grubunda yeme-içme öne çıkmaktadır.

Kent mekanlarının kullanımının sorgulandığı bir diğer soru da Edirne'de yaşayan grubun on dördüncü ve turist grubunun da dokuzuncu sorusudur. Bu soru ile kent kullanıcılarının alışverişi sıklıkla nereden yaptıkları, kente ait mekanları kullanma durumları sorgulanmaktadır.

Çizelge 4.16. Alışveriş Yolu İle Kent Kullanımının Sorgulanması

	Pazar	Market	AVM	İnternet	Diğer
Edirne'de Yaşayanlar					
Türk Turistler					
Bulgar Turistler					
Yunan Turistler					

Kent ile bağlantı kurmanın yollarından birisi de o kentin tarihi merkezini kullanmaktan ve bugüne kadar gelmiş kullanım alışkanlıklarını sürdürmekten geçtiği düşünülmektedir.

Kentlerin tarihi geçmişe sahip olan izler taşıyan, başka bir deyişle tarihsel süreç içerisinde var olmuş günümüzde de var olmayı sürdüren bölgeleri, tarihi kent merkezleri, kent kullanıcısının çoğu kez benzer işlevler için kullanmayı sürdürdüğü alanlar olarak da

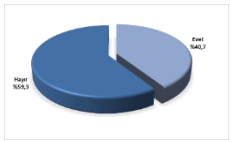
tanımlanabilir. Geçmişten günümüze kentteki yaşamı da tanımlayan bu alanlar örneğin, camiler, bedestenler vb gibi, eski ya da ilk işlevlerini ilk yapıldıkları andan günümüze kadar sürdüren alanlar olarak, kent ile kent kullanıcısı arasındaki temasın en yoğun olduğu bölgeler olmaktadır. Edirne kenti için de tarihi kent merkezinin kullanımı bu kapsamda kentle kurulan iletişimin/bağlantının sorgulanması anlamında önem kazanmaktadır.

Edirne'de yaşayanlar anketinin 15. ve turist anketlerinin de 10. sorusunda, alışveriş yolu ile tarihi kent merkezinin kullanımı sorgulanmaktadır. Veriler değerlendirildiğinde, Edirne'de yaşayanlar % 40,7'lik oranla tarihi kent merkezini kullandığını belirtirken, Türk turistlerde bu oran %4,9, Bulgar turistlerde %88,3, Yunan turistlerde ise kullanım oranının %10,9'da kaldığı görülmektedir. Bu sonuçlara göre Türk kullanıcıların (Edirne'de yaşayan ve turist) yanıtları birbirine yakınken, Bulgar turistlerin tarihi kent merkezini en yüksek oranla kullanan grup olduğu görülmektedir. Yunan kullanıcılar ise kent merkezini en az kullanan grup olarak yer almaktadır (Çizelge 4.17).

Çizelge 4.17. Alışveriş Yolu İle Tarihi Kent Merkezi Kullanımının Sorgulanması

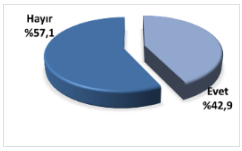
Edirne'de Yaşayanlar

	Frekans	Yüzde
Evet	178	40,7
Hayır	259	59,3
Toplam	437	100,0

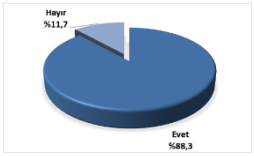
Türk Turistler

	Frekans	Yüzde
Evet	75	42,9
Hayır	100	57,1
Toplam	175	100,0

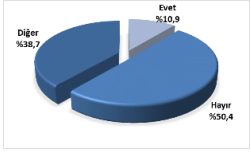
Bulgar Turistler

	Frekans	Yüzde
Evet	106	88,3
Hayır	14	11,7
Toplam	120	100,0

Yunan Turistler

	Frekans	Yüzde
Evet	13	10,9
Hayır	60	50,4
Diğer	46	38,7
Toplam	119	100,0

Edirne'de yaşayanlar anketi içerisinde 17-21 ve turist kullanıcı anketinde 11-15 numaralar arasındaki sorular, likert ölçeği kullanılarak kent ile kurulan iletişimi/bağlantıyı "kullanım ve memnuniyet" verileri üzerinden değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Kente ait "yerler" olan, tarihi eserler, alışveriş merkezleri gibi alanların kullanımı, kente ait mekanlara dahil olmayı da ifade etmektedir. Bu soru grubuyla kente

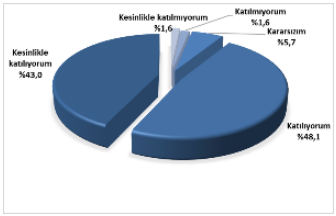
ait yerlerin kullanımı ile ilgili olarak, eylem ve kent mekanı kullanımı kent kullanıcısının memnuniyet durumu da sorgulanarak değerlendirilmektedir.

Edirne'de yaşayanlar "Edirne'deki tarihi eserleri gezerken hoşça vakit geçiririm" yargısına %43'lük oranla "kesinlikle katılıyorum", %48,1'lik oranla da "katılıyorum" yanıtını vererek tarihi eserleri gezmekten hoşlandıklarını belirtmektedirler (Çizelge 4.18).

Çizelge 4.18. Kentin Tarihi Eserlerinin Kullanımı

Edirne'de Yaşayanlar

	Frekans	Yüzde
Kesinlikle katılmıyorum	7	1,6
Katılmıyorum	7	1,6
Kararsızım	25	5,7
Katılıyorum	210	48,1
Kesinlikle katılıyorum	188	43,0
Total	437	100,0

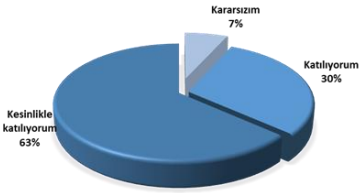
Türk Turistler

	Frekans	Yüzde
Kesinlikle katılmıyorum	2	1,1
Katılmıyorum	2	1,1
Kararsızım	3	1,7
Katılıyorum	52	29,7
Kesinlikle katılıyorum	116	66,3
Toplam	175	100,0

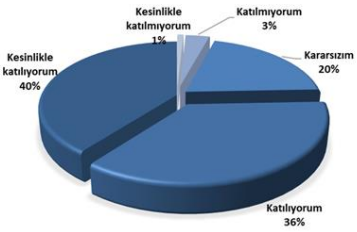
Bulgar Turistler

	Frekans	Yüzde
Kararsızım	8	6,7
Katılıyorum	36	30,0
Kesinlikle katılıyorum	76	63,3
Toplam	120	100,0

Yunan Turistler

	Frekans	Yüzde
Kesinlikle katılmıyorum	1	0,8
Katılmıyorum	4	3,4
Kararsızım	24	20,2
Katılıyorum	43	36,1
Kesinlikle katılıyorum	47	39,5
Toplam	119	100,0

Türk turistler %66,3'lük oran ile "kesinlikle katılıyorum" ve %29,7 ile "katılıyorum" yanıtını verirken, Bulgar turistler %63,3 ile "kesinlikle katılıyorum" ve %30 ile "katılıyorum" diyerek, toplamda %90'lara varan olumlu yanıt ile tarihi eserleri gezmekten memnun olduklarını belirtmektedirler. Yunan turistlerde ise %39,5'lik oran ile "kesinlikle katılıyorum" ve %36,1'lik oran ile" katılıyorum" yanıtlarını ile toplamda %75'lere ulaşan oran ile tarihi eserleri gezmekten memnun olduklarını belirten yanıtlar vermişlerdir.

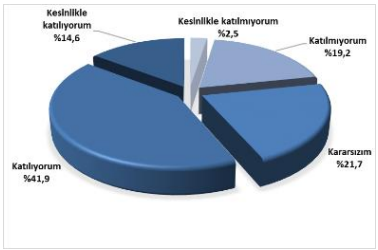
Daha güncel alanları işaret etmesi bakımından alışveriş merkezlerinin kullanımı sorgulandığında ise Edirne'de yaşayanlar %41,9'luk oranla "katılıyorum" ve %14,6'lık oran ile de "kesinlikle katılıyorum" yanıtı verirken, % 21,7'lik oranla "kararsızım" ve %19,2'lik oranla "katılmıyorum" yanıtını vermiştir.

Bu yanıt oranları yorumlandığında Edirne'de yaşayan grubun alışveriş merkezlerini kullandığı ancak, kullanımın %56,5 seviyesinde yer alarak ortalama değere yakın olduğu görülmektedir (Çizelge 4.19).

Çizelge 4.19. Kentin Alışveriş Merkezlerinin Kullanımı

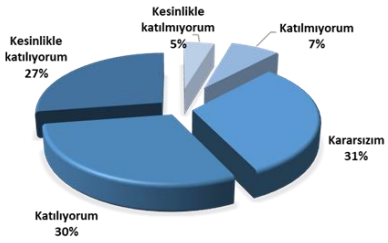
Edirne'de Yaşayanlar

	Frekans	Yüzde
Kesinlikle katılmıyorum	11	2,5
Katılmıyorum	84	19,2
Kararsızım	95	21,7
Katılıyorum	183	41,9
Kesinlikle katılıyorum	64	14,6
Toplam	437	100,0

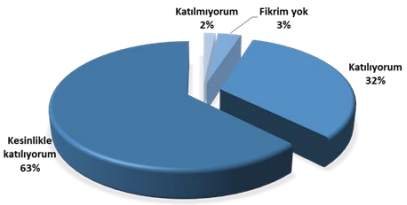

Türk Turistler

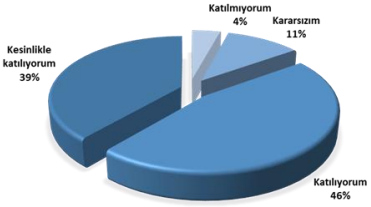
	Frekans	Yüzde
Kesinlikle katılmıyorum	8	4,6
Katılmıyorum	13	7,4
Kararsızım	54	30,9
Katılıyorum	52	29,7
Kesinlikle katılıyorum	48	27,4
Toplam	175	100,0

Bulgar Turistler		Frekans	Yüzde
	Katılmıyorum	2	1,7
	Fikrim yok	4	3,3
	Katılıyorum	39	32,5
	Kesinlikle katılıyorum	75	62,5
	Toplam	120	100,0

Yunan Turistler		Frekans	Yüzde
	Katılmıyorum	5	4,2
	Kararsızım	13	10,9
	Katılıyorum	55	46,2
	Kesinlikle katılıyorum	46	38,7
	Toplam	119	100,0

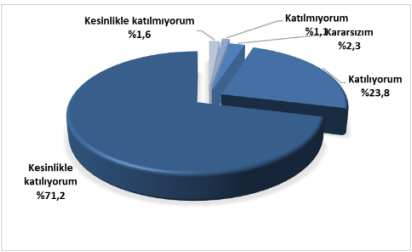

Türk turistler %27,4 ile "kesinlikle katılıyorum" ve %29,7'lik oran ile "katılıyorum", yanıtını vermişlerdir. Bulgar turistler %62,5'lik ile "kesinlikle katılıyorum" ve %32,5'lik oran ile "katılıyorum" ve Yunan turistler de %38,7 ile "kesinlikle katılıyorum" ve %46,2'lik oran ile "katılıyorum" yanıtları değerlendirildiğinde Bulgar ve Yunan turistlerin alışveriş merkezi kullanımının Türk turistlerden daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Edirne kenti kullanıcılarının "kötü durumdaki tarihi eserlerin onarılması" ile ilgili düşüncelerinin sorgulandığı soruda ise Edirne'de yaşayanların %71,2 oranı ile "kesinlikle katılıyorum" ve %23,8'lik oran ile de "katılıyorum" yanıtını verdiği görülmektedir (Çizelge 4.20).

Çizelge 4.20. Kentin Tarihi Eserlerinin Onarılması

Edirne'de Yaşayanlar		Frekans	Yüzde
	Kesinlikle katılmıyorum	7	1,6
	Katılmıyorum	5	1,1
	Kararsızım	10	2,3
	Katılıyorum	104	23,8
	Kesinlikle katılıyorum	311	71,2
	Total	437	100,0

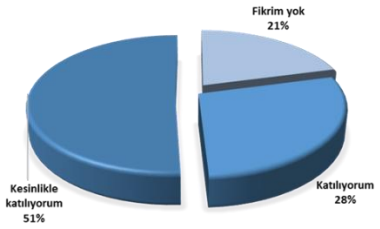
Türk Turistler

	Frekans	Yüzde
Kesinlikle katılmıyorum	2	1,1
Katılmıyorum	3	1,7
Kararsızım	3	1,7
Katılıyorum	40	22,9
Kesinlikle katılıyorum	127	72,6
Toplam	175	100,0

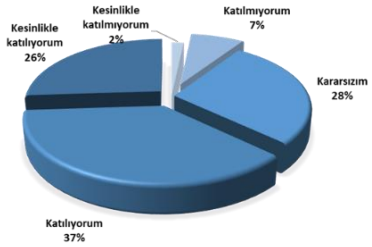
Bulgar Turistler

	Frekans	Yüzde
Fikrim yok	25	20,8
Katılıyorum	34	28,3
Kesinlikle katılıyorum	61	50,8
Toplam	120	100,0

Yunan Turistler

	Frekans	Yüzde
Kesinlikle katılmıyorum	2	1,7
Katılmıyorum	9	7,6
Kararsızım	33	27,7
Katılıyorum	44	37,0
Kesinlikle katılıyorum	31	26,1
Toplam	119	100,0

Edirne'de yaşayan kent kullanıcılarına benzer biçimde, turist kent kullanıcıları da kötü durumdaki tarihi eserlerin onarılmasını, Türk turistler %72,6'lık oran ile "kesinlikle katılıyorum", %22,9'luk oran ile de "katılıyorum" yanıtları ile en yüksek oranda destekleyen turist grubu olmuştur. Bulgar turistler %50,8'lik oran ile "kesinlikle katılıyorum" ve %28,3'lük oran ile "katılıyorum" yanıtı ile ikinci sırada yer alırken, Yunan turistler %26,1 "kesinlikle katılıyorum" ve %37'lik oran ile "katılıyorum" yanıtları ile üçüncü sırada yer almışlardır. Bu verilerden yola çıkılarak kent kullanıcılarının kent ile ilgili olarak olumlu uygulamaları çoğunlukla desteklediği anlaşılmaktadır (Çizelge 4.20).

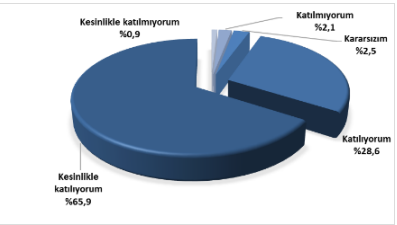
Yaşanılan kentle ilgili olarak, günlük yaşamın sürdüğü açık alanlar olan park bahçe düzenlemelerinin arttırılması konusu sorgulandığında, Edirne'de yaşayanlar tarafından %65,9'luk oranla "kesinlikle katılıyorum" ve %28,6'lık oran ile "katılıyorum" yanıtları verilerek, bu uygulamaların Edirne'de yaşayanlar tarafından desteklendiği belirlenmiştir (Çizelge 4.21).

Türk turistler ise %66,3'lük oranla "kesinlikle katılıyorum" ve %28,6'lık oran ile "katılıyorum" yanıtlarını vermişlerdir. Bulgar turistler de % 47,5 "kesinlikle katılıyorum" ve %40'lık oran ile "katılıyorum" yanıtı ile büyük oranlarla bu uygulamaları destekliklerini belirtmektedirler. Yunan turistler de daha düşük oranlarda da olsa %28,6 "kesinlikle katılıyorum" ve %39,5'lik oran ile "katılıyorum" yanıtları ile yine diğer gruplarla benzer biçimde bu uygulamaları destekliklerini belirtmektedirler (Çizelge 4.21).

Çizelge 4.21. Kentin Park Bahçe Düzenlemeleri

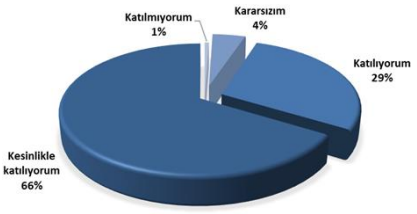
Edirne'de Yaşayanlar

	Frekans	Yüzde
Kesinlikle katılmıyorum	4	0,9
Katılmıyorum	9	2,1
Kararsızım	11	2,5
Katılıyorum	125	28,6
Kesinlikle katılıyorum	288	65,9
Total	437	100,0

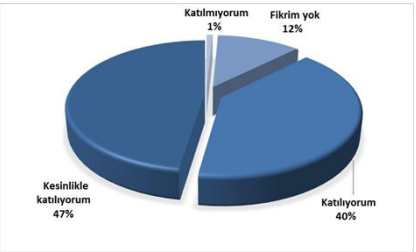
Türk Turistler

	Frekans	Yüzde
Katılmıyorum	1	0,6
Kararsızım	8	4,6
Katılıyorum	50	28,6
Kesinlikle katılıyorum	116	66,3
Toplam	175	100,0

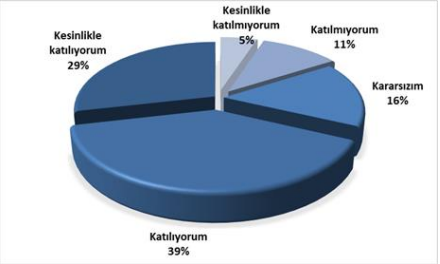
Bulgar Turistler

	Frekans	Yüzde
Katılmıyorum	1	0,8
Fikrim yok	14	11,7
Katılıyorum	48	40,0
Kesinlikle katılıyorum	57	47,5
Toplam	120	100,0

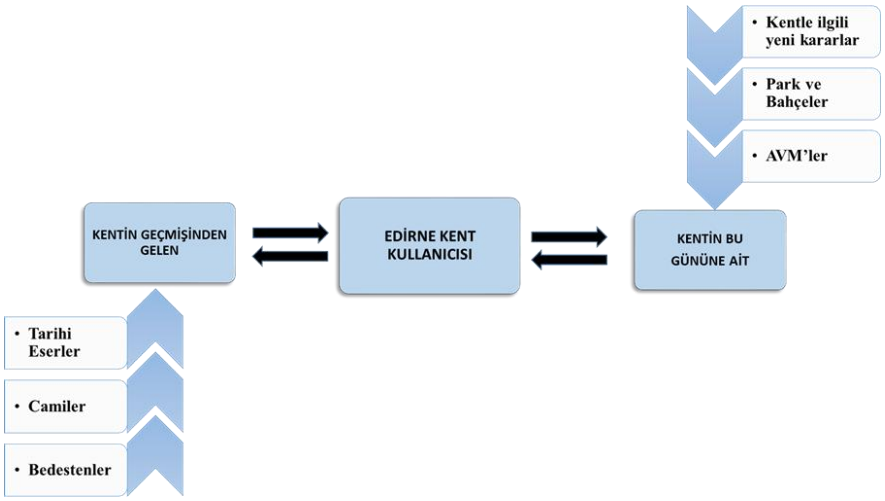

Yunan Turistler

	Frekans	Yüzde
Kesinlikle katılmıyorum	6	5,0
Katılmıyorum	13	10,9
Kararsızım	19	16,0
Katılıyorum	47	39,5
Kesinlikle katılıyorum	34	28,6
Toplam	119	100,0

Kent kullanımı ve memnuniyetle ilgili olarak kent kullanıcılarına sorulan bu sorular sonucunda, kentteki tarihi eserleri gezmekten ve alışveriş merkezlerini gezmekten, kötü durumdaki tarihi eserlerin onarılmasından, park ve bahçelerin artmasından "katılıyorum" veya "kesinlikle katılıyorum" seçenekleri işaretlenerek memnunluk duyulduğu belirtilmektedir. Burada tarihi eserler geçmişle ilgili bağları, alışveriş merkezleri ve günlük yaşamın sürdüğü park bahçe alanlarının da günümüzü temsil ettiği kabul edilmiştir. Böylece Edirne kent kullanıcılarının kente ait geçmişle ve kentin bugünü ile bağlantıda olduğu yorumu da yapılabilir (Şekil 4.1).

Şekil 4.1. Kent kullanıcısının geçmiş ve gelecek ile kurduğu bağlantı

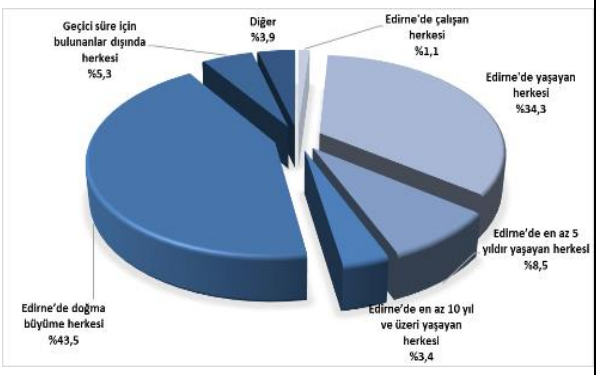
İnsan zihnindeki bilişsel sistem içerisinde aidiyet kavramı ve kişilerin taşıdığı aidiyet duygusu, çevreyi algılama ve anlamlandırma üzerinde etkili faktörlerdir. İnsan davranışları zorunlu olandan seçkin olana kadar uzanan belli gereksinimler ile şekillenir. Ait olma ve bağlanma bu gereksinimler içerisinde birincil olanlar arasındadır (Öymen Gür, 1996).

Kent kullanıcısının kendini tanımlama ve kentle kurduğu bağlantıda kendini nereye koyduğunun anlaşılması için, Edirne'de yaşayan grubun 22. sorusu kent kullanıcılarının kendilerini nasıl tanımladıklarını belirlemeye yönelik, "EDİRNELİ" sözcüğü sizin için kimleri kapsamaktadır?" olarak sorulmuştur. Yanıtlar değerlendirildiğinde %1,1'lik oran ile 5 kişi Edirne'de çalışan herkesi, %34,3 oran ile 150 kişi Edirne'de yaşayan herkesi, %8,5'lik oranla 37 kişi, Edirne'de 5 yıldır yaşayan

herkesi, 15 kişi %3,4'lük oranla Edirne'de en az 10 yıl ve üzeri yaşayan herkesi Edirneli olarak tanımlamaktadır. En fazla işaretlenen seçenek olarak %43,5'lik oranla 190 kişi Edirne'de doğma büyüme herkesi diyerek, yere olan aitliği doğumla ilişkilendirirken, %5,3'lük oranla 23 kişi geçici süre için bulunanlar dışında herkesi kabul etmektedir. Diğer seçeneğini ise %3,9'luk oranla 17 kişi işaretlemiştir (Çizelge 4.22).

Çizelge 4.22. Edirne Kentinde Yaşayanlar – "EDİRNELİ" sözcüğünün kapsamı

	Frekans	Yüzde
Edirne'de çalışan herkesi	5	1,1
Edirne'de yaşayan herkesi	150	34,3
Edirne'de en az 5 yıldır yaşayan herkesi	37	8,5
Edirne'de en az 10 yıl ve üzeri yaşayan herkesi	15	3,4
Edirne'de doğma büyüme herkesi	190	43,5
Geçici süre için bulunanlar dışında herkesi	23	5,3
Diğer	17	3,9
Toplam	437	100,0

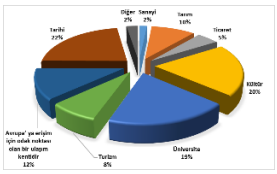
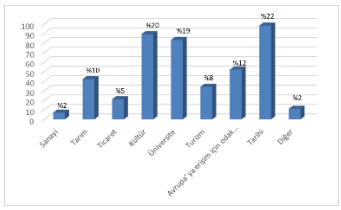
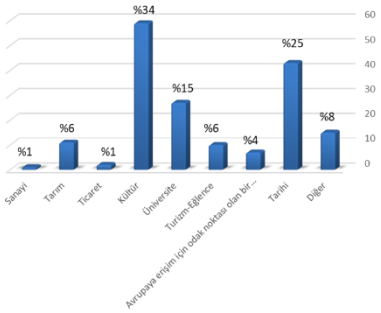
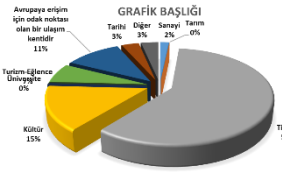
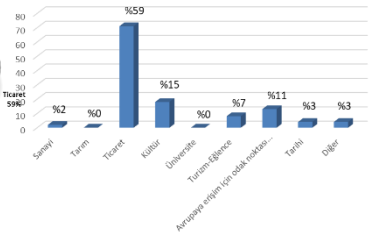
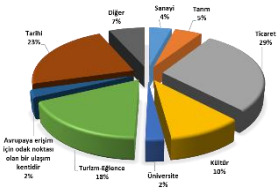
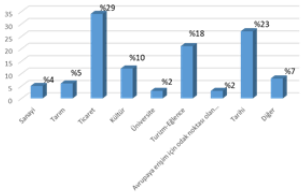

4.1.3. Kentin Göstergelerinin Belirlenmesine İlişkin Veriler

Anket çalışmasında Edirne'de yaşayanlara yöneltilen 23-34 aralığındaki sorular ve turistlere yöneltilen 16-27 aralığındaki soruları aynıdır. Bu sorular aynı çizelgede değerlendirilmiştir. Kent kullanıcılarının bu soruya verdikleri yanıtlar ile anlamlandırdıkları kenti nasıl tanımladıkları da belirlenmektedir (Çizelge 4.23).

Anket çalışmasında iletişim bütününün parçalarını oluşturan gösterge ve anlamlandırma kavramlarını Edirne kent bütününde değerlendirebilmek için, tez kapsamında kent kullanıcısı olarak belirlenen grubun kent ile kurdukları ileri sürülen iletişim savını desteklemek amacı ile sorulan sorulardan bir bölümü de kentin fiziksel ve anlamsal göstergelerini belirlemeye yöneliktir. Kentin tanımlanması ve kentin simgelerinin belirlenmesini içeren bu sorulara verilen yanıtlar ile kent kullanıcılarının zihinlerindeki kente ait göstergeler belirlenmektedir.

Çizelge 4.23. Kentin Tanımlanması

Edirne'de Yaşayanlar			
Türk Turistler			
Bulgar Turistler			
Yunan Turistler			

	Frekans	Yüzde
Sanayi	7	2
Tarım	42	10
Ticaret	21	5
Kültür	89	20
Üniversite	83	19
Turizm	34	8
Avrupa' ya erişim için odak noktası olan bir ulaşım kentidir	52	12
Tarihi	98	22
Diğer	11	2
Toplam	437	100

	Frekans	Yüzde
Sanayi	1	1
Tarım	11	6
Ticaret	2	1
Kültür	59	34
Üniversite	27	15
Turizm-Eğlence	10	6
Avrupa'ya erişim için odak noktası olan bir ulaşım kentidir	7	4
Tarihi	43	25
Diğer	15	8
Toplam	175	100

	Frekans	Yüzde
Sanayi	2	2
Tarım	0	0
Ticaret	71	59
Kültür	18	15
Üniversite	0	0
Turizm-Eğlence	8	7
Avrupa'ya erişim için odak noktası olan bir ulaşım kentidir	13	11
Tarihi	4	3
Diğer	4	3
Toplam	120	100

	Frekans	Yüzde
Sanayi	5	4
Tarım	6	5
Ticaret	34	29
Kültür	12	10
Üniversite	3	2
Turizm-Eğlence	21	18
Avrupa'ya erişim için odak noktası olan bir ulaşım kentidir	3	2
Tarihi	27	23
Diğer	8	7
Toplam	119	100

Kent kullanıcılarının profiline göre Edirne'yi nasıl tanımladıkları karşılaştırıldığında, Edirne'de yaşayanlar grubunda ilk sırada %22'lik oranla 98 kişi Edirne'yi "tarihi bir kent", %20'lik oranla 89 kişi "kültür kenti", %19'luk oranla 83 kişi "üniversite kenti" olarak tanımlamıştır. Edirne'de yaşayan kent kullanıcıları kenti, ilk sırada "tarihi kent" olarak tanımlamalarına karşın, kültür kenti ve üniversite kenti olarak tanımlayanların oran olarak birbirlerine yakın olduğu görülmektedir. Bu sonuçlarla

Edirne'de yaşayanların kenti belirgin olarak tek bir kavramla anlamlandırmadığı, yaşadığı kenti birbirine yakın olarak üç kavramla anlamlandırdığı görülmektedir.

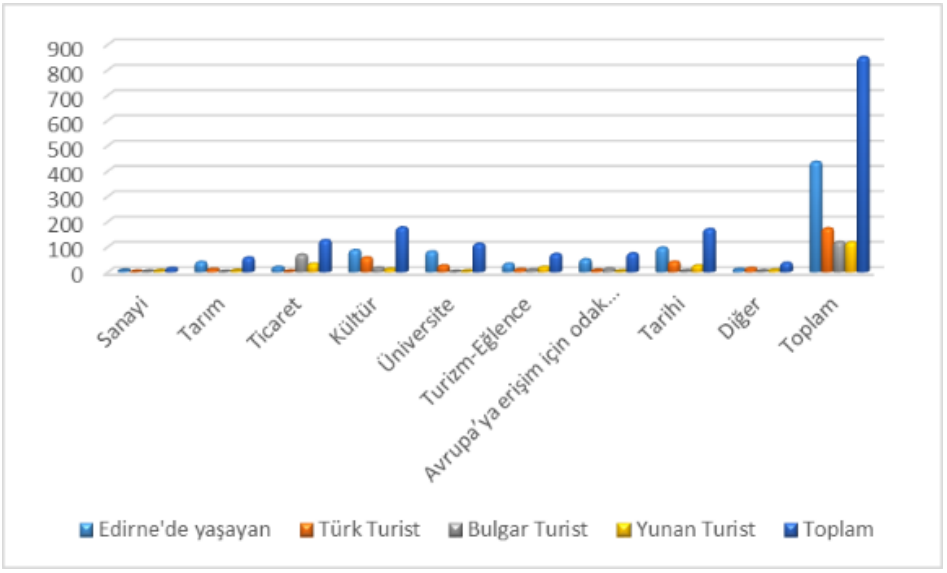
Benzer biçimde Türk turist grubu da Edirne kentini anlamlandırırken, "kültür, tarih ve üniversite" kavramlarını tercih etmiştir. İlk sırada %34'lük oranla 59 kişi "kültür kenti", %25'lik oranla 43 kişi "tarihi kent", üçüncü sırada da % 15'lik oran ile 27 kişi Edirne'yi "üniversite" kenti olarak tanımlamıştır.

Bulgar turistler ilk sırada %59'luk oranla 71 kişi Edirne'yi "ticaret kenti" olarak tanımlamaktadır. İkinci sırada %15'lik oran ile 18 kişi "kültür kenti" ve üçüncü sırada "%11'lik oranla 13 kişi "Avrupa'ya erişim için odak noktası" olarak tanımlamıştır.

Yunan turistler de daha düşük bir oranla da olsa %29'luk oran ile 34 kişi Edirne'yi "ticaret kenti" olarak tanımlamaktadır. İkinci sırada %23'lük oranla 27 kişi "tarihi" bir kent olarak, üçüncü sırada da %18'lik oranla 21 kişi "turizm-eğlence" kenti olarak gördüğünü ifade etmektedir. Kullanıcı profiline göre kentin tanımlanması ise çizelge 4.24.'de gösterilmektedir.

Çizelge 4.24. Kullanıcı Profiline Göre Kentin Tanımlanması

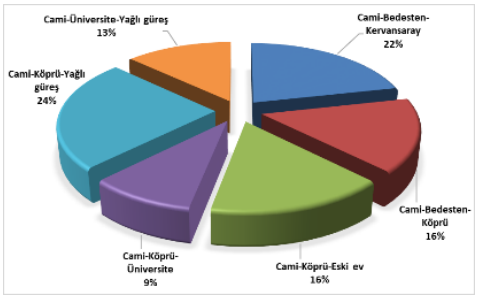
	Sanayi	Tarım	Ticaret	Kültür	Üniversite	Turizm-Eğlence	Ulaşım kentidir	Tarihi	Diğer	Toplam
Edirne'de yaşayan	7 %2	42 %	21 %	89 %	83 %	34 %	52 %	98 %	11 %	437 %100
Türk Turist	1 %1	11 %6	2 %1	59 %34	27 %15	10 %6	7 %4	43 %25	15 %8	175 %100
Bulgar Turist	2 %2	0 %0	71 %59	18 %15	0 %0	8 %7	13 %11	4 %3	4 %3	120 %100
Yunan Turist	5 %4	6 %5	34 %29	12 %10	3 %2	21 %18	3 %2	27 %23	8 %7	119 %100
Toplam	15 %2	59 %7	128 %15	178 %	113 %	73 %	75 %	172 %	38 %	851 %100

Edirne kentinin simgelerinin kent kullanıcılarının bakış açısıyla belirlenmesi amaçlanan bu soruya, Edirne'de yaşayanların %24'lük oranla "cami-köprü-yağlı güreşler" olarak yanıt verdiği görülmektedir. İkinci sırada, %22'lik oran ile "cami-bedesten-kervansaray" ve üçüncü sırada da %16'lık oran ile "cami-bedesten-köprü" ve yine %16'lık oran ile "cami-köprü-eski evler" kentin simgeleri olarak yer almaktadır. Ancak oranlar değerlendirildiğinde sonuçların birbirine yakın olduğu görülmektedir. Edirne'de yaşayanlar grubunun yaşadıkları kentle ilgili olarak, "camileri" simge olarak gördükleri, bununla birlikte diğer mimari göstergeye ya da gösterge gruplarını da "kentin simgesi" olarak değerlendikleri anlaşılmaktadır. Mimari göstergelerle birlikte, "yağlı güreşler" gibi kültürlerine ait etkinlikleri Edirne kentinin simgeleri olarak değerlendirmişlerdir. Bu sonuçlarla kentte yaşayanların genel bir değerlendirme yaklaşımları olduğu söylenebilir (Çizelge 4.25).

Çizelge 4.25. Edirne'nin Simgelerinin Belirlenmesi -Edirne Kentinde Yaşayanlar

	Frekans	Yüzde
Cami-Bedesten-Kervansaray	94	22
Cami-Bedesten-Köprü	70	16
Cami-Köprü-Eski ev	68	16
Cami-Köprü-Üniversite	41	9
Cami-Köprü-Yağlı güreş	107	24
Cami-Üniversite-Yağlı güreş	57	13
Toplam	437	100

Edirne kentinin simgeleri turist grubuna sorulduğunda, Türk turistler anketteki sorudan beklenildiği üzere üç seçenekle yanıt vermişler ve birinci sırada %22'lik oranla "cami-köprü-eski evler"i işaretlemişlerdir. İkinci sırada, %20'lik oran ile "cami-üniversite-yağlı güreşler" ve üçüncü sırada da %17'lik oran ile "cami-köprü-yağlı güreşler" kentin simgeleri olarak yer almıştır. Türk turistler Edirne'de yaşayan kullanıcı grubu ile benzer biçimde, genel bir bakış açısı kurarak, mimari göstergelerle birlikte, "yağlı güreşler" gibi kültürlerine ait etkinlikleri ve kentte önemli bir yeri olan "üniversiteyi" de Edirne kentinin simgeleri olarak değerlendirmişlerdir (Çizelge 4.26).

Bulgar turistler ve Yunan turistler bu soruya yanıt verirken Edirne'nin simgelerini tekil olarak ya da ikili olarak yanıtlamayı tercih etmişlerdir. Bulgar turistler için kentin

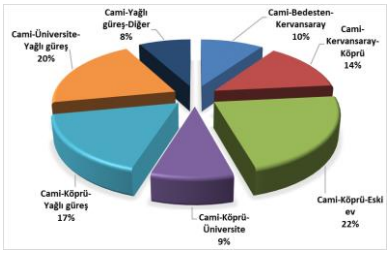
simgesi %32'lik oran ile birinci sırada "cami-bedesten", ikinci sırada %30'luk oranla "cami" ve üçüncü sırada da %15'lik oran ile "cami-bedesten-köprüler" olmuştur. %6'lık oranla ise "yağlı güreş ve cami" yi kentin simgesi olarak ifade etmişlerdir. Bulgar turistlerin mimari bir göstergeyi (camiler) kentin simgesi olarak tanımladıkları anlaşılmaktadır.

Yunan turistler ilk sıraya %28'lik oran ile "cami ve bedestenleri" koymaktadır. İkinci sırada %23'lük oranla "cami-köprü ve yağlı güreş", üçüncü sırada ise %16'lık oran ile "köprüler" yer almıştır. Yunan turistler de kentin simgelerini, öncelikle mimari göstergeleri kullanarak tanımlamışlardır. Diğer kullanıcı grupları ile benzer olarak, kültürel bir etkinlik olan yağlı güreşlere kentin simgesi olarak ilk üç sırada yer vermişlerdir (Çizelge 4.26).

Çizelge 4.26. Edirne'nin Simgelerinin Belirlenmesi- Turistler

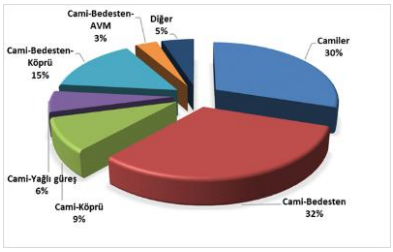
Türk Turistler

	Frekans	Yüzde
Cami-Bedesten-Kervansaray	17	10
Cami-Kervansaray-Köprü	24	14
Cami-Köprü-Eski ev	39	22
Cami-Köprü-Üniversite	16	9
Cami-Köprü-Yağlı güreş	30	17
Cami-Üniversite-Yağlı güreş	35	20
Cami-Yağlı güreş-Diğer	14	8
Toplam	175	100

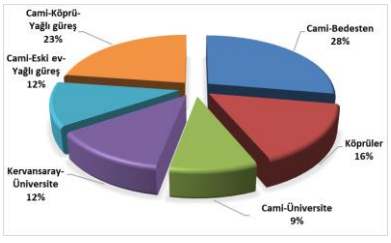
Bulgar Turistler

	Frekans	Yüzde
Cami	36	30
Cami-Bedesten	38	32
Cami-Köprü	11	9
Cami-Yağlı güreş	7	6
Cami-Bedesten-Köprü	18	15
Cami-Bedesten- AVM	4	3
Diğer	6	5
Toplam	120	100

Yunan Turistler

	Frekans	Yüzde
Cami-Bedesten	33	28
Köprüler	19	16
Cami-Üniversite	11	9
Kervansaray-Üniversite	15	12
Cami-Eski ev-Yağlı güreş	14	12
Cami-Köprü-Yağlı güreş	27	23
Toplam	119	100

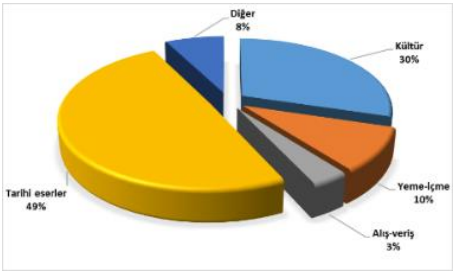
4.1.4. Kentin Anlamlandırılmasına İlişkin Veriler-Yananlamsal Değerlendirmeler

İletişim kuramsal olarak her anlam için tek bir gösteren her gösteren için de tek bir anlamın varlığını belirtir (Göldeli,1983). Ancak aynı gösteren birden fazla anlamı da içerebilir. Bu durum zaman içerisinde toplumsal, kültürel, tarihsel ve bireysel özelliklerin etkisiyle, göstergenin düz anlamının dışında yananlamlarının oluşmasına neden olur. Kuramsal bölümde de açıklandığı gibi, düzanlamın algılanması sırasında ortaya çıkan duygusal, coşkusal ikincil anlam, öznel yorumlara dayanan yananlamı ifade etmektedir.

"Edirne'de en çok hoşunuza giden şey nedir?" sorusu, kuramsal bölümde de anlatıldığı üzere göstergenin yananlamlarını ifade etmektedir. Kent kullanıcılarının bireysel beğenileri üzerinden kente ait yananlamları belirlemeye yönelik olarak sorulan bu soruya Edirne'de yaşayanlar ilk sırada %49 oranında "tarihi eserler" olarak yanıt vermiştir. İkinci sırada %30'luk oran ile "kültür" ve üçüncü sırada ise %10'luk bir oranla "yeme-içme" gelmiştir (Çizelge 4.27).

Çizelge 4.27. Kentle İlgili Bireysel Beğeni –Edirne'de Yaşayanlar

	Frekans	Yüzde
Kültür	130	30
Yeme-içme	43	10
Alış-veriş	15	3
Tarihi eserler	216	49
Diğer	33	8
Toplam	437	100

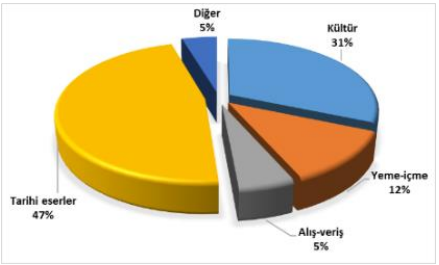
Turist kullanıcıların yanıtları değerlendirildiğinde Türk turistler ilk sırada %47'lik oranla tarihi eserler", Bulgar turistler % 39'luk oranla "alışveriş" ve Yunan turistler de %40'lık oranla "yeme-içme" seçeneğini belirtmişlerdir (Çizelge 4.28).

Bütünde bakıldığında benzer kültürel özelliklere sahip kullanıcıların -Edirne'de yaşayanlar ve Türk turistlerin- benzer yanıtları verdikleri görülmektedir.

Çizelge 4.28. Kentle İlgili Bireysel Beğeni –Turistler

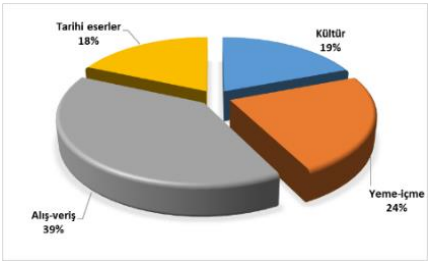
Türk Turistler

	Frekans	Yüzde
Kültür	55	31
Yeme-içme	21	12
Alış-veriş	9	5
Tarihi eserler	82	47
Diğer	8	5
Toplam	175	100

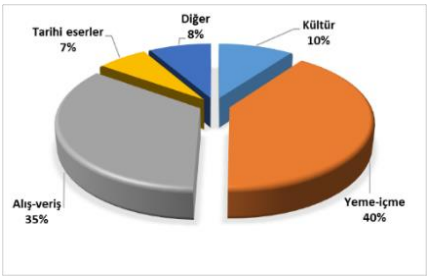
Bulgar Turistler

	Frekans	Yüzde
Kültür	23	19
Yeme-içme	28	24
Alış-veriş	47	39
Tarihi eserler	22	18
Toplam	120	100

Yunan Turistler

	Frekans	Yüzde
Kültür	12	10
Yeme-içme	48	40
Alış-veriş	41	35
Tarihi eserler	8	7
Diğer	10	8
Toplam	119	100

Kentin Rengi

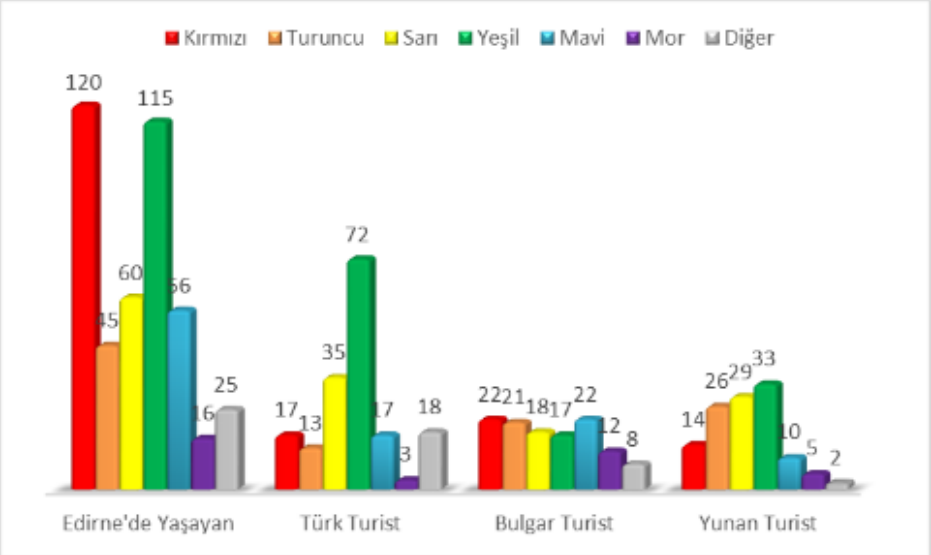
Mimarlık nesnesinin insanla doğrudan ilişki kuran bir öğesi olarak renk, fiziksel özelliklerinin yanında, psişik özelikleri bakımından da önem kazanmaktadır. Bir mimarlık nesnesi ya da kent, fiziksel özellikleri ile algılanırken, fiziksel bir özellik olan renk, psişik etkileri ile mimarlık nesnesinin ya da kentin anlamlandırılmasına olanak sağlamaktadır. Temel tasarımın elemanlarından birisi olarak, görsel algılamanın da temelini oluşturmaktadır. Rengin, fiziksel özelliklerine bağlı olarak farklı psişik etkileri bulunmaktadır. Renkler heyecanlandırır, sakinleştirir, iştah açar, iştah kapar ya da soğukluk ve çekimserlik gibi duygular yaratır. Bunlar renklerin psişik özellikleridir.

Temel olarak sıcak ve soğuk renkler olarak iki grupta sınıflandırılırlar. Kırmızı, turuncu ve sarı sıcak renkler, yeşil, mavi ve mor da soğuk renklerdir. Sıcak renkler daha canlı, daha yakın, daha hareketli, canlı ve dinamik etkiler verirken, soğuk renkler, daha uzak, daha küçük, daha sakin ve dinlendirici etkiler vermektedir.

Anket çalışmasındaki 20. (turist anketleri) ve 27. (Edirne'de yaşayanlar anketi) sorularda katılımcılardan Edirne kentini bir renk ile tanımlamaları istenmiştir. Yanıtlar değerlendirildiğinde, Edirne'de yaşayanlar %27,5'lik oranla kırmızı, Türk turistler %41,1'lik oran ile yeşil, Bulgar turistler, %18,3'lük eşit oranlarla kırmızı ve mavi, Yunan turistler ise %27,7'lik oran ile yeşil renk ile tanımlamışlardır (Çizelge 4.29).

Çizelge 4.29. Kullanıcı Profiline Göre Kentin Rengi

	Kırmızı	Turuncu	Sarı	Yeşil	Mavi	Mor	Diğer	Toplam
Edirne'de Yaşayan	120 %27,5	45 %10,3	60 %13,7	115 %26,3	56 %12,8	16 %3,7	25 %5,7	437 %100
Türk Turist	17 %9,7	13 %7,4	35 %20	72 %41,1	17 %9,7	3 %1,7	18 %10,3	175 %100
Bulgar Turist	22 %18,3	21 %17,5	18 %15	17 %14,2	22 %18,3	12 %10	8 %6,7	120 %100
Yunan Turist	14 %11,8	26 %21,8	29 %24,4	33 %27,7	10 %8,4	5 %4,2	2 %1,7	119 %100
TOPLAM	173 %20	105 %13	142 %17	237 %28	105 %12	36 %4	53 %6	851 %100

Kentin renginin sorgulandığı bu soruda Edirne kenti kent kullanıcılarının değerlendirmelerinde Edirne'de yaşayanlar için, kırmızı, Türk turistler için yeşil, Bulgar turistler için kırmızı ve mavi, Yunan turistler içinse yeşil olarak tanımlanmıştır.

İzleyen bölümdeki sorularla (Edirne'de yaşayanlar 28-34 ve turistler 21-27) kent kullanıcısının kentle girdiği iletişim süreci sonundaki anlamlandırma ve kentle ilgili farkındalık sorgulanmaktadır.

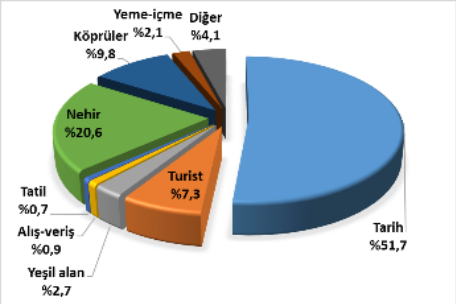
"Edirne deyince aklınıza ne geliyor?" sorusu, yanıtıyla kentin bireysel olarak tanımlanması beklenmektedir. Anlama ve anlamlandırma, kenti tanımlama söz konusu olduğunda, kentin ne söylediğinden çok, kent kullanıcısının kenti nasıl anlamlandırdığı önem kazanmaktadır. Edirne'de yaşayanlar ilk sırada %51,7'lik oranla "tarih", ikinci olarak %20,6'lık oranla "nehir" ve üçüncü olarak da %9,8'lik oranla "köprüler"i belirtmektedir (Çizelge 4.30).

Turist grubunda ise Türk turistler ilk sırada %61'lik oranla "tarih", ikinci sırada %10'luk oranla "köprüler" ve üçüncü sırada %9'luk oranla "nehir" seçeneğini işaretlemiştir. Bulgar turistler, ilk sırada % 56'lık oran ile "alışveriş", ikinci sırada %21'lik oranla "tarih" ve üçüncü sırada da %8'lik oranlarla "turist" ve "yeşil alan" olarak tanımlamaktadır. Yunan turistler ise ilk sırada %32'lik oranla "turist", ikinci sırada %16'lık oran ile "alışveriş" ve üçüncü sırada da %12'lik oranla "tarih" olarak yanıtlamışlardır (Çizelge 4.30).

Çizelge 4.30. Kullanıcı Profiline Göre Kentin Anlamlandırılması

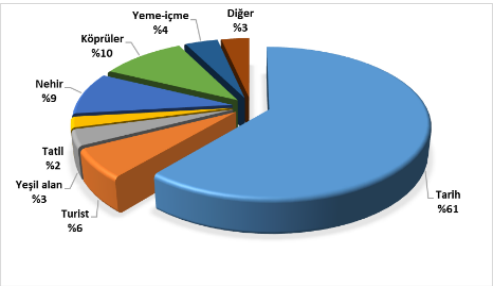
Edirne'de Yaşayanlar

	Frekans	Yüzde
Tarih	226	51,7
Turist	32	7,3
Yeşil alan	12	2,7
Alış-veriş	4	0,9
Tatil	3	0,7
Nehir	90	20,6
Köprüler	43	9,8
Yeme-içme	9	2,1
Diğer	18	4,1
Total	437	100,0

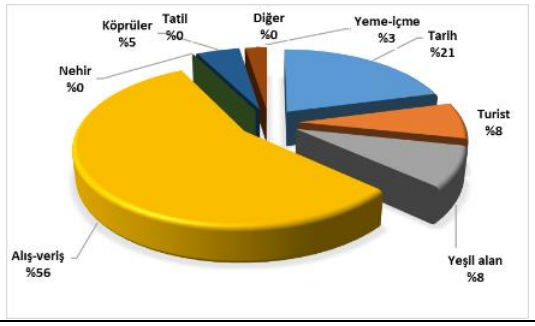
Türk Turistler

	Frekans	Yüzde
Tarih	107	61
Turist	11	6
Yeşil alan	6	4
Tatil	4	2
Nehir	16	9
Köprüler	18	10
Yeme-içme	7	4
Diğer	6	4
Toplam	175	100

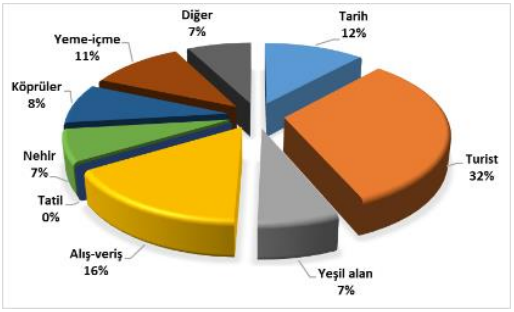
Bulgar Turistler

	Frekans	Yüzde
Tarih	25	21
Turist	9	8
Yeşil alan	10	8
Alış-veriş	67	56
Tatil	0	0
Nehir	0	0
Köprüler	6	5
Yeme-içme	3	3
Diğer	0	0
Toplam	120	100

Yunan Turistler

	Frekans	Yüzde
Tarih	14	12
Turist	38	32
Yeşil alan	8	7
Alış-veriş	19	16
Tatil	0	0
Nehir	8	7
Köprüler	10	8
Yeme-içme	13	11
Diğer	9	7
Toplam	119	100

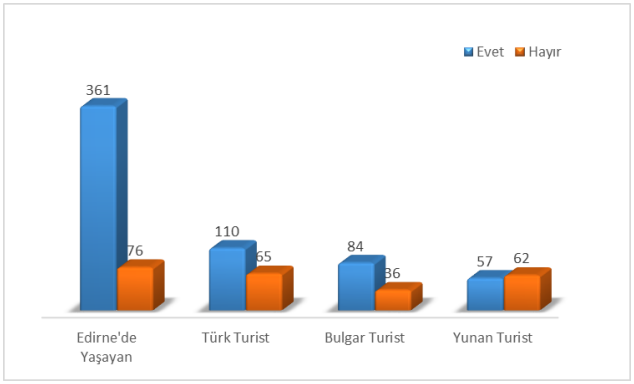
Edirne'de yaşayanlar, Türk turistler ve Bulgar turistlerin değerlendirmelerinde bir seçenek belirgin şekilde öne çıkarken, Yunan turistlerde oranların birbirine daha yakın olduğu gözlemlenmiştir. Türk kullanıcılar baskın oranlarla "tarih" olarak yanıt verirken, Bulgar turistler de baskın olarak "alışveriş" seçeneğini öne çıkarmaktadır.

Kentle İlgili Farkındalık

Kentle ilgili farkındalığın sorgulandığı Selimiye Camii UNESCO dünya mirası listesine alınması ile ilgili gelişmeden kentte yaşayanların % 83'lük oranla, Türk turistlerin %63'lük oranla ve Bulgar turistlerin %70'lik oranla haberdar olduğu verilen yanıtlardan anlaşılmaktadır. Yunan turistlerin ise %62'lik oranla bu bilgiden haberdar olmadığı görülmüştür (Çizelge 4.31). Yunan turistler diğer gruplarla karşılaştırıldığında, kente ilgilerinin daha düşük olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.31. Selimiye Camii'nin UNESCO Dünya Mirası Listesine Alınması

	Evet	Hayır	Toplam
Edirne'de Yaşayan	361 %83	76 %17	437 %100
Türk Turist	110 %63	65 %37	175 %100
Bulgar Turist	84 %70	36 %30	120 %100
Yunan Turist	57 %48	62 %52	119 %100
Toplam	612 %72	239 %28	851 %100

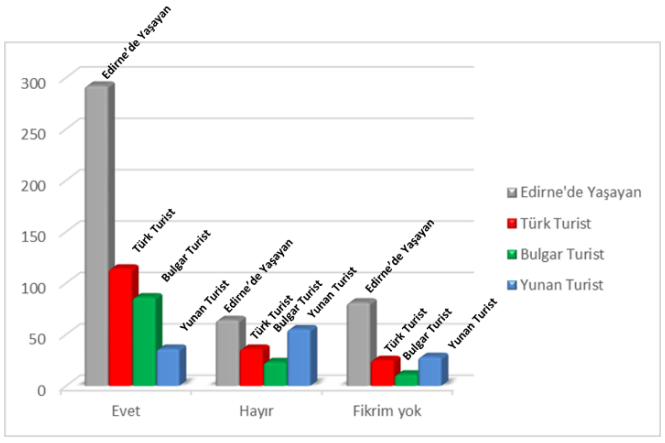
Kenti Anlamak

Kentle kurulan iletişimi belirlemeye yönelik olarak, anket çalışmasına katılanlara kenti bir arkadaşları gibi düşünüp anlamaya çalışıp çalışmadıkları sorulmuştur.

Edirne'de yaşayalar %67'lik oran ile kenti anlamaya çalıştıklarını ifade etmiştir. Turist grubunda ise Türk turistler %65'lik oranla, Bulgar turistler %86'lik oranla kenti anlamaya çalıştıklarını ifade ederken, Yunan turistler %55'lik oran ile "hayır" yanıtı vererek kenti anlamak yönünde bir çabaları olmadığını belirtmişlerdir (Çizelge 4.32).

Çizelge 4.32. Kenti Anlamaya Çalışmak

	Evet	Hayır	Fikrim yok	Toplam
Edirne'de Yaşayan	292 %67	64 %15	81 %18	437 %100
Türk Turist	114 %65	36 %21	25 %14	175 %100
Bulgar Turist	86 %72	23 %19	11 %9	120 %100
Yunan Turist	36 %30	55 %46	28 %24	119 %100
Toplam	528 %62	178 %21	145 %17	851 %100

Yanıtlar değerlendirildiğinde, kenti anlamak yönünde en büyük çabayı ilk sırada yer alan Bulgar turistlerin gösterdiği belirlenmiştir. Onları, Edirne'de yaşayanlar ve Türk turistlerin izlediği görülmektedir. Burada kenti anlamaya çalışmak, kentle iletişim

kurmanın da bir yolu olarak kabul edilebileceği için bu üç grubun kent ile iletişim kurmak yönünde çabasına karşılık Yunan turistlerin böyle bir amacı olmadığı da görülmektedir.

Kente Soru

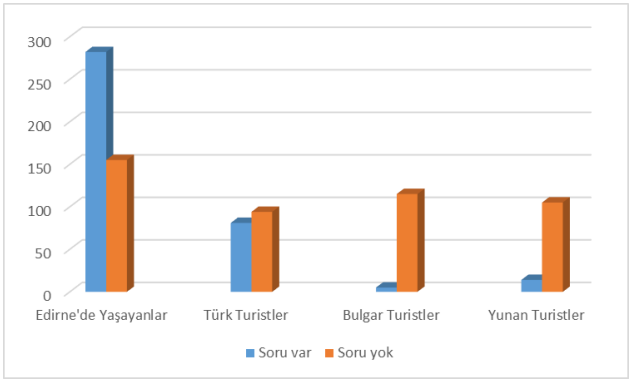
Ayrıntılı bilgi almak amacı ile sorulan ve ankete katılanlar tarafından yanıtlanıp, açıklanması beklenen bu soru, "sistemleştirilmemiş" ya da "özgür yanıtlı" soru olarak da tanımlanan "açık uçlu soru" olarak düzenlenmiştir. Burada katılımcı kendi seçtiği sözcük ve kavramlarla yanıt verme olanağına da sahip olmaktadır.

Kent kullanıcılarına Edirne kentine hangi soruyu yöneltecekleri sorulmuştur. Bu soru Edirne'de yaşayanlar için 31. ve turistlerin de 21. sorusudur (Çizelge 4.33).

Edirne kentinde yaşayanların %65'i yaşadıkları kente soru sormayı tercih ederken, %35'i soru sormamıştır. Turist grubunda ise Türk turistlerin %46'sı, Bulgar turistlerin %4'ü ve Yunan turistlerin %12'si kente soru sorarken, Türk turistlerin %54'ü, Bulgar turistlerin %96'sı ve Yunan turistlerin %88'i kente sorularının olmadığını belirtmiştir.

Çizelge 4.33. Edirne Kentine Sorular

	Soru var	Soru yok	Toplam
Edirne'de Yaşayanlar	282	155	437
	65%	35%	100%
Türk Turistler	81	94	175
	46%	54%	100%
Bulgar Turistler	5	115	120
	4%	96%	100%
Yunan Turistler	14	105	119
	12%	88%	100%
Toplam	382	469	851
	45%	55%	100%

Kente soru yöneltme konusunda Edirne'de yaşayan kullanıcıların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Turist kullanıcılar arasında ise Türk kullanıcıların ilk sırada yer aldığı, ikinci sırada Yunan kullanıcılar ve üçüncü sırada da Bulgar kullanıcıların bulunduğu görülmektedir.

Edirne kentine sorulan sorularda Edirne'de yaşayan kullanıcılar tarafından genelde kentin potansiyelleri ve yaşam koşulları sorgulanırken, turist kullanıcılar kentte karşılaşılan sorunları ve kente karşı olan beğenileri sorgulamaktadırlar (bkz. EK 6, 7, 8,

9). Aşağıda kent kullanıcılarının kente sorduğu sorulardan örnekler yer almaktadır (Çizelge 4.34).

Çizelge 4.34. Kente Yöneltilen Soru Örnekleri

EDİRNE'DE YAŞAYANLAR		**TÜRK TURİSTLER**	
Kadın (A432) 66 yaş ve üstü İlköğretim Emekli 11-20 yıldır Edirne'de yaşıyor Edirne'nin yerlisi	**Sorunlarını çözebildin mi?**	Erkek (A19) 26-35 yaş aralığında Lisans Diğer Günübirlik İlk gelişi Büyükşehirde yaşıyor	**Sınır bir şehir olup, niçin bu kadar içine kapalı?**
Erkek (A434) 56-65 yaş aralığında Lise Emekli 21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor Edirne'nin yerlisi	**Kendini niye geliştirmiyorsun?**	Erkek (A23) 18-25 yaş aralığında Lisans İşçi Günübirlik 2-3 kez gelmiş Şehirde yaşıyor	**Nasıl bu kadar tarihi içinde barındırıyorsun?**
Kadın (A427) 46-55 yaş aralığında Lisans Diğer 21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor Edirne'nin yerlisi	**2000'li yıllarda nasıl bir kent olmak isterdin?**	Kadın (A33) 18-25 yaş aralığında Lisans Diğer 7 gün ve üstü 2-3 kez gelmiş Şehirde yaşıyor	**Edirne şu anki değişimden memnun musun?**
Erkek (A425) 36-45 yaş aralığında Lisansüstü Diğer 6-10 yıldır Edirne'de yaşıyor Diğer	**Kültürünün yeterince tanıtıldığını düşünüyor musun?**		
BULGAR TURİSTLER		**YUNAN TURİSTLER**	
Erkek(A18) 46-55 yaş aralığında Lisans Memur 1-2 gündür Edirne'de İlk gelişi Kasabada yaşıyor	**Mağazalar gece açık oluyor mu?**	Kadın (A24) 26-35 yaş aralığında Lisans Öğrenci Günübirlik 2-3 kez gelmiş Şehirde yaşıyor	**İnsanlar burada arabalarını neden hızlı ve dikkatsiz kullanıyor?**
Kadın (A20) 56-65 yaş aralığında Lisans Memur 1-2 gündür Edirne'de İlk gelişi Büyükşehirde yaşıyor	**Yeşil alan neden daha fazla yok?**	Kadın (A54) 18-25 yaş aralığında Önlisans Öğrenci Günübirlik 2-3 kez gelmiş Köyde yaşıyor	**Neden bu kadar kalabalık?**

Duygusal Veriler

İletişimin bir parçası olarak, kent kullanıcılarının duygularının kenti anlamlandırmadaki yerini belirlemek amacı ile belirlenen 15 adet sıfat, beşli likert ölçeği kullanılarak ankete katılan kullanıcılara yöneltilmiş, bu sıfatlara dayanılarak da kenti anlamlandırarak seçim yapmaları beklenmiştir. Kent bütünü içerisindeki uyarımlar sonucu ortaya çıkan anlamlar yolu ile fiziksel olarak algılanan kent, bireysel yargılarla anlamlandırılarak, fiziksel göstergelerinden farklı olarak yananlamlar olarak da adlandırılan yeni anlamlar kazanmaktadır. Farklı kullanıcılara göre değişen ve çeşitlenen bu yananlamları sınıflandırmak için kentle ilgili olarak sıfatlar belirlenmiştir. Böylece anlamsal çeşitlilik de sınıflandırılmaktadır.

Bir çevreyi, kenti, bireysel algılara ve bireylerin özgün anlamlandırmalarına dayanarak tanımlamak için anlamsal farklılık ölçekleri kullanılmaktadır. Bu yöntemde çok sayıda değerlendirme ölçütü, karşıt anlamlı sözcüklerle ifade edilmekte ve derecelendirilmiş ölçekler üzerinde gösterilmektedir. Farklı öznel değerlendirme yöntemleri yalnızca bir ya da birkaç değişken kullanılarak ölçme yaparken, anlamsal ölçekler kullanılarak sahip olunan sözcük ya da sözcük çiftleri kadar çok değişkene göre ölçüm yapılmaktadır. Osgood, faktör analizi yardımı ile çevre etkileşiminde üç önemli boyutu "değerlendirme-etkinlik-güçlülük" olarak belirleyerek bu konuda öncülük etmiştir. Sonrasında estetik ve çevre algılaması konusundaki pek çok çalışmada bu boyutlar kullanılmıştır (Aydınlı, 1986).

Anlamsal farklılık ölçekleri üzerine araştırma yapan çevresel psikolog Rikard Küller, yaklaşık 200 sözcük çiftini bir arada kullanarak sekiz faktör saptamıştır. Cana yakınlık, karmaşıklık, birlik, kuşatılmışlık, güçlülük, sosyal durum, etkinlik ve özgünlük olarak belirlenen bu faktörler farklı çevreleri karşılaştırmak için kullanılmıştır (Küller, 1978, aktaran Aydınlı, 1986).

25. ve 32. sorularda belirlenen sıfatlar, Rikard Küller ve anlambilimci Umberto Eco'nun çalışmalarında kullanmış oldukları sıfatlardan yararlanılarak belirlenmiştir (Çizelge 4.35).

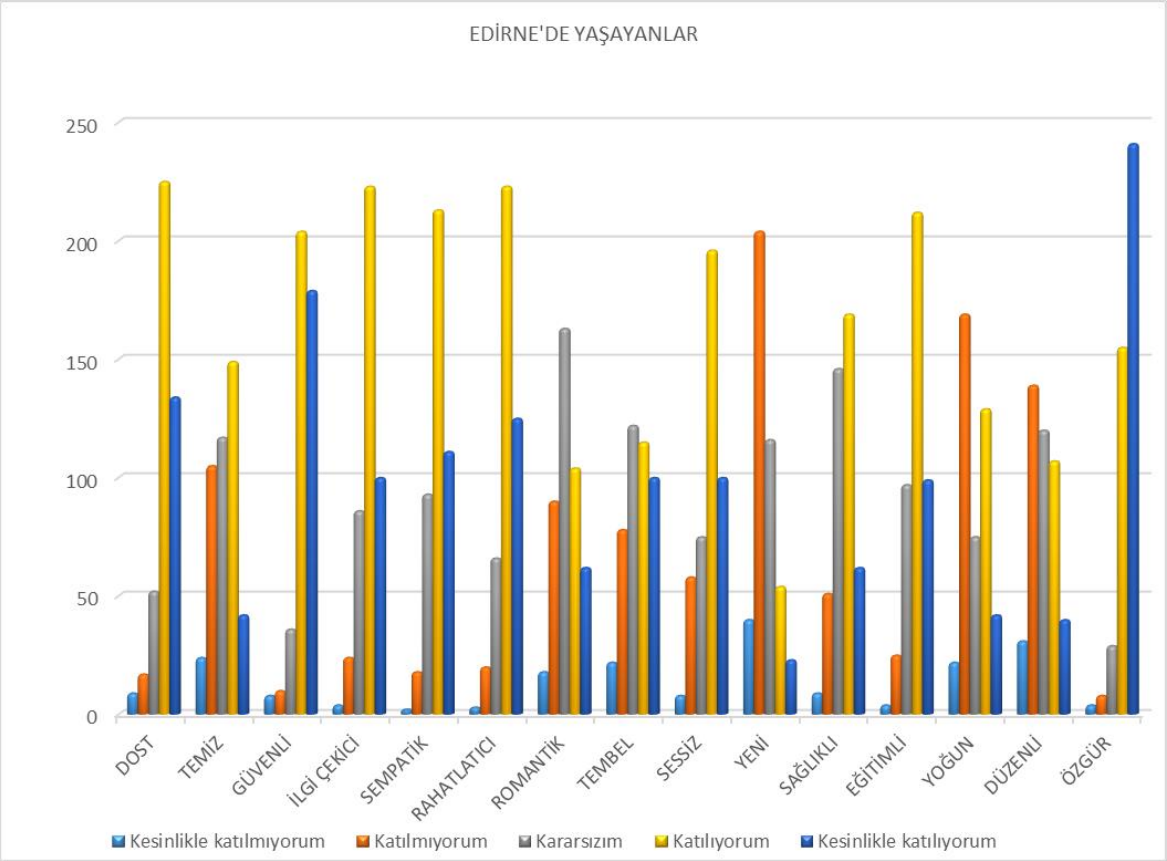
Çizelge 4.35. Anket Çalışmasında Kullanılan Sıfatlar

		KESİNLİKLE KATILIYORUM	KATILIYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM	KESİNLİKLE KATILMIYORUM
1	DOST					
2	TEMİZ					
3	GÜVENLİ					
4	İLGİ ÇEKİCİ					
5	SEMPATİK					
6	RAHATLATICI					
7	ROMANTİK					
8	TEMBEL					
9	SESSİZ					
10	YENİ					
11	SAĞLIKLI					
12	EĞİTİMLİ					
13	YOĞUN					
14	DÜZENLİ					
15	ÖZGÜR					

Yukarıdaki çizelgede (Çizelge 4.35) ifade edilen sıfatlar belirlendikten sonra, farklı kent kullanıcılarına yöneltilerek yanıtlar elde edilmiştir. Tarafsız bir bakış açısının tanımlanması, karşıt uçların da tamamen olumlu ya da olumsuz olarak anlaşılmasının sağlanması amacıyla 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır.

Edirne'de yaşayanlar grubunun bu sıfatlara likert ölçeği değerlendirmesinde verdikleri yanıtlara göre, 225 katılımcı %51,5'lik oranla "katılıyorum" "dost", 149 katılımcı %34,1'lik oran ile "katılıyorum" "temiz" , 204 katılımcı %46,7'lik oranla "katılıyorum" "güvenli", 223 katılımcı %51'lik oran ile "katılıyorum" ilgi çekici, 213 katılımcı %48,7'lik oran ile, "katılıyorum" "sempatik", 223 katılımcı %51'lik oran ile "katılıyorum" "rahatlatıcı" olarak kavramları değerlendirmiştir. "Romantik" sıfatı tanımlanırken %37,3'lük oran ile 163 katılımcı en yüksek oranda "kararsız" olduğunu belirtmektedir. Yine benzer biçimde "tembel" sıfatı için de %27,9'luk oran ile 122 katılımcı "kararsız" olduğunu belirtmektedir. 196 katılımcı %44,9'luk oran ile Edirne kentini "katılıyorum" "sessiz" olarak tanımlarken, "yeni" sıfatı için %46,7'lik oranla 204 kişi "katılmadıklarını" belirtmiştir. "Sağlıklı" sıfatı için 169 katılımcı %38,7'lik oran ile "katılıyorum", "eğitimli" sıfatı için 212 katılımcı %48,5'lik oran ile "katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. 169 kişi %38,7'lik oran ile kentin "yoğun" olmadığını ve 139 kişi %31,8'lik oranla "düzenli" olmadığını "katılmıyorum" seçeneğini işaretleyerek belirtmektedir. 241 katılımcı ise %55,1'lik oran ile "kesinlikle katılıyorum" diyerek kent için "özgür" sıfatını onaylamıştır (Çizelge 4.36).

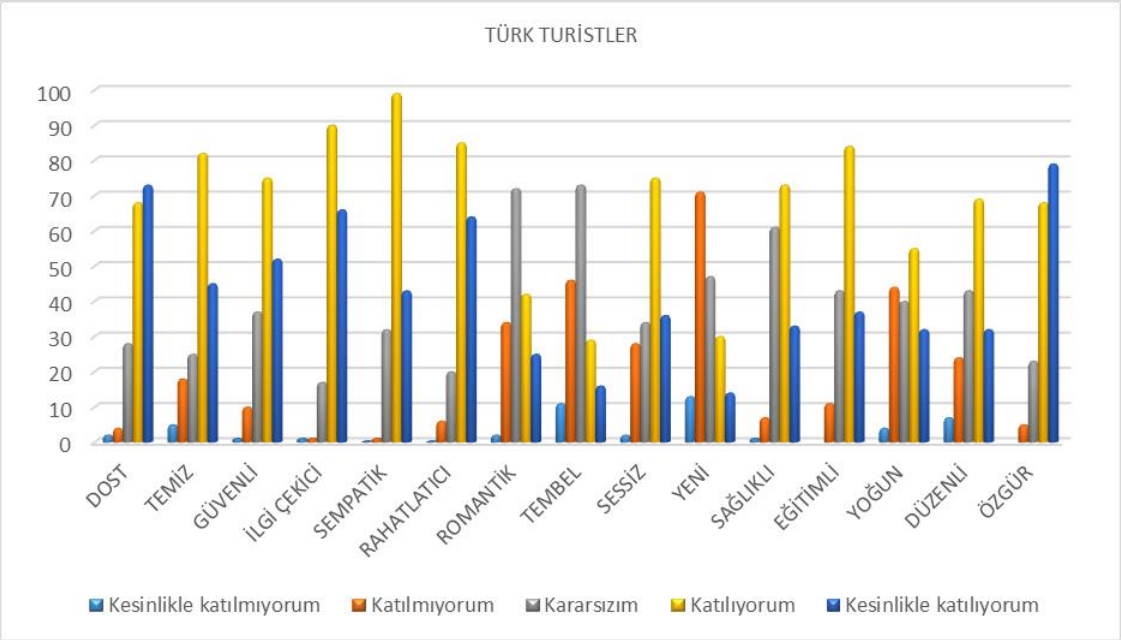
Çizelge 4.36. Edirne Kentinde Yaşayanların Değerlendirmeleri

Türk turist grubunun bu sıfatlara likert ölçeği değerlendirmesinde verdikleri yanıtlara göre, 73 katılımcı %41,7'lik oranla "kesinlikle katılıyorum" "dost", 82 katılımcı %46,9'luk oran ile "katılıyorum" "temiz" , 75 katılımcı %42,9'luk oranla "katılıyorum" "güvenli", 90 katılımcı %51,4'lük oran ile "katılıyorum" ilgi çekici, 99 katılımcı %56,6'lık oran ile, "katılıyorum" "sempatik", 85 katılımcı %48,6'lık oran ile "katlıyorum" "rahatlatıcı" olarak kavramları değerlendirmiştir. "Romantik" sıfatı tanımlanırken %41,1'lik oranla 72 katılımcı en yüksek oranda "kararsız" olduğunu belirtmektedir. Yine benzer biçimde "tembel" sıfatı için de %41,7'lik oran ile 73 katılımcı "kararsız" olduğunu belirtmiştir. 75 katılımcı %42,9'luk oran ile Edirne kentini "katılıyorum" "sessiz" olarak tanımlarken, "yeni" sıfatı için %40,6'lık oranla 71 kişi "katılmadıklarını" belirtmiştir. "Sağlıklı" sıfatı için 73 katılımcı %41,7'lik oranla "katılıyorum", "eğitimli" sıfatı için 84 katılımcı %48'lik oranla "katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. 55 kişi %31,4'lük oran ile kentin "yoğun" ve 69 kişi %39,4 oranla

"düzenli" olduğunu "katılıyorum" seçeneğini işaretleyerek belirtmektedir. 79 katılımcı ise %45,1'lik oran ile "kesinlikle katılıyorum" diyerek kent için "özgür" sıfatını onaylamıştır (çizelge 4.37).

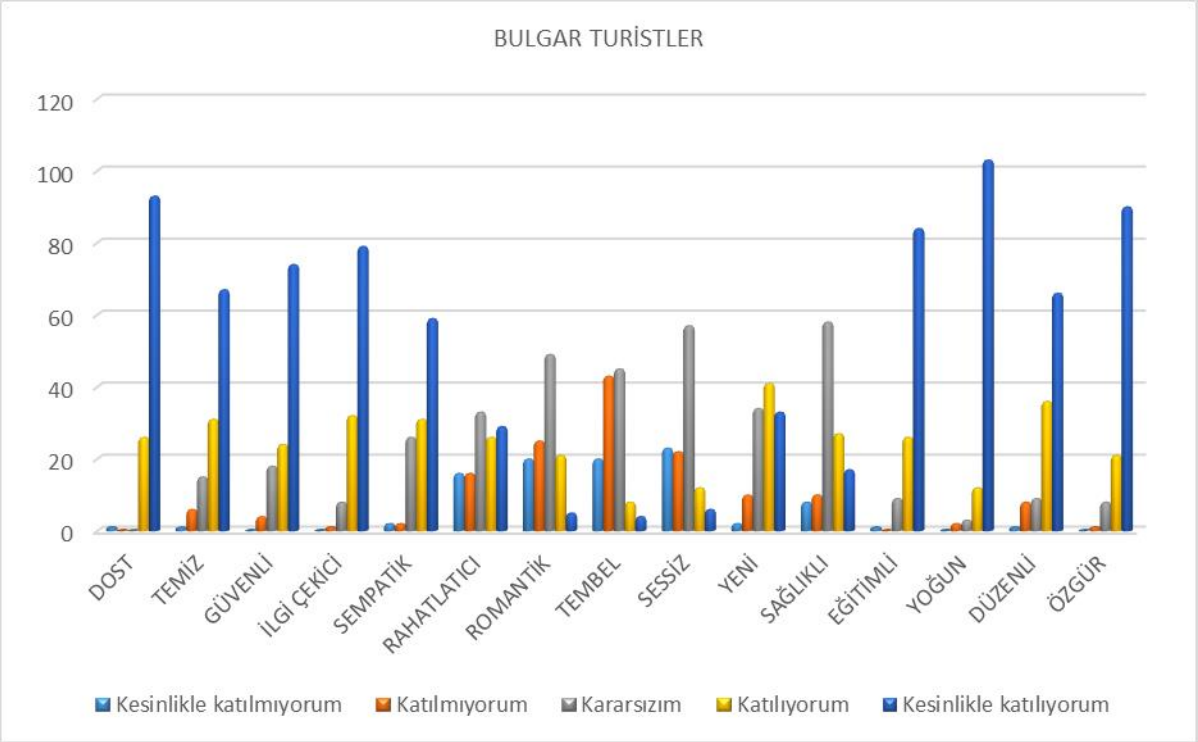
Çizelge 4.37. Türk Turistlerin Değerlendirmeleri

Bulgar turist grubunun bu sıfatlara likert ölçeği değerlendirmesinde verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, 93 katılımcı %77,5'lik oranla "kesinlikle katılıyorum" "dost", 67 katılımcı %55,8'lik oran ile "kesinlikle katılıyorum" "temiz" , 74 katılımcı %61,7'lik oranla "kesinlikle katılıyorum" "güvenli",79 katılımcı %65,8'lik oran ile "kesinlikle katılıyorum" ilgi çekici, 59 katılımcı %49,2'lik oran ile, "kesinlikle katılıyorum" "sempatik", 33 katılımcı %27,5'lik oran ile "kararsız" kalarak "rahatlatıcı" olarak kavramları değerlendirmiştir. "Romantik" sıfatı tanımlanırken %40,8'lik oranla 49 katılımcı en yüksek oranda "kararsız" olduğunu belirtmektedir. Yine benzer biçimde "tembel" sıfatı için de %37,5'lik oran ile 45 katılımcı "kararsız" olduğunu belirtmiştir. 57 katılımcı %47,5'lik oran ile Edirne kentini "kararsızım" "sessiz" olarak tanımlarken, "yeni" sıfatı için %34,2'lik oranla 41 kişi "katıldıklarını" belirtmiştir. "Sağlıklı" sıfatı için 58 katılımcı %48,3'lük oran ile "kararsızım", "eğitimli" sıfatı için 84 katılımcı %70'lik oran "kesinlikle katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. 103 kişi %85,8'lik oran ile kentin

"yoğun" ve 66 kişi %55'lik oranla "düzenli" olduğunu, 90 katılımcı %75'lik oran ile "kesinlikle katılıyorum" diyerek kent için "özgür" sıfatını onaylamıştır (çizelge 4.38).

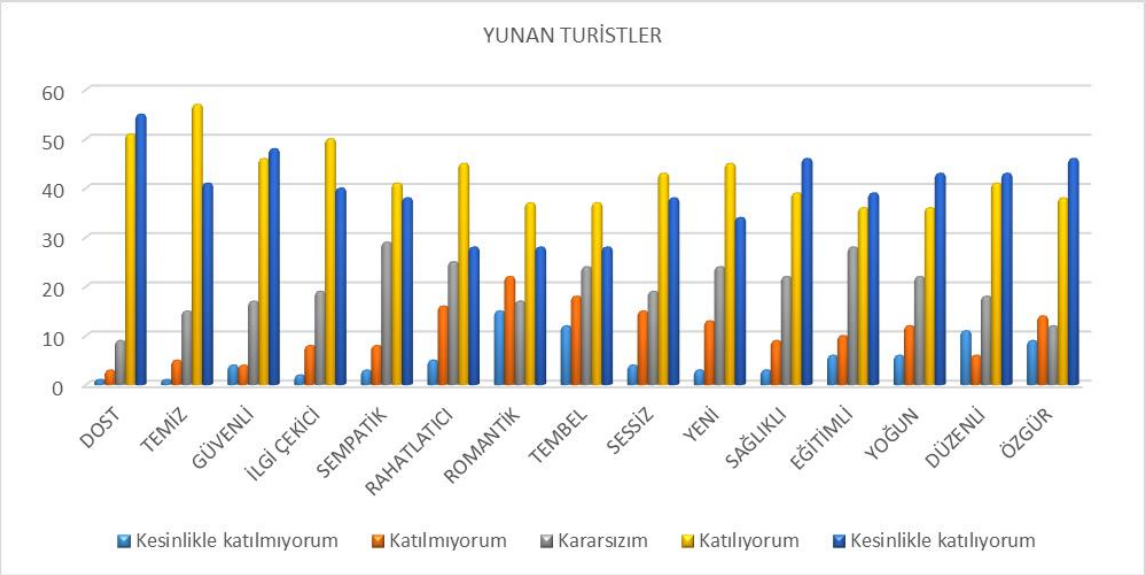
Çizelge 4.38. Bulgar Turistlerin Değerlendirmeleri

Yunan turist grubunun bu sıfatlara likert ölçeği değerlendirmesinde verdikleri yanıtlara göre, 55 katılımcı %46'lık oranla "kesinlikle katılıyorum" "dost", 57 katılımcı %47,9'luk oran ile "katılıyorum" "temiz" ,48 katılımcı %40,3'lük oranla "kesinlikle katılıyorum" "güvenli", 50 katılımcı %42'lik oran ile "katılıyorum" ilgi çekici, 41 katılımcı %34,5'lik oran ile, "katılıyorum" "sempatik", 45 katılımcı %37,8'lik oran ile "katılıyorum" diyerek "rahatlatıcı" olarak kavramları değerlendirmiştir. "Romantik" sıfatı tanımlanırken %31,1'lik oranla 37 katılımcı "katıldığını" belirtmektedir. Yine benzer biçimde "tembel" sıfatı için de %31,1'lik oran ile 37 katılımcı "katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. 43 katılımcı %36,1'lik oran ile Edirne kentini "katılıyorum" "sessiz" olarak tanımlarken, "yeni" sıfatı için %37,8'lik oranla 45 kişi "katıldıklarını" belirtmektedir. "Sağlıklı" sıfatı için 46 katılımcı %38,7'lik oran ile "kesinlikle katılıyorum", "eğitimli" sıfatı için 39 katılımcı %32,8'lik oran ile "kesinlikle

katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir. 43 kişi %36,1’lik oran ile kentin “yoğun” ve yine 43 kişi %36,1’lik oranla “düzenli” olduğunu, 46 katılımcı %38,7’lik oran ile “kesinlikle katılıyorum” diyerek kent için “özgür” sıfatını belirtmiştir (Çizelge 4.39).

Çizelge 4.39. Yunan Turistlerin Değerlendirmeleri

Kentin Zihin Haritası Verileri

Pek çok bileşenden oluşan bir bütün olarak kent, kullanıcıları ile sürekli iletişim halindedir. Alexander (1964) kent planlamada bilişsel yaklaşımın insan gereksinimlerinin belirlediği eylemlerin tasarlanmasıyla çok daha işlevsel çevrelerin oluşmasına olanak sağladığını belirtmektedir. Gans (1969) da kent kullanıcılarının davranış biçimleri ve değerlerinin bilinmesinin planlamada önemli bir yeri olduğunu vurgulamaktadır (Türksoy, 1986). Kent kullanıcıları tarafından yaşanılan çevreyi denetleme şekli ve düzeyi doyumu sağlamada can alıcı aşamayı oluşturmaktadır. Kent kullanıcısı, kentsel çevreyi denetlemeyi başardığı ölçüde kendini güvenlik içinde hissedecektir. Bu da kentle bütünleşmeye olanak sağlamaktadır. Kent kullanıcıları tarafından çizilen ve zihinlerindeki kentle ilişkili şemaları görsel, ölçülebilir veri kaynakları olarak somutlaştıran zihin haritaları, kentin anlamlandırılmasının değerlendirilmesi bakımından önemlidir (Şekil 4.2).

Şekil 4.2. Zihin Haritalarının Oluşum Süreci (Ribey 1980, Göregenli, 2005)

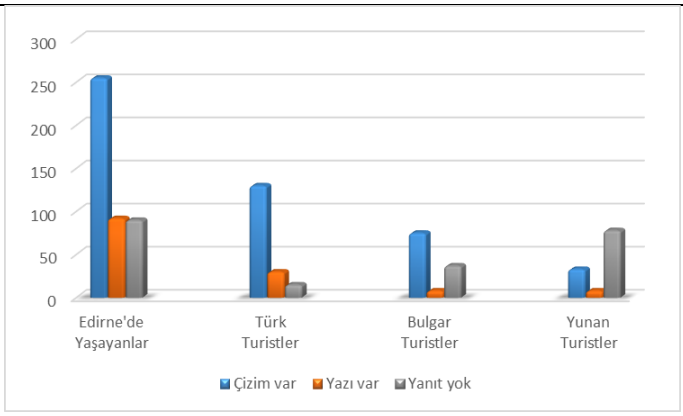
Zihin haritaları ölçeksiz oluşu, eskiz özelliği taşımaları, kişisel deneyimleri ifade etmeleri, kent kullanıcılarınca algılanan öğelerin özgün bir biçimde anlamlandırılmalarının temsili olarak, bilişsel bir yaklaşım olan zihin haritaları yöntemi ile bir kentin kullanıcılarının o kente ilişkin olarak oluşturdukları anlamları kavramak için kullanılır.

Edirne kentinde yaşayan grubunun 33. ve turist grubunun da 26. sorusunda kentle kurulan iletişim, "Edirne deyince aklınıza ne geliyor çizer misiniz?" sorusuna verilen yanıtlar ile zihin haritaları üzerinden değerlendirilmektedir. Yukarıda da açıklandığı gibi burada kent kullanıcılarının kente dair, bireysel kendine özgü, seçici görüş ve anlamlandırmaları ele alınmıştır.

Edirne'de yaşayanların %58'i bu soruya çizim yaparak yanıt vermiş, %21'i çizim yapmak yerine kentle ilgili olarak aklına gelen görseli yazı ile ifade etmeyi tercih etmiştir. %21'lik bir orandaki katılımcı da çizim yapmak istemeyerek soruyu yanıtlamamıştır (Çizelge 4.40).

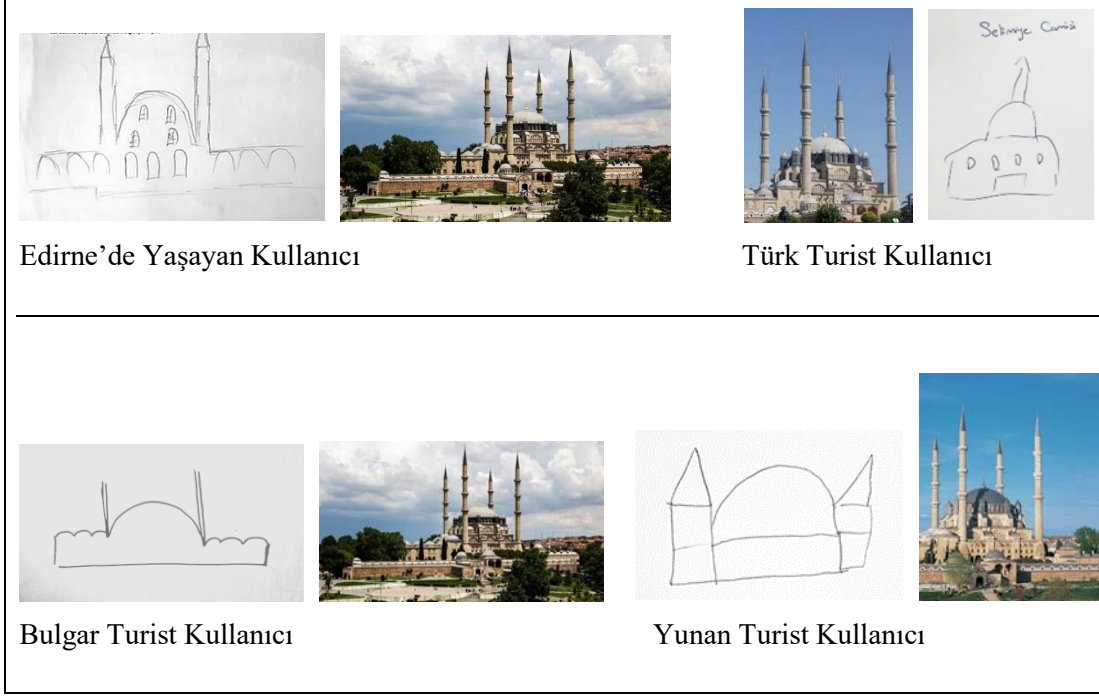
Çizelge 4.40. Kentin Zihin Haritası ile Tanımlanma Verileri

	Çizim var	Yazı var	Yanıt yok	Toplam
Edirne'de Yaşayanlar	255	92	90	437
	%58	%21	%21	%100
Türk Turistler	130	30	15	175
	%74	%17	%9	%100
Bulgar Turistler	75	8	37	120
	%63	%7	%30	%100
Yunan Turistler	33	8	78	119
	%28	%7	%65	%100
Toplam	493	138	220	851
	%58	%16	%26	%100

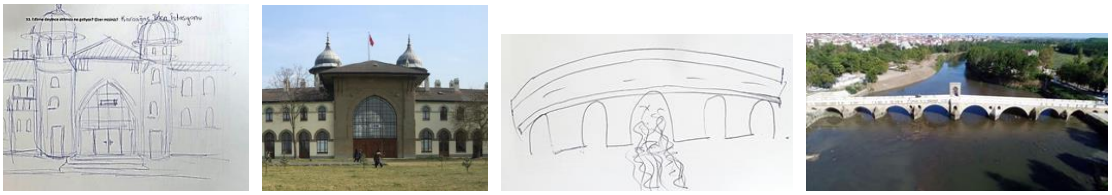

Turist grubunda Türk turistler %74'lük oranla çizim yaparak bu soruyu yanıtlamıştır. %17'lik bölüm sadece yazı yazmış, %9'luk bir kesim de soruyu yanıtlamak istememiştir. Bulgar turistler %63'lük oranla soruya çizerek yanıt vermiş, katılımcıların %7'si yazarak yanıtlamış ve %30'luk bölüm ise soruya yanıt vermemiştir. Yunan turist grubu %65'lik oran ile bu soruya yanıt vermemiştir. %28'lik oran çizerek yanıtlamış, %7'lik oran ise yazarak yanıt vermiştir (Çizelge 4.40).

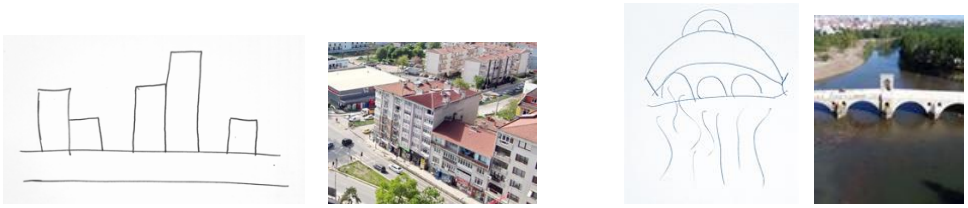
Bütünde değerlendirildiğinde ise katılımcıların %58'nin bu soruya çizim yaparak yanıt verdiği görülmektedir. Soruya yanıt vermeyen katılımcılar çizimlerinin "kötü-yetersiz" olduğunu düşündüklerini, bu nedenle çizim yapmak istemediklerini belirtirken, Yunan turistler özellikle bir neden belirtmeden çizim yapmaktan kaçınmışlardır. Aşağıdaki örneklerde tüm kullanıcı grupları için zihin haritası örnekleri kentteki ve günlük yaşamdaki karşılıkları ile yer almaktadır (EK 6, 7, 8, 9).

Şekil 4.3. Mimari Kent Göstergesine Atıf Yapan Zihin Haritası Örnekleri

Edirne'de Yaşayan Kullanıcı Türk Turist Kullanıcı

Bulgar Turist Kullanıcı Yunan Turist Kullanıcı

Şekil 4.4. Kentteki Tarihi ve Mimari Göstergelere Atıf Yapan Zihin Haritası Örnekleri

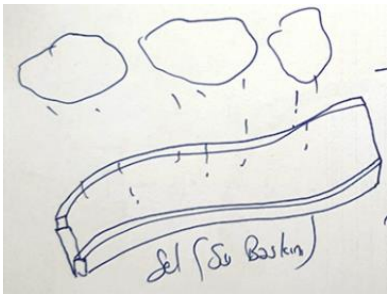

Edirne'de Yaşayan Kullanıcı Türk Turist Kullanıcı

Bulgar Turist Kullanıcı Yunan Turist Kullanıcı

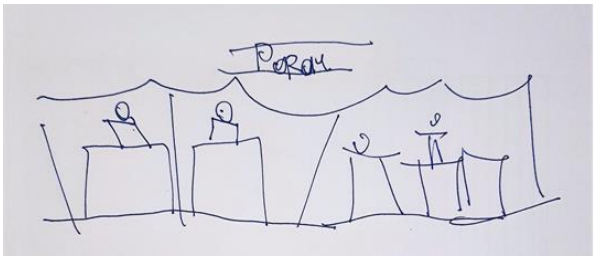
Şekil 4.5. Kentle İlgili Bireysel Atıf Yapan Zihin Haritası Örnekleri

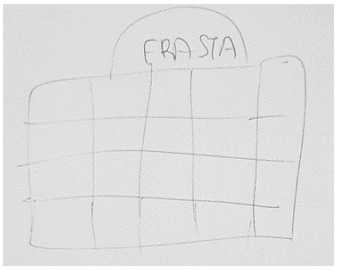
Edirne'de Yaşayan Kullanıcı

Türk Turist Kullanıcı

Bulgar Turist Kullanıcı

Yunan Turist Kullanıcı

Şekil 4.6. Kentteki Gündelik Yaşama Atıf Yapan Zihin Haritası Örnekleri

4.1.5. Kentin Anlamlandırılmasına İlişkin Veriler-Düz Anlamsal Değerlendirmeler

Göstergenin anlamlandırılması gösteren ile gösterilen arasındaki ilişkiyi tanımlamaktadır. Anlamlandırma bölümünde de değinildiği üzere, her anlamlama dizgesi bir anlatım düzlemi ile bir içerik düzleminden oluşmaktadır. Kente ait göstergelerin fiziksel olarak kullanımı da göstergenin anlamlandırılmasının farklı bir temsili olmaktadır. Kent ile ilgili düzanlamsal değerlendirmelerin eylemler (kentin fiziksel kullanımı) yolu ile sorgulanması bu bölümde açıklanmaktadır.

Kentin Fiziksel Kullanım Verileri

Kente ait düz anlamların sorgulanması, bütünde bakışa olanak sağlayan, kent harita ekinin ankete eklenmesi ile oluşturulmuştur. Bu soru, tüm kent kullanıcıları için anketin son sorusudur (Edirne'de yaşayanlar 34. soru ve turistler içi 27. soru).

Edirne'de yaşayanlar için, "çalıştığınız alan, oturduğunuz alan, alışveriş için kullandığınız alan ve sosyal ortamlar", turist kullanıcılar için, "ziyaret edilen alan,

konakladığınız alan, alışveriş için kullandığınız alan ve sosyal ortamlar" ana başlıkları altında belirlenen (Şekil 4.7) "Yerler" in seçimleri ile kent kullanıcılarının kentsel mekanlar üzerinden Edirne kentiyle kurdukları iletişimin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

	ÇALIŞTIĞINIZ ALAN	OTURDUĞUNUZ ALAN	KULLANDIĞINIZ ALAN (ALIŞ VERİŞ)	SOSYAL ORTAMLAR
1				
2	ÇARŞI MERKEZ	KALEİÇİ	ÇARŞI MERKEZ	ÇARŞI KAFELER
3	AYŞEKADIN	KIYIK	ALİPAŞA ÇARŞISI	GÖLET
4	SANAYİ	AYŞEKADIN	BEDESTAN	YENİ YERLEŞİM
5	MİGROS VE ÇEVRESİ	MİGROS	BALIK PAZARI	KARAAĞAÇ
6	VALİ KONAĞI VE ÇEVRESİ	TREN İSTASYONU VE ÇEVRESİ		
7	GÖLET	PAZARYERİ VE ÇEVRESİ	ERASTA	ERASTA
8	YENİ YERLEŞİM (HİLLY OETEL)	BİNEVLER BACA	MARGİ	MARGİ
9	KARAAĞAÇ	GÖLET VE ÇEVRESİ	KİPA	KİPA
10	ÜNİVERSİTE / FAKÜLTE	YENİ YERLEŞİM		
11	JANDARMA		CUMA PAZARI / ULUS PAZARI	MEGAPARK
12	BANKALAR CAD	KARAAĞAÇ	ÇARŞAMBA PAZARI	MAHALLE KAHVESİ
13		TOKİ	MAHALLE BAKKALI	NEHİR KENARI
14	DİĞER.....	DİĞER.....	DİĞER.....	DİĞER.....

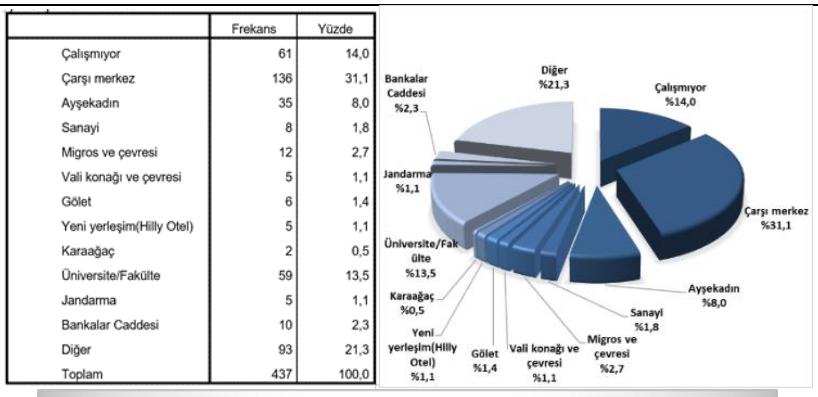
Şekil 4.7. Edirne'de Yaşayanlar Kentin Kullanımı

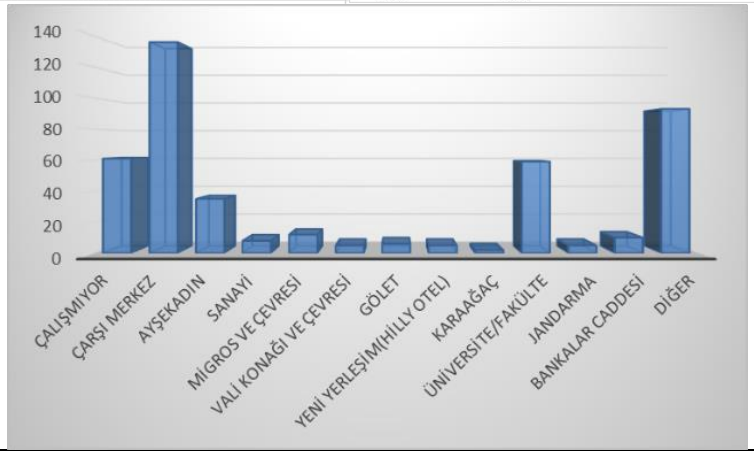
Çalışılan Alan

Edirne kentinde yaşayanların bu sorulara verdikleri yanıtlara göre, kullanımı çoğunlukla isteğe bağlı olmayıp, zorunlu olarak bulundukları çalıştıkları alan belirtilirken, katılımcıların %14'ü çalışmadığını ifade etmektedir (Çizelge 4.41).

Çizelge 4.41. Edirne Kentinde Yaşayanlar– Çalışılan Alan

	Frekans	Yüzde
Çalışmıyor	61	14,0
Çarşı merkez	136	31,1
Ayşekadın	35	8,0
Sanayi	8	1,8
Migros ve çevresi	12	2,7
Vali konağı ve çevresi	5	1,1
Gölet	6	1,4
Yeni yerleşim(Hilly Otel)	5	1,1
Karaağaç	2	0,5
Üniversite/Fakülte	59	13,5
Jandarma	5	1,1
Bankalar Caddesi	10	2,3
Diğer	93	21,3
Toplam	437	100,0

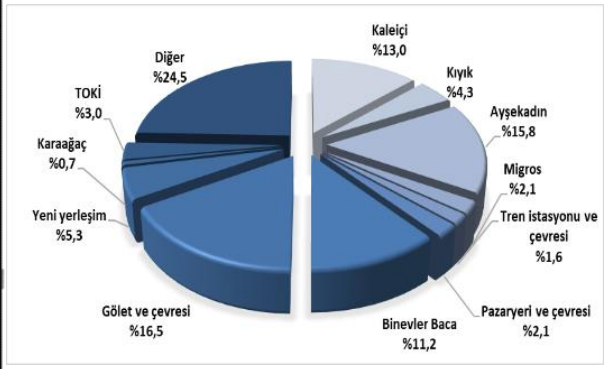
Katılımcıların %31,1'i Çarşı Merkezde, %8 Ayşekadın 'da, %1,8'i Sanayide, %2,7'si Migros ve çevresinde, %1,1'i Vali Konağı ve çevresinde, %1,4'ü Gölet çevresinde, %1,1'i Yeni yerleşim yeri olarak da tanımlanan bölgede, %0,5'i Karaağaçta, %13,5'i Üniversite/Fakültede, %1,1'i Jandarma olarak tanımlanan yerde, %2,3'ü Bankalar Caddesinde çalıştığını belirtmektedir. % 21,3'lük oranda kent kullanıcısı ise "diğer" seçeneğini işaretleyerek tanımlı alanlardan herhangi biri dışında bir yerde çalıştığını ifade etmiştir. En yüksek oranın beklenildiği üzere "Çarşı-Merkez" olarak adlandırılan yer olduğu görülmektedir (Çizelge 4.41).

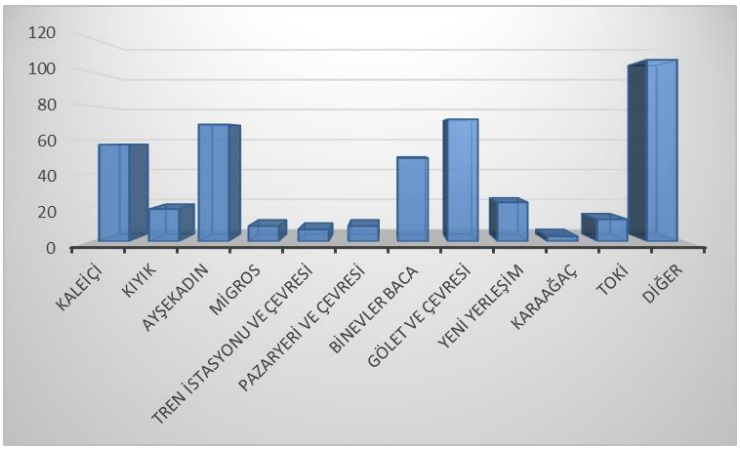
Oturulan Alan

Edirne kentinde yaşayanların oturdukları (konakladıkları) alanların belirlendiği bölümde, ankete katılanların %16,5 ile Gölet ve çevresi, %15,8'le Ayşekadın, %13 ile Kaleiçi, %11,2'yle Binevler ve %5,3 ile Yeni yerleşim yerinde oturduğu ve seçeneklerde sunulan farklı bölgelerin kendi içlerinde birbirlerine yakın oranlar ile dağıldığı görülmektedir (Çizelge 4.42).

Çizelge 4.42. Edirne Kentinde Yaşayanlar –Oturulan Alan

	Frekans	Yüzde
Kaleiçi	57	13,0
Kıyık	19	4,3
Ayşekadın	69	15,8
Migros	9	2,1
Tren istasyonu ve çevresi	7	1,6
Pazaryeri ve çevresi	9	2,1
Binevler Baca	49	11,2
Gölet ve çevresi	72	16,5
Yeni yerleşim	23	5,3
Karaağaç	3	0,7
TOKİ	13	3,0
Diğer	107	24,5
Toplam	437	100,0

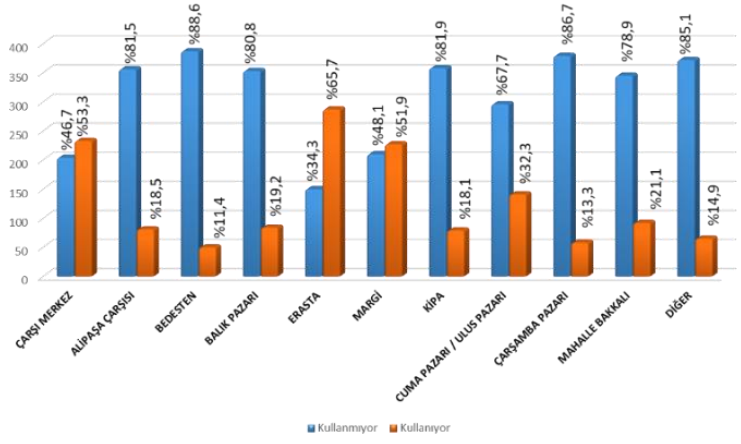
Belirtilen seçeneklerden farklı olarak, %24'lük kesim "diğer" seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuçların da kent kullanımı ile doğru orantılı olarak dağıldığı anlaşılmaktadır.

Alışveriş İçin Kullanılan Alanlar

Edirne kentinde yaşayanların alışveriş için tercih ettikleri bölgeler değerlendirildiğinde, katılımcıların % 53,3'ü Çarşı merkezi alışveriş için kullandığını belirtmektedir. "Çarşı merkez" tarihi kent merkezini de içine alan ve farklı alışveriş seçenekleri sunan geniş bir bölgeyi tanımlamaktadır. Bu bölgenin içinde yer alan Alipaşa çarşısı için %81,5'lik oranla, Bedesten için, %88,6'lık oranla ve Balık Pazarı için de %80,8'lik oranla "kullanmıyorum" yanıtı verilmiştir. Edirne kentinde yaşayanların çarşı merkezde özellikli ürünler satan ve tarihi geçmişi olan alışveriş mekanlarını tercih etmedikleri görülmektedir (Çizelge 4.43).

Çizelge 4.43. Edirne Kentinde Yaşayanlar – Alışveriş İçin Kullandığınız Alan

	Kullanmıyor	Kullanıyor	Toplam
ÇARŞI MERKEZ	204 %46,7	233 %53,3	437 %100
ALİPAŞA ÇARŞISI	356 %81,5	81 %18,5	437 %100
BEDESTEN	387 %88,6	50 %11,4	437 %100
BALIK PAZARI	353 %80,8	84 %19,2	437 %100
ERASTA	150 %34,3	287 %65,7	437 %100
MARGİ	210 %48,1	227 %51,9	437 %100
KİPA	358 %81,9	79 %18,1	437 %100
CUMA PAZARI / ULUS PAZARI	296 %67,7	141 %32,3	437 %100
ÇARŞAMBA PAZARI	379 %86,7	58 %13,3	437 %100
MAHALLE BAKKALI	345 %78,9	92 %21,1	437 %100
DİĞER	372 %85,1	65 %21,1	437 %100

Kentin son 10 yıl içinde yapılıp kullanıma açılan alışveriş merkezlerinin kullanım oranı ise Erasta %65,7, Margi %51,9 ve Kipa %18,1'dir. Erasta ve Margi Edirne halkı tarafından tercih edilen yerler olmasına karşın kente ilk yapılan AVM'nin (KİPA) popülaritesini kaybettiği belirlenmiştir (Çizelge 4.43).

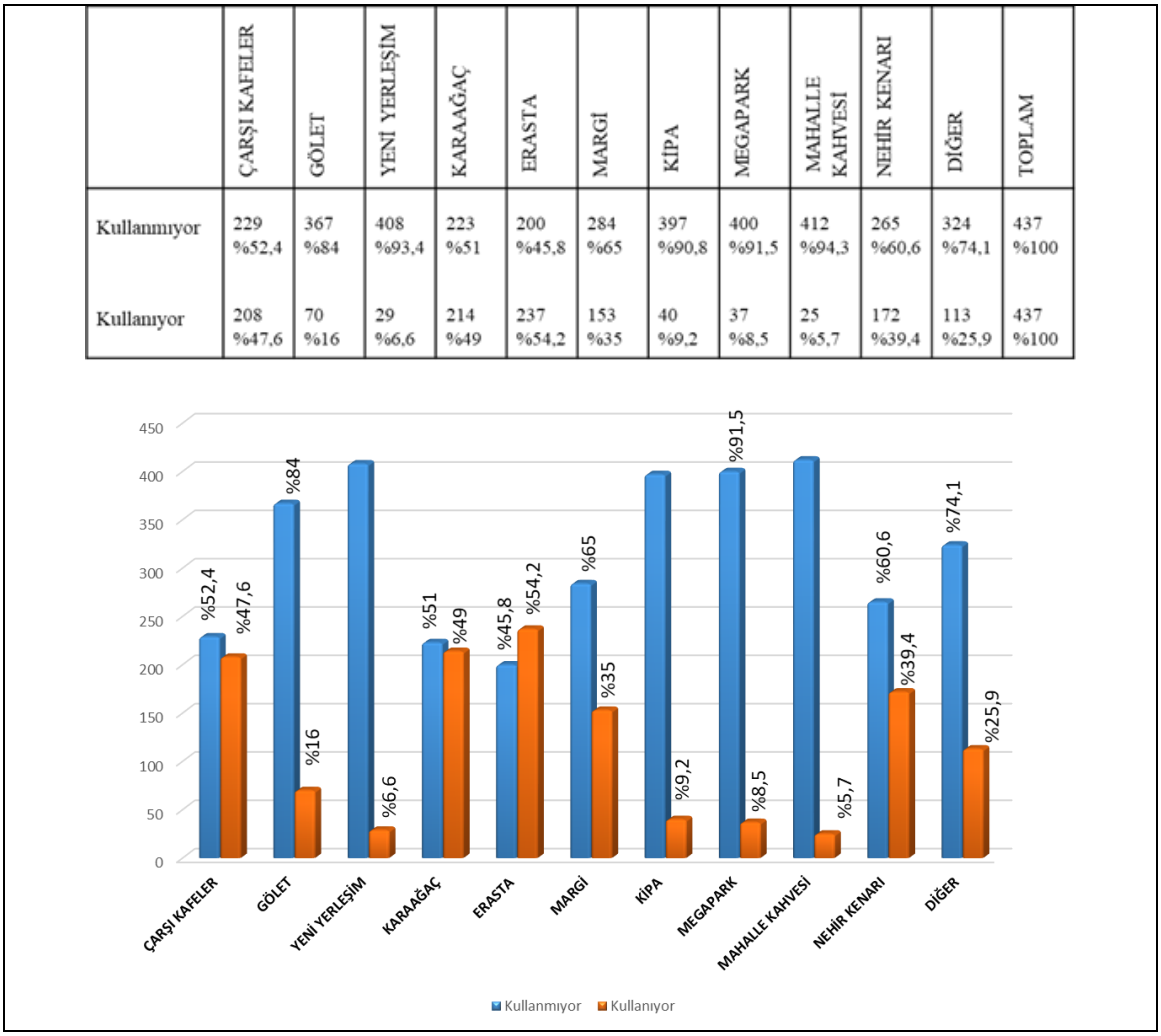
Sosyal Ortamlar

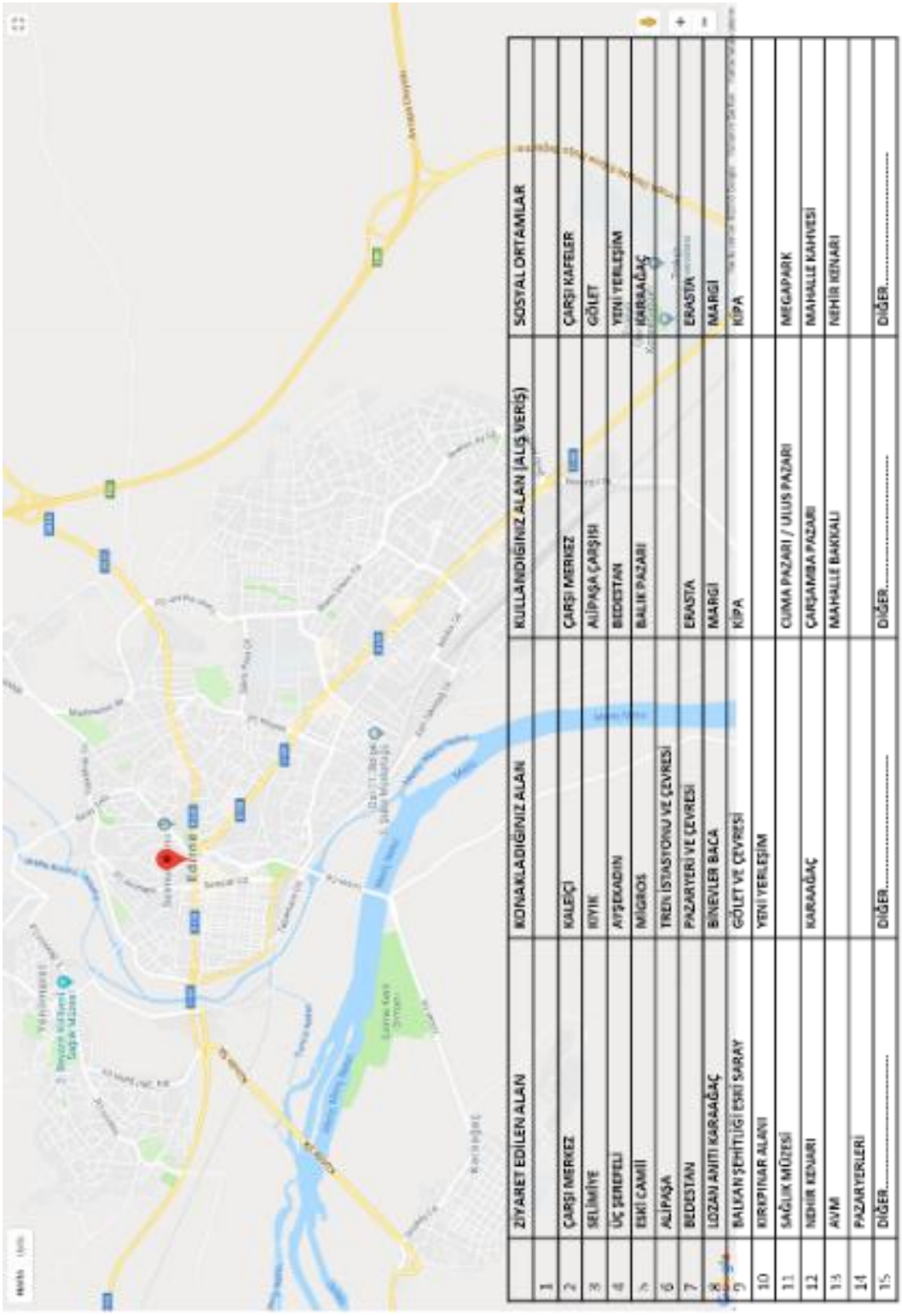
Kent kullanıcılarının sosyal ortam olarak kullandıkları yerlerin belirlendiği bu soruda, Edirne kentinde yaşayanların ilk sırada %54,2'lik oranla Erasta AVM'yi kullandıkları belirlenmiştir. İkinci sırada %49'luk oran ile Karaağaç, üçüncü sırada da %47,6 ile çarşı kafeler yer almaktadır. Bu yerleri sırası ile %39,4 ile nehir kenarı, %35 ile Margi ve %25,4 ile diğer alanlar izlemektedir (Çizelge 4.44).

Edirne kentinde yaşayanların AVM'leri ve kente ait açık alanları birbirine yakın oranlarda kullandığı görülmektedir.

Çizelge 4.44. Edirne Kentinde Yaşayanlar – Sosyal Ortamlar

	ÇARŞI KAFELER	GÖLET	YENİ YERLEŞİM	KARAAĞAÇ	ERASTA	MARGİ	KİPA	MEGAPARK	MAHALLE KAHVESİ	NEHİR KENARI	DİĞER	TOPLAM
Kullanmıyor	229 %52,4	367 %84	408 %93,4	223 %51	200 %45,8	284 %65	397 %90,8	400 %91,5	412 %94,3	265 %60,6	324 %74,1	437 %100
Kullanıyor	208 %47,6	70 %16	29 %6,6	214 %49	237 %54,2	153 %35	40 %9,2	37 %8,5	25 %5,7	172 %39,4	113 %25,9	437 %100

	ZİYARET EDİLEN ALAN	KONAKLADIĞINIZ ALAN	KULLANDIĞINIZ ALAN (ALIŞ VERİŞ)	SOSYAL ORTAMLAR
1				
2	ÇARŞI MERKEZ	KALEİÇİ	ÇARŞI MERKEZ	ÇARŞI KAFELER
3	SELİMİYE	KIYIK	ALİPAŞA ÇARŞISI	GÖLET
4	UÇ ŞEREFELİ	AYŞEKADIN	BEDESTAN	YENİ YERLEŞİM
5	ESKİ CAMİİ	MİGROS	BALIK PAZARI	KARAAĞAÇ
6	ALİPAŞA	TREN İSTASYONU VE ÇEVRESİ		
7	BEDESTAN	PAZARYERİ VE ÇEVRESİ	ERASTA	ERASTA
8	LOZAN ANTİTİ KARAAĞAÇ	BİNEYLER BACA	MARİGİ	MARİGİ
9	BALKAN ŞEHİTLİĞİ ESKİ SARAY	GÖLET VE ÇEVRESİ	KIPA	KIPA
10	KIRKPINAR ALANI	YENİ YERLEŞİM		
11	SAĞLIK MÜZESİ		CUMA PAZARI / ULUS PAZARI	MEGAPARK
12	NEHİR KENARI	KARAAĞAÇ	ÇARŞAMBA PAZARI	MAHALLE KAHVESİ
13	AVM		MAHALLE BAKKALI	NEHİR KENARI
14	PAZARYERLERİ			
15	DİĞER.....	DİĞER.....	DİĞER.....	DİĞER.....

Şekil 4.8. Turistler Kentin Kullanımı

Kente ait düz anlamların turist kent kullanıcısı özelinde sorgulanması amacı ile Edirne'de yaşayanlar grubuna yöneltilen sorulara benzer biçimde, turist olarak kenti

kullanan gruplara da sorular yöneltilmiştir (Şekil 4.8). "Çalışılan alan"ın karşılığı olarak turistlere "ziyaret edilen alan", "yaşadığınız alan" yerine de "konakladığınız alan" başlıkları altında sorular, kentin fiziksel olarak etkileşime geçilen, göstergebilimsel bakış açısıyla da kentin anlamlandırılmasında düz anlamları oluşturan yanıtlara ulaşılmasını sağlamaktadır.

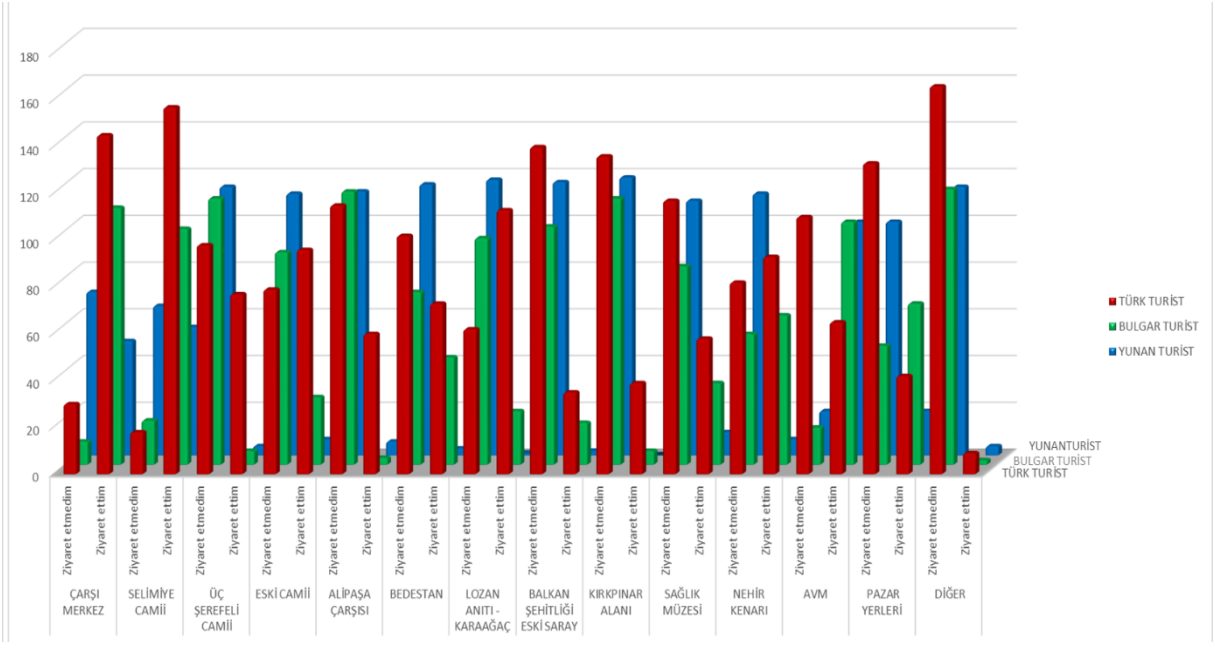
Turist Kullanıcı Ziyaret Edilen Alanlar

Edirne kenti bütününde turist kent kullanıcılarının ziyaret ettiği alanlar değerlendirildiğinde, Türk turistlerin %89,7'si ilk sırada Selimiye Cami'ni, %82,9'u ikinci sırada çarşı merkezi ve %64,6'lık oran ile üçüncü sırada Lozan Anıtı ve Karaağaç'ı ziyaret ettiği görülmektedir. Bulgar turistlerin ise ilk sırada %91,7'lik oran ile çarşı merkezi, %86,7'lik oran ile ikinci sırada AVM'leri, %84,2'lik oran ile üçüncü sırada Selimiye Cami'ni ziyaret ettiği saptanmıştır. Yunan turistlerin ilk sırada %84'lük oran ile AVM'leri ziyaret ettiği belirlenirken, ikinci sırada % 46,2'lik ile Selimiye Cami ve üçüncü sırada da %41,1'lik oranla çarşı merkez yer almaktadır (Çizelge 4.45).

Çizelge 4.45. Turist Kullanıcı Ziyaret Edilen Alanlar

		TÜRK TURİST	BULGAR TURİST	YUNAN TURİST
ÇARŞI MERKEZ	Ziyaret etmedim	30 %17,1	10 %8,3	70 %58,8
	Ziyaret ettim	145 %82,9	110 %91,7	49 %41,1
SELİMİYE CAMİİ	Ziyaret etmedim	18 %10,3	19 %15,8	64 %53,8
	Ziyaret ettim	157 %89,7	101 %84,2	55 %46,2
ÜÇ ŞEREFELİ CAMİİ	Ziyaret etmedim	98 %56	114 %95	115 %96
	Ziyaret ettim	77 %44	6 %5	4 %3,4
ESKİ CAMİİ	Ziyaret etmedim	79 %45,1	91 %75,8	112 %94,1
	Ziyaret ettim	96 %54,9	29 %24,2	7 %5,9
ALİPAŞA ÇARŞISI	Ziyaret etmedim	115 %65,7	117 %97,5	113 %95
	Ziyaret ettim	60 %34,3	3 %2,5	6 %5
BEDESTEN	Ziyaret etmedim	102 %58,3	74 %61,7	116 %97,5
	Ziyaret ettim	73 %41,7	46 %38,3	3 %2,5

LOZAN ANITI - KARAAĞAÇ	Ziyaret etmedim	62 %35,4	97 %80,8	118 %99,2
	Ziyaret ettim	113 %64,6	23 %19,2	1 %0,8
BALKAN ŞEHİTLİĞİ ESKİ SARAY	Ziyaret etmedim	140 %80	102 %85	117 %98,3
	Ziyaret ettim	35 %20	18 %15	2 %1,7
KIRKPINAR ALANI	Ziyaret etmedim	136 %77,7	114 %95	119 %100
	Ziyaret ettim	39 %22,3	6 %5	0 %0
SAĞLIK MÜZESİ	Ziyaret etmedim	117 %66,9	85 %70,8	109 %91,6
	Ziyaret ettim	58 %33,1	35 %29,2	10 %8,4
NEHİR KENARI	Ziyaret etmedim	82 %46,9	56 %46,7	112 %94,1
	Ziyaret ettim	93 %53,1	64 %53,3	7 %5,9
AVM	Ziyaret etmedim	110 %62,9	16 %13,3	19 %16
	Ziyaret ettim	65 %37,1	104 %86,7	100 %84
PAZAR YERLERİ	Ziyaret etmedim	133 %76	51 %42,5	100 %84
	Ziyaret ettim	42 %24	69 %57,7	19 %16
DİĞER	Ziyaret etmedim	166 %94,9	%98,3	115 %96,6
	Ziyaret ettim	9 %5,1	2 %1,7	4 %3,4

Bu belirlemeler ışığında Selimiye Cami'nin ve çarşı merkezin tüm turist gruplarında ilk iki sırada yer aldığı ve ziyaret için tercih edilen yerler olduğu

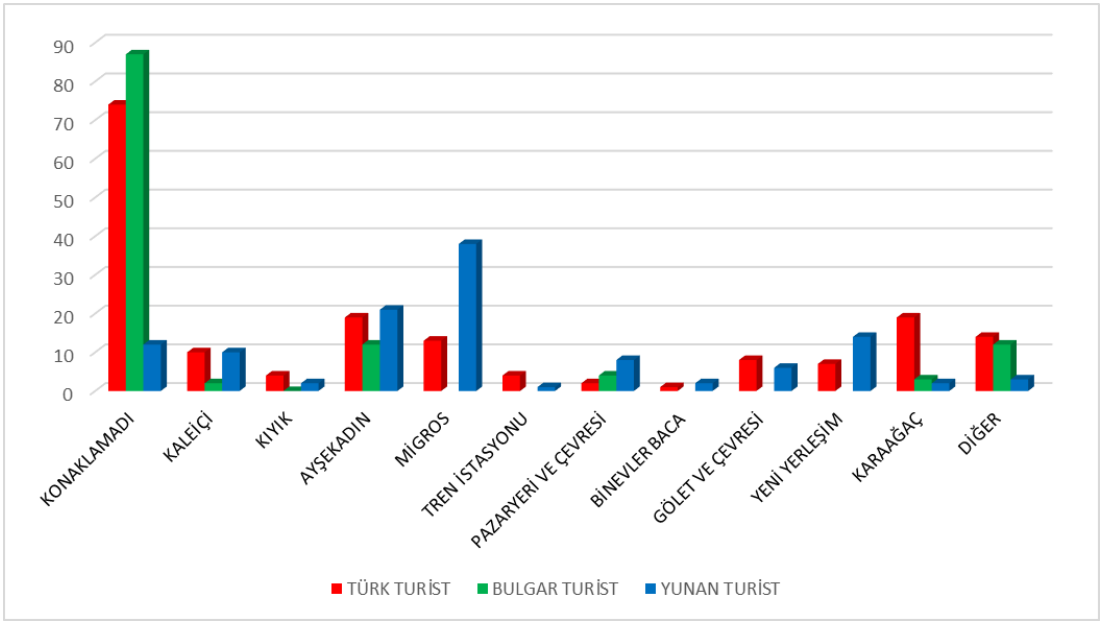
görülmektedir. Ancak üçüncü sıradaki yer Türk turistler için Lozan Anıtı ve Karaağaç olurken, Bulgar ve Yunan turistler için üçüncü sırada ziyaret edilen yer kentteki AVM'ler olmuştur.

Konaklanan Alan

Edirne kentine gelen turistlerin konaklamak için seçtikleri yerler değerlendirildiğinde Türk turistlerin %42,3'ü ve Bulgar turistlerin %72,5'inin kentte konaklamadığı anlaşılmaktadır. Yunan turistlerde bu oran %10,1'dir. Yunan turistlerin kentte konaklamayı tercih ettikleri %31'lik oran ile Migros ve çevresindeki otellerdir. Türk ve Bulgar turistler ise konaklama durumunda %10,9 'luk (Türk) ve %10'luk (Bulgar) oranlar ile Ayşekadın bölgesini tercih etmektedir (Çizelge 4.46).

Çizelge 4.46 Turist Kullanıcı – Konaklanılan Alan

	Konaklamadı	Kaleiçi	Kıyık	Ayşekadın	Migros	Tren istasyonu	Pazaryeri ve çevresi	Binevler Baca	Gölet ve çevresi	Yeni yerleşim	Karaağaç	Diğer	Toplam
TÜRK TURİST	74 %42,3	10 %5,7	4 %2,3	19 %10,9	13 %7,4	4 %2,3	2 %1,1	1 %0,6	8 %4,6	7 %4	19 %10,9	14 %8	175 %100
BULGAR TURİST	87 %72,5	2 %1,7	0 %0	12 %10	0 %0	0 %0	4 %3,3	 %0	 %0	 %0	3 %2,5	12 %10	120 %100
YUNAN TURİST	12 %10,1	10 %8,4	2 %1,7	21 %17,6	38 %31,9	1 %0,8	8 %6,7	2 %1,7	6 %5	14 %11,8	2 %1,7	3 %2,5	119 %100

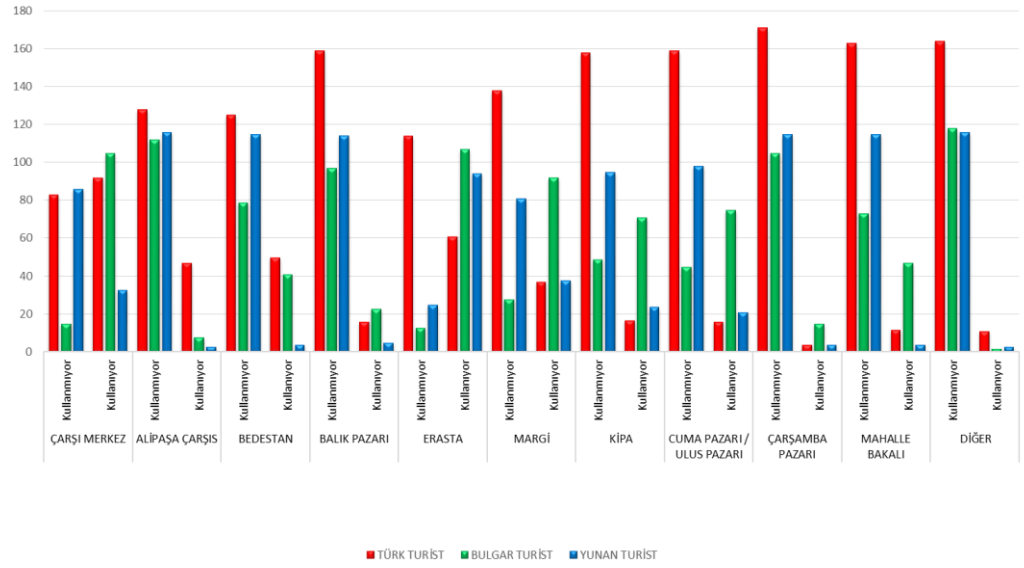
Turist Kullanıcı Alışveriş İçin Kullanılan Alan

Edirne kentine gelen turistlerin alışveriş için seçtikleri yerler değerlendirildiğinde, Türk turistlerin %52,6'sının "Çarşı Merkez" bölgesini ilk sırada, %34,9'unun ikinci sırada Erasta'yı ve üçüncü sırada da %28,6'lık oran ile Bedesteni tercih ettikleri görülmektedir. Bulgar turistler ilk sırada %89,2 ile Erasta'yı, ikinci sırada %87,5'lik oran ile Çarşı Merkezi ve üçüncü sırada da %76,7 ile Margi alışveriş merkezini tercih etmektedirler. Yunan turistler ise ilk sırada %79 ile Erasta, ikinci sırada %31,9 ile Margi ve üçüncü sırada da %27,7'lik oran ile Çarşı Merkezi tercih etmişlerdir (Çizelge 4.47).

Çizelge 4.47. Turist Kullanıcı -Alışveriş İçin Kullanılan Alan

		TÜRK TURİST	BULGAR TURİST	YUNAN TURİST
ÇARŞI MERKEZ	Kullanmıyor	83 %47,4	15 %12,5	86 %72,3
	Kullanıyor	92 %52,6	105 %87,5	33 %27,7
ALİPAŞA ÇARŞISI	Kullanmıyor	128 %73,1	112 %93,3	116 %97,5
	Kullanıyor	47 %26,9	8 %6,7	3 %2,5
BEDESTEN	Kullanmıyor	125 %71,4	79 %65,8	115 %96,6
	Kullanıyor	50 %28,6	41 %34,2	4 %3,4
BALIK PAZARI	Kullanmıyor	159 %90,9	97 %80,8	114 %95,8
	Kullanıyor	16 %9,1	23 %19,2	5 %4,2
ERASTA	Kullanmıyor	114 %65,1	13 %10,8	25 %21
	Kullanıyor	61 %34,9	107 %89,2	94 %79
MARGİ	Kullanmıyor	138 %78,9	28 %23,3	81 %68,1
	Kullanıyor	37 %21,1	92 %76,7	38 %31,9
KİPA	Kullanmıyor	158 %90,3	49 %40,8	95 %79,8
	Kullanıyor	17 %9,7	71 %59,2	24 %20,2
CUMA PAZARI/ULUS PAZARI	Kullanmıyor	159 %90,9	45 %37,5	98 %82,4
	Kullanıyor	16 %9,1	75 %62,5	21 %17,6
ÇARŞAMBA PAZARI	Kullanmıyor	171 %97,7	105 %87,5	115 %96,6

	Kullanıyor	4 %2,3	15 %12,5	4 %3,4
MAHALLE BAKKALI	Kullanmıyor	163 %93,1	73 %60,8	115 %96,6
	Kullanıyor	12 %6,9	47 %39,2	4 %3,4
DİĞER	Kullanmıyor	164 %93,7	118 %98,3	116 %97,5
	Kullanıyor	11 %6,3	2 %1,7	3 %2,5

Bu sonuçlara göre Türk turistler geleneksel mekanları (Çarşı ve Bedesten) tercih ederken, Bulgar ve Yunan turistler ilk sırada kapalı bir AVM olan Erasta'yı tercih etmişlerdir. İkinci tercihlerde Bulgar turistlerin tarihi alışveriş alanlarından biri olan Bedesten, Yunan turistlerin ise ikinci tercihinin Margi AVM olduğu ancak üçüncü tercihlerin Çarşı merkeze yöneldiği anlaşılmaktadır.

Turistler -Sosyal Ortamlar

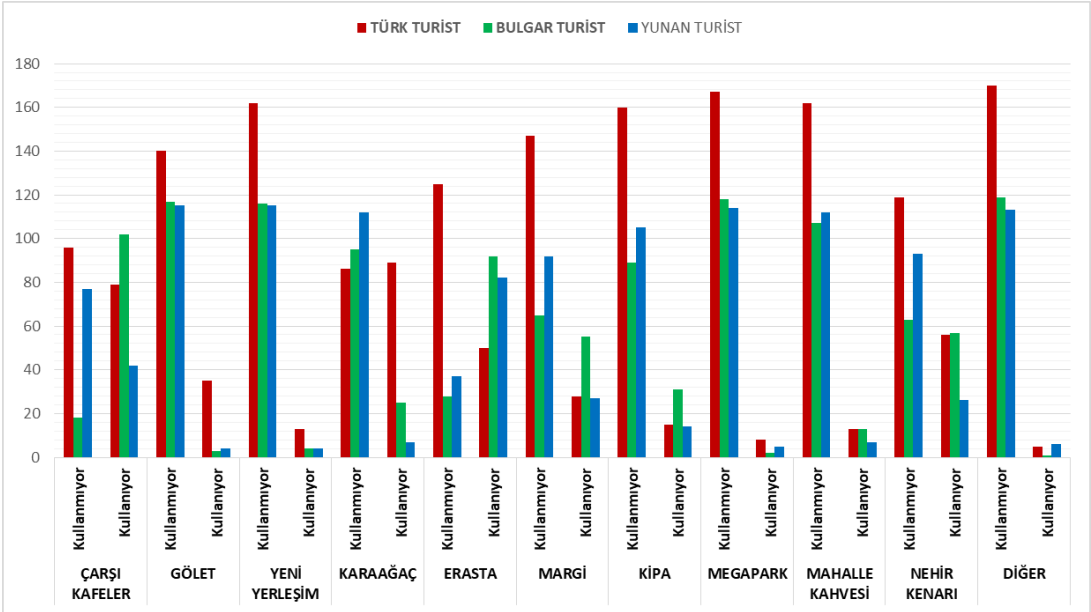
Kentin turistler tarafından sosyalleşmek için kullanılan yerleri değerlendirildiğinde, Türk turistlerin ilk sırada %50,9'luk oran ile Karaağaç'ı kullandığını, ikinci sırada %45,1 ile çarşıdaki kafeteryaları tercih ettiğini ve üçüncü sırada da %32'lik oran ile nehir kenarındaki kafeterya vb. yerleri kullandığını belirtmişlerdir. Bulgar turistler ilk sırada %85'lik oran ile çarşı bölgesindeki kafeteryaları, ikinci sırada %76,7'lik oran ile Erasta AVM'yi ve üçüncü sırada da %47,5'lik oran ile Türk turistlerle

benzer biçimde Nehir kenarını tercih etmektedir. Yunan turistler ise ilk sırada %68,5'lik oran ile Erasta'yı, ikinci sırada %35,3'lük oranla çarşı bölgesindeki yerleri ve üçüncü sırada da %22,7'lik oran ile Margi AVM'yi tercih etmektedir (Çizelge 4.48).

Çizelge 4.48. Turist Kullanıcı -Sosyal Ortamlar

		TÜRK TURİST	BULGAR TURİST	YUNAN TURİST
ÇARŞI KAFELER	Kullanmıyor	96 %54,9	18 %15	77 %64,7
	Kullanıyor	79 %45,1	102 %85	42 %35,3
GÖLET	Kullanmıyor	140 %80	117 %97,5	115 %96,6
	Kullanıyor	35 %20	3 %2,5	4 %3,4
YENİ YERLEŞİM	Kullanmıyor	162 %92,6	116 %96,7	115 %96,6
	Kullanıyor	13 %7,5	4 %3,3	4 %3,4
KARAAĞAÇ	Kullanmıyor	86 %49,1	95 %79,2	112 %94,1
	Kullanıyor	89 %50,9	25 %20,8	7 %5,9
ERASTA	Kullanmıyor	125 %71,4	28 %23,6	37 %31,1
	Kullanıyor	50 %28,6	92 %76,7	82 %68,9
MARGİ	Kullanmıyor	147 %84	65 %52,4	92 %77,3
	Kullanıyor	28 %16	55 %45,8	27 %22,7
KİPA	Kullanmıyor	160 %91,4	89 %74,2	105 %88,2
	Kullanıyor	15 %8,6	31 %25,8	14 %11,8
MEGAPARK	Kullanmıyor	167 %95,4	118 %98,3	114 %95,8
	Kullanıyor	8 %4,6	2 %1,7	5 %4,2
MAHALLE KAHVESİ	Kullanmıyor	162 %92,6	107 %89,2	112 %94,1
	Kullanıyor	13 %7,4	13 %10,8	7 %5,9
NEHİR KENARI	Kullanmıyor	119 %68	63 %52,5	93 %78,2
	Kullanıyor	56 %32	57 %47,5	26 %21,8
DİĞER	Kullanmıyor	170 %97,1	119 %99,2	113 %95
	Kullanıyor	5 %2,9	1 %0,8	6 %5

Çizelge 4.48.'in Devamı

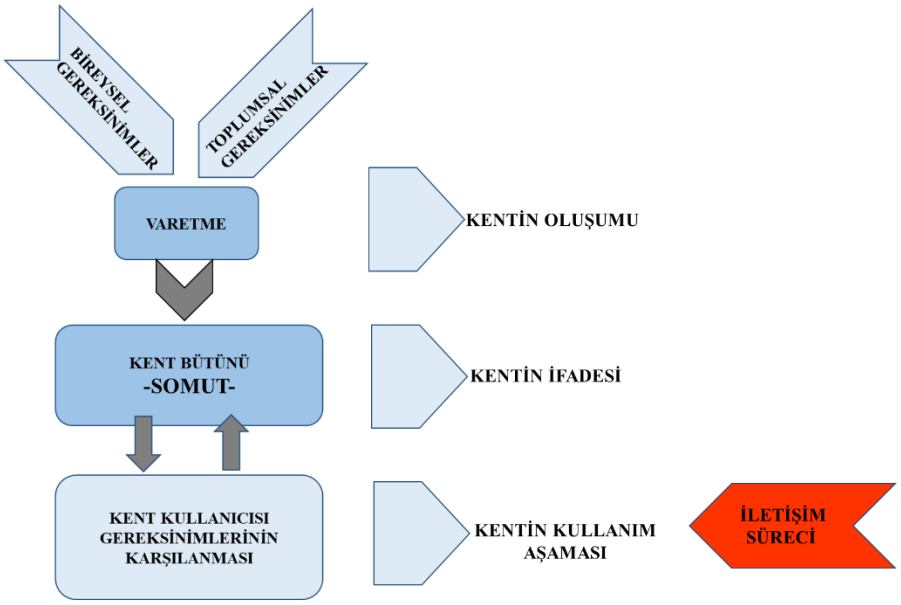
4.2. İletişim Gösterge ve Anlamlandırma Bağlamında Değerlendirmeler

Bu bölümde anket çalışmasından elde edilen sözlü ve çizili veriler, iletişim, gösterge ve anlamlandırma bağlamında değerIendirilmiştir.

4.2.1. İletişim Bağlamında Değerlendirme

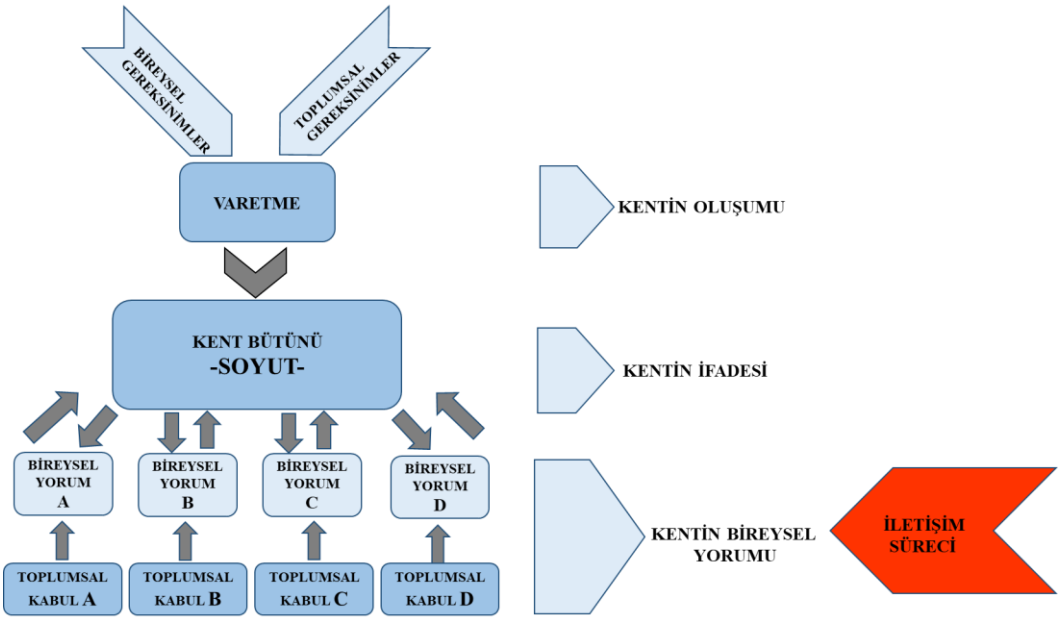
Dil sistemi içerisinde tanımlanan ve ifade edilen kente ait göstergeler, kent kullanıcıları tarafından anlamlandırılarak yorumlanırlar. Bu sistem çerisinde iletişim, fiziksel bir bütün olarak mimari ve coğrafi nesnelerden oluşan, tarihsel süreç içerisinde zaman boyutu ile farklı özellikler kazanmış kent bütünü ve onu toplumsal çevre içerisinde kendi bireysel birikimleri ile anlamlandıran kent kullanıcısı arasındaki ilişkiler bütünü olarak var olmaktadır.

Kent bütünü dizimsel, anlamsal, yararsal düzeylerde değerlendirildiğinde, bireysel ve toplumsal gereksinimlerin, var etme ve kullanım aşamaları ile kent bütününü oluşturduğu görülür. Var etme sonucu kent bütününün fiziksel özelliklerini ifade ederken, kullanım aşaması da iletişim sürecini ifade etmektedir (bkz. Bölüm 4.1.2), (Şekil 4.9).

Şekil 4.9. Kentin Fiziksel Kullanımı İle Oluşan İletişim

İletişim süreci, kullanım yolu ile değerlendirilmesinin yanında, kent kullanıcısının bireysel yorumlarıyla değerlendirildiğinde, kent ile kurulan iletişim yollarının farklılaşan kent kullanıcısı profili ile değiştiği, ortak altyapıya sahip toplumsal bakışın öne çıkarak belirleyici olduğu görülür. Şekil 4.10'da kentin bireysel yorumu ile oluşan iletişimin görsel ifadesi yer almaktadır.

Şekil 4.10. Kentin Bireysel Yorumu İle Oluşan İletişim

İletişim süreci temel iletişim modellerinde doğrusal olarak tanımlanmakta ve değerlendirilmektedir. Mimarlık sisteminde uygulanabilirliği bakımından sıklıkla kullanılan Shannon-Weaver modeli, iletişimi doğrusal bir biçimde eş zamanlı değerlendirirken, kent bütünü söz konusu olduğunda geçmiş ve günümüz arasında kurulan iletişimden de söz edilebileceği görülür (bkz. Şekil 4.1).

4.2.2. Gösterge Bağlamında Değerlendirme

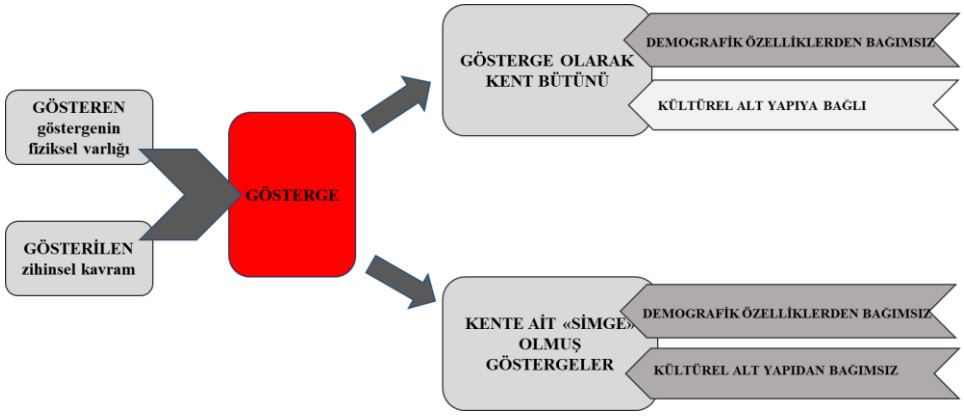
İletişimin, en genel tanımıyla gönderici tarafından, alıcı üzerinde belli bir etki yaratmak amacı ile gösterge olarak tanımlanan anlam yüklü birimlerden yararlanılarak karşı tarafa belirli bir iletinin ulaşması eylemi (Başkan, 2003) olduğu bilgisi "Gösterge" (2.2.2) alt bölümünde açıklanmıştı. Dilbilim içerisinde yapılan bu tanımlamadan yola çıkılarak, kentin fiziksel yapısını oluşturan mimarlık nesnesinin ve bağlantılı olarak kent bütününün zaman içerisinde geçirdiği değişimler, kullanıcıların değerlendirmeleri, kent bütünü ile kent kullanıcıları arasında gösterge değerlendirmelerine dayalı bir iletişim olayını da ortaya çıkarmaktadır.

Kent bütünü içerisinde iletişimin gerçekleşmesine olanak sağlayan göstergeler, algılanabilir tüm özellikleri ile ki bunlar; fiziksel özellikleri, kullanım özellikleri ve tarihsel süreç boyunca kazandıkları anlamsal değerler olabilir- kent içinde yer almaktadırlar.

Kentte var olan göstergeler kent kullanıcıları tarafından değerlendirilirken, kent kullanıcısının göstergeye ilişkin değişkenleri, göstergeden bağımsız olarak kendisine ait, göstergeyi yorumlamasına olanak sağlayacak bireysel birikimleri ve göstergeyi değerlendirdiği bağlama ait değerlerin belirleyici olduğu görülmektedir. Bu ölçütler çerçevesinde kent kullanıcısının değerlendirmeleri, göstergenin kent kullanıcısı bakış açısı ile ifadesini de belirtmektedir.

Alan çalışmasından elde edilen verilere göre kente ait göstergeler, demografik özelliklerden ve kültürel altyapıdan bağımsız değişkenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Kentin bütünde bir bakış açısıyla "neyi" gösterdiğinin belirlenmesinde yine alan çalışmasından elde edilen verilere göre, göstergeler demografik özelliklerden bağımsız ancak kültüre bağlı değişkenler olarak var olmaktadırlar. Bu belirlemeler Saussure'ün

gösterge şeması (Fiske, 2014) ile yeniden değerlendirildiğinde kent ve gösterge ilişkisi, aşağıdaki şekil ile ifade edilir (şekil 4.11).

Şekil 4.11. Kent ve Gösterge İlişkisi

Alan çalışması sonuçları "gösterge olarak kent bütünü" nün farklı kültürel altyapılara sahip kent kullanıcıları için değiştiğini göstermiştir. Çalışmaya konu olan Edirne kenti, Edirne'de yaşayanlar ve Türk turistler için "tarihi bir kent" ve "kültür kenti" olarak tanımlanırken, Bulgar ve Yunan turistler için "ticaret kenti" olarak tanımlanmıştır.

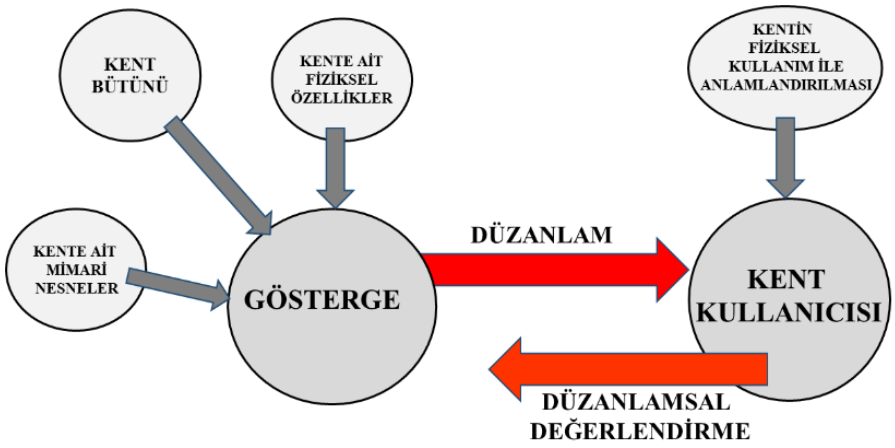
Gösterge olarak kent bütünü ve kent kullanıcıları arasındaki iletişim sistemine dahil olan mimarlık nesnesi, sahip olduğu işlevi ile birlikte, kent kullanıcılarının bireysel yorumlarının dışında toplumsal yorum ve kabulleri de içeren bir anlam kazandığında, mimarlık nesnesi gösterge olma durumundan simgeye dönüşmektedir. Kent bütünü içerisinde yer alan, kültüre dayalı göstergeler zaman içerisinde farklı kültüre ait kent kullanıcıları tarafından da kabul gören simgelere dönüştüğü, alan çalışmasından elde edilen verilerle de desteklenmiştir (bkz. Çizelge 4.26).

4.2.3. Anlamlandırma Bağlamında Değerlendirme

İnsan ve kent arasındaki ilişkide kent kullanıcılarının anlamlandırma etkinliği ile başlayan iletişim sürecine ilişkin yapının anlaşılması ve kent kullanıcılarının bireysel yargıları ile kentin değerlendirilmesi bu bölümde açıklanmaktadır.

Düzanlam Değerlendirmeleri

Düzanlam, göstergenin neyi temsil ettiğinin ya da neye gönderme yapıldığının açıkça belirtildiği durumlarda ortaya çıkmaktadır. Düz anlam ile kurulan iletişimde benzer kültürel altyapıya sahip olmak ve demografik özelliklerin etkili olmadığı görülür. Düz anlamın tanımından anlaşılacağı üzere, "açıkça belirtilmek" ifadesi düzanlama kesinlik ve netlik katmaktadır. Tez kapsamında kent kullanıcılarının kenti fiziksel olarak kullanımları, düzanlam yolu ile kurulan iletişim olarak değerlendirilmektedir (Şekil 4.12).

Şekil 4.12. Kentle Düzanlamsal Yol İle Kurulan İletişimin İfadesi

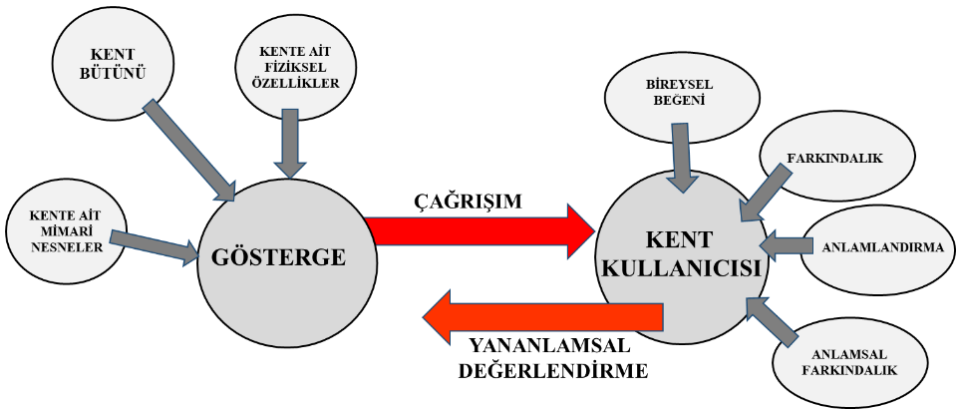
Mimarlık nesnesi ve kent bütünü çağrışım ya da farklı bireysel yorumlamalar olmadan doğrudan iletişim yönü ile ele alındıklarında, birincil anlamları ile yani düzanlamları ile değerlendirilerek, bu bağlamda iletişim kurulduğu görülmektedir.

Yananlam Değerlendirmeleri

Düz anlamsal değerlendirmeler üzerinden yapılan bireysel anlamlandırmalar ve çağrışımlar yananlamların oluşmasına neden olmaktadır. Kent bütünü ve mimarlık nesnesi kullanıcı tarafından algılanıp, anlamlandırılmaya başladığında yananlamlar da oluşmaktadır.

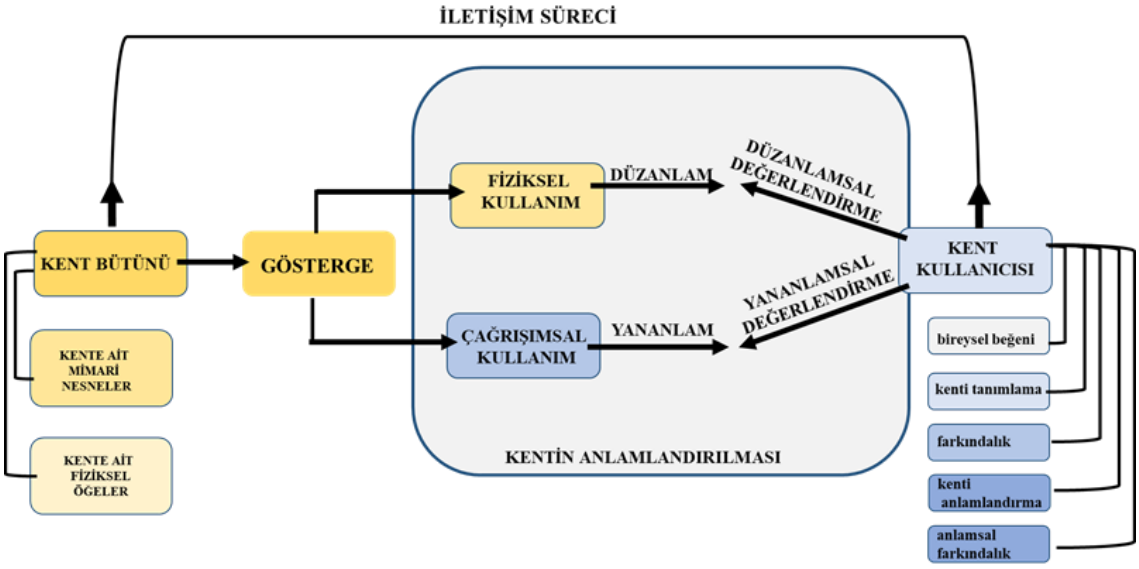
Kent kullanıcılarında çağrışımsal bağıntılara olanak sağlayan "bireysel beğeniyi", "kenti tanımlamayı", "kentle ilgili farkındalığı", "kenti anlamlandırmayı" ve "anlamsal

farkındalıkları" belirlemeye yönelik olarak sorulan sorular, kent ile kullanıcıları arasındaki iletişimin yananlamsal düzeyde değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır (Şekil 4.13).

Şekil 4.13. Kentle Yananlamlar Yolu İle Kurulan İletişimin İfadesi

Düzanlam ve yananlam kullanılarak kent ile kurulan iletişim birlikte değerlendirildiğinde ise iletişim süreci, aşağıdaki şekildeki gibi tanımlanmaktadır (Şekil 4.14).

Şekil 4.14. Kent İle Kurulan İletişimin İfadesi

Alan çalışmasından elde edilen verilerden de anlaşıldığı üzere, kente soru sorarak ya da kentin zihin haritasını çizerek bağlantı kuranlar ve kentle iletişim kurduğunu düşünenler, Edirne'de yaşayan ya da Türk turist grubuna dahil olan kullanıcılar olmuştur. Ait olunan kültür, yakın yaşam alanı, iletişimin kurulması noktasında belirleyici olmaktadır.

Kent ile kullanıcıları arasındaki iletişim, farklılaşan ve kenti anlamlandıran her kullanıcı ile birlikte yeniden var olmaktadır. Kentin anlamlandırılmasına olanak sağlayan her çağrışım, kentin kullanıcıları ile kurduğu iletişimin sürekliliğini ve farklılığını desteklemektedir.

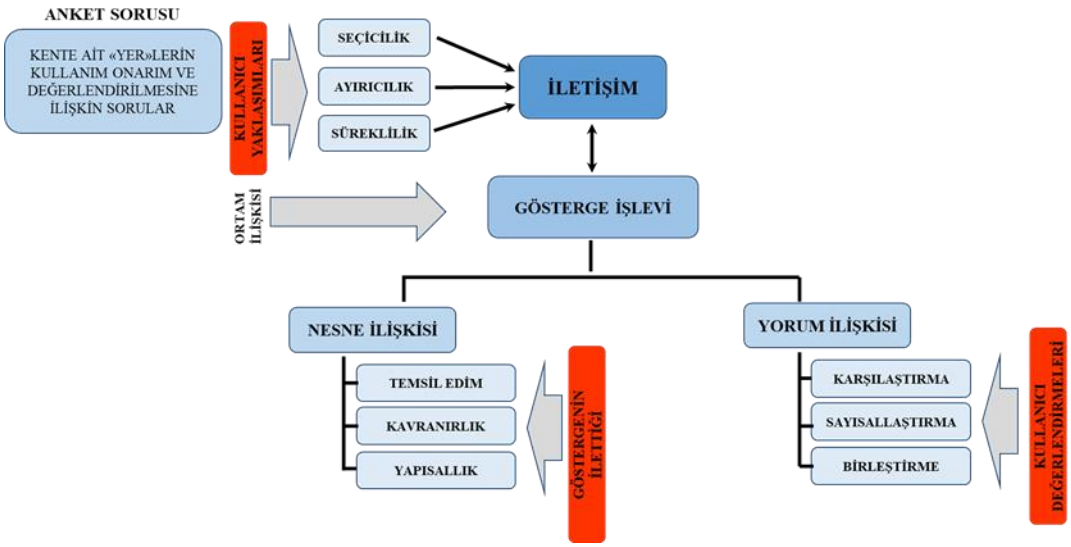
Bu belirlemeler ile tez çalışması için belirlenen hipotezler aşağıda açıklanan biçimde değerlendirilmektedir. Hipotezlerin doğrulukları, anket çalışmasına yapılan betimsel analiz sonuçlarının değerlendirilmesi ile sınanmıştır.

4.3. Hipotezlerin Değerlendirilmesi

Çalışma kapsamında anket yöntemi ile elde edilen bulguların betimsel analizi ve kuramsal yaklaşımla değerlendirilen hipotezlerin sınanması bu bölümde açıklanmaktadır.

H0₁: Kent ile kurulan iletişimin belirlenmesinde kent kullanıcısının kente ait "yerleri" kullanımı, bu yerlerle ilgili olarak, onarım düzenleme ve bunlara katılım kararları ve ilgisi aynı zamanda kent ile kent kullanıcısı arasında bir iletişim ilişkisini tanımlamamaktadır. Doğrulanmamıştır.

H1₁: Kent ile kurulan iletişimin belirlenmesinde kent kullanıcısının kente ait "yerleri" kullanımı, bu yerlerle ilgili olarak, onarım düzenleme ve bunlara katılım kararları ve ilgisi aynı zamanda kent ile kent kullanıcısı arasında bir iletişim ilişkisini tanımlamaktadır. Doğrulanmıştır.

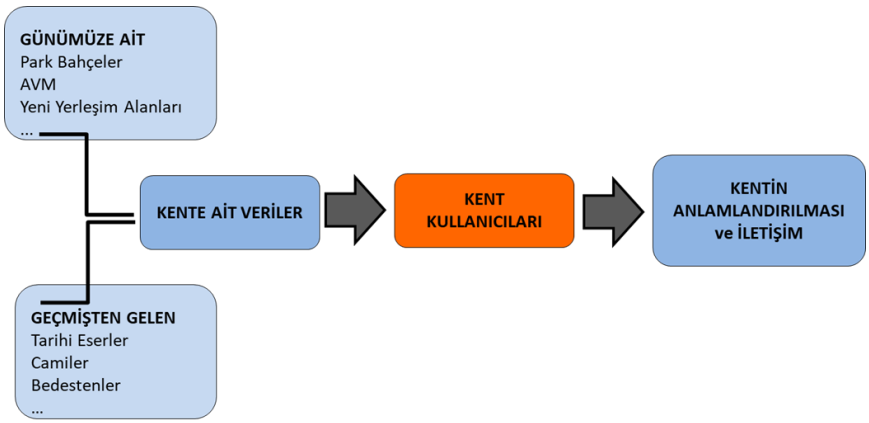
Şekil 4.15. *H11* Hipotezinin İfadesi

Anket çalışmasından elde edilen veriler, kent ile kurulan iletişimin belirlenmesinde kent kullanıcısının kente ait "yer"leri kullanması, onarım, düzenleme ve yenileme çalışmalarını olumlu karşılayıp desteklemesinin aynı zamanda kent ile kullanıcıları arasında bir iletişimi de tanımladığı görülmüştür. Bu durum, Pierce'ın Yararsalcı Yaklaşım kuramına göre, gösterge iletişim şemasından (Bölüm 2, Şekil 2.16) yararlanılarak, şekil 4.15'deki ilişki şeması ile ifade edilir. Şema ve anket verileri (çizelge

4.16, 4.17, 4.18, 4.19, 4.20 ve 4.21) birlikte değerlendirildiğinde *H11* hipotezinin doğrulandığı görülür.

H02: Geçmiş ve günümüz arasında mimarlık nesneleri ve kent yolu ile bir iletişim kurmak olası değildir. Doğrulanmamıştır.

H12: Geçmiş ve günümüz arasında mimarlık nesneleri ve kent yolu ile bir iletişim kurmak olasıdır. Doğrulanmıştır.

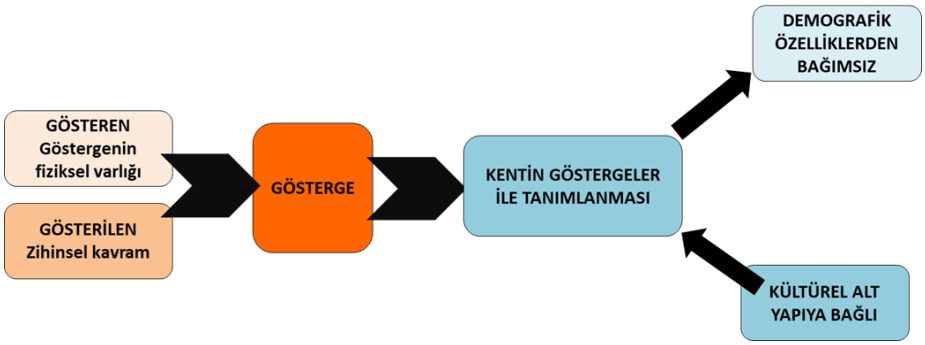

Şekil 4.16. *H12* Hipotezinin İfadesi

Kent ile kurulan iletişimin değerlendirilmesinde ilk yaklaşım, kente ait verileri zaman olarak günümüzde sorgulamak olarak gelişmiştir. Ancak, mimarlık nesnelerinin yapıldıkları dönemin özelliklerini taşımaları, geçmişe ait yaşam izlerini günümüze taşımaya olanak sağlamaları nedeniyle, tarihi eserlerin geçmişle ilgili bağları, alışveriş merkezi ya da park ve bahçelerin de günümüzü temsil ettiği kabul edilmiştir. Bu kabul, anket sorularına verilen kullanım ve beğeni yanıtlarıyla da desteklendiğinde *H12* hipotezi doğrulanmaktadır (Şekil 4.16).

H03: Kentin göstergeler ile tanımlanması demografik özelliklerden ve kültürel altyapıdan bağımsız değildir. Doğrulanmamıştır.

H13: Kentin göstergeler ile tanımlanması demografik özelliklerden ve kültürel altyapıdan bağımsızdır. Doğrulanmamıştır.

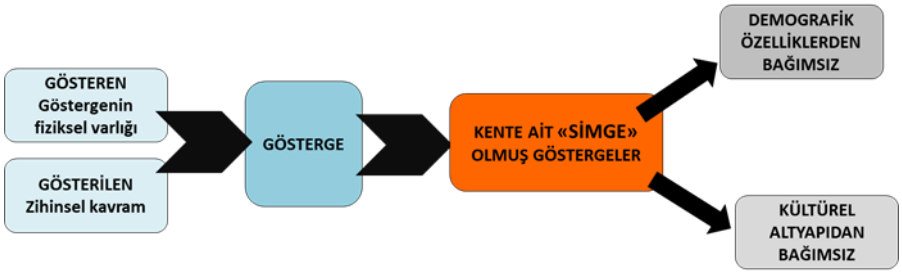

Şekil 4.17. Kente Ait Göstergelerin Demografi ve Kültürel Altyapı İlişkileri

Anket sorularına verilen yanıtlar, kente ait göstergelerin demografik özelliklerden bağımsız olduğunu ancak kültürel altyapıdan bağımsız olamadığını göstermektedir. Edirne'de yaşayanlar ve Türk turistler sorulara benzer biçimde yanıtlar verirken, Bulgar ve Yunan turistlerin yanıtlarının belirgin biçimde farklılaştığı izlenmiştir (bkz. Çizelge 4.28-Kentin Tanımlanması). Bu sonuçlar *H0₃* ve *H1₃* hipotezlerinin doğrulanmadığını göstermektedir (Şekil 4.17).

H0₄: Kentin "simge" olarak tanımlanan göstergeleri değerlendirildiğinde sonuç demografik özelliklerden ve kültürel altyapıdan bağımsız değildir. Doğrulanmamıştır.

H1₄: Kentin "simge" olarak tanımlanan göstergeleri değerlendirildiğinde sonuç demografik özelliklerden ve kültürel altyapıdan bağımsızdır. Doğrulanmıştır.

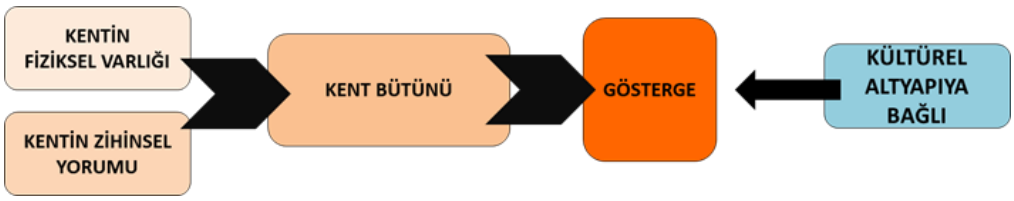

Şekil 4.18. *H1₄* Hipotezinin İfadesi

Edirne kentinin "simge"lerinin sorgulandığı anket sorusuna verilen yanıtlar değerlendirildiğinde, farklı kültürel altyapıya ve demografik özelliklere sahip kent kullanıcılarının (Edirne'de yaşayan ve Türk-Bulgar-Yunan Turistler) benzer yanıtları verdiği belirlenmiştir (bkz. Çizelge 4.25 ve 4.26). Böylece *H14:* hipotezi doğrulanmaktadır (Şekil 4.18). Kentin simgesi olarak kabul edilen mimari ve kültürel göstergeler, demografik özelliklerden ve kültürel altyapıdan bağımsız olarak anlamlandırılmaktadır.

H05: *Kent bütünü bir gösterge olarak değerlendirildiğinde sonuç kültürel altyapıdan bağımsız değildir.* Doğrulanmıştır.

H15: *Kent bütünü bir gösterge olarak değerlendirildiğinde sonuç kültürel altyapıdan bağımsızdır.* Doğrulanmamıştır.

Şekil 4.19. *H05* Hipotezinin İfadesi

Anket sorularına verilen yanıtlar doğrultusunda, kent bütünü değerlendirmesinde Edirne kenti, kentte yaşayanlar ve Türk turistler için "kültür, tarih ve üniversite" kavramları ile ifade edilirken, Bulgar ve Yunan turistler için "ticaret, turizm-eğlence" kavramları öncelik kazanmaktadır. Bu veriler sonucunda H05 hipotezinin doğrulandığı, kent bütünü bir gösterge olarak değerlendirildiğinde, bu değerlendirmenin kültürel altyapıya bağlı olduğu görülmüştür.

H06: Kent ile kurulan iletişimin niteliği, tarihi mekanlardan alışveriş mekanlarına doğru değişim göstermemektedir. Doğrulanmamıştır.

H16: Kent ile kurulan iletişimin niteliği, tarihi mekanlardan alışveriş mekanlarına doğru değişim göstermektedir. Doğrulanmıştır.

Şekil 4.20. *H16* Hipotezinin İfadesi

Zaman içerisinde kentin kabul edilmiş mimari ve kültürel simgeleri geçerliliklerini korurken, bu süreçte kentin anlamının değiştiği belirlenmiştir. Edirne kentinin Türk kullanıcılar için tarihi ve kültürel kimliği öncelikli olurken, Bulgar ve Yunan turistler için alışveriş ve eğlence özellikleri öne çıkmaktadır.

Kent ile kurulan iletişimin farklı yollarla da olsa sürekliliğini koruduğu belirlenirken, iletişim kurma yollarının farklılaştığı, kenti, kent tarihini anlamak ya da anlamlandırmak ekseninden kenti, alışveriş yapmak, yemek yemek ya da sadece eğlence amacıyla kullanmak yönüne doğru döndüğü, bir anlamda kentin tüketim nesnesi olarak değerlendirilip anlamlandırıldığı tespit edilmiştir. Bu veriler H16 hipotezinin doğruluğunu da göstermektedir (Şekil 4.20).

BÖLÜM 5

SONUÇ

Kentle kurulan iletişimin mimarlık disiplini içerisinde göstergebilimsel bir bakış açısı ile değerlendirildiği bu çalışma, kent ve kullanıcıları arasındaki bilgi alışverişini mimarlık nesneleri üzerinden, iletişim ilişkileri içinde tanımlamak için bir yöntem/model önermektedir. Kenti mimari göstergeler bütünü, mimarlık nesnesini gösterge, mimarlık sistemini dil ve kullanıcıyı da algılayan ve anlamlandıran olarak tanımlayan bu yaklaşım (Bkz. Şekil 4.14), kentle kurulan ya da kurulduğu iddia edilen iletişimi sorgulayarak değerlendirmektedir.

Çalışmada kenti oluşturan mimari göstergelere ait verilerin kent kullanıcılarının belleğine alınması ve kişisel değerlendirmelerinin ifadesi olarak belirlenen anlamlandırma sürecinde işlenmesi bütününe dayanan kavramsal iletişim modeli tanımlanmaktadır. Bu süreç, dilbilim ve göstergebilim çalışma alanlarının bilgilerinin ışığında geliştirilen öznel değerlendirme yöntemlerinin araç olarak kullanıldığı çalışmaları içeren, kent kullanıcılarından anket yolu ile veri alınmasına olanak sağlayan, uygulanabilir bir süreçtir.

Kent bütünü ve mimarlık nesnesi işlevsel gerekliliklere yanıt olmakla birlikte, kullanıcılarına ilettikleri anlamlar ve kullanıcıların değerlendirmelerinin sonucu olarak anlamlandırmanın oluşması, mimarlık nesnesinin de gösterge olarak değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır. İletişimin öğeleri olan dil, gösterge ve anlamlandırma, kentin ve mimari nesnenin iletişim olgusu içindeki yerini de ortaya çıkarmaktadır.

İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan, toplumsal bir kurumu ve iletişim için gerekli olan uzlaşımların sistemsel bütünü konuşma dili olarak kabul edilirken (Fusco, 2020), bu yaklaşımla düzenlenmiş biçimlerin ve yapı tiplerinin de mimarlık dilinin birimleri arasında olduğu kabul edilebilir. İşaretlerden oluşan bir iletişim sistemi olarak dil ve yine kendini ifade etmek için işaretleri kullanan mimarlık arasında dil göstergesinin ifadesi noktasında benzerlikler olduğu, dil sistemine ait kavramların mimarlık sistemine uygulanabileceği görülmektedir.

Dil sisteminin elemanları olan sözcüklerin oluşturduğu anlamlı dizgeler bir araya geldiklerinde bilgi üreten bir bütüne dönüşüyorsa benzer biçimde mimarlıkta da bir araya gelen üretme sistemleri olan yapı birimleri ve mimarlık nesneleri, kent bütününü tanımlamaktadırlar. Dil ve mimarlık arasında kendi sistemlerini düzenleyen kurallar yönünden benzerlikler değerlendirildiğinde kent bütünü-metin benzetmesi yorumuyla çalışmada kente ait mimari nesnelerin bir metnin parçaları gibi ayrı anlamlar yüklenerek değerlendirildiği görülür. Her bir kullanıcının farklı değerlendirmeleri kentin yeniden yorumlanmasına da olanak sağlamaktadır. Bu döngü içerisinde kent kullanıcılarının farklı altyapılarına, bilgi birikimlerine ya da kültürel geçmişlerine göre anlamsal olarak kentin yorumlanmasının da devam ettiği belirlenmiştir.

Dil olgusu olarak değerlendirilen mimarlık nesnesi göstergebilimde yeni bir yaklaşımla ele alındığında, bu yaklaşım mimari iletişimi tanımlamaktadır. Ancak mimari iletişimde, dil ile kurulan iletişimde olduğu gibi alıcının (tez kapsamında kent kullanıcısı) gönderici konumuna geçerek iletişim sürecini sürdürmesi olası değildir. Bu durum mimari iletişimi "eksik niyetli" bir iletişim olarak tanımlar. Bu yönüyle mimari iletişim, dille kurulan iletişimden ayrılmaktadır.

Kent bütünü içerisinde mimarlık nesnesinin gösterge olarak iletişim sistemine dahil olduğu görülmektedir. Ancak, mimarlık nesnesi kent kullanıcılarının değerlendirmelerinde somut ya da soyut kavram ya da kavramlara karşılık geliyorsa, mimarlık nesnesi gösterge olma durumundan simge durumuna geçmektedir.

Kent kullanıcılarının kenti anlamlandırma biçimlerine ilişkin değerlendirmeler, kente ait mimari verilere/göstergelere ait bilgilerin kullanıcıların kişisel altyapılarının etkisi ile yaptıkları yorumlar ile oluşan anlamlar olmaktadır. Çalışma kapsamında kişisel tercihleri içeren değerlendirmeler, kente ait mimari verilerin bireysel anlamlandırmaya

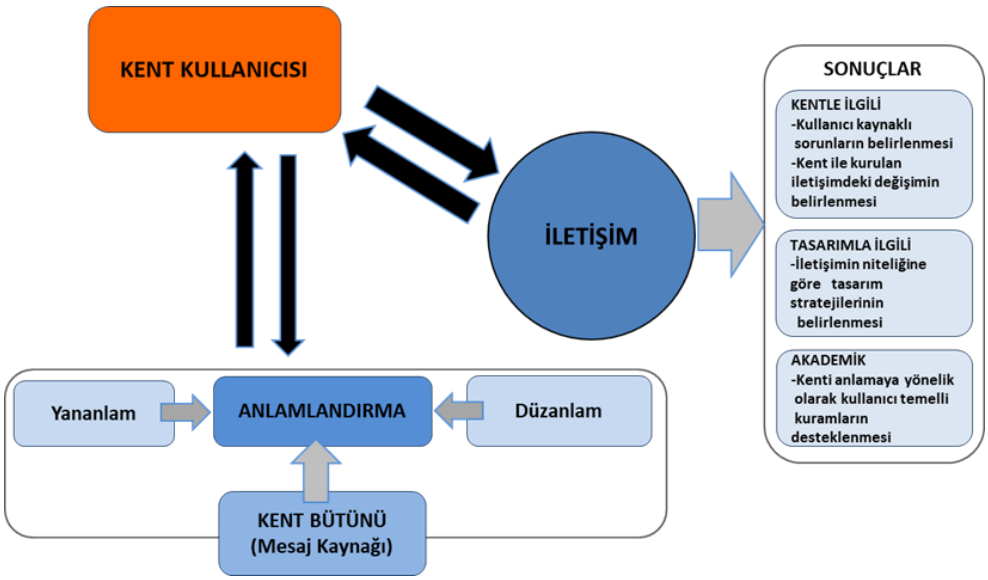
dayanan yansıması şeklinde ele alınmış, iletişim sürecinde kullanıcıların anlamlandırma süreçleri yananlamlar ile değerlendirilmiştir.

Kent içerisinde yer alan mimari nesnelere ait yananlamlar, düzanlamların çağrışımları üzerinden, kent kullanıcılarının kente ait bilgileri anlamlandırıp, zihinlerinde yorumlamaları sürecinde ortaya çıkmaktadır. Kent kullanıcısı düzgülenmiş mimari kaynaklı bildiriyi anlamlandırırken, mimarlık göstergesine yönelik bireysel yanıtlarının birikimi o göstergeye ait "anlam yükünü" oluşturur. Zaman içerisinde bireysel anlam yükleri tekrar edildikçe toplumun geneline yayılarak, belirli yapılar için benzer çağrışımlara neden olduğu da görülür. Ancak gelişen ve değişen kent bütünü, kullanıcılarının anlamlandırma süreçlerini de etkilemektedir.

Kent ve mimari nesne ile ilgili tarihsel süreç içerisinde oluşan anlatım şekilleri ve kullanıcıların bu anlatımla ilgili değerlendirmeleri, mimari nesnenin ve kentin kurgulanması konusunda tasarıma katılmaları yönünde önemlidir.

Çalışmadan elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde kentin üç farklı biçimde anlamlandırılabileceği görülmektedir. Bunlar çoğu zaman birbiri ile ilişkili ve örtüşebilen bağlam olarak kent, ortam olarak kent ve içerik olarak kenttir.

Bu çalışma ile kentsel bağlamların temel yönlerine görsel olarak yaklaşmak veya iletişim kurmak için çok çeşitli kaynakları ve araştırma tekniklerini tartışmanın, biliş haritası gibi farklı görsel yöntemler kullanarak, kentsel alanlarda kullanıcılarının gerçek deneyimlerinin ortaya çıkarılmasına olanak sağladığı belirlenmiştir. Bunun gibi örnek niteliğinde görsel kentsel çalışmalar, görsel araştırmanın kademeli olarak kentsel toplum ve kentsel iletişim araştırmalarında yaygın olarak kabul edilen seçenekler alanına girmesine yardımcı olabilir.

Şekil 5.1. Kent İle Kurulan İletişimin Modeli ve Sonuçları

- Yapısalcı göstergebilim kuramı yaklaşımıyla tasarıma hazırlık çalışmalarında, planlama aşamasında, göstergeler bir sınıflandırma dizgesi olarak kullanılabilirler. Mimarlık bütününde bakıldığında ise bir model oluşturarak tasarımın bu model içerisinde açıklanmasına olanak sağlarlar. Çalışma kapsamında kent ile kurulan iletişimin modeli şekil 5.1'deki gibi ifade edilmiştir.
- Kenti, kullanıcısının anlamlandırmaları ile analiz etmek, kentle kurulan iletişimin araştırılması, yapılı ve doğal çevrenin insanla nasıl iletişime girdiğini görmek için, iç içe geçmiş göstergeler, rekabet eden kentsel öyküler, farklı aktörler ve sürekli akış halindeki sosyal sınırlardan oluşan kente, sokak düzeyinde bir laboratuvar olarak bakmaya da olanak sağlamaktadır.
- Mimarlık nesnesi ve kent kullanıcılarının değerlendirmelerine dayanarak yapılan çalışmalar, kentsel iletişim araştırmalarında yaygın olarak kabul edilen seçenekler arasına girilmesine olanak sağlayarak, kent ve kullanıcıları arasındaki ilişkilerin anlaşılmasına yönelik araştırmalar için de örnek olabilir.
- Tasarıma girdi oluşturması açısından kent kullanıcılarının kente yükledikleri anlamların ve kullanıcıların kent ile kurdukları ilişkinin niteliğinin belirlenmesi, kentin kurgulanması ve mimari nesnenin tasarımı açısından önemlidir. Bu

anlamda tasarımcının kent kullanıcılarının görüşlerine hakim olması olumlu tasarım sonuçları için yararlı olacaktır.

- Yine tasarım sonuçlarının verimliliği açısından öznelliği değerlendirmenin ve çalışmalarda mimarlık göstergesinin ve kent bütününün öznelliğinin tasarıma veri oluşturacak biçimde ele almanın da gerekliliği ortaya çıkmıştır.
- Kentler dünyadaki pek çok kişinin dolaylı ya da dolaysız olarak günlük yaşamlarının geçtiği yerler olarak, iletişim pratiklerinin merkezinde yer almaktadırlar. Barındırdıkları kamusal mekanlar, tarihi eserler, insan hareketlilikleri, bireyler ve topluluklar arasındaki ilişkileri de içermektedir. Çalışmada mimarlık nesnesinin sadece işlevsel gereklilikleri yerine getirmek değil, işlevsel gerekliklerle birlikte kişiler ve farklı kültürel altyapılara sahip toplumlar arasında da mimari nesneler yolu ile bilgi alışverişine olanak sağlandığı görülmüştür. Bu alışveriş, mimarinin bir iletişim amacı / aracı olduğunu da göstermektedir.

Bu belirlemeler çerçevesinde Edirne kenti örneğinde kentle kurulan iletişimin farklı kullanıcı profilleri ile tanımlanması ve daha yaşanılabilir, kullanıcı memnuniyetli, gelecek için planlama stratejileri oluşturulmuş kentlerin yaşamda yerini bulmasına olanak sağlayan iletişim modelinin kurgulanması ve tartışmaya açılması, kentle kurulan iletişim, kenti anlamlandırma ve bellekte bıraktığı izin sorgulanarak zaman içerisinde oluşan değişimin belirlenmesine olanak sağlanması, ayrıca, tez kapsamında ortaya konulan sonuç değerlendirmelerinin kentle ilgili olarak, kullanıcı kaynaklı sorunların belirlenmesi, kentle kurulan iletişimin niteliğine bağlı olarak tasarım stratejilerinin oluşturulmasında ve akademik olarak kenti kent yaşamını anlamaya yönelik olarak kullanıcı temelli kuramları desteklemek yönünde örnek olması da beklenmektedir.

KAYNAKLAR

Aksan, D. (1990). *Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim I*, 4. Baskı, Ankara: Türk Dil Kurumu.

Akansel, S., 1990, *Edirne Kaleiçi Geleneksel Konutlarında Plan ve Cephe Analizi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.

Alexander, C., (1964). *Notes on the Synhesis of Form*, Cambridge Mass: Harward University Press.

Altunışık, R., (2008). *Anketlerde Veri Kalitesinin İyileştirilmesi İçin Öntest (Pilot Test) Yöntemleri,* Cilt 1, Sayı 2, 1 - 17, Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi http://www.pazarlama.org.tr/dergi/yonetim/icerik/makaleler/2-published.pdf

Arıkan, R., (2018). *Anket Yöntemi Üzerinde Bir Değerlendirme,* Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1: 97-159**,** Haliç Üniversitesi İşletme Fakültesi, İstanbul.

Assael, H. ve J. Keon (1982). *Nonsampling vs. Sampling Errorsin Survey Research,* Journal of Marketing, 45, Spring, s. 114-123.

Aydınlı, S., (1986). *Mekansal Değerlendirmede Algısal Yargılara Dayalı Bir Model* İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

Aylan, T. (2005). *Göstergebilim ve Bir Söylem Biçimi Olarak Sinema*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe (Sistematik Felsefe ve Mantık) Anabilim Dalı, Ankara.

Aynan, R., (1995). *İletişim Dil Bağlamında Mimarın İşine Bir Yaklaşım,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), MSGSÜ / Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Bak, G., Altıntop, M., Bak, A., (2020). *George Gerbner's General Communication Model, Cultural Indicators And Cultivation Theory,* International Journal of Social, Humanities And Administrative Sciences, JOSHAS journal (ISSN:2630-6417). 2020 / Vol:6, Issue:25 / s.484-492.

Barthes, R., (1979). *Göstergebilim İlkeleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları:337, Bilim Dizisi:8, Berke Vardar, Mehmet Rifat (Çev.). Ankara: Kültür Bakanlığı. https://www.academia.edu/30233734/Roland_Barthes_G%C3%B6stergebilim_%C4%B0lkeleri_pdf adresinden erişildi.

Barthes, R., (2005). *Göstergebilimsel Serüven*, Yapı Kredi Yayınları:223, Mehmet Rifat, Sema Rifat (Çev.), 4. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi.

Başkan, Ö., (2003). *Bildirişim: İnsan Dili ve Ötesi*, s.68, 3.Basım, İstanbul: Multilingual Yabancı Dil.

Bayrakçı, O., (2004). *Çağdaş İletişim Kuramları Açısından Tasarımda İletişimsel Modeller*, 1. Basım, Yayın no:6, İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi.

Bilgin, İ., (https://yapidergisi.com/kentin-olumu/) adresinden erişildi.

Bolton, R.N. (1993). Pretesting Questionnaires: Content Analysis of Respondents' Concurrnet Verbal Protocols, Marketing Science, Vol. 12, No. 3, s. 280-303.

Broadbent, G., (1977). *A Planin Man's Guide to the Theory of Signs in Architecture,* Architectural Design , Vol. 7, n.8., s.112. https://www.scribd.com/doc/258160107/Broadbent-A-Plain-Man-s-Guide-to-the-Theory-of-Signs adresinden erişildi.

Buyurgan T., (2013). *Kişilerarası İletişim Bağlamında Aile Ve Çift İlişkilerinin Göstergebilim Bakış Açısıyla Çözümlenmesi: Mürekkepbalığı Ve Balina, Marmara* Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış YL Tezi). İstanbul.

Can Yaşar, M. (2017). *İletişim Sürecine İlişkin Modeller, Çocuk ve İletişim*, Ed.: Neriman Aral, Ankara: Vize.

Chandler, D., (1994). The Transmission Model of Communication, UWA.

http://visual-memory.co.uk/daniel//Documents/short/trans.html#N adresinden erişildi.

Chandler, D., 2007, *Semiotics The Basics*, 2. Basım, Taylor & Francis e-Library https://introsemiotica.files.wordpress.com/2010/10/s2_chandler_introduction.pdf adresinden erişildi.

Converse, J.M. ve S. Presser (1986). *Survey Questions: Handcrafting the Standadrdized Questionnaire,* Sage University Paper Series on Quantitative Applications in Social Sciences Sage Publications.

Coward, R., ve Ellis, J., (1985). *Dil ve Maddecilik Semiyolojideki Gelişmeler ve Özne Teorisi,* Esen Tarım (Çev.). İstanbul: İletişim.

Çubukçu, H., (2006). *"Kişilerarası İletişimde Devingenlik: Yeni Bir İletişim Modeline Doğru"*, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt: 23, Sayı: 1, s. 75-87, Ankara. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/607081 adresinden erişildi.

Derrıda, J., (1967, 2011). *Gramatoloji*, Dr. İsmet Birkan (Çev.). Bilgesu.

Duran, Sağocak, M., (1999) *Mimarlığı Anlama ve Yorumlama Bağlamında Kavramsal Bir Model,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.

Eco, U., (1979). Indiana University Press Bloomington. https://books.google.com.tr/books?id=Tsh5CgAAQBAJ&pg=PA53&hl=tr&source=gbs_selected_pages&cad=2#v=onepage&q&f=false adresinden erişildi.

Eco, U., (1991). *Alımlama Göstergebilimi,* Sema Rifat (Çev.). İstanbul: Düzlem.

Eco, U.,(2019), *Mimarlık Göstergebilimi*, s.24, Fatma Erkman Akerson (Çev.). İstanbul: Daimon.

Erdoğan, İ., ve Alemdar, K. (2005). *Öteki Kuram: Kitle İletişim Kuram ve Araştırmalarının Tarihsel ve Eleştirel Bir Değerlendirmesi*, Ankara: Erk.

Eziler Kıran, A., (1990). *Dilbilim-Göstergebilim İlişkileri, Dilbilim Araştırmaları,* Ankara: Hitit.

Fischer, G. (1991). *Mimarlık ve Dil*, İstanbul: Daimon.

Fiske, J., (2003). *İletişim Çalışmalarına Giriş*, (2. Basım), Ankara: Bilim ve Sanat.

Fiske, J., (2003). *İletişim Çalışmalarına Giriş*, Süleyman İrvan (Çev.). s.63, Ankara: Bilim ve Sanat.

Gans, H., (1969). *Planning for People not Buildings,* Environment and Planning, Vol.1.

Gerbner, G., (1956). *Toward a General Model of Communication,* Audio Visual Communication Review,Vol. 4, No. 3 (Summer, 1956), s.171-199, Published By: Springer https://www.jstor.org/stable/30218421 adresinden erişildi.

Gottdiener Mark: (2005). *Postmodern Göstergeler Maddi Kültür ve Postmodern Yaşam Biçimleri*, Erdal Cengiz, Hakan Gür, Arhan Nur (Çev.). Ankara: İmge.

Gökçe, B. (1988). *Toplumsal Bilimlerde Araştırma.* Ankara: Savaş.

Göldeli, İ., (1983). *Mimarlık Göstergesi Mimarlık Göstergesinde Düzanlam ve Yananlam,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Karadeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Göregenli, M., (2005). *Çevre Psikolojisinde Temel Konular* (1. Baskı). İzmir: Ege Üniversitesi.

Guiraud, P., *Anlambilim, Semantik,* Berke Vardar (Çev.). s.38-41. Matbaa 70. İstanbul: Multilingual.

Guiraud, P., (1994). *Göstergebilim*, Prof Dr. Mehmet Yalçın (Çev.). ISBN 975-533-058-5, Ankara: İmge.

Gümüş, K., ve Şahin, H., (1982). *Temel Göstergebilim Kavramları*, Mimarlık 82/11-12 s:36, İstanbul.

Haşıloğlu, S., B., Baran, T., Aydın, O., (2015). *"Pazarlama Araştırmalarındaki Potansiyel Problemlere Yönelik Bir Araştırma: Kolayda Örnekleme ve Sıklık İfadeli Ölçek Maddeleri"* Pamukkale İşletme ve Bilişim Yönetimi Dergisi, Cilt:2 ,Sayı:1, s:19-28. https://dergipark.org.tr/tr/pub/pibyd/issue/35465/394010 adresinden erişildi.

Hua-Kuo, H., (2008). Development of the Integrated Communication Model,

https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED502682.pdf adresinden erişildi.

İnal, C., A., (1980). *TÖEF'den İletişim Bilimleri Fakültesi'ne Kurgu,* No:3, s.2, E.İ.B.F.Dergisi, Eskişehir: E.İ.T.İ.A.

Kaplan, F., Terek Ünal, N. ve Terek Ünal, G., (2011). *Bilim Kurgu Sinemasını Okumak* İstanbul: Derin.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kıran, Çakır, H., (2006). *Konut Alanları Yer Seçiminde Sosyal Yapının Rolünün Saptanmasına İlişkin Sistematik Bir Yaklaşım: "Edirne; Kaleiçi, Kaledışı Ve Yeni Yerleşme Alanları Örneği* T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Edirne.

Korkmaz, Z., (2008). *Gramer Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu.

Krampen, M., (1977). *Meaning in the Urban Environment*, Routledges, New York.

Küller, R., (1979). *A Semantic Test for Use in Cross-Cultural Studies,* Man-Environment Systems, V.9, N.4-5, July and September.

Lynch, K., 2011, *Kent İmgesi*, İrem Başaran (Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür.

McQuail, D. ve Windahl, S. (2005). *İletişim Modelleri: Kitle İletişim Çalışmalarında*, K. Yumlu. (Çev.). Ankara: İmge.

Merrell, F., (2000). *Charles Sanders Peirce's Concept Of The Sign*, Routledge Critical Dictionary and Linguistics, (Ed. Paul Cobley). Kentucky: Routledge Press.

Nar, M., Ş., (2014). *Yapısalcılık Kavramına Antropolojik Bir Yaklaşım: Levi-Strauss ve Yapısalcılık*, sayı:27,29-46. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/645314 adresinden erişildi.

Narula, U., (2006). Communication Models, Atlantic. https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=nDRn9PAlSBwC&oi=fnd&pg=PR9&dq=berlo+model+of+communication+pdf&ots=r_PposqzO-&sig=nJgN7V7BM1Brg5ZPcfe0thjmwrU&redir_esc=y#v=onepage&q=berlo&f=false adresinden erişildi.

Onwuegbuzie, A.J. ve Collins, K.M.T. (2007). *A Typology of Mixed Methods Sampling Designs in Social Science Research,* The Qualitative Report Volume 12 Number 2 June 2007 281-316 (http://www.nova.edu/ssss/QR/QR12-2/onwuegbuzie2.pdf)

Oruç, M.,S., (2018). *Bir Düşünce Biçimi Olarak Yapısalcılık ve Dil Felsefesi*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü dergisi,(AKSOS). Güz, sayı:4.

Oskay, Ü., (2007). *İletişimin ABC'si*, 5. Basım, Yayın no: 213, İstanbul: Der.

Ozankaya, Ö., (1975). *Toplumbilim Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu.

Öner, N., (2001). *Prof. Dr. Necati Öner'in 2000 Felsefe Kongresini Açış Konuşması,* Türk Dili, Dil ve Edebiyat Dergisi, sayı: 589, Ocak 2001, s.99-106.

Öymen Gür, Ş. (1996). *Mekân Örgütlenmesi*, Trabzon: Gür.

Özçağlayan, M., (1999). *Yeni İletişim Teknolojileri ve Değişim*, İstanbul: Alfa.

Özek, V., (1980). *Mimarlıkta Gösterge ve Simge, Eşik Aşamasının Belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi İnşaat ve Mimarlık Fakültesi. Trabzon: Karadeniz Matbaacılık ve Gazetecilik.

Özdamar, K., (2002). Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi 1, 4. Baskı. İstanbul: Kaan.

Özkök, E., (1982). *Sanat, İletişim ve İktidar,* Ankara: Tan.

Özmakas, U., (2009). *Charles Sanders Peirce'in Gösterge Kavram,ı* Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2/1, s.32-45. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/202440 adresinden erişildi.

Peirce, C., (1984). *Writings of Charles S. Pierce.* Cilt: 2

Presser, S., M.P. Couper, J.T. Lessler, E. Martin, J. Martin, J. Matin, J.M. Rothgeb ve E.
Singer (2004), *Methods for Testing and Evaluating Survey Questions*, Public Opinion Quarterly, Spring, s.109-130.

Popescu, M., D., vd., (2015). *"A Multidisciplinary Approach of Communication"*, Theoretical and Applied Economics Volume XXII, No. 2(603), Summer, s. 65-76 http://store.ectap.ro/articole/1083.pdf adresinden erişildi.

Querioz, J., ve Merrel, F., (2006). *Semiosis and Pragmatism: Toward a Dynamic Concept of Meaning.* https://www.researchgate.net/publication/228657254 adresinden erişildi.

Rahman, A., ve Munadi, K., (2018). *Communicating Risk in Enhancing Disaster Preparedness: A Pragmatic Example of Disaster Risk Communication Approach from the Case of Smong Story,* IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, Volume 273, The 11th Aceh International Workshop and Expo on Sustainable Tsunami Disaster Recovery 10–12 October 2018, Banda Aceh, Indonesia

https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/273/1/012040/pdf adresinden erişildi.

Rifat, M., (2000). *XX. Yüzyılda Dilbilim ve Göstergebilim Kuramları, Tarihçe ve Eleştirel Düşünceler*, Cilt: 1, İstanbul: Om.

Rifat, M., (2005). *XX. Yüzyılda Dilbilim ve Göstergebilim Kuramları 2. Temel Metinler*, 3. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi.

Rifat, M.,(2005). *XX. Yüzyılda Dilbilim ve Göstergebilim Kuramları. 1.Tarihçe ve Eleştirel Düşünceler*, 3.Baskı, İstanbul: Yapı Kredi.

Rifat, M., (2009). *Göstergebilimin Abc'si*, s.27, İstanbul: Say.

Sarup, M., (2010). *Postyapısalcılık ve Postmodernizm*, A. Baki Güçlü (Çev.). s.40-41, İstanbul: Kırk Gece.

Saussure, F., (1976). *Genel Dilbilim Dersleri*, s:20-21-22, Berke Vardar (Çev.). Ankara: TDK.

Saussure, F., (1985). Genel Dilbilim Dersleri, Dilbilim Dizisi:1, Birinci Baskı, Ankara, Birey ve Toplum.

Saussure, F., (1998). *Genel Dilbilim Dersleri*, Prof. Dr. Berke Vardar (Çev.). Baskı: Matbaa 70, İstanbul: Multilingual.

Scalvini ,M. L., (1980). *Structural .Linguistics Versus the Semiotics of Literature: Alternative Models for Architectural Criticism, Signs, Symbols and Architecture* (ed .G. Broadbent ,R. Bunt and C.Jencks). s.414-415, John Wiley and Sons.

Schrammm, W., (1974). *How Communication Works Messages, A Reader In Human Communication*, Ed:Jean M. Civikly, N.Y.: Rondom House.

Short, T. L. (2007). *Peirce's Theory of Signs*, Cambridge: Cambridge University Press. https://vdocuments.net/reader/full/peirces-theory-of-signs-586d87ab3b748 adresinden erişildi.

Tanju, B., (1991). *Göstergebilim Işığında Modernizm, Postmodernizm ve Bir Örnek: Klasiss*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Taşkıran, H., İ., (1997). *Yazı ve Mimari*, 1. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi.

Tekinalp, Ş., ve Uzun, R., (2004). *İletişim Araştırmaları ve Kuramları*, No:44, İstanbul: Derin.

Terzi Y., (2017). *Güvenilirlik Analizi,* Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi İstatistik Bölümü, Samsun. https://ist-fef.omu.edu.tr/tr/hakkimizda/ders-notlari/GA-2017y.pdf adresinden erişildi.

Tezcan, S., (1992). *Epidemiyoloji: Tıbbi Araştırmaların Yöntem Bilimi*, Hacettepe Halk Sağlığı Vakfı Yayın No: 92/1, Ankara.

Tümertekin, Y. A. , (1978). *Pierce ' in Gösterge Anlayışının Ana Çizgileri,* FDE, sayı: 2, s.140-145.

Türksoy, Ö. (1986). *Çevresel Psikoloji, Planlama ve Kentsel Bütünleşme*, TMMOB Şehir Plancıları Odası Süreli Yayınları, 1986 (1). 13-17.

Uludağ, Z., (2006). *Dil ve Bilim Açısından Eğitim ve Eğitim Bilim'inin Dili*, Milli Eğitim Cilt:35, Sayı:171, s.84-99. https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/66471/ adresinden erişildi.

Uludağ, Z., (2006). *Milli Eğitim* Üç Aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı, 171, Yaz/2006,s: 85.Ankara. http://yayim@meb.gov.tr adresinden erişildi.

Uluyağcı, C., (2007). *Simge Kavramı ve Bir Film Çözümlemesi: Karşılaşma*, Selçuk İletişim Dergisi, Cilt.5, Sayı.1 (Temmuz 2007). s.217.

Usluata, A., (1991). *İletişim,* Cep Üniversitesi, Yeni Yüzyıl Kitaplığı, İstanbul: İletişim.

Utma, S., (2009). *İletişimde Dil ve Anlamlandırma: İletişim Felsefesi Bağlamında Kuramsal Bir Değerlendirme*, cilt 7, sayı:1, s.225-237, Dergi:Researcher:Social Science Studies DOI:10.18301/rss.821.

Ünlüer, A., O.,(1999). *Dünyada ve Türkiye'de Televizyon Yayıncılığının Gelişimi Geleceğe İlişkin Düşünceler,* Kurgu Dergisi, 8:16, s.55-66.

https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1501168 adresinden erişildi.

Xu, H., Zhang, L. (2021). Urban Interactive Installation Art as Pseudo-Environment Based on the Frame of the Shannon–Weaver Model. In: Rauterberg, M. (eds) Culture and Computing. Interactive Cultural Heritage and Arts. HCII 2021. Lecture Notes in Computer Science, vol 12794. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-77411-0_21 adresinden erişildi

Vardar , B., (1982). *Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri*, Ankara: Türk Dil Kurumu.

Vardar, B., (1983). *XX. Yüzyıl Dilbilimi*, Ankara: Türk Dil Kurumu.

Vardar, B., (1998). *Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri*, s.80, İstanbul: Multilingual.

Vardar, B., vd, (1980). *Dilbilim ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*, s.80, Ankara: Türk Dil Kurumu.

Voloşinov, V., N., (2001). *Marksizm ve Dil Felsefesi*. Mehmet Küçük (Çev.). s.49, İstanbul: Ayrıntı.

Vygotsky, L., S., (1985, 1998). *Düşünce ve Dil*. Çeviren: S. Koray, İstanbul: Toplumsal Dönüşüm. https://archive.org/stream/Vygotsky_Dnce_ve_Dil/Vygotsky%20-%20D%C3%BC%C5%9F%C3%BCnce%20ve%20Dil_djvu.txt adresinden erişildi.

Wright, F.L., (1957). *A Testament,* s.174, London (UK): Architectural Press.

Yalçın, M., (1999). *Mimarlık ve Göstergebilim*, Ege Mimarlık Dergisi, 1997/2, sayı 23, İzmir.

Yapar Gönenç, A. (2012). *Göstergebilimden Edimbilime*, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuifd/issue/22863/244127 adresinden erişildi.

Yaylagül, L., (2006). *Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar*, 1. Baskı, Ankara: Dipnot.

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *Spss Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Detay.

Yenişehirlioğlu, Ş., (1981). *İletişim Ya Da Yaşamı Yansıtma* İletişim, Sayı:2, No:5, Ankara: A.İ.T.İ.A GHİYO.

Yücel, A., (1999). *Mimarlıkta Dil Ve Anlam*, Seminer, Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, Eğitim ve Kültür Araştırmaları Mesleki Bilimsel Çalışma Kurulu, (EKA-MBÇK). İstanbul.

Yüksel, T. (2005). *Yapısalcılık: Deneme*, İstanbul: Can Sanat.

https://www.tuik.gov.tr/

https://www.precht.at/gz-community-center/

https://gecmistengunumuzeedirne.wordpress.com/tag/hippodamos/

https://www.google.com/maps/place/Edirne,+Edirne+Merkez%2FEdirne/@41.6745088,26.547344,937m/data=!3m1!1e3!4m5!3m4!1s0x14b32f77a26304e1:0xa0cfc0ca431c30bc!8m2!3d41.6771297!4d26.5557145

https://openhousebcn.wordpress.com/2012/04/11/la-muralla-roja-architecture-ricardo-bofill-calpe-spain/

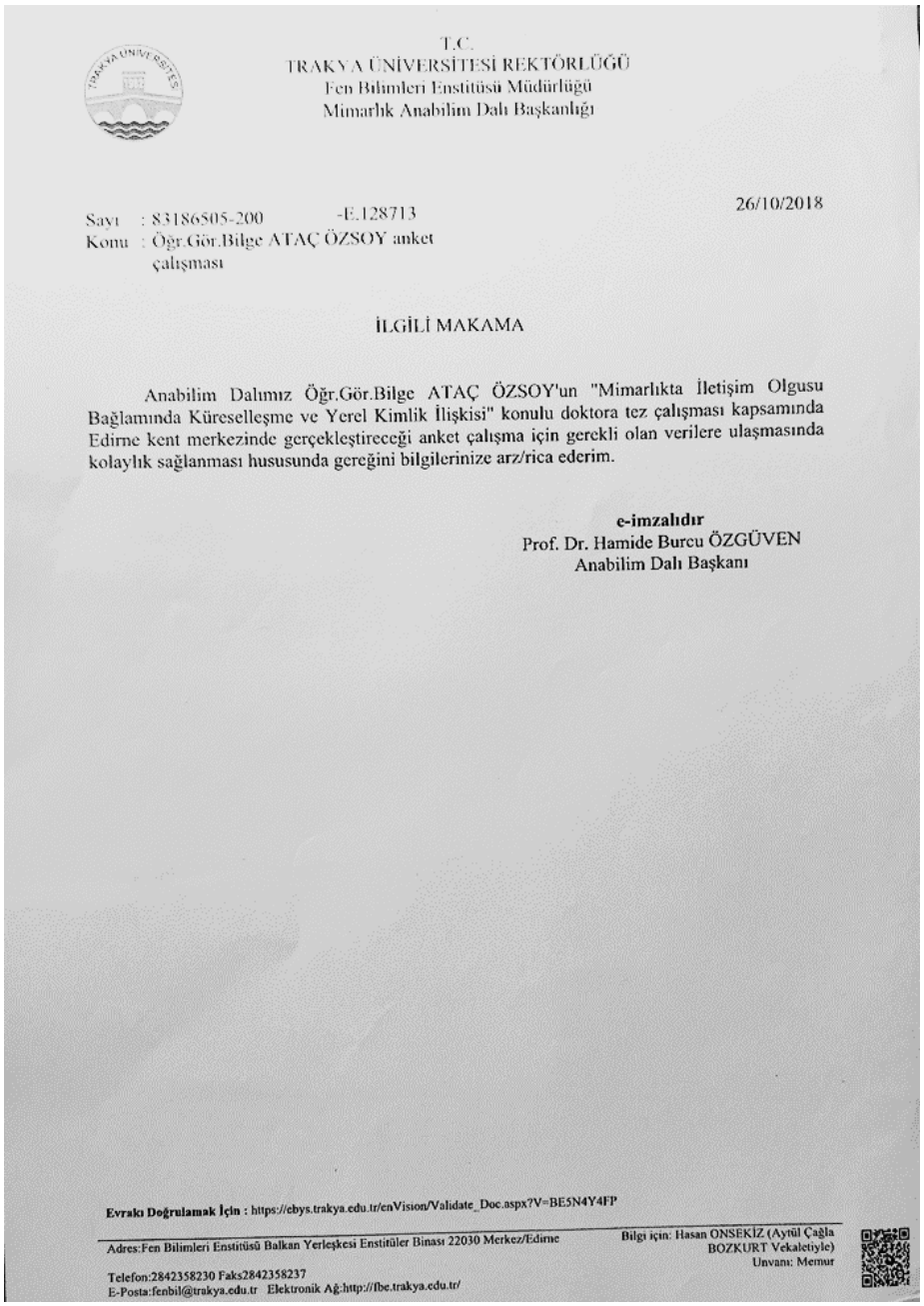
https://andreaferreiro.wordpress.com/2012/02/25/peirce-y-saussure/

www.turkedebiyati.org

http://www.signosemio.com/jakobson/functions-of-language.asp

EKLER

EK-1. MİMARLIK BÖLÜMÜ ANKET İZİN FORMU

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
Mimarlık Anabilim Dalı Başkanlığı

Sayı : 83186505-200 -E.128713
Konu : Öğr.Gör.Bilge ATAÇ ÖZSOY anket çalışması

26/10/2018

İLGİLİ MAKAMA

Anabilim Dalımız Öğr.Gör.Bilge ATAÇ ÖZSOY'un "Mimarlıkta İletişim Olgusu Bağlamında Küreselleşme ve Yerel Kimlik İlişkisi" konulu doktora tez çalışması kapsamında Edirne kent merkezinde gerçekleştireceği anket çalışma için gerekli olan verilere ulaşmasında kolaylık sağlanması hususunda gereğini bilgilerinize arz/rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Hamide Burcu ÖZGÜVEN
Anabilim Dalı Başkanı

Evrakı Doğrulamak İçin : https://ebys.trakya.edu.tr/enVision/Validate_Doc.aspx?V=BE5N4Y4FP

Adres:Fen Bilimleri Enstitüsü Balkan Yerleşkesi Enstitüler Binası 22030 Merkez/Edirne
Telefon:2842358230 Faks2842358237
E-Posta:fenbil@trakya.edu.tr Elektronik Ağ:http://fbe.trakya.edu.tr/

Bilgi için: Hasan ONSEKİZ (Aytül Çağla BOZKURT Vekaletiyle)
Unvanı: Memur

EK-2. EDİRNE'DE YAŞAYAN KENT KULLANICISI ANKET FORMU

EDİRNE'DE İKAMET EDENLERE YÖNELTİLECEK SORULAR

BU ANKET MİMARLIKTA İLETİŞİM OLGUSUNUN KENTSEL BAĞLAMDA İRDELENMESİNE YÖNELİK DOKTORA ÇALIŞMASI KAPSAMINDA EDİRNE KENTİ VE KULLANICI ETKİLEŞİMİ HAKKINDA VERİ ELDE ETMEK AMACI İLE YAPILMAKTADIR. KATILIMINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM...

KİŞİSEL BİLGİLER	1	**Cinsiyetiniz:**	Kadın			Erkek		
	2	**Kaç yaşındasınız?**	**18-25**	**26-35**	**36-45**	**46-55**	**56-65**	**66 ve üstü**
	3	**Eğitim durumunuz**	Okur-yazar değil	İlköğretim	Lise	Önlisans	Lisans	Lisansüstü
	4	**Mesleğiniz**	İşçi	Memur	Emekli	Öğrenci	Diğer	
	5	**Aylık toplam hane geliriniz**	**1.500 den az**	**1.500-3.000**	**3.001-4.500**	**4.501-6.000**	**6.001-7.500**	**7.501 ve üstü**
	6	**Kaç yıldır Edirne'de yaşıyorsunuz?**	1 yıldan az	1-5 yıl	6-10 yıl	11-20 yıl	21 yıl ve üstü	
	7	**Edirne'de yaşama nedeniniz nedir?**	Edirne'nin yerlisi	Öğrenci	Turizm	İş nedeniyle	Diğer	
	8	**Yaşamınızın büyük çoğunluğu nerede geçti?**	Köy	Kasaba	Şehir	Büyük Şehir		

KENTLE KURULAN İLETİŞİM	9	**Son yıllarda Edirne'de yapılan yeni yapılar (konutlar, alış veriş merkezleri, çevre düzenlemeleri gibi...) kentin görüntüsünü ne ölçüde değiştirmiştir?**	**Tamamen değiştirmiştir**	**Çok değiştirmiştir**	**Fikrim yok**	**Az da olsa değiştirmiştir**	**Hiç değiştirmemiştir**
	10	**Bu değişimi nasıl değerlendiriyorsunuz?**	**Tamamen olumsuz**	**Olumsuz**	**Fikrim yok**	**Olumlu**	**Tamamen olumlu**
	11	**Edirne'de yaşayan biri olarak yaşadığınız kente yapılacak yenilikler (yeni yaşam ortamları) sizi ilgilendirir mi?**	**Hiçbir şekilde ilgilendirmez**	**İlgilendirmez**	**Fikrim yok**	**İlgilendirir**	**Kesinlikle ilgilendirir**
	12	**Tanıdığınız insanlarla hangi ortamlarda bir araya gelebiliyorsunuz?**	**Sosyal ağlar (internet ortamı)**	**İş nedeniyle**	**Sosyal aktiviteler (sinema, konser)**	**AVM de**	**Park-bahçe**
			Kafeterya	**Diğer**			
	13	**Edirne kenti ile yandakilerden hangisini kullanarak iletişim kurduğunuzu düşünüyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)**	**Tarihi eserlerle**	**Yeme –içme ile**	**Alış –veriş ile**	**Kültürü ile**	**Diğer**
	14	**Edirne'de hangi alış verişi sıklıkla nereden yapıyorsunuz? Eşleştiriniz**		**Pazar**	**Market**	**AVM**	**İnternet**	**Diğer**
			Gıda					
			Giyim					
			Teknoloji					
	15	**Alış veriş için tarihi kent merkezini kullanıyor musunuz?**	**Evet**	**Nereden hangi ürünleri alırsınız?**.....				
			Hayır					
			Diğer					
	16	**Başka kentlerden alış-veriş yapıyor musunuz?**	**Evet**	**Hayır**				

Aşağıdaki ifadelerden kendinize uygun olanını işaretleyiniz

			KESİNLİKLE KATILIYORUM	KATILIYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM	KESİNLİKLE KATILMIYORUM
KENTLE KURULAN İLETİŞİM	17	**Edirne'deki tarihi eserleri gezerken hoşça vakit geçiririm.**					
	18	**Edirne'deki alış veriş merkezlerini gezerken hoşça vakit geçiririm.**					
	19	**Edirne'deki kötü durumdaki tarihi eserlerin onarılması beni memnun eder**					
	20	**Edirne'deki park bahçe düzenlemelerinin artması beni memnun eder**					
	21	**Edirne'de aradığım her markayı bulabiliyorum.**					

KENTİ ALGILAMAYA İLİŞKİN SORULAR	22	**"EDİRNELİ" sözcüğü sizin için kimleri kapsamaktadır?**	Edirne'de **çalışan** herkesi	Edirne'de **yaşayan** herkesi	Edirne'de en az **5 yıldır** yaşayan herkesi			
			Edirne'de en az **10 yıl ve üzeri** yaşayan herkesi	Edirne'de **doğma büyüme** herkesi	Geçici süre için bulunanlar dışında herkesi	**Diğer**		
	23	**Size göre Edirne nasıl bir kenttir?**	Sanayi	Tarım	Ticaret	Kültür	Üniversite	
			Turizm	Avrupa' ya erişim için odak noktası olan bir ulaşım kentidir		Tarihi	**Diğer**	
	24	**Size göre Edirne'nin simgeleri nelerdir?** *(3 seçenek işaretleyiniz)*	Camiler	Bedestenler	Kervansaraylar	Köprüler	Eski evler	
			Alış-veriş merkezleri	Üniversite	Yağlı güreşler	**Diğer**		
	25	**Edirne'de en çok hoşunuza giden şey nedir?**	Kültür	Yeme –içme	Alış -veriş	Tarihi eserler	**Diğer**	
	26	**Size göre bir şehir için küreselleşme nedir?**	Büyüme	Yüksek yapılar	AVM'ler	Turist sayısında artış	Fikrim yok	
			Diğer					
	27	**Edirne kentini bir renk ile tanımlamanız gerekse sizce hangi renk olurdu?**	Kırmızı	Turuncu	Sarı	Yeşil	Mavi	Mor	**Diğer**

BELLEKTE KALANLARIN BELİRLENMESİNE	28	**"EDİRNE" deyince aklınıza hangisi geliyor?**	Tarih	Turist	Yeşil alan	Alış-veriş	Tatil
			Nehir	Köprüler	Yeme - içme	**Diğer**	
	29	**Selimiye Cami UNESCO dünya mirası listesine alındı. Bu gelişmeden haberiniz var mı?**	**Evet**	**Hayır**			
	30	**Edirne kentini anlamaya çalıştınız mı?** *(Kenti bir arkadaşınız ya da ailenizden biri gibi düşünebilirsiniz)*	**Evet**	**Hayır**	**Fikrim yok**		
	31	**Edirne kentine bir soru sormak isteseniz ne sorardınız?**	.....				

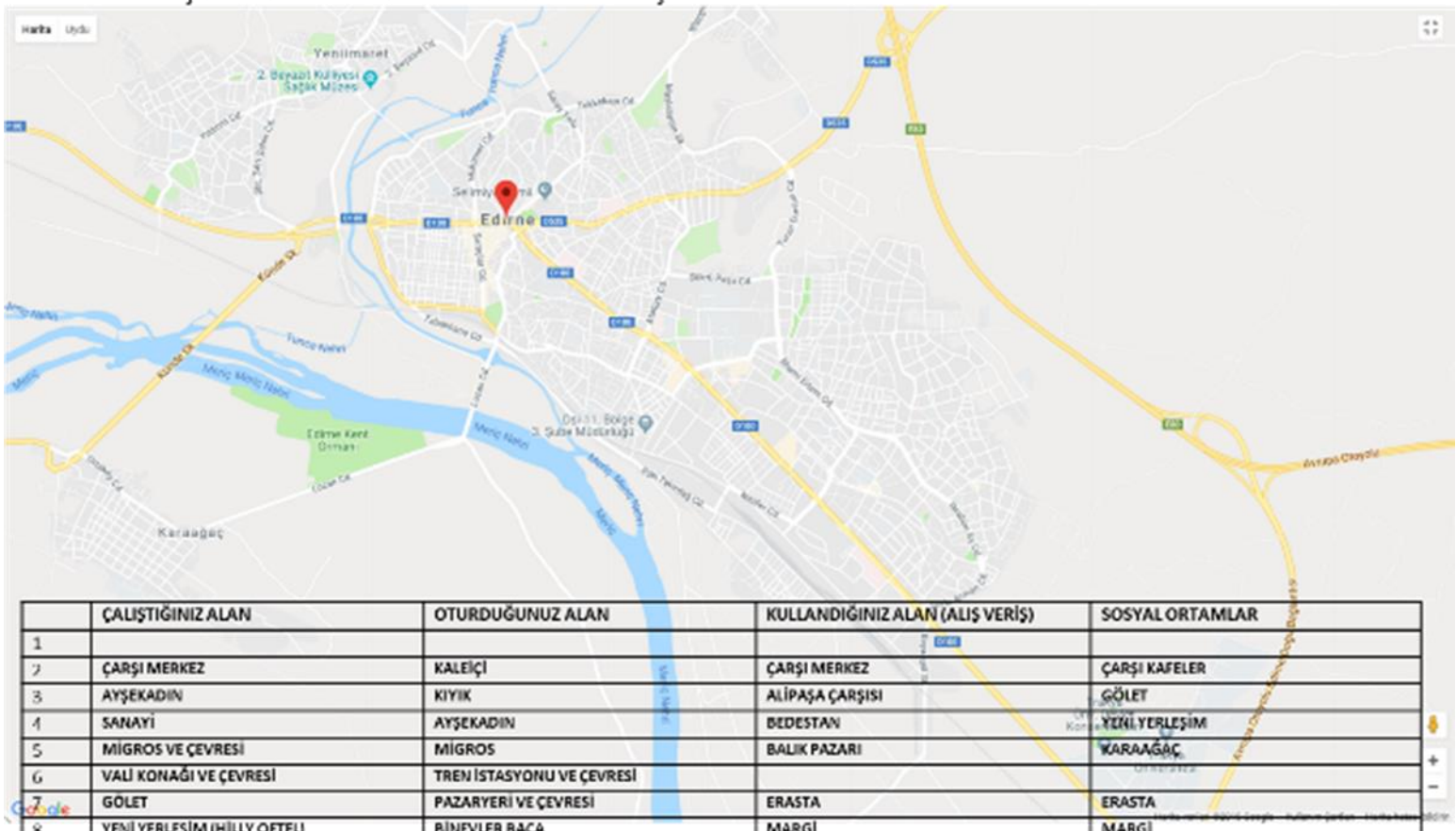
32. Edirne ile ilgili olarak aşağıdaki ifadeler hakkında nasıl bir yargıda bulunursunuz?

		KESİNLİKLE KATILIYORUM	KATILIYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM	KESİNLİKLE KATILMIYORUM
1	DOST					
2	TEMİZ					
3	GÜVENLİ					
4	İLGİ ÇEKİCİ					
5	SEMPATİK					
6	RAHATLATICI					
7	ROMANTİK					
8	TEMBEL					
9	SESSİZ					
10	YENİ					
11	SAĞLIKLI					
12	EĞİTİMLİ					
13	YOĞUN					
14	DÜZENLİ					
15	ÖZGÜR					

33. Edirne deyince aklınıza ne geliyor? Çizer misiniz?

KENTİN EN ÇOK KULLANDIĞINIZ BÖLGELERİNİ İŞARETLEYİNİZ

EDİRNE KENTİNDE İKAMET EDENLER

	ÇALIŞTIĞINIZ ALAN	OTURDUĞUNUZ ALAN	KULLANDIĞINIZ ALAN (ALIŞ VERİŞ)	SOSYAL ORTAMLAR
1				
2	ÇARŞI MERKEZ	KALEİÇİ	ÇARŞI MERKEZ	ÇARŞI KAFELER
3	AYŞEKADIN	KIYIK	ALİPAŞA ÇARŞISI	GÖLET
4	SANAYİ	AYŞEKADIN	BEDESTAN	YENİ YERLEŞİM
5	MİGROS VE ÇEVRESİ	MİGROS	BALIK PAZARI	KARAAĞAÇ
6	VALİ KONAĞI VE ÇEVRESİ	TREN İSTASYONU VE ÇEVRESİ		
7	GÖLET	PAZARYERİ VE ÇEVRESİ	ERASTA	ERASTA
8	YENİ YERLEŞİM (HİLLY OETEL)	BİNEVLER BACA	MARGİ	MARGİ
9	KARAAĞAÇ	GÖLET VE ÇEVRESİ	KİPA	KİPA
10	ÜNİVERSİTE / FAKÜLTE	YENİ YERLEŞİM		
11	JANDARMA		CUMA PAZARI / ULUS PAZARI	MEGAPARK
12	BANKALAR CAD	KARAAĞAÇ	ÇARŞAMBA PAZARI	MAHALLE KAHVESİ
13		TOKİ	MAHALLE BAKKALI	NEHİR KENARI
14	DİĞER.....	DİĞER.....	DİĞER.....	DİĞER.....

EK-3. TÜRK TURİST KENT KULLANICISI ANKET FORMU

TURİSTLERE YÖNELTİLECEK SORULAR

BU ANKET MİMARLIKTA İLETİŞİM OLGUSUNUN KENTSEL BAĞLAMDA İRDELENMESİNE YÖNELİK DOKTORA ÇALIŞMASI KAPSAMINDA EDİRNE KENTİ VE KULLANICI ETKİLEŞİMİ HAKKINDA VERİ ELDE ETMEK AMACI İLE YAPILMAKTADIR. KATILIMINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM...

KİŞİSEL BİLGİLER	1	**Cinsiyetiniz:**	Kadın			Erkek		
	2	**Kaç yaşındasınız?**	**18-25**	**26-35**	**36-45**	**46-55**	**56-65**	**66 ve üstü**
	3	**Eğitim durumunuz**	Okur-yazar değil	İlköğretim	Lise	Önlisans	Lisans	Lisansüstü
	4	**Mesleğiniz**	İşçi	Memur	Emekli	Öğrenci	Diğer	
	5	**Kaç gündür Edirne'desiniz?**	Günü birlik	1-2 gün	3-4 gün	5-6 gün	7 gün ve üstü	
	6	**Edirne'ye kaçıncı gelişiniz?**	ilk	2-3	4-5	6-7	7'den fazla	
	7	**Yaşamınızın büyük çoğunluğu nerede geçti?**	Köy	Kasaba	Şehir	Büyük Şehir		

KENTLE KURULAN İLETİŞİM	8	**Edirne kenti ile yandakilerden hangisini kullanarak iletişim kurduğunuzu düşünüyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)**	**Tarihi eserlerle**	**Yeme –içme ile**	**Alış –veriş ile**	**Kültürü ile**	**Diğer**
	9	**Edirne'de hangi alış verişi sıklıkla nereden yapıyorsunuz? Eşleştiriniz**		**Pazar**	**Market**	**AVM**	**İnternet**	**Diğer**
			Gıda					
			Giyim					
			Teknoloji					
	10	**Alış veriş için tarihi kent merkezini kullanıyor musunuz?**	**Evet**	**Nereden hangi ürünleri alırsınız?**.....				
			Hayır					
			Diğer					

Aşağıdaki ifadelerden kendinize uygun olanını işaretleyiniz

KENTLE KURULAN İLETİŞİM			**KESİNLİKLE KATILIYORUM**	**KATILIYORUM**	**KARARSIZIM**	**KATILMIYORUM**	**KESİNLİKLE KATILMIYORUM**
	11	**Edirne'deki tarihi eserleri gezerken hoşça vakit geçiririm.**					
	12	**Edirne'deki alış veriş merkezlerini gezerken hoşça vakit geçiririm.**					
	13	**Edirne'deki kötü durumdaki tarihi eserlerin onarılması beni memnun eder**					
	14	**Edirne'deki park bahçe düzenlemelerinin artması beni memnun eder**					
	15	**Edirne'de aradığım her markayı bulabiliyorum.**					

KENTİ ALGILAMAYA İLİŞKİN SORULAR	16	**Size göre Edirne nasıl bir kenttir?**	Sanayi	Tarım	Ticaret	Kültür	Üniversite
			Turizm - Eğlence	Avrupa' ya erişim için odak noktası olan bir ulaşım kentidir		Tarihi	**Diğer**
	17	**Size göre Edirne'nin simgeleri nelerdir?** *(3 seçenek işaretleyiniz)*	Camiler	Bedestenler	Kervansaraylar	Köprüler	Eski evler
			Alış-veriş merkezleri	Üniversite	Yağlı güreşler	**Diğer**	
	18	**Edirne'de en çok hoşunuza giden şey nedir?**	Kültür	Yeme –içme	Alış -veriş	Tarihi eserler	**Diğer**
	19	**Size göre bir şehir için küreselleşme nedir?**	Büyüme	Yüksek yapılar	AVM'ler	Turist sayısında artış	Fikrim yok
			Diğer				

KENTİ ALGILAMAYA İLİŞKİN SORULAR	20	**Edirne kentini bir renk ile tanımlamanız gerekse sizce hangi renk olurdu?**	Kırmızı	Turuncu	Sarı	Yeşil	Mavi	Mor	**Diğer**

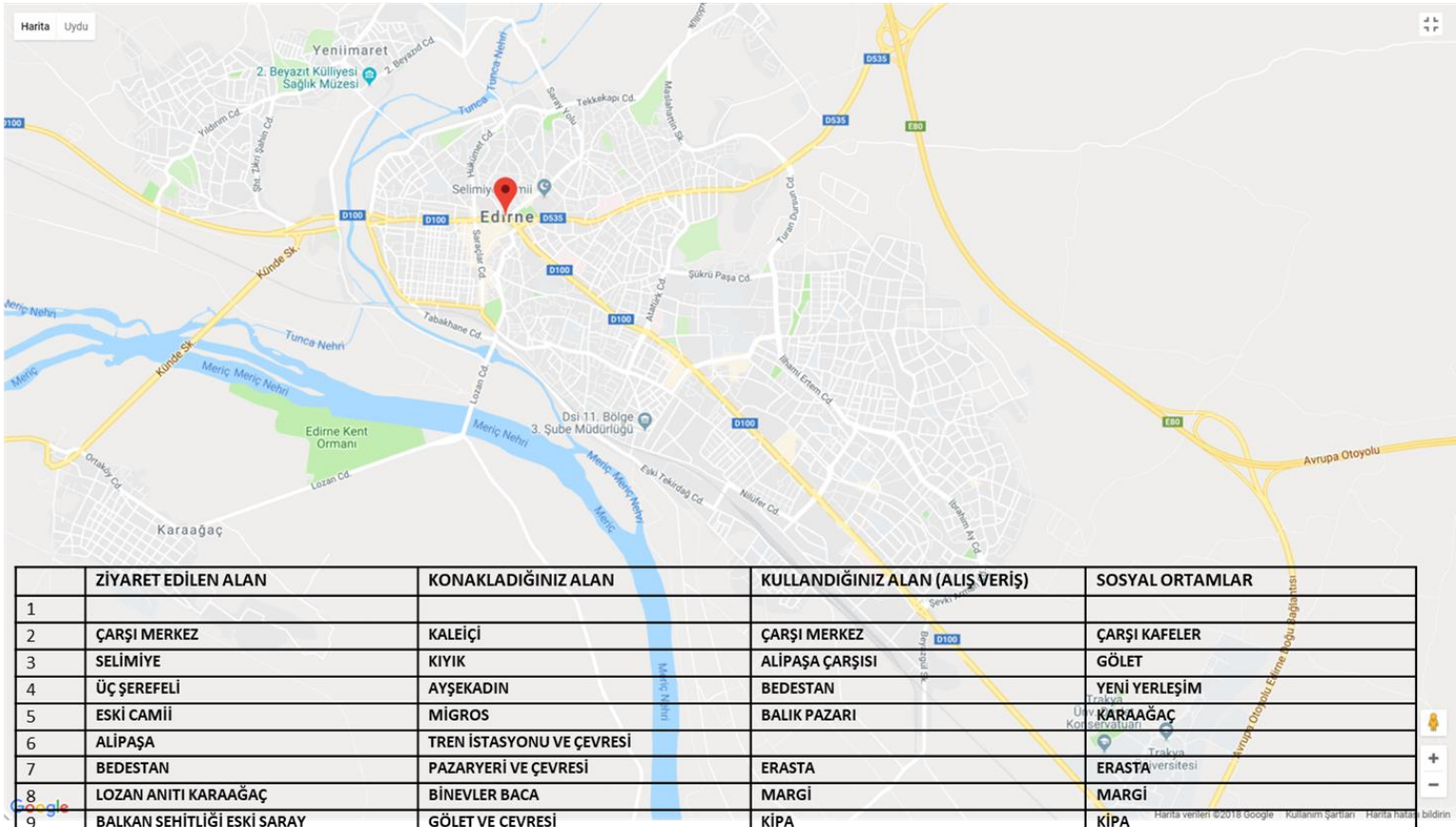
BELLEKTE KALANLARIN BELİRLENMESİNE	21	**"EDİRNE" deyince aklınıza hangisi geliyor?**	**Tarih**	**Turist**	**Yeşil alan**	**Alış-veriş**	**Tatil**
			Nehir	**Köprüler**	**Yeme - içme**	**Diğer**	
	22	**Selimiye Cami UNESCO dünya mirası listesine alındı. Bu gelişmeden haberiniz var mı?**	**Evet**	**Hayır**			
	23	**Edirne kentini anlamaya çalıştınız mı?** *(Kenti bir arkadaşınız ya da ailenizden biri gibi düşünebilirsiniz)*	**Evet**	**Hayır**	**Fikrim yok**		
	24	**Edirne kentine bir soru sormak isteseniz ne sorardınız?**	.....				

25. Edirne ile ilgili olarak aşağıdaki ifadeler hakkında nasıl bir yargıda bulunursunuz?

		KESİNLİKLE KATILIYORUM	KATILIYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM	KESİNLİKLE KATILMIYORUM
1	DOST					
2	TEMİZ					
3	GÜVENLİ					
4	İLGİ ÇEKİCİ					
5	SEMPATİK					
6	RAHATLATICI					
7	ROMANTİK					
8	TEMBEL					
9	SESSİZ					
10	YENİ					
11	SAĞLIKLI					
12	EĞİTİMLİ					
13	YOĞUN					
14	DÜZENLİ					
15	ÖZGÜR					

26. Edirne deyince aklınıza ne geliyor? Çizer misiniz?

KENTİN EN ÇOK KULLANDIĞINIZ BÖLGELERİNİ İŞARETLEYİNİZ TURİSTLER

	ZİYARET EDİLEN ALAN	KONAKLADIĞINIZ ALAN	KULLANDIĞINIZ ALAN (ALIŞ VERİŞ)	SOSYAL ORTAMLAR
1				
2	ÇARŞI MERKEZ	KALEİÇİ	ÇARŞI MERKEZ	ÇARŞI KAFELER
3	SELİMİYE	KIYIK	ALİPAŞA ÇARŞISI	GÖLET
4	ÜÇ ŞEREFELİ	AYŞEKADIN	BEDESTAN	YENİ YERLEŞİM
5	ESKİ CAMİİ	MİGROS	BALIK PAZARI	KARAAĞAÇ
6	ALİPAŞA	TREN İSTASYONU VE ÇEVRESİ		
7	BEDESTAN	PAZARYERİ VE ÇEVRESİ	ERASTA	ERASTA
8	LOZAN ANITI KARAAĞAÇ	BİNEVLER BACA	MARGİ	MARGİ
9	BALKAN ŞEHİTLİĞİ ESKİ SARAY	GÖLET VE ÇEVRESİ	KİPA	KİPA
10	KIRKPINAR ALANI	YENİ YERLEŞİM		
11	SAĞLIK MÜZESİ		CUMA PAZARI / ULUS PAZARI	MEGAPARK
12	NEHİR KENARI	KARAAĞAÇ	ÇARŞAMBA PAZARI	MAHALLE KAHVESİ
13	AVM		MAHALLE BAKKALI	NEHİR KENARI
14	PAZARYERLERİ			
15	DİĞER……	DİĞER……	DİĞER……	DİĞER……

EK-4. BULGAR TURİST KENT KULLANICISI ANKET FORMU

ВЪПРОСИ ЗА ТУРИСТИТЕ

Тази анкета се прави , за да се проучат комуникативните способности в населеното място в докторантски обхват, за да събере информация за града и потребителите му. Благодарим, че участвахте...

Лични данни	1	**Пол:**	Жена			Мъж		
	2	**Възраст**	**18-25**	**26-35**	**36-45**	**46-55**	**56-65**	**66 и над**
	3	**Образование**	Без образование	основно	средно		висше	магистър
	4	**Вашата професия**	Работник	Държавен служител	Пенсионер	Ученик	друго	
	5	**От колко дена сте в Одрин?**	за ден	1-2 дена	3-4 дена	5-6дена	повече от 7 дена	
	6	**За кой път посещавате Одрин?**	първи	2-3	4-5	6-7	повече от 7	
	7	**През повечето време от живота си къде живеете?**	на село	в по-малък град	град	в по-голям град		

Връзката Ви с града	8	**Каква връзка установявате с Одрин ? (Можете да отбележите повече от един отговор)**	**С историческите места**	**С ядене-пиене**	**С пазаруване**	**С културата**	**Друго**	
	9	**Най-често от къде пазарувате в Одрин? Обосновете се**		**пазар**	**магазин**	**МОЛ**	**интернет**	**друго**
			Хранителни продукти					
			облекло					
			технология					
	10	**Използвате ли стария град за пазаруване?**	**ДА**	**От къде какво купувате?**.....				
			НЕ					
			Друго					

Отбележете подходящия отговор за Вас

Връзката Ви с града			**Напълно съгласна**	**Съгласна**	**Незнам**	**Не съгласна**	**Категорично не**
	11	**Харесва ми да обикалям историческите места в Одрин .**					
	12	**Харесва ми да обикалям магазините в Одрин.**					
	13	**Ще се радвам да реставрират някои исторически места**					
	14	**Бих се зарадвала ако има повече зелена площ /паркове в Одрин**					
	15	**Намирам всички марки в Одрин.**					

Въпроси за възприятие на града								
	16	**Според Вас Одрин какъв град е?**	Промишлен	Земеделски	Търговски	Културен	Студентски	
			Туризъм - Забавление	Свързваща точка с Европейския съюз		Историчен	**Друго**	
	17	**Кои са символите на Одрин за Вас?** *(Отбележете 3 отговора)*	Джамиите	Чаршиите	кервансараите	Мостовете	Старите къщи	
			МОЛа	Университета	Борба	**друго**		
	18	**Какво харесвате най-много в Одрин?**	Културата	Ядене – пиене	Пазаруване	Историческите забележителности	**Друго**	
	19	**Какво означава за Вас растежа на един град?**	растеж	Високи сгради	**Моловете**	Увеличаване броя на туристите	Незнам	
			Друго					
	20	**Кой цвят е Одрин за Вас?**	Червено	Оранжево	Жълто	Зелено	Синьо	Лилаво	**Друго**

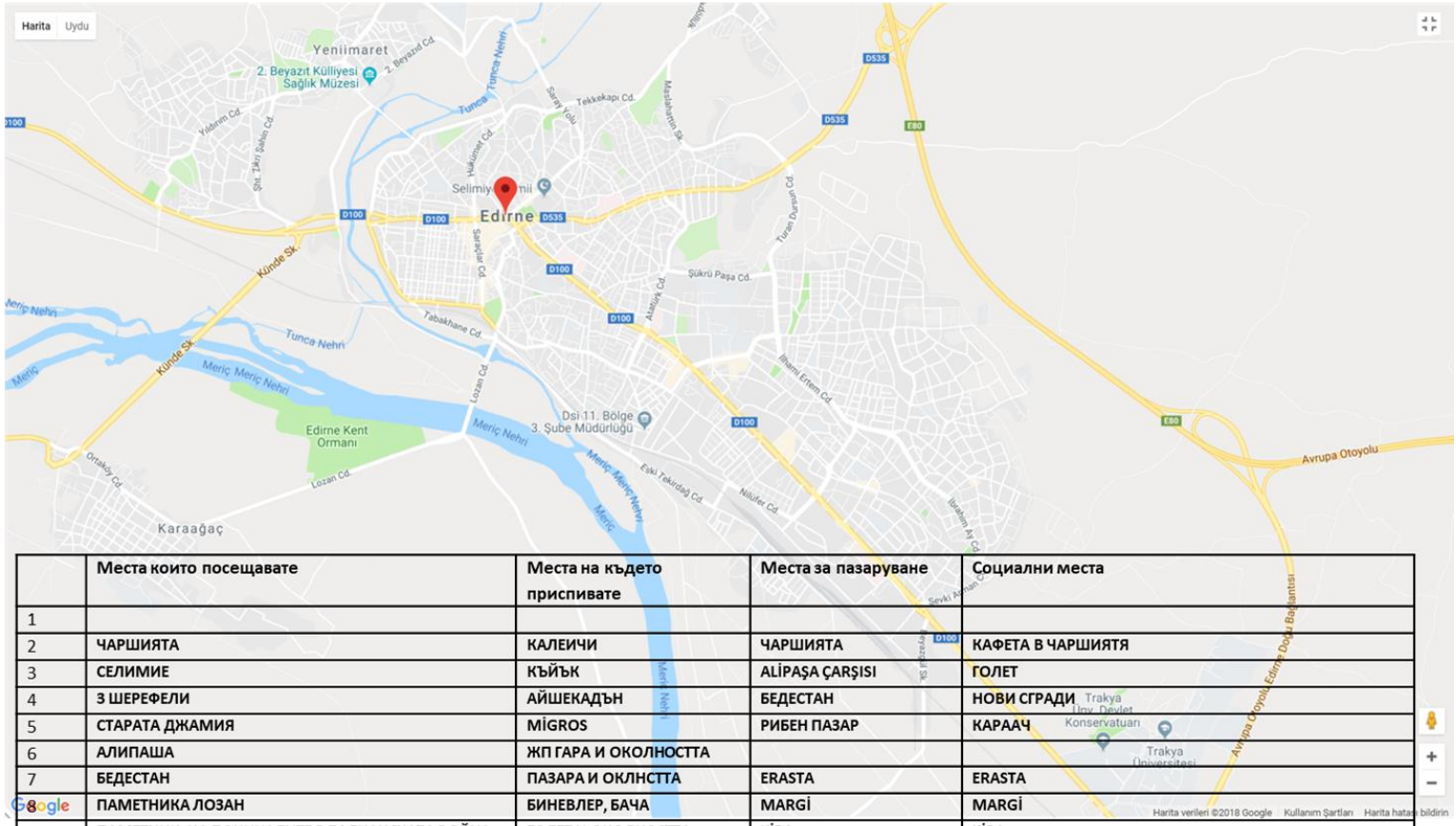
Въпроси за останалите							
	21	**Като чуете за Одрин за какво се сещате?**	**История**	**Туризъм**	**Пейзаж**	**Пазаруване**	**Почивка**
			Реките	**Мостовете**	**Ядене - пиене**	**Друго**	
	22	**Знаете ли, че джамията Selimiye е под закрилата на UNESCO ?**	**ДА**	**НЕ**			
	23	**Чувствате ли нещо към Одрин ?**	**ДА**	**НЕ**	**Незнам**		
	24	**Имате ли въпрос към Одрин?**	.....				

25. Какво мислите за Одрин моля отбележете?

		Напълно съгласна	**Съгласна**	**Незнам**	**Не съгласна**	**Категорично не**
1	Приятелски					
2	Чисто					
3	Сигурно					
4	Интересно					
5	Симпатично					
6	Успокояващо					
7	Романтично					
8	Мързелив					
9	Тихо					
10	Ново					
11	Здравословна					
1	Развито					
2						
13	Натоварено					
14	Подредено					
15	Свободен					

26.За какво се сещате щом се каже Одрин? Може ли да го нарисувате?

МОЛЯ ОТБЕЛЕЖЕТЕ МЕСТАТА КОИТО НАЙ-ЧЕСТО ПОСЕЩАВАТЕ В ГРАДА ТУРИСТИ

	Места които посещавате	Места на където приспивате	Места за пазаруване	Социални места
1				
2	ЧАРШИЯТА	КАЛЕИЧИ	ЧАРШИЯТА	КАФЕТА В ЧАРШИЯТЯ
3	СЕЛИМИЕ	КЪЙЪК	ALİPAŞA ÇARŞISI	ГОЛЕТ
4	3 ШЕРЕФЕЛИ	АЙШЕКАДЪН	БЕДЕСТАН	НОВИ СГРАДИ
5	СТАРАТА ДЖАМИЯ	MİGROS	РИБЕН ПАЗАР	КАРААЧ
6	АЛИПАША	ЖП ГАРА И ОКОЛНОСТТА		
7	БЕДЕСТАН	ПАЗАРА И ОКЛНСТТА	ERASTA	ERASTA
8	ПАМЕТНИКА ЛОЗАН	БИНЕВЛЕР, БАЧА	MARGİ	MARGİ
9	ПАМЕТНИК НА ПОЧИНАЛИТЕ В БАЛКАНСКАТА ВОЙНА	ГОЛЕТ И ОКОЛНОСТТА	KİPA	KİPA
10	КЪРКПЪНАР АЛАНЪ	НОВИ СГРАДИ		
11	МУЗЕЙ НА ЗДРАВЕТО		ПАЗАРА	МЕГАПАРК
12	ПОКРАЙ РЕКАТА	КАРААЧ	Съботен ПАЗАР	КАФЕТА
13	МОЛ		Малки магазини	ПОКРАЙ РЕКАТА
14	ПАЗАРИТЕ			
15	Друго.....	Друго.....	Друго.....	Друго.....

EK-5. YUNAN TURİST KENT KULLANICISI ANKET FORMU

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ

ΑΥΤΟ ΤΟ ΕΡΩΤΙΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΧΕΙ ΣΥΤΕΛΘΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΩΡΙΚΟΥ. ΕΠΟΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΗΣ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΗ ΜΕ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΤΥΧΟΥΜΕ ΤΟΝ ΣΤΟΧΟ ΜΑΣ.
ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ....

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	1	**Το φύλο σας.**	Γυναίκα			Άνδρας		
	2	**Την ηλικία σας.**	**18-25**	**26-35**	**36-45**	**46-55**	**56-65**	**66 και άνω**
	3	**Εκπαιδευτική κατάσταση.**	Αμόρφωτος	Βασική εκπαίδευση	Λύκειο	Προπτυχιακό	Πτυχιακό	Μεταπτυχιακό
	4	**Το επάγγελμά σας**	Εργάτης	Δημόσιος Υπάλληλος	Συνταξιούχος	Φοιτητής	Άλλα	
	5	**Εδώ και πόσες μέρες βρίσκεστε στην Αδριανούπολη;**	Ημερήσια	1-3 ημέρες	3-5 ημέρες	5-7 ημέρες	7 ημέρες και	
	6	**Πόσες φορές έχετε έρθει στην Αδριανούπολη ;**	Πρώτη φορά	2-3 φορές	4-5 φορές	6-7 φορές	7 φορές και άνω	
	7	**Πού έχετε περάσει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής σας ;**	Χωριό	Κωμόπολη	Πόλη	Σε μεγάλη Πόλη		

ΕΠΟΙΚΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΗ	8	**Με ποιούς τρόπους από δήπλα πιστέυετε πως εποικοινωνίτε με την πόλη ; (μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία επιλογή)**	**Μέσω ιστορικά μνημεία**	**Μέσω φαγητού**	**Μέσω ψώνια**	**Μέσω Κουλτούρας**	**Άλλα**
	9	**Τι ψωνίζετε στην Άδριανούπολη και από πού ;**		**Παζάρι**	**Μάρκετ**	**Εμπορικό κέντρο**	**Ίντερνετ**	**Άλλα**
			Τροφή					
			Ντύσιμο					
			Τεχνολογία					
	10	**Χρησιμοποιήτε το ιστορικό κέντρο της πόλης για τις αγορές σας ;**	**Ναι**	**Ποιά προϊοντα αγοράζεται; .....**				
			Όχι					
			Άλλα					

Επιλέξτε ένα από τα παρακάτω.

ΕΠΟΙΚΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΗ			**ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΟΣ**	**ΣΥΜΦΩΝΩ**	**ΕΙΜΑΙ ΑΝΑΠΟΦΑΣΙΣΤΟΣ**	**ΑΡΝΟΥΜΑΙ**	**ΑΡΝΟΥΜΑΙ ΑΠΟΛΥΤΟΣ**
	11	**Περνάω καλά όταν επισκέπτομαι τα ιστορικά μνημεία.**					
	12	**Περνάω καλά όταν επισκέπτομαι τα εμπορικά κέντρα.**					
	13	**Θα χαιρόμουν αν τα παλία ιστορικά μνημειά ήταν καλήτερα.**					
	14	**Θα χαιρόμουν αν τα πάρκα ήταν πιο πολλά.**					
	15	**Μπορώ να βρώ όλες τις μάρκες που ψάχνω.**					

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ								
	15	**Πως είναι η Αδριανούπολη κατα τη γνώμη σας ;**	Βιομηχανική	Γεωργική	Εμπορική	Κουλτούρας	**Πανεπιστημιακή**	
			Τουρισμός – Διασκέδασης	Είναι μια πόλη κεντρική που βοηθάει στην επικοινωνία με την Ευρώπη.		Ιστορική	**Άλλα**	
	16	**Ποιά είναι τα σύμβολα της Αδριανούπολης κατα τη γνώμη σας ;**	**Τα** Τζαμιά	Υφασματαγορές	Ξενώνες (κερβανσαραΐ)	Γέφυρα	Παλιά σπίτια	
			Εμπορικά κέντρα	Πανεπιστήμιο	Πάλες	**Άλλες**		
	17	**Τι σας αρέσει πιο πολύ στην Αδριανούπολη ;**	Κουλτούρα	Τα Φαγητά	Ψώνια	Ιστορικά μνήμεια	**Άλλα**	
	18	**Κατά τη γνώμη σας τι είναι η παγκοσμιοποίηση ;**	Ανάπτυξη	Ψηλά κτίρια	Εμπορικά κέντρα	Άυξηση αριθμό τουρίστας	Δεν έχω ιδέα	
	19	**Αν έπρεπε να εξηγήσετε την Αδριανούπολη με ένα χρώμα κατά τη γνώμη σας ποιά θα ήταν ;**	Κόκκινο	Πορτοκαλί	Κίτρινο	Πράσινο	Μπλέ	Μόβ	**Άλλα**

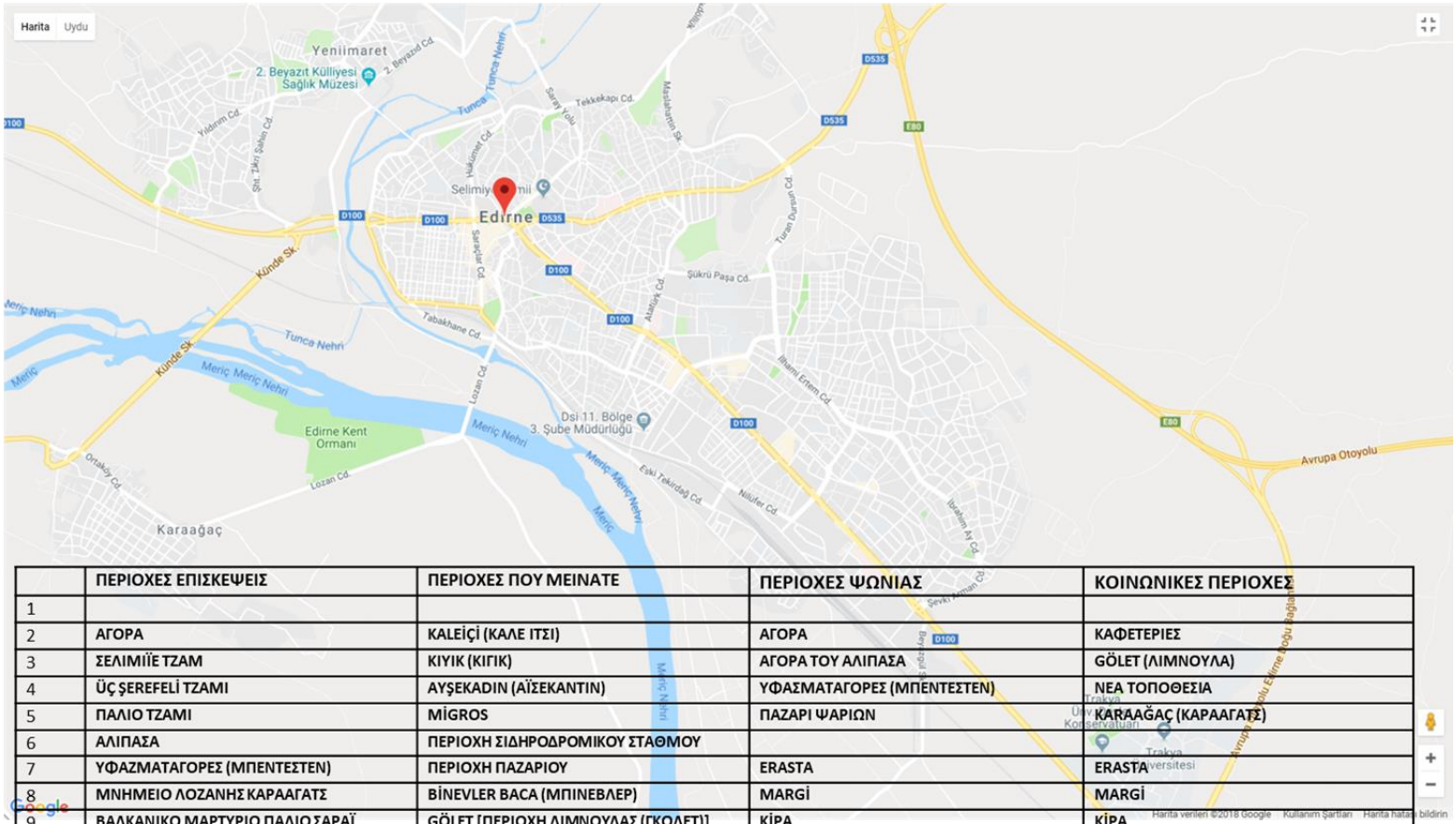
	20	**Τι σας έρχετε στο μυαλό όταν λέμε Αδριανούπολη ;**	**Ιστορία**	**Τουρίστες**	**Πράσινη περιοχή**	**Ψώνια**	**Διακοπές**
			Ποτάμι	**Γέφυρες**	**Φαγητά**	**Άλλα**	
	21	**Έχετε ακούσει πως το Σελιμιέ Τζαμί είναι ένα απο τα Μνημεία Παγκόμιας Κληρονομίας UNESCO ;**	**Ναι**	**Όχι**			
	22	**Προσπαθήσατε να καταλάβετε την Αδριανούπολη ;** (μπορείτε να σκεφτείτε την πόλη σαν έναν φίλο ή έναν μέλος της οικογένιας σας.)	**Ναι**	**Όχι**	**Δεν έχω ιδέα**		
	23	**Άν θέλατε να κάνετε μία ερώτηση στην Αδριανούπολη ποιά θα ήταν ;**	.....				

24. Ποιά είναι η γνώμη σας για την Αδριανούπολη απο τα παπακάτω ;

		ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΟΣ	ΣΥΜΦΩΝΩ	ΕΙΜΑΙ ΑΝΑΠΟΦΑΣΙΣΤΟΣ	ΑΡΝΟΥΜΑΙ	ΑΡΝΟΥΜΑΙ ΑΠΟΛΥΤΟΣ
1	ΦΙΛΙΚΗ					
2	ΚΑΘΑΡΗ					
3	ΑΣΦΑΛΗΣ					
4	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ					
5	ΣΥΜΠΑΘΙΤΙΚΗ					
6	ΚΑΘΗΣΥΧΑΣΤΙΚΗ					
7	ΡΟΜΑΝΤΙΚΗ					
8	ΤΕΜΠΕΛΗ					
9	ΗΣΥΧΗ					
10	ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ					
11	ΥΓΥΗΣ					
12	ΜΟΡΩΜΕΝΗ					
13	ΠΥΚΝΟΣ					
14	ΑΡΜΟΝΙΚΗ					
15	ΕΛΕΦΘΕΡΗ					

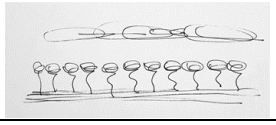
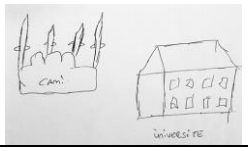
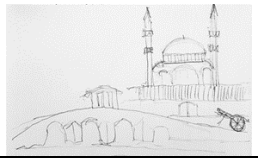
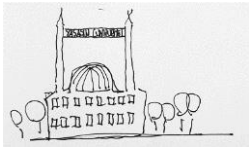
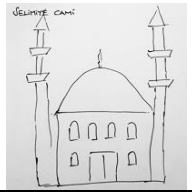
25. Τι σας έρχετε στο μυαλό όταν λέμε Αδριανούπολη ; Μπορείται να ζωγραφίσετε ;

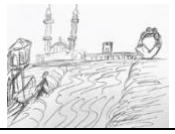
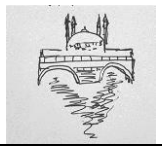
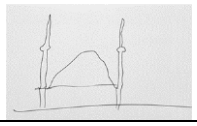
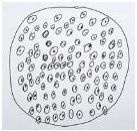
Σημειώστε τις πιο χρησιμοποιούμενες περιοχές της πόλης.

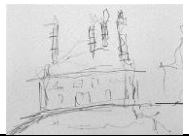
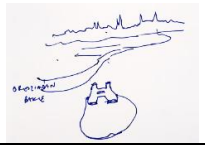
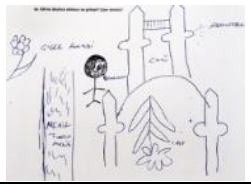
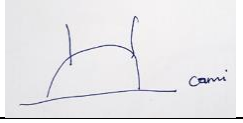

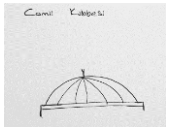
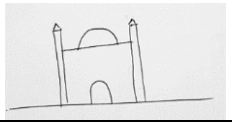
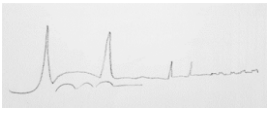
	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΜΕΙΝΑΤΕ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΨΩΝΙΑΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
1				
2	ΑΓΟΡΑ	KALEİÇİ (ΚΑΛΕ ΙΤΣΙ)	ΑΓΟΡΑ	ΚΑΦΕΤΕΡΙΕΣ
3	ΣΕΛΙΜΙΪΕ TZAM	KIYIK (ΚΙΓΙΚ)	ΑΓΟΡΑ ΤΟΥ ΑΛΙΠΑΣΑ	GÖLET (ΛΙΜΝΟΥΛΑ)
4	ÜÇ ŞEREFELİ TZAMI	AYŞEKADIN (ΑΪΣΕΚΑΝΤΙΝ)	ΥΦΑΣΜΑΤΑΓΟΡΕΣ (ΜΠΕΝΤΕΣΤΕΝ)	ΝΕΑ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
5	ΠΑΛΙΟ TZAMI	MİGROS	ΠΑΖΑΡΙ ΨΑΡΙΩΝ	KARAAĞAÇ (ΚΑΡΑΑΓΑΤΣ)
6	ΑΛΙΠΑΣΑ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ		
7	ΥΦΑΣΜΑΤΑΓΟΡΕΣ (ΜΠΕΝΤΕΣΤΕΝ)	ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΖΑΡΙΟΥ	ERASTA	ERASTA
8	ΜΝΗΜΕΙΟ ΛΟΖΑΝΗΣ ΚΑΡΑΑΓΑΤΣ	BİNEVLER BACA (ΜΠΙΝΕΒΛΕΡ)	MARGİ	MARGİ
9	ΒΑΛΚΑΝΙΚΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ ΠΑΛΙΟ ΣΑΡΑΪ	GÖLET [ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΙΜΝΟΥΛΑΣ (ΓΚΟΛΕΤ)]	KİPA	KİPA
10	ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ KIRKPINAR (ΚΙΡΚΠΙΝΑΡ)	ΝΕΑ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ		
11	ΜΟΥΣΙΟ ΥΓΥΑΣ		ΑΓΟΡΑ ΕΘΝΩΝ (ΠΑΖΑΡΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ)	MEGAPARK
12	ΑΚΡΗ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΙΟΥ	KARAAĞAÇ (ΚΑΡΑΑΓΑΤΣ)	ΠΑΖΑΡΙ ΤΕΤΑΡΤΗΣ	ΚΑΦΕΝΕΙΟ
13	ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ		ΠΑΝΤΟΠΟΛΙΟ	ΑΚΡΗ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΙΟΥ
14	ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΖΑΡΙΟΥ			
15	ΑΛΛΑ	ΑΛΛΑ.....	ΑΛΛΑ	ΑΛΛΑ .....

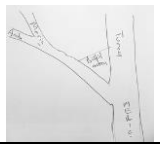
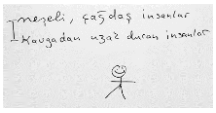
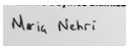
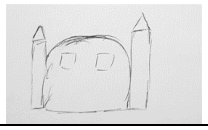
EK-6. EDİRNE'DE YAŞAYAN KENT KULLANICISI "KENTE SORU" VE "ZİHİN HARİTASI" VERİLERİ

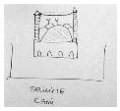
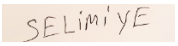
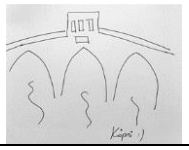
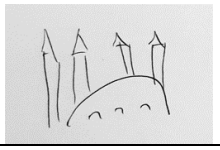
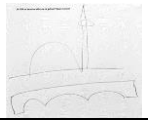
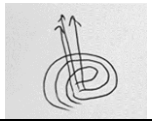
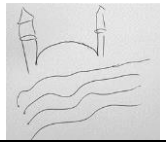
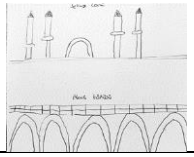
ANKET NO	KATILIMCI BİLGİLERİ	KENTE SORULAN SORU	ZİHİN HARİTASI	ZİHİN HARİTASINDAKİ GÖSTERGENİN NİTELİĞİ
1	-Kadın -36-45 yaş -Önlisans -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Açık hava müzesi olup olmadığı…	ÇİZİM YOK	
2	-Kadın -46-55 yaş -Lisansüstü -Diğer(Akademisyen) -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar kapalısın?		Coğrafi
3	-Erkek -36-45 yaş -İlköğretim -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Yollarından memnun musun?	ÇİZİM YOK	
4	-Erkek -36-45 yaş -Lise -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Kendinden memnun musun?		Tarihi eser, dini yapı, eğitim yapısı
5	-Kadın -36-45 yaş -Lisansüstü -Memur -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Kendini nasıl ifade etmek istersin?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
6	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer (Akademisyen) -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı, köprü
7	-Kadın -56-65 yaş -Lisansüstü -Diğer (Akademisyen) -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Kentin plansız gelişiminden, siluetinin bozulmasından memnun olup olmadığı…		Tarihi eser, dini yapı
8	-Kadın -36-45 yaş -Lisansüstü -Diğer (Çevre Müh.) -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Potansiyellerinin yeterince kullanılmamasından dolayı acı çekiyor musun?		Coğrafi, bireysel beğeni
9	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Öğrenci -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi ve doğal güzelliklerinin devamlılığı için ne önerirsin?		Tarihi eser, dini yapı

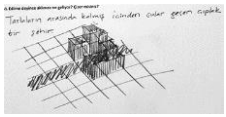
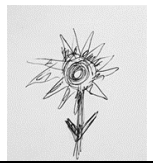
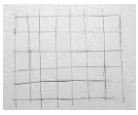
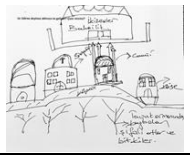
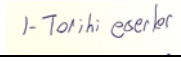
10	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı kasabada geçmiş	Tarihi dokunun korunması için ne yapmalıyız?		Coğrafi, nehirler
11	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer (Akademisyen) -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Sana bunları yapanlar bir gün cezalandırılacak mı?		Tarihi eser, dini yapı, köprü, bireysel beğeni
12	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Öğrenci -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrenci -Yaşamı şehirde geçmiş	Bu insanlar neden sana kötü davranıyor?		Tarihi eser, dini yapı, köprü, eski ev
13	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer (Mimar) -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Gelişime bu kadar açıkken neden gelişmiyorsun?		Tarihi eser, dini yapı, köprü, doğal doku
14	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Kimler geldi geçti buradan?	ÇİZİM YOK	
15	-Kadın -46-55 yaş -Lisansüstü -Diğer -21yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Kullanıcılarından memnun musun?		Tarihi eser, dini yapı, doğal doku
16	-Erkek -56-65 yaş -Lisans -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi köprülere bu kadar mı ihanet edilir		Tarihi eser, dini yapı, köprü
17	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrenci -Yaşamı şehirde geçmiş	Savaşlardan aldığın zararlar neler?		Tarihi eser, dini yapı
18	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
19	-Erkek -46-55 yaş -Lisans -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden düzensizsin?		Bireysel beğeni,
20	-Kadın -36-45 yaş -Lisansüstü -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	On yıl sonra kendini nerede görüyorsun?	ÇİZİM YOK	
21	-Erkek -46-55 yaş -Lisansüstü -Memur -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK	Yazı var 	

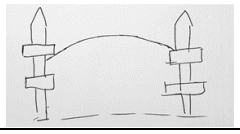
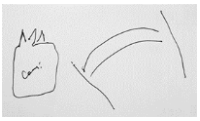
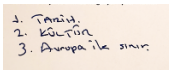
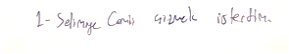
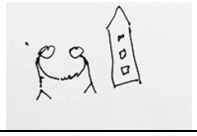
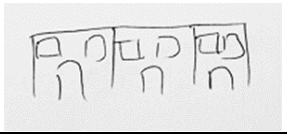
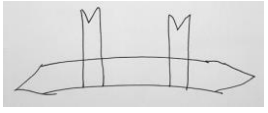
22	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Diğer (Mimar) -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
23	-Kadın -36-45 yaş -Lisansüstü -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden değişiyorsun Edirne?		Tarihi eser, dini yapı
24	-Kadın -46-55 yaş -Lisansüstü -Diğer (Akademisyen) -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Neden bu kadar korkaksın?		Kent silüeti
25	-Erkek -26-35 yaş -Lise -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Osmanlı İmparatorluğu mu Türkiye Cumhuriyeti mi hangi dönem daha güzel?		Tarihi eser, dini yapı, bireysel beğeni
26	-Erkek -56-65 yaş -Lisans -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Hani benim gençliği nerede?	ÇİZİM YOK	
27	-Kadın -46-55 yaş -Lise -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	En çok hangi devri sevdin?		Tarihi eser, dini yapı, bireysel beğeni
28	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -İşçi -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Edirne neden daha fazla gelişemiyor?	ÇİZİM YOK	
29		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
30	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -İşçi -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Bu kadar tarihi bir kentte neden her yerde inşaat var?		Kültür mirası, Kırkpınar
31	-Erkek -56-65 yaş -Lise -Diğer (Tüccar) -21yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı, köprü, bireysel beğeni
32	-Kadın -46-55 yaş -İlköğretim -İşçi -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı köyde geçmiş	Daha çok iş alanı olabilir mi?		Tarihi eser, dini yapı
33	-Kadın -56-65 yaş -İlköğretim -İşçi -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı köyde geçmiş	Niye daha fazla iş alanı yok?		Tarihi eser, dini yapı

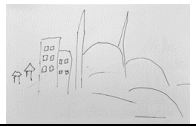
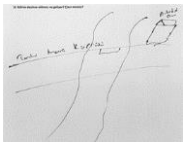
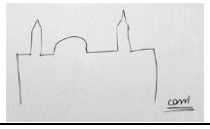
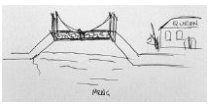
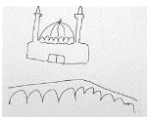
34	-Kadın -36-45 yaş -Lisans -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı şehirde geçmiş	Eski mi? Yeni mi?	Yazı var 	
35		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
36	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Diğer -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Öğrenci -Yaşamı şehirde geçmiş	Bu kadar öğrenci olmasına rağmen nasıl bu kadar sessizsin?		Yapı parçası
37	-Kadın -18-25 yaş -Lisansüstü -Öğrenci -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrenci -Yaşamı şehirde geçmiş	Arkeolojik alanlarını ön plana çıkarmak istemez misin?		Tarihi eser, Makedon kulesi
38	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
39	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrenci nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Mevcut durumdan memnun musun?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
40	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Memur -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Kaleiçi'ndeki eski evler neden boş?	ÇİZİM YOK	
41	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Öğrenci -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrenci nedeniyle -Yaşamı kasabada geçmiş	Yorgun musun?		Tarihi eser, dini yapı
42		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
43	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Edirne'yi ne kadar seviyorsunuz?		Tarihi eser, köprü
44	-Erkek -18-25 yaş -Lisansüstü -Öğrenci -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Saygı görüyor musun?		Tarihi eser, köprü
45	-Kadın -36-45 yaş -Lisansüstü -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Kendini çok yalnız hissediyor musun?		Kent silüeti
46	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Öğrenci nedeniyle -Yaşamı köyde geçmiş	Yok olan ve silinen izlerini özlüyor musun?		Mimari gösterge
47	-Kadın -36-45 yaş -Lisansüstü -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar çarpık kentleşiyorsun?		Tarihi eser, dini yapı, köprü

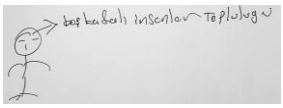
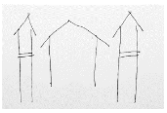
48	-Kadın -36-45 yaş -Lisans -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar göç alıyorsun?		Coğrafi
49	-Erkek -36-45 yaş -Lisansüstü -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Nüfusun sence de çok değil mi?		Coğrafi
50	-Erkek -36-45 yaş -Lisansüstü -Diğer -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
51	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Öğrenci -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirne geçmişine bakınca bu gününden utanıyor musun?		Bireysel beğeni
52	-Kadın -18-25 yaş -Lisansüstü -Öğrenci -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Öğrenci nedeniyle -Yaşamı kasabada geçmiş	Bu kültürel akımdan turistlerinden memnun musun?		Tarihi eser, dini yapı
53	-Kadın -18-25 yaş -Lisansüstü -Öğrenci -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Her gelenin aklında kalıcı olmayı nasıl başarıyorsun?		Tarihi eser, dini yapı
54	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK	Yazı var 	
55	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Altyapı problemlerini giderecek misin?		Coğrafya, köprü
56	-Erkek -46-55 yaş -Lisansüstü -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi dokunu kaybedecek misin?	ÇİZİM YOK	
57	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Memur -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Geçmişe özlemin var mı?	ÇİZİM YOK	
58		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
59	-Erkek -18-25 yaş -Lisansüstü -Öğrenci -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Kentin yeni hali hakkında ne düşünüyorsun?		Bireysel beğeni
60	-Kadın -18-25 yaş -Lisansüstü -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrenci nedeniyle -Yaşamı köyde geçmiş	Tarihi dokuya sahip çıkmak için ne yapabilirsin?		Tarihi eser, dini yapı

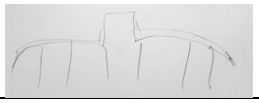
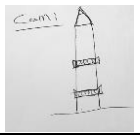
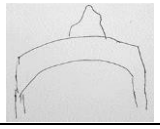
61	-Erkek -36-45 yaş -Lisansüstü -Memur -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Bu tembelliği ne zaman bırakacaksın?		Bireysel beğeni
62	-Erkek -36-45 yaş -Lisansüstü -Memur -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Neden havalimanın yok?		Tarihi eser, dini yapı
63	-Erkek -46-55 yaş -İlköğretim -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK	Yazı 	
64	-Erkek -36-45 yaş -Lisansüstü -Diğer (Akademisyen) -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirne'nin rakibi kimdir?		Tarihi eser, köprü
65	-Kadın -46-55 yaş -Lisansüstü -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Eski devrine dönmek ister misin?		Tarihi eser, dini yapı
66	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Memur -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	İçinde barındırdığın zıtlıkları nasıl bu kadar güzel içselleştirebildin?		Tarihi eser, dini yapı, coğrafi
67	-Erkek -56-65 yaş -Lisansüstü -Diğer -6-1 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Meriç ve Tunca'yı ıslah edebilir miyiz?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
68	-Erkek -18-25 yaş -Lisansüstü -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar soğuksun Edirne		Bireysel beğeni
69	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı şehirde geçmiş	Yollar neden bu kadar bozuk?	ÇİZİM YOK	
70	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrenci nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Kendini nasıl hissediyorsun?		Tarihi eser, dini yapı, coğrafi
71	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Osmanlı sarayı niye ihya edilmedi?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
72	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Memur -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Fatih Sultan Mehmet, Kanuni Sultan Süleyman, II. Selim ve Mustafa Kemal Atatürk nasıl biriydi?		Tarihi eser, dini yapı, köprü

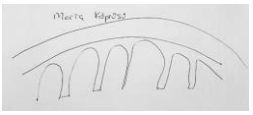
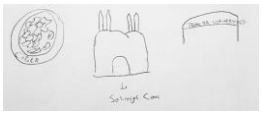
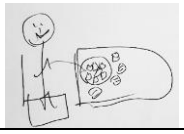
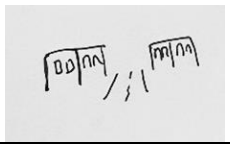
73	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer (Akademisyen) -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Kent bütünü,
74		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
75	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi, eser, dini yapı, coğrafi
76	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Neden hala büyükşehir olamadın?		Bireysel beğeni
77	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Dost muyuz?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
78	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
79	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut
80	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Yollar neden bu kadar kötü?		Bireysel beğeni
81		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
82	-Kadın 18-25 yaş -Önlisans -Diğer -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı kasabada geçmiş			Tarihi eser, dini yapı, folklorik elemanlar
83	-Erkek -46-55 yaş -Lisans -Diğer (Joefizik) -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Yerel yönetimlere iyi mühendisler gelecek mi?		Tarihi eser, dini yapı, bireysel beğeni
84	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Osmanlı İmp. Başkentlik yapmak nasıl bir duygu?		Tarihi eser, köprü
85	-Erkek -46-55 yaş -Lise -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu şehirde belediye otobüsü yok?	ÇİZİM YOK	
86	-Erkek -66 yaş ve üstü -Lisans -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş		Yazı var 	

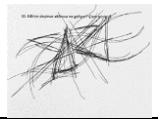
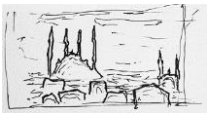
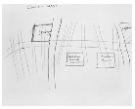
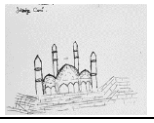
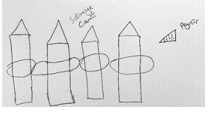
87	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Selimiye'nin önündeki çalışma bitecek mi?		Tarihi eser, dini yapı
88	-Kadın -36-45 yaş -Lise -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden pahalısın?	ÇİZİM YOK	
89	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden gelişemiyorsun?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
90	-Erkek -56-65 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Altyapın neden yok?	ÇİZİM YOK	
91	-Erkek -46-55 yaş -Lisans -Emekli -1-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihini korumak için ne yapardın?	Yazı var 	
92	-Erkek -36-45 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden Edirneli Edirne'ye yatırım yapmıyor?	Yazı var 	
93	-Erkek -46-55 yaş -Lisans -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -iş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Huzurlu musunuz?	ÇİZİM YOK	
94	-Erkek -56-65 yaş -Lisans -Diğer -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Daha yavaş bir kent olabilir misin Edirne?		Tarihi eser, folklorik elemanlar
95	-Erkek -46-55 yaş -Lisans -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden pahalısın?	ÇİZİM YOK	
96	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Güzel misin?		Mimari, kent bütünü
97	-Kadın -26-35 yaş -İlköğretim -Diğer -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi barındırmak nasıl bir duygu?		Tarihi eser, dini yapı
98	-Erkek -26-35 yaş -İlköğretim -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar pahalısın?		Köprü

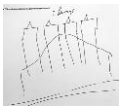
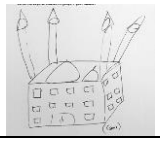
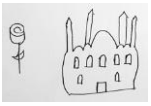
99	-Erkek -26-35 yaş -Önlisans -İşçi -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı, kent parçası
100	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Eski Edirne'yi neden koruyamadık? Eski bölgeler yeni yerlerden daha çarpık ve düzensiz sebebi kimdir?		Tarihi eser, köprü,
101	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden daha misafirperver değilsin?	ÇİZİM YOK	
102		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
103	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
104		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
105		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
106		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
107		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
108	-Kadın -46-55 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Yollarını biraz düzeltecek misin?		Tarihi eser, dini yapı
109	-Erkek -56-65 yaş -Lise -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Bu rahatlık ne kadar sürecek	ÇİZİM YOK	
110	-Erkek -46-55 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Ne yapacaksın bu sorunları?		Bireysel beğeni
111	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirne kaç yılımı daha alacaksın?		Tarihi eser, köprü
112	SORU YOK		ÇİZİM YOK	
113	-Erkek -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -6-10yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	İnsanlarından memnun musun?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
114	-Erkek -26-35 yaş -Lise -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Ne zaman büyükşehir olacaksın?	ÇİZİM YOK	

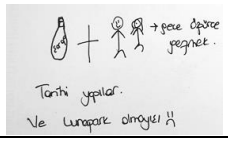
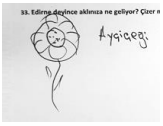
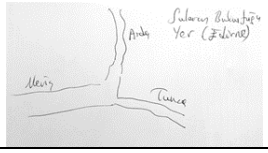
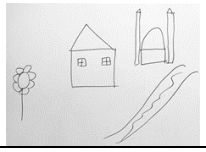
115	-Erkek -46-55 yaş -Lisansüstü -Diğer (Emlakçı) -11-20yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Bina kirliliği neden bu hale geldi? Yolların neden bozuk?		Bireysel beğeni
116	-Erkek -46-55 yaş -Lise -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi eserlerimiz neden gün yüzüne çıkarılmıyor?		Bireysel beğeni
117	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Öğrenci -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar sıkıcısın?		Tarihi eser, dini yapı
118	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci 1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
119		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
120	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı, köprü
121		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
122		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
123	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
124	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Markalar az mı?		Tarihi eser, dini yapı
125	-Erkek -46-55 yaş -Lise -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut, bireysel değerlendirme
126	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Büyüyecek misin?	Yazı var 1 - Turist 2 - Osmanlı	
127		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
128	-Kadın -56-65 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden pahalısın?	ÇİZİM YOK	
129	-Kadın -66 yaş ve üstü -İlköğretim -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Yaşlıları düşünecek misin?	ÇİZİM YOK	
130		SORU YOK	ÇİZİM YOK	

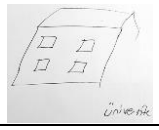
131	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Mimari…
132	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK	Yazı var 	
133	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
134		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
135		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
136	-Erkek -66 yaş ve üstü -Lisans -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Başkent olmak nasıl bir duyguydu?	ÇİZİM YOK	
137	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Yollar gelişecek mi?		Bireysel beğeni
138	-Erkek -18-25 yaş -Lise -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
139	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Memur -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı köyde geçmiş	Neden gelişme için çaba göstermiyorsun?	Yazı var 	
140	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -iş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
141	-Kadın -66 yaş ve üstü -Lisans -Emekli 21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Niye pissin?	ÇİZİM YOK	
142	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Öğrenci 6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
143	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Başkent görevi yapmak nasıl bir duygu?		Soyut…
144	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden gelişmiyorsun?	ÇİZİM YOK	

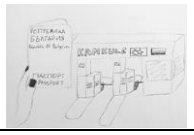
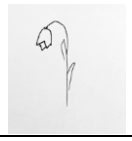
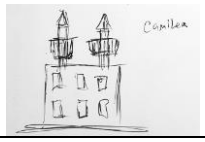
145	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Osmanlıya başkentlik yapmak nasıl bir histi?		Tarihi eser, dini yapı
146	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Tarihi olmak nasıl bir duygu?	ÇİZİM YOK	
147	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Değer mi?	ÇİZİM YOK	
148	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser
149	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Etus neden bu kadar pahalı?		Tarihi eser, köprü
150	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirne seni neden yenemedim?		Tarihi eser, dini yapı, eğitim yapısı, folklorik eleman
151		SORU YOK	Yazı var	
152	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Öğrenci -1-5yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Nasılsınız?		Bireysel beğeni
153		SORU YOK	Yazı var	
154		SORU YOK	Yazı var	
155		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
156	-Erkek -36-45 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Büyüyecek misin?		Kent parçası
157	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Eski sakinliğini ve sadeliğini kaybetmeye mi başladın?		Tarihi eser, dini yapı, köprü, doğal yapı
158	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı, doğal yapı
159	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Doğal yapı

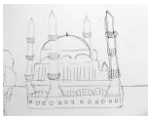
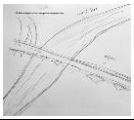
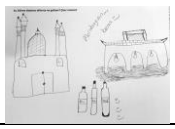
160	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Yorgun değil misin?		Soyut
161	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Yorgun musun?		Tarihi eser, dini yapı
162	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Bunca yıl ayakta kalmayı nasıl başardın?		Tarihi eser, dini yapı
163	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı köyde geçmiş	Neden aktiviteler açısından çok olanak sağlamıyorsun?		Tarihi eser, köprü
164	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı kasabada geçmiş	Öğrenciye sağlanan olanaklar neden az?		Tarihi eser, dini yapı
165	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut
166	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Sence tarihi kimliğin yok oluyor mu?	Yazı var	
167	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Öğrenci -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
168	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
169	-Kadın -46-55 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirneli olmaktan memnun musun?	Yazı var	
170	-Erkek -46-55 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Niye bu kadar kültüre sahipsin?	Yazı var	
171	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı, folklorik eleman
172	-Erkek -36-45 yaş -Önlisans -Memur -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden Edirne?	Yazı var	

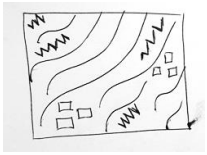
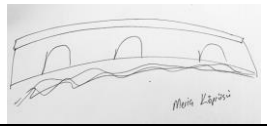
173	-Erkek -46-55 yaş -Lisans -Memur -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
174	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Öğrenci -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden daha fazla çalışma alanın fabrikan yok?	Yazı var	
175		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
176	-Erkek -36-45 yaş -Lise -İşçi -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı köyde geçmiş	Tarihi ahşap evlerine neden sahip çıkmıyorsun?		Tarihi eser, dini yapı
177	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Öğrenci -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden daha fazla ilgi görmüyorsun?	ÇİZİM YOK	
178		SORU YOK	Yazı var	
179	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi dokuya neden sahip çıkılmıyor tam anlamıyla?		Tarihi eser, dini yapı
180	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Bunca insan her milletten bu kadar çok dert senin nehirlerin taşmasın da kimin taşsın kolay değil demi?		Tarihi eser, köprü, folklorik elemanlar
181		SORU YOK	Yazı var	
182	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Yolların ne zaman düzgün bir hale getirilecek?	Yazı var	
183	-Kadın -18-25 yaş -Lise -İşçi -1-5yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden Recep Gürkan?		Tarihi eser, dini yapı
184	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Altyapı neden yok?	Yazı var	
185	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden hizmet, yatırım yok?	Yazı var	
186	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Sınır kapıları olmasa esnafın hali ne olurdu?	Yazı var	
187		SORU YOK	Yazı	

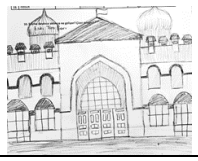
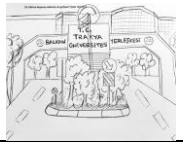
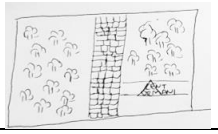
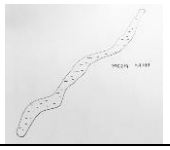
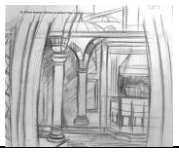
188	-Kadın -18-25 yaş -Lise -İşçi -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -Edinenin yerlisi -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
189	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -İşçi -1-5yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden lunaparkın yok?		Bireysel beğeni
190		SORU YOK	Yazı	
191		SORU YOK	Yazı	
192	-Kadın -18-25 yaş -Lise -İşçi -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden hiçbir şey düzgün değil?	Yazı	
193		SORU YOK	Yazı	
194		SORU YOK	Yazı	
195		SORU YOK	Yazı	
196	-Erkek -26-35 yaş -Lise -Diğer (esnaf) -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Bölge ürünü
197		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
198	-Erkek -56-65 yaş -Lise -emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Trafik sorunu ne zaman halledilecek?		Coğrafya, nehirler
199		SORU YOK	Yazı	
200		SORU YOK	Yazı	
201		SORU YOK	Yazı	
202		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
203	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Mutlu musun?		Tarihi eser, dini yapı, konut, bölge ürünü
204	-Erkek -18-25yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Niye gelişmiyorsun?	ÇİZİM YOK	
205	-Erkek -636-45 yaş -Önlisans -Diğer -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Yerel yönetimden memnun musun?	ÇİZİM YOK	
206	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Selimiye UNESCO listesine girdiği halde neden tadilat yapılmıyor?		Bireysel beğeni

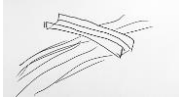
207	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer (veteriner hekim) -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Turistlere hizmet etmek yerine neden biraz da kendi değerinizi bilmiyorsunuz?		Bireysel beğeni
208		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
209	-Erkek -46-55 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirne nereye gidiyor?	Yazı	
210		SORU YOK	Yazı	
211		SORU YOK	Yazı	
212		SORU YOK	Yazı	
213	-Erkek -36-45 yaş -Önlisans -İşçi -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Ne zaman aklın başına gelecek, su boyuna çiçek eksen ulusal haber olur daha ne duruyorsun?	ÇİZİM YOK	
214	-Kadın -18-25yaş -Önlisans -Öğrenci -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar güzelsin?	ÇİZİM YOK	
215	-Erkek -26-35 yaş -Önlisans -Memur -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Bu belediye ne zaman değişecek?	Yazı var	
216	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Bireysel değerlendirme
217	-Kadın -46-55 yaş -Lisans -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirne neden bu kadar değişmeye izin verdin?	Yazı	
218	-Kadın -18-25yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Eğitim yapısı
219	-Erkek -46-55 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Başına buyruk musun?	Yazı	
220	-Erkek -36-45 yaş -önlisans -Memur -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar kalpazan ve vurdumduymazsınız?		Tarihi eser, dini yapı
221	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer (Turist rehberi) -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Hak ettiğin yerde ve değerde misin?		Tarihi eser, dini yapı, köprü, bireysel beğeni

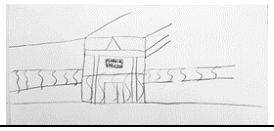
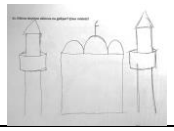
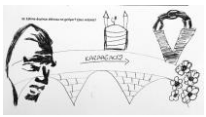
222	-Kadın -26-35 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Biraz daha sana özen gösterilmesini istemez miydin?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
223	-Erkek -36-45 yaş -Önlisans -Diğer (Turizm) -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
224	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Emekli -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar etkileyicisin?	Yazı	
225	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
226	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Öğrenci -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Neden bu kadar pis ve lağım kokuyor?		Bireysel değerlendirme
227		SORU YOK	Yazı var	
228	-Kadın -26-35 yaş -Önlisans -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
229		SORU YOK	Yazı	
230	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Memur -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Bu düzensizlik neden?	Yazı var	
231		SORU YOK	Yazı	
232	-Erkek -26-35 yaş -Lise -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar tembelsin?		Tarihi eser, dini yapı
233		SORU YOK	Yazı	
234		SORU YOK	Yazı	
235		SORU YOK	Yazı	
236	-Erkek -36-45 yaş -Lise -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
237		SORU YOK	Yazı	
238	-Erkek -36-45 yaş -Lise -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi eserlerimize neden sahip çıkılmıyor?	Yazı	

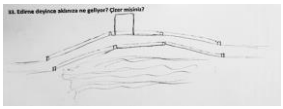
239	-Kadın -26-35 yaş -Önlisans -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
240		SORU YOK	Yazı	
241	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Diğer -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Madem Avrupa esintisi almış bir şehir çevre neden kirli?		Bireysel beğeni
242	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Öğrenci -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Çok fazla yabancı insan barındırmak nasıl bir duygu?		Tarihi eser, köprü
243	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Bu kadar farklı kültürdeki insanları bir arada bulundurduğun için mutlu musun?		Tarihi eser, dini yapı
244	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi evleriniz neden bu kadar bakımsız?		Bireysel beğeni
245	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
246	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
247	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
248	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Öğrenci -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar pahalısın?		Doğal yapı
249	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Neden bu kadar pahalısın?		Tarihi eser, köprü
250	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer -1-5 yıldır Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Alış veriş imkanları neden bu kadar kısıtlı?		Tarihi eser, köprü
251	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Memur -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı, köprü

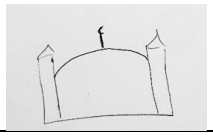
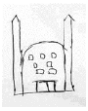
252	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Diğer (Müşteri temsilcisi) -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Neden kafe ve restoranların hepsi yolun içinde?	Yazı var	
253	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Neden bu kadar soğuk?	ÇİZİM YOK	
254	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, gar binası
255	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Niye aktivite alanları bu kadar kısıtlı?		Tarihi eser, dini yapı
256		SORU YOK	Yazı	
257	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Türkiye Avrupa arasında bir kapı görevin var, sürekli bir sirkülasyon sağlıyorsun, enerjiksin ve bir o kadar da sakin bu dengeyi nasıl koruyorsun?		Soyut
258	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Bu kadar kültür nasıl bir arada yaşadı?	Yazı	
259	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı kasabada geçmiş	En çok hangi toplulukta olduğun zamanı özlüyorsun?		Tarihi eser, dini yapı, doğal yapı
260	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Seni yaşayan insanlardan memnun musun?		Tarihi eser, köprü
261	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı köyde geçmiş	Hem bu kadar tarihi hem de bu kadar modern kalmayı nasıl başarıyorsun?		Bireysel beğeni
262		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
263	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirne'nin daha gelişmesi için ne gibi planlarınız var?	ÇİZİM YOK	
264	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı kasabada geçmiş	Nasıl bu kadar sade ve anlaşılır olmayı başardın?		Tarihi eser, dini yapı
265		SORU YOK	Yazı	

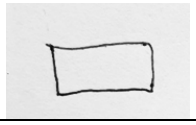
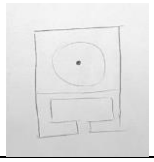
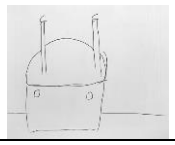
266	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -İşçi -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı köyde geçmiş	Neden bu kadar genç yaşta evlilik?		
267	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -İşçi -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı köyde geçmiş	Neden bu kadar soğuksun?		Tarihi eser, köprü
268	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Öğrenci -1yıldan az Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirne yorgun musun?		Tarihi eser, gar binası
269	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Eğitim yapısı
270		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
271	-Kadın -46-55 yaş -İlköğretim -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Eğitim yapısı
272	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Daha fazla yatırımı hak etmiyor musun?	ÇİZİM YOK	
273	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Coğrafi
274	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Coğrafi
275	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Neden deniz yok?		Tarihi eser, iç mekan
276	-Kadın -56-65 yaş -İlköğretim -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Lütfen tarihi ve kültürünü yaşatır mısınız?		Bireysel beğeni
277	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı kasabada geçmiş	İçinde yaşattığın tarihi eserlerin yeterince korunduğunu veya değer gördüğünü düşünüyor musun?	ÇİZİM YOK	
278		SORU YOK	Yazı var	

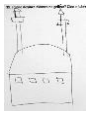
279	-Erkek -56-65 yaş -Lisans -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirne Osmanlı mirasına yakışıyor mu?	ÇİZİM YOK	
280		SORU YOK	Yazı	
281	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Folklorik eleman
282	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	İnsanlardan memnun musun?		Bireysel beğeni
283	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Diğer -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihin hakkında bilinmeyenler ortaya çıkmalı mı?		Köprü
284	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden öğrenci kenti?		Kent içindeki heykel
285	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Turizm -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden öğrenci şehri?		Bireysel beğeni
286	-Erkek -46-55 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar çok değişim ve göç alma var?	Yazı var	
287	-Erkek -66 yaş ve üstü -Lise -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi eserlere neden bu kadar saygısızlık?	Yazı var	
288	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden çok sislisin?		Bireysel beğeni
289		SORU YOK	Yazı	
290	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Memur -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar soğuksun		Tarihi eser, dini yapı
291	-Kadın -26-35 yaş -Lise -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Köprü
292	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Öğrenci -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı

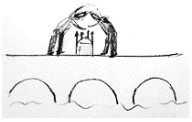
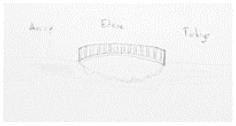
293		SORU YOK	Yazı	
294	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar soğuksun?		Coğrafi
295	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Harita
296		SORU YOK	Yazı	
297	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Yeni yapılan yapılardan memnun musun?		Mimari…
298	-Kadın -36-45 yaş -Önlisans -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden iş olanakları bu kadar kısıtlı?		Tarihi eser, dini yapı, köprü, doğal yapı
299	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı kasabada geçmiş	Neden?	Yazı var	
300		SORU YOK	Yazı var	
301	-Erkek -26-35 yaş -Önlisans -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar güzelsin?		Tarihi eser, dini yapı
302	-Kadın -26-35 yaş -Lise -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirne küreselleşmenin neresindedir?		Folklorik eleman
303	-Kadın -36-45 yaş -Lise -İşçi -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Biz insanların tarihe ve eserlere duyarsız ve sorumsuz davranmamızdan mutsuz mu?	Yazı var	
304	-Kadın -36-45 yaş -Lise -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Turizm olarak kendisini yeterli olarak tanıtabiliyor mu?	ÇİZİM YOK	
305	-Erkek -26-35 yaş -Önlisans -İşçi -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Köpr,
306	-Kadın -26-35 yaş -Önlisans -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Bu kadar yaşananlara göre hala nasıl dimdik ayaktasın?		Tarihi eser, dini yapı, köprü, folklorik elemanlar

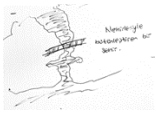
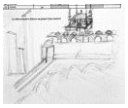
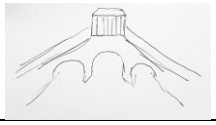
307	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -İşçi -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı, köprü
308	-Erkek -66 yaş ve üstü -İlköğretim -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi eserlere neden sahip çıkılmıyor?	Yazı var	
309	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı şehirde geçmiş	Altyapı sorunu ne olacak?	Yazı var	
310	-Kadın -36-45 yaş -Lisans -Memur -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Batının sınırında Avrupa'nın kucağında nasıl bu kadar gelişemedin?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
311	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Diğer (Arkeolog) -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Suçun ne?		Soyut
312		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
313		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
314		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
315	-Erkek -36-45 yaş -Lise -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
316		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
317		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
318		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
319	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Kronolojik olarak tarihin nasıl?		Kent tarihini anlatan..
320	-Kadın -26-35 yaş -Önlisans -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Ne zaman bir zamanlar başkent olduğunu hatırlayacaksın?		Köprü
321	-Erkek -26-35 yaş -Lise -İşçi -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Çevre düzenlemesi için neden bir adım atılmıyor?	Yazı var	
322	-Erkek -26-35 yaş -Lise -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Altyapı sorunu ve çevre düzenlemesi ne olacak?	Yazı var	

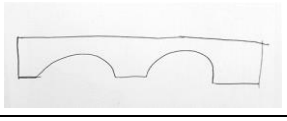
323	-Kadın -26-35 yaş -Önlisans -Memur -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Daha ne kadar gelişmeyeceksin?		Tarihi eser, dini yapı
324	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel değerlendirme
325	-Kadın -26-35 yaş -Önlisans -Diğer -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Folklorik eleman
326	-Kadın -26-35 yaş -Önlisans -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden yolların bu kadar bozuk?		Tarihi eser, dini yapı, köprü, folklorik eleman
327	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Memur -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Neden gereği kadar değer verilmiyor?		Tarihi eser, dini yapı
328	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Öğrenci -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar kirlisin?		Folklorik eleman
329	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Diğer -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedekiyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Ne zaman öğrenciyi bir ticari obje olarak görmekten vazgeçeceksin?		Soyut
330	-Kadın -46-55 yaş -Lisansüstü -İşçi -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Eski evlerin hali ne?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
331	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar pahalısın?	Yazı var	
332	-Kadın -18-25 yaş -Lisansüstü -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
333	-Erkek -18-25 yaş -Lisansüstü -Diğer -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Altyapı ne zaman düzelecek?		Tarihi eser, köprü
334	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Memur -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Neden bu kadar pahalısın?	Yazı var	
335	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar güzelsin?	Yazı var	

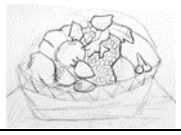
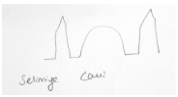
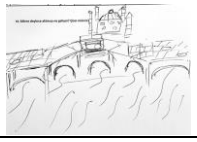
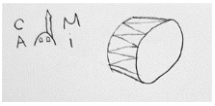
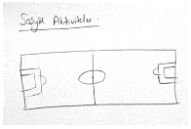
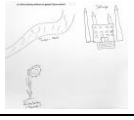
336	-Erkek -46-55 yaş -Lise -Memur -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Camiler neden bakımsız?		Tarihi eser, dini yapı
337		SORU YOK	Yazı var	
338	-Erkek -26-35 yaş -Lise -Memur -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Neden bu kadar pahalısın canım?		Soyut
339		SORU YOK	Yazı var	
340	-Erkek -46-55 yaş -İlköğretim -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Kendi yerli halkına değil de dışarıdan gelen insanlara ilgin nedir?	Yazı var	
341	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Şehri soluk gösteren halinden kurtulabilir misin?	Yazı var	
342	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Edirne neden başkent oldu?		Soyut
343	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı şehirde geçmiş	Nelere tanıklık ettin?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
344	-Kadın -36-45 yaş -Önlisans -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden sahip çıkıp onarmıyorsunuz?	Yazı var	
345		SORU YOK	Yazı var	
346	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Diğer (Esnaf) -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı şehirde geçmiş	UNESCO kültür mirası Selimiye caminin son yıllarda gittikçe kapanan siluetinden memnun musun?	Yazı var	
347	-Kadın -36-45 yaş -Lise -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Yerli halkı umursamazken turistlere bu kadar ilgi ne zaman bitecek?	Yazı var	
348	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Öğrencilik nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
349	-Erkek -18-25 yaş -Lise -Diğer (Emlak) -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Nasılsın?	Yazı var	

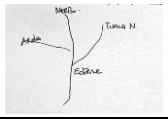
350	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Diğer -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Altyapı sorunu ne zaman çözülecek?		Tarihi eser, dini yapı
351		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
352	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Neden lunapark yok?	ÇİZİM YOK	
353	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Neden bu kadar güzelsiniz?		Folklorik eleman
354	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirne'de ulaşım neden pahalı?	ÇİZİM YOK	
355	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -1yıldan az Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar güzelsin?	ÇİZİM YOK	
356		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
357	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
358	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Gelecekte kendini nasıl görüyorsun?		Bireysel değerlendirme
359	-Kadın -46-55 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar güzelsin?	ÇİZİM YOK	
360	-Kadın -46-55 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Yarını olmadan bir gününü yaşadın mı?		Soyut
361	-Erkek -18-25 yaş -Lise -İşçi -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
362	-Erkek -26-35 yaş -Lise -İşçi -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Neden bu kadar pissiniz?		Üniversiteye ait
363	-Erkek -18-25 yaş -Lise -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni

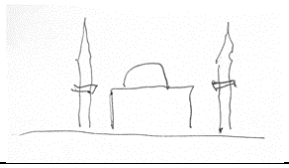
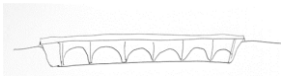
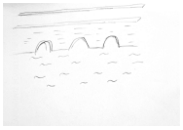
364	-Kadın -36-45 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar kalabalık Edirne?		Tarihi eser, dini yapı
365	-Erkek -36-45 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı kasabada geçmiş	Neden pahalısın?	Yazı var	
366	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirne'nin simgesi Selimiye Cami hiç yalnız kalmak istemiş midir?		Folklorik elemanlar
367		SORU YOK	Yazı	
368	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -İşçi -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar pahalı bir şehirsin?	Yazı	
369	-Kadın -36-45 yaş -Önlisans -Memur -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihin neden yok oldu, sahip çıkılmadı?		Tarihi eser, dini yapı
370		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
371		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
372	-Erkek -46-55 yaş -Önlisans -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Şehir neden temiz değil?	Yazı var	
373	-Kadın -36-45 yaş -İlköğretim -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
374	-Kadın -26-35 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi dokusu, oluşumu bu kadar değerli zengin iken neden sadece alışveriş yönün daha baskın kalıyor?		Tarihi eser, dini yapı
375	-Erkek -36-45 yaş -İlköğretim -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Sen insanlardan memnun musun?		Kentin konumu
376	-Erkek -56-65 yaş -İlköğretim -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden gelişmiyorsun?		Tarihi eser, dini yapı

377	-Kadın -46-55 yaş -Lisansüstü -Diğer -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Bu kadar turistten memnun musun?		Soyut
378	-Kadın -36-45 yaş -Önlisans -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Coğrafi, nehirler
379	-Kadın -36-45 yaş -Lisansüstü -Diğer -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Daha fazla büyümek ister misin?		Tarihi eser, dini yapı
380	-Kadın -36-45 yaş -Lisansüstü -Diğer (Mimar) -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Şimdiki halinden memnun musun?		Tarihi eser, dini yapı
381	-Erkek -46-55 yaş -Lisans -Memur -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Tanıtılmada gerçek yerin burası mı?		Tarihi eser, dini yapı
382	-Kadın -36-45 yaş -Lisansüstü -Diğer (Mimar) -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Hangi dönemi yeniden yaşamak isterdin?	ÇİZİM YOK	
383	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Memur -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Osmanlı kenti Roma kentini nasıl değiştirdi?	ÇİZİM YOK	
384	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Memur -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Kendinde en sevdiğin yer neresi acaba?		Tarihi eser, köprü
385	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Memur -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı köyde geçmiş	Ne gibi sırların var?		Tarihi eser, dini yapı, doğal yapı
386	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Memur -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Yabancı turistleri sevdin mi?		Nehir
387	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Mutlu musun?	ÇİZİM YOK	
388	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Memur -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Büyümekten memnun musun?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
389		SORU YOK	ÇİZİM YOK	

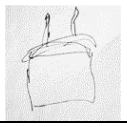
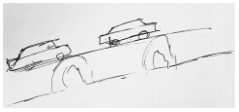
390	-Kadın -36-45yaş -Lisans -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı, köprü
391		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
392	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Memur -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı kasabada geçmiş	Nasılsın?	Yazı var	
393	-Kadın -36-45 yaş -Lisans -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Çarpık kentleşmeden rahatsızlık duyuyor musun?		Bireysel beğeni
394	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Memur -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı, köprü
395	-Kadın -36-45 yaş -Lisansüstü -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Geçmişten geleceğe köprü olabiliyor mu?		Tarihi eser, dini yapı, köprü, eski ev
396	-Kadın -46-55 yaş -Lisans -Memur -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Kaç yaşındasın?		Bireysel beğeni
397	-Kadın -46-55 yaş -Önlisans -Memur -1-5yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Bu şehri bu hale kim getirdi?	ÇİZİM YOK	
398	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Sırların var mı?		Tarihi eser, dini yapı
399	-Erkek -46-55 yaş -Önlisans -Memur -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Halinden memnun musun?		Folklorik eleman
400	-Erkek -56-65 yaş -Lise -Memur -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Köprü
401		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
402	-Kadın -36-45 yaş -Lisans -İşçi -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Niye çok pahalısın?	ÇİZİM YOK	
403	-Kadın -56-65 yaş -Lise -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Ne zaman gelişeceksin?	ÇİZİM YOK	

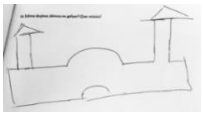
404	-Kadın -36-45 yaş -Lisans -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Fatih Sultan Mehmet'i anlatır mısın?	Yazı var	
405	-Kadın -36-45 yaş -Lise -Memur -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Folklorik eleman
406		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
407	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Memur -1 yıldan az Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
408	-Erkek -36-45 yaş -Önlisans -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Bizimle yaşamaktan mutlu musun?		Tarihi eser, köprü
409	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Memur -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
410	-Erkek -36-45 yaş -Lisansüstü -Memur -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirne üzerine ayak basanlardan memnun musun?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
411	-Kadın -36-45 yaş -Lise -Memur -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi dokunu niçin koruyamıyorsun?		Tarihi eser, köprü
412	-Erkek -26-35 yaş -Önlisans -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar kararsızsın?		Tarihi eser, dini yapı, köprü, yerel ürün
413	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Hayatından memnun musun?		
414	-Kadın -36-45 yaş -Lise -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	İnsanların senin üzerindeki yaşama şekillerinden memnun musun?		Tarihi eser, dini yapı, folklorik eleman
415	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -İşçi -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
416	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Memur -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Kimler geldi ve geçti?		Tarihi eser, dini yapı, nehir, yerel ürün

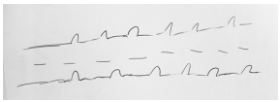
417	-Kadın -46-55 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Geçirdiğin dönüşüm ve içinde bulunduğun değişimden memnun musun?	ÇİZİM YOK	
418	-Kadın -36-45 yaş -Lisansüstü -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Yorulmadın mı?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
419	-Kadın -36-45 yaş -Lisansüstü -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Eskiden Kaleiçi'nde yapılar komşuluk nasıldı?	Yazı	
420	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer -1-5 yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi açıdan çok değerli olan bu şehir nasıl bu kadar kötü korunabilir?		Nehirler
421	-Kadın -46-55 yaş -Lisansüstü -Diğer -11-0yıl Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Neden bu kadar bakımsızsın?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
422	-Kadın -46-55 yaş -Lisansüstü -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Osmanlı dönemine dönmek ister misin?	Yazı var	
423	-Erkek -46-55 yaş -Lisansüstü -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Eski günlerine dönmek ister misin?	ÇİZİM YOK	
424	-Erkek -46-55 yaş -Lisans -Diğer -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Osmanlı'ya başkent olmak nasıldı?		Yerel ürün
425	-Erkek -36-45 yaş -Lisansüstü -Diğer -6-10 yıl Edirne'de yaşıyor -Diğer nedenle -Yaşamı şehirde geçmiş	Kültürünün yeterince tanıtıldığını düşünüyor musun?		Bireysel beğeni
426	-Erkek -46-55 yaş -Lisansüstü -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Nasılsın?		Bireysel beğeni, konut
427	-Kadın -46-55 yaş -Lisans (Avukat) -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	2000'li yıllarda nasıl bir kent olmak isterdin?		Köprü
428	-Kadın -46-55 yaş -Lise -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirnenin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden daha ileriye gitmiyorsun?		Tarihi, eser, dini yapı, köprü

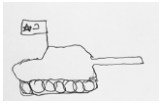
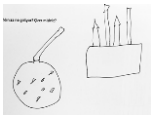
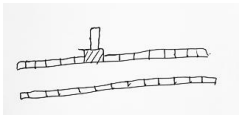
429	-Erkek -56-65 yaş -Lise -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi mirasını neden az sahipleniyorsun?		Eski evler
430	-Erkek -56-65 yaş -Lisans -Diğer (Mimar) -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	İnsanı neden temel almazsın?		Tarihi eser, dini yapı
431	-Kadın -5-65 yaş -Lisans -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Problemini çözebilirdin mi?		Yöresel ürün
432	-Kadın -66 yaş ve üstü -İlköğretim -Emekli -11-20 yıl Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı büyük şehirde geçmiş	Sorunlarını çözebildin mi?		Tarihi eser, dini yapı
433	-Kadın -46-55 yaş -Lisansüstü (Akademik) -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -İş nedeniyle -Yaşamı şehirde geçmiş	Kendini bugün nasıl hissediyorsun?		Tarihi eser, köprü
434	-Erkek -56-65 yaş -Lise -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edinenin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	Kendini niye geliştirmiyorsun?	ÇİZİM YOK	
435	-Kadın -46-55 yaş -Lise -Emekli -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
436	-Kadın -36-45 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
437	-Erkek -46-55 yaş -Lise -Diğer -21 yıl ve üstü Edirne'de yaşıyor -Edirne'nin yerlisi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı

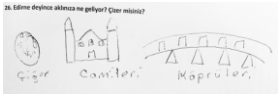
EK 7. TÜRK TURİST KULLANICI “KENTE SORU” VE “ZİHİN HARİTASI” VERİLERİ

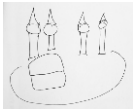
ANKET NO	KATILIMCI BİLGİLERİ	KENTE SORULAN SORU	ZİHİN HARİTASI	ZİHİN HARİTASINDAKİ GÖSTERGENİN NİTELİĞİ
1	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -İşçi -Günübirlik Edirne’de -Edirne’ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
2	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -7 gün ve üstü Edirne’de -Edirne’ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
3	-Kadın -18-25 yaş -Lise -İşçi -7 gün ve üstü Edirne’de - Günübirlik Edirne’de -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
4	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -7 gün ve üstü Edirne’de - Günübirlik Edirne’de -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar ecdatsın?		Tarihi eser, dini yapı
5	-Kadın -36-45 yaş -Lise -İşçi -7 gün ve üstü Edirne’de -Edirne’ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Köprü
6	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Diğer (Muhasebe) -Günübirlik Edirne’de -Edirne’ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Böylesine güzellikler günümüze ulaşmışken aynı güzelliği ile geleceğe taşınabilecek mi?		Tarihi eser, dini yapı
7	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne’de -Edirne’ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Niçin tarihi eserler güzel restore edilemiyor?		Tarihi eser, dini yapı
8	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne’de -Edirne’ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Nasıl bu kadar içe dönüksün?	Yazı	
9		SORU YOK	Yazı	
10		SORU YOK	Yazı	
11		SORU YOK	Yazı	
12	-Erkek -18-25 yaş -Lise -İşçi -5-6 gündür Edirne’de -Edirne’ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
13	-Erkek -18-25 yaş -Lise -Diğer -7 gün ve üstü Edirne’de -Edirne’ye 7den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Tarihi yerler koruma altına alınacak mı?		Tarihi eser, dini yapı

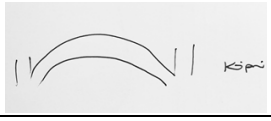
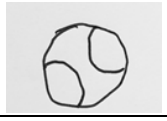
14	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
15	-Erkek -18-25 yaş -Lise -İşçi -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Güzel bir yer misin?		Tarihi eser, köprü
16		SORU YOK	Yazı var	
17	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Selimiye nerede? Tava ciğer nerede yenir?	Yazı var	
18	-Kadın -26-35 yaş -Önlisans -Diğer -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
19	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Diğer (Doktor) -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Sınır bir şehir olup niçin bu kadar içine kapalı?	Yazı var	
20	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Tarihine sahip çıkıyor musun?		Tarihi eser, dini yapı
21	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
22	-Erkek -26-35 yaş -Önlisans -İşçi -7 gün ve üzeri Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	Ecdadımızın		Bireysel beğeni
23	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Nasıl bu kadar tarihi içinde barındırıyorsun		Tarihi eser, köprü
24	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
25	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Diğer (Öğretmen) -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
26	-Erkek -26-35yaş -Lisans -Diğer -3-4 gündür Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
27	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -İşçi -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye kez gelmiş7 den fazla -Yaşamı şehirde geçmiş	Seni neden bu kadar yoruyorlar.		Tarihi eser, dini yapı

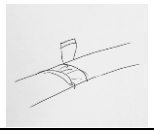
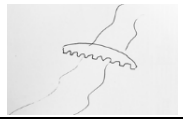
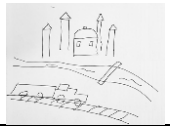
28	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Diğer (Harita Müh.) -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Neden bu kadar güzelsin?		Tarihi eser, dini yapı
29	-Erkek -2-35 yaş -Lise -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Sen neden bu kadar mükemmelsin?		Bireysel beğeni
30	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Diğer (Terzi) -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
31	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut…
32	-Erkek -18-25 yaş -Lise -İşçi -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
33	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer (Mühendis) -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirne şu anki değişiminden memnun musun?		Doğal yapı
34	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Ben niye buradayım?		Tarihi eser, dini yapı
35	-Erkek -26-35 yaş -Önlisans -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut…
36	-Erkek -18-25 yaş -Lise -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
37	-Erkek -18-25 yaş -Lise -Diğer (Aşçı) -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	Niçin onarılmamış yapılar var?		Soyut….
38	-Erkek -18-25 yaş -Lise -Diğer -7 gün ve üzeri Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
39	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -3-4 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	Ne işin var Trakya'da?	Yazı	
40		SORU YOK	Yazı	

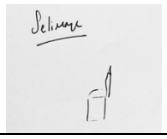
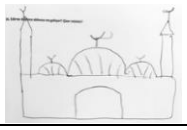
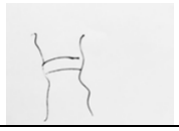
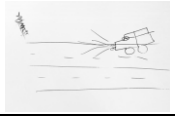
41	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Geçim kaynağın nedir?		Yerel ürün
42	-Kadın -36-45 yaş -Lise -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
43	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer (Doktor) -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı, köprü
44	-Erkek -26-35 yaş -Lise -İşçi -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı köyde geçmiş	Askerlik düşecek mi?		Bireysel beğeni
45	-Erkek -18-25 yaş -Lise -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
46	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Neden çok turist geliyor?		Yerel lezzet
47	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -İşçi -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı, yerel lezzet
48	-Erkek -18-25 yaş -İlköğretim -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		v
49	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Soyut
50	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	Edirne bölgesinde havaalanı olmamasının nedenini bilmek isterim.		Yerel ürün
51		SORU YOK	Yazı var	
52	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
53	-Erkek -26-35 yaş -Önlisans -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
54	-Kadın -56-65 yaş -Lisans -Emekli -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Niçin ürünler zorla satılmak isteniyor?	Yazı var	

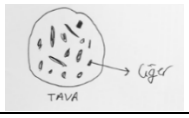
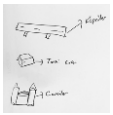
55		SORU YOK	Yazı var	
56	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Öğrenci -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar güzelsin?		Tarihi eser, dini yapı
57		SORU YOK	Yazı var	
58	-Erkek -26-35 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
59	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Öğrenci -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Neden pahalısın?		Tarihi eser
60	-Erkek -26-35 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Yerel lezzet
61	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Bu kadar huzurlu nasıl oluyorsun?		Soyut
62	-Erkek -18-25 yaş -lise -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez kelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar güzelsin?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
63	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de - Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	Osmanlı başkenti olarak niye bu kadar küçüksün?		Tarihi eser, dini yapı, nehir
64	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Ulaşım aracı, tren
65	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Bu kadar doğal kalmayı nasıl başarıyorsun?		Bireysel beğeni
66	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
67	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -işçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Tekrar başkent olmak ister misin?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
68	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Daha güzel bir şehir olmak ister misin?		Tarihi eser, dini yapı, köprü, yerel lezzet
69		SORU YOK	Yazı	

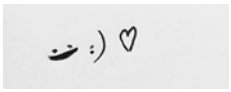
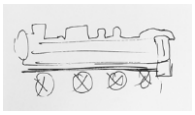
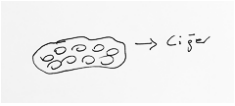
70	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Diğer (Mühendis) -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	Çarşıdaki tarihi evleri neden korumadın?		Tarihi eser, dini yapı, Lozan anıtı
71	-Erkek -18-25 yaş -Lise -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Yağlı güreşler sizin için ne kadar değerli?		Doğal yapı
72	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Neden bu kadar tarih kokuyor		Tarihi eser, dini yapı
73	-Erkek -18-25 yaş -Lise -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 7 de fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Kızları neden bu kadar güzel?		Ulaşım aracı
74	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Ne güzellik yaptın da bu kadar güzel kızı bir araya topladın?		Bireysel beğeni, kışla
75	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Kültürel varlıkları koruma yönünde neler yapılıyor?		Minare
76	-Kadın -56-65 yaş -Lise -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
77	-Kadın -66 yaş ve üstü -İlköğretim -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
78	-Kadın -26-35 yaş -Önlisans -Diğer (Anaokulu öğretmeni) -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Camileri nasıl bu kadar güzel yapmışlar?		Tarihi eser, dini yapı
79	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
80	-Kadın -36-45 yaş -Lisans -Diğer (Yönetici) -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Konaklanacak mekanlar niçin kaliteli ve fazla değil?		Tarihi eser, dini yapı
81	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Diğer -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
82	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Diğer -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı

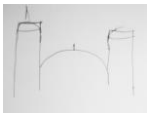
83	-Erkek -66 yaş ve üstü -Önlisans -Emekli 8Öğretmen) -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi yapılar daha iyi korunabilir mi?		Tarihi eser, dini yapı
84	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Diğer (Doktor) -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
85	-Kadın -18-25 yaş -İlköğretim -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Nasıl bu kadar samimi oluyorsunuz?		Tarihi eser, dini yapı
86	-Kadın -36-45 yaş -Önlisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar taşkın oluyor?		Soyut
87	-Erkek -46-55 yaş -Lisans -Diğer (Pilot) -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Neden restorasyonu yapılmamış eserler var?		Tarihi eser, dini yapı
88	-Kadın -66 yaş ve üstü -İlköğretim -Emekli -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı köyde geçmiş	Neden gelişmemiş?		Tarihi eser, dini yapı, doğal yapı
89	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
90	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
91	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Diğer (Antrenör) -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut…
92	-Kadın -36-45 yaş -İlköğretim -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Turistlere verilen özverinin yerli halk ve Türk ziyaretçilere verilmesi ve Türk turist çekmenin yolları aranabilir mi?	Yazı	
93	-Erkek -18-25 yaş -Lise -İşçi -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
94	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
95		SORU YOK	Yazı	

96	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut
97	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
98	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı, tren
99	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Bu kadar tarihi bilgiyi nasıl aklında tutuyorsun?		Eğitim yapısı
100	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Doğal çevre, nehir
101		SORU YOK	Yazı var	
102		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
103	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Bunca sene köprüyü nasıl sağlam tuttun?		Bireysel beğeni
104	-Erkek -26-35yaş -Lisans -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar uzaksın?		İreysel beğeni
105	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	Tarihin ne kadar eski?		Tarihi eser, dini yapı
106	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Memur -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Gelişmeye neden bu kadar kapalı?		Tarihi eser, dini yapı
107	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Diğer -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Doksan sene başkentlik yaptın neden bu kadar az geliştin?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
108	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Memur -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut…
109		SORU YOK	Yazı var	
110	-Erkek -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	Osmanlı başkentiyken nasıldın?	ÇİZİM YOK	
111		SORU YOK	Yazı var	

112	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Neden Selimiye Camii burada?		Tarihi eser, dini yapı
113	-Erkek -18-25 yaş -Lisansüstü -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
114		SORU YOK	Yazı var	
115		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
116	-Erkek -56-65 yaş -İlköğretim -Emekli -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
117	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
118	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Diğer -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Hangi takımı tutuyor?	Yazı	
119	-Erkek -26-35 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
120		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
121	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Çanakkale'nin denizsiz hali olduğunu neden kabul etmiyorsun?		Tarihi eser, köprü
122	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı, köprü
123		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
124		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
125		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
126	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Elinde sigarayla pişmaniye dağıtan kız neden camii girişinde		Tarihi eser, dini yapı
127	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Burada nasıl geçinilir?		Folklorik eleman
128	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Neden?		Ulaşım, yol
129		SORU YOK	ÇİZİM YOK	

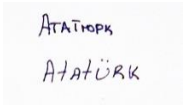
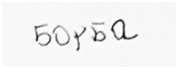
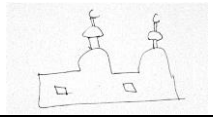
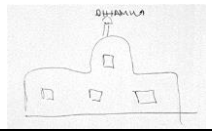
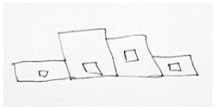
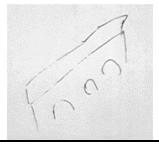
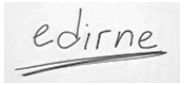
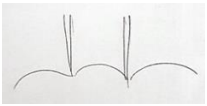
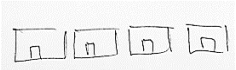
130		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
131		SORU YOK	Yazı var	
132	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Osmanlı dönemine göre nasılsın?		Yerel lezzet
133		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
134	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
135	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Neden bu kadar soğuksun?		Tarihi eser, dini yapı
136	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -İşçi -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
137	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Bir şikayetin var mı?		Bireysel beğeni
138		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
139	-Kadın -56-65 yaş -Lise -Emekli -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Neden geride kaldın?	ÇİZİM YOK	
140	-kadın -56-65 yaş -Lise -Emekli -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Neden geri kaldın?	ÇİZİM YOK	
141	-Erkek -18-25 yaş -Lise -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	Geçmişimize dayanan tarihi eserlere neden sahip çıkılmıyor?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
142	-Erkek -26-35yaş -Lisansüstü -Memur -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	Niye böylesin? Niye bozdular seni?	ÇİZİM YOK	
143	-Kadın -36-45 yaş -Lise -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Tarihi eserlere neden sahip çıkmadılar, korumadılar?		Tarihi eser, dini yapı
144		SORU YOK	Yazı	
145	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	Daha güzel olması için neler yapılır?	Yazı	

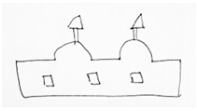
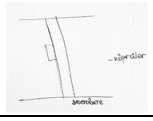
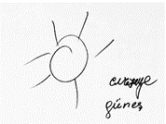
146	-Erkek -26-35 yaş -Lisansüstü -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
147	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Bu huzuru dinginliği neye borçlusun?		Tren
148	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Memur -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Nasılsın?		Tarihi eser, dini yapı
149	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Memur -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut…
150	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Memur -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	Şehir merkezindeki yollar bu kadar kötü olmak zorunda mı? (Özellikle Karaağaç Mahallesi)		Tarihi eser, dini yapı, nehir
151	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Yerel leet
152	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
153	-Erkek -26-35 yaş -Lisans -Diğer (Mühendis) -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar geri plandasın Edirne?		Tarihi eser, dini yapı
154	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -Diğer (Psikolog) -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
155	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	İnsanların senin yeteri kadar kıymetini biliyor mu?	Yazı	
156	-kadın -26-35 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Bu kadar karışıklık (insanlar olarak)seni yormuyor mu?		Tarihi eser, dini yapı
157	-kadın -26-35 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Neden böyle gereksiz bir kalabalık ve trafik var?		Doğal yapı, köprü
158	-Kadın -18-25 yaş -İlköğretim -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut…

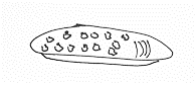
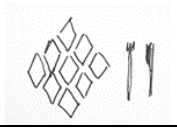
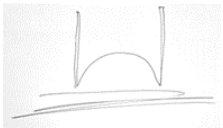
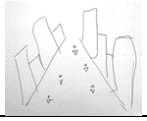
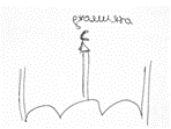
159	-Erkek -18-25 yaş -İlköğretim -İşçi -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut….
160	-Erkek -18-25 yaş -Önlisans -Diğer -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar yaşam pahalı?		Tarihi eser, dini yapı, köprü
161		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
162	-Kadın -46-55yaş -Lisans -Emekli -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
163	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Edirneliler içinde yaşadığımız tarihin ne kadar farkındasınız?	Yazı	
164	-Erkek -26-35 yaş -Lise -Diğer Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Folklorik eleman
165	-Kadın -26-35 yaş -lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	Bu huzuru nasıl koruyabildin?		Bireysel beğeni
166	-Kadın -26-35 yaş -Önlisans -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
167	-kadın -36-45 yaş -Önlisans -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut, cami
168	-Kadın -26-35 -İlköğretim -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı köyde geçmiş	Edirne'de yaşamak nasıl?	Yazı	
169	-Kadın -56-65 yaş -İlköğretim -Emekli -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı köyde geçmiş	Çarşıda yeşillik alanlar fazla olsa daha iyi olmaz mı?		Tarihi eser, dini yapı
170	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden sadece tarihi yönden geliştin?		Tarihi eser, dini yapı
171	-Kadın -36-45 yaş -Lisansüstü -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
172	-Kadın -36-45 yaş -Lisansüstü -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Şehirden kaçmamak için ne yapılması gerekir?		Tarihi eser, dini yapı

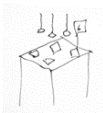
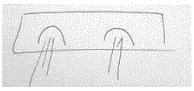
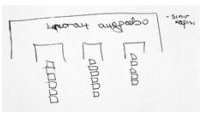
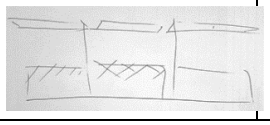
173	-Erkek -26-35 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk gelişi -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
174	-Kadın -46-55 yaş -İlköğretim -Diğer -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Yoruldun mu?		Tarihi eser, dini yapı elemanı
175	-Erkek -46-55 yaş -Lise -Emekli -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 7 den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Sınır kapısı

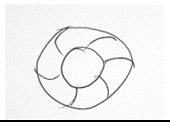
EK-8. BULGAR TURİST KULLANICI “KENTE SORU” VE “ZİHİN HARİTASI” VERİLERİ

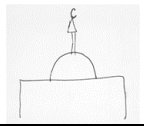
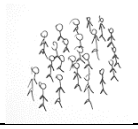
ANKET NO	KATILIMCI BİLGİLERİ	KENTE SORULAN SORU	ZİHİN HARİTASI	ZİHİN HARİTASINDAKİ GÖSTERGENİN NİTELİĞİ
1	-Kadın -46-55 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne’de -Edirne’ye ilk kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		YAZI
2	-Kadın -26-35 yaş -Lisansüstü -İşçi -Günübirlik Edirne’de -Edirne’ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK	 KAVGA ETMEK	YAZI
3	-Erkek -56-65yaş -Lise -Emekli -Günübirlik Edirne’de -Edirne’ye 7’den fazla kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
4	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -İşçi -1-2 gündür Edirne’de -Edirne’ye ilk kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
5	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -İşçi -1-2 gündür Edirne’de -Edirne’ye ilk kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Kent bütünü
6	-Erkek -36-45yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne’de -Edirne’ye 7’den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
7	-Erkek -36-45yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne’de -Edirne’ye 7’den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
8	-Erkek -26-35 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne’de -Edirne’ye 7’den fazla kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		YAZI
9	-Kadın -56-65 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne’de -Edirne’ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
10	-Kadın -46-55 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne’de -Edirne’ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Kent bütünü
11	-Kadın -26-35 yaş -Yüksek lisans -Memur -Günübirlik Edirne’de -Edirne’ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel yorum

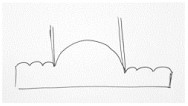
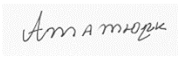
12	-Kadın -46-55 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Doğal yapı
13	-Kadın -36-45 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Bireyse yorum
14	-Kadın -46-55 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Sınır kapısı
15	-Erkek -56-65yaş -Lise -Emekli -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
16	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel yorum
17	-Kadın -56-65 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		YAZI
18	-Erkek -45-55yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	Mağazalar gece açık oluyor mu?		Tarihi eser, dini yapı
19	-Kadın -56-65 yaş -Lisans -Memur -3-4 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
20	-Kadın -56-65 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Yeşil alan neden daha fazla yok?		Bireysel yorum
21	-Kadın -56-65 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tren
22	-Kadın -56-65 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
23	-Kadın -66 yaş ve üstü -Lisans -Emekli -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
24	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Kent bütünü

25	-Kadın -36-45 yaş -Lisansüstü -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Nehir
26	-Kadın -26-35yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Yerel lezzet
27	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel yorum
28	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Yerel lezzet
29	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
30	-Kadın -46-55 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut…
31	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
32	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -7 ve üstü gün Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar karanlık?		Tarihi eser, dini yapı
33	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
34	-Kadın -56-65 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	Her şeyi beğeniyoruz…		Tarihi eser, köprü
35	-Kadın -56-65 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
36	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Kent bütünü
37	-Kadın -56-65 yaş -Lise -İşçi -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı

38	-Kadın -56-65 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Alışveriş, pazaryeri
39	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
40	-Kadın -56-65 yaş -Lise -İşçi -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
41	-Kadın -46-55 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı, bireysel beğeni
42	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
43	-Kadın -56-65 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
44	-Kadın -56-65 yaş -Lise -Emekli -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
45	-Erkek -36-45 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Sınır kapısı
46	-Erkek -36-45 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Sınır kapısı
47	-Erkek -56-65 yaş -Okuryazar değil -Emekli -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	Neden daha çok kişi Bulgarca bilmiyor?		Alışveriş, pazaryeri
48	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Alışveriş AVM
49	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
50	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Alışveriş, pazaryeri

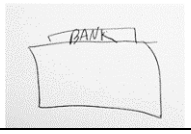
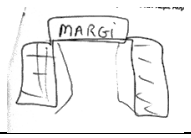
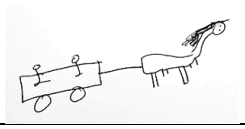
51	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		YAZI
52	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Alışveriş aracı
53	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Yerel lezzet
54	-Kadın -46-55 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Alışveriş, pazaryeri
55	-Kadın -36-45 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Alışveriş ürünü
56	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Yerel lezzet
57	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Bireysel yorum
58	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Alışveriş ürünü
59	-Erkek -46-55yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
60	-Erkek -26-35 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Yerel lezzet
61	-Kadın -26-36 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Yerel lezzet
62	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Eğitim yapısı
63	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		YAZI

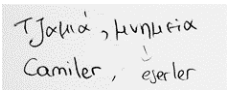
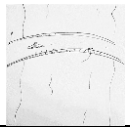
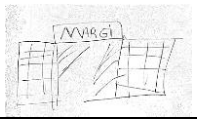
64	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
65	-Kadın -26-35 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
66	-Erkek -26-35 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Yerel lezzet
67	-Kadın -36-45 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
68	-Erkek -36-45 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Kent bütünü
69	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Alışveriş AVM
70	-Kadın -36-45 yaş -Lisans -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel yorum,
71	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
72	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
73	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		YAZI
74	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
75	-Kadın -36-45 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Yerel simge
76	-Kadın -26-35 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı

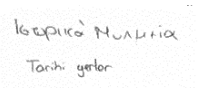
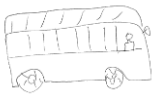
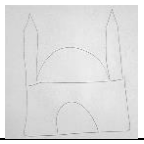
77	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7'den fazla kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
78	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel yorum
79	-Kadın -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
80	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
81		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
82		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
83		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
84		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
85	-Erkek -46-55 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK	 ATATÜRK	YAZI
86		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
87		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
88		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
89		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
90		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
91		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
92		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
93		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
94		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
95		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
96		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
97		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
98		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
99		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
100		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
101		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
102		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
103		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
104		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
105		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
106	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Kent bütünü
107		SORU YOK	ÇİZİM YOK	

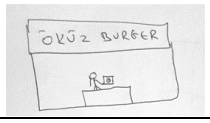
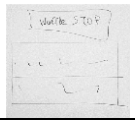
108		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
109	-Kadın -46-55 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Alışveriş pazaryeri
110		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
111		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
112		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
113		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
114		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
115		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
116		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
117		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
118		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
119		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
120		SORU YOK	ÇİZİM YOK	

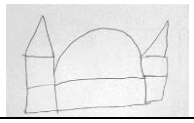
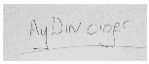
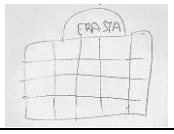
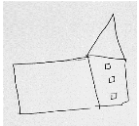
EK-9. YUNAN TURİST KULLANICI "KENTE SORU" VE "ZİHİN HARİTASI" VERİLERİ

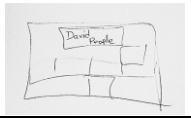
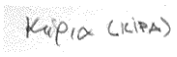
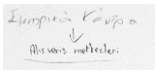
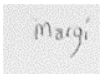
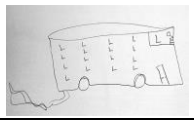
ANKET NO	KATILIMCI BİLGİLERİ	KENTE SORULAN SORU	ZİHİN HARİTASI	ZİHİN HARİTASINDAKİ GÖSTERGENİN NİTELİĞİ
1		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
2		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
3		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
4	-Erkek -46-55 yaş -Okuryazar değil -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Banka
5		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
6		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
7		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
8		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
9		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
10		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
11		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
12		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
13	-Erkek -36-45 yaş -Lise -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7 ve üzeri kere gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	Neden bu kadar çoksun kalabalıksın?	ÇİZİM YOK	
14		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
15		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
16		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
17		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
18	-Kadın -36-45 yaş -Lise -İşçi -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş			Alışveriş, AVM
19	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş			Bireysel yorum
20		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
21		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
22	-Erkek -36-45 yaş -Önlisans -Emekli -G5-6 gündür Edirne'de -Edirne'ye 7 ve üzeri kere gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Folklorik eleman, fayton
23		SORU YOK	ÇİZİM YOK	

24	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	İnsanlar burada arabalarını neden hızlı ve dikkatsiz kullanıyor?		
25		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
26	-Erkek -26-35 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Soyut, minare…
27		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
28	-Erkek -36-45 yaş -Lise -Memur -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel yorum
29		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
30		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
31	-Erkek -36-45 yaş -Lisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş			Tarihi eser, köprü
32	-Kadın -26-35 yaş -Lise -Diğer -3-4 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut
33		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
34	-Erkek -46-55 yaş -Lise -Emekli -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut, nehir…
35		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
36	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
37		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
38		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
39		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
40	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş			Alışveriş, AVM
41	-Kadın -26-35 yaş -Lise -İşçi -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Soyut
42		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
43	-Erkek -46-55 yaş -Lise -İşçi -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
44		SORU YOK	ÇİZİM YOK	

45		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
46	-Erkek -46-55 yaş -Önlisans -Memur -3-4 gündür Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Alışveriş, AVM
47	-Kadın -56-65 yaş -Lisans -Emekli -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		
48		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
49	-Kadın -36-45 yaş -Lise -Memur -3-4 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Soyut
50	-Kadın -26-35 yaş -Lise -Emekli -5-6 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	S ORU YOK		Soyut, tarihi eser, dini yapı
51	-Kadın -26-35 yaş -İlköğretim -İşçi -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Yerel lezzet
52	-Erkek -6-65 yaş -İlköğretim -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		
53		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
54		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
55		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
56		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
57		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
58		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
59	-Kadın -46-55 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Neden bu kadar kalabalık?		Ulaşım aracı
60	-Kadın -36-45 yaş -İlköğretim -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		
61	-Kadın -46-55 yaş -Lise -İşçi -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		
62	-Kadın -46-55 yaş -İlköğretim -Diğer (çalışmıyor) -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı

63	-Erkek -46-55 yaş -Lisans -Memur -3-4 gündür Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel yorum
64		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
65		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
66		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
67		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
68		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
69		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
70		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
71		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
72		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
73		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
74	-Kadın -26-35 yaş -Lise -İşçi -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	Neden turistlere saygı yok?	ÇİZİM YOK	
75		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
76		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
77		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
78		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
79		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
80		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
81	-Erkek -18-25 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 6-7 kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	Nasılsın? İyi misin?		Yerel lezzet
82	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -7 gün ve üzeri Edirne'de -Edirne'ye 7 kez ve üzeri gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	En iyi vafılı nereden bulurum?		Yerel lezzet
83		SORU YOK		
84	-Kadın -36-45 yaş -İlköğretim -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Edirne'yi kim almış?		Tarihi eser, dini yapı
85	-Kadın -36-45 yaş -Önlisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Kaç yaşındasın?		Tarihi eser, köprü
86	-Kadın -36-45 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	Ne kadar cami var?	ÇİZİM YOK	
87	-Erkek -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	Nüfusun ne kadar?	ÇİZİM YOK	

88	-Kadın -56-65 yaş -İlköğretim -Emekli -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, dini yapı
89	-Kadın -46-55 yaş -Lise -İşçi -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Bireysel yorum
90	-Kadın -6-35 yaş -Lise -İşçi -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Yerel lezzet
91	-Kadın -26-35 yaş -Okuryazar değil -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Tarihi eser, köprü
92		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
93	-Kadın -36-45 yaş -Lise -İşçi -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		Alışveriş AVM
94	-Kadın 36-45 yaş -İlköğretim -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Alışveriş AVM
95		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
96	-Erkek -36-45 yaş -İlköğretim -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	Neden bu kadar kalabalık?	ÇİZİM YOK	
97		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
98		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
99	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Öğrenci -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 4-5kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni
100		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
101		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
102		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
103		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
104		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
105		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
106		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
107	-Kadın -18-25 yaş -Lise -Öğrenci -7 gün ve üstü Edirne'de -Edirne'ye 7 kez ve üstü gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		Mimari
108		SORU YOK	ÇİZİM YOK	

109		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
110		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
111	-Kadın 26-35 yaş -Önlisans -Diğer -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 4-5 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		Bireysel beğeni, restorant
112		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
113		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
114	-Kadın -26-35 yaş -Lisans -Öğrenci -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye ilk kez gelmiş -Yaşamı kasabada geçmiş	SORU YOK		
115	-Erkek -36-45 yaş -Önlisans -Memur -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı köyde geçmiş	SORU YOK		
116	-Kadın -18-25 yaş -Önlisans -Öğrenci -1-2 gündür Edirne'de -Edirne'ye 2-3 kez gelmiş -Yaşamı şehirde geçmiş	SORU YOK		
117		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
118		SORU YOK	ÇİZİM YOK	
119	-Kadın -46-55 yaş -Lise -İşçi -Günübirlik Edirne'de -Edirne'ye 7 kez ve üstü gelmiş -Yaşamı büyükşehirde geçmiş	SORU YOK		Ulaşım aracı

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Bilge ATAÇ ÖZSOY

Doğum Yeri ve Tarihi: Samsun / 1972

Medeni Durumu: Evli

Yazışma Adresi: Trakya Üniv. Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü
Makedonya Yerleşkesi / EDİRNE

e-posta: bilgeatac@trakya.edu.tr

Eğitim:

Lisans :Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, 1998

Yüksek Lisans: Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Ana Bilim Dalı, 2006

Yabancı Dil: İngilizce

Mesleki Deneyim:

1997-2004	Serbest çalışma
2004-2008	TRAKYA ÜNİV. MÜH.-MİM. FAK. MİMARLIK BÖL. –Araştırma Görevlisi
2008-…	TRAKYA ÜNİV. MİMARLIK FAK. MİMARLIK BÖL –Öğretim Görevlisi (devam ediyor)

Üye Olunan Bilimsel ve Mesleki Topluluklar: TMMOB Mimarlar Odası**,** Mimarlık Vakfı

TEZ ÖĞRENCİSİNE AİT TEZ İLE İLGİLİ BİLİMSEL FAALİYETLER

Bilge Ataç Özsoy, Bilgen Ataç, 2012-Bucharest, **"Communicating with Edirne, Trough Architecture as a Language"** ICAR-2012 (RE)writing history, International Conference on Architectural Research, 18-20 May, 2012, Bucharest, Romania.